

Europejskie ustawodawstwo spółdzielcze

Część I

Sejm RP X i I kadencji poświęcił dużo czasu i pracy problematyce spółdzielczości. Efektem tych prac były propozycje zmiany ustawy z dnia 16. IX 1992 *Prawo spółdzielcze* (Dz.U. nr 30, poz. 210 z późn. zm.) dotyczące zmian w funkcjonowaniu spółdzielni, tworzenia związków spółdzielczych i powoływania instytucji reprezentującej spółdzielczość w w skali ogólnokrajowej. Przygotowujące zmiany *Prawa spółdzielczego* komisje nadzwyczajne Sejmu obu kadencji były świadome tego, iż częściowe zmiany Prawa spółdzielczego z 1982 r. nie rozwiązują problemu i konieczne jest przygotowanie nowego Prawa spółdzielczego, uwzględniającego zmiany jakie nastąpiły w systemie gospodarczym w Polsce w ciągu ostatnich czterech lat, jak również konieczność dostosowania spółdzielczości do standardów europejskich i "gry rynkowej". Wydaje się zasadnym spojrzeć jak robią to inni. Aby to umożliwić, BSE prezentuje:

- węgierską ustawę o spółdzielczości z 6 I 1992 r. (wraz z przepisami wprowadzającymi),
- projekt zmiany ustawy o spółdzielniach w Finlandii, przyjęty bez zmian przez parlament fiński w dniu 22 XII 1989 r.
- statut Duńskiej Rady ds. Rolnictwa z 26 II 1919 r. wraz z regulaminami jej komisji

Pierwszy z przedłożonych materiałów reguluje problematykę powstawania spółdzielni, funkcjonowanie samorządu i organizacji organów spółdzielni oraz wzajemne relacje między spółdzielnią i jej członkami, a także zasady gospodarki spółdzielni, w tym możliwość przekształcenia spółdzielni w inny organizm gospodarczy (spółkę).

Drugi z prezentowanych materiałów (fiński) obejmuje tylko zagadnienia gospodarcze, a mówiąc ściśle, dotyczy zagadnień kapitałów spółdzielni oraz przekształceń spółdzielni w spółki akcyjne, tworzenie takich spółek przez spółdzielnie. Materiał fiński jest interesujący nie tylko ze względu na zawartość merytoryczną, ale także ze względu na sposób opracowania projektu aktu normatywnego. Zwraca uwagę fakt, iż tekst proponowanych zmian stanowi jak gdyby załącznik do uzasadnienia projektu.

Czytając uzasadnienie nie ma się wątpliwości, jaki cel ustawodawca chce osiągnąć, a nadto, jak należy rozumieć, a zatem i stosować każdy przepis oddzielnie, jak i w korelacji z innymi przepisami projektowanej ustawy.

MAGYAR KÖZLÖNY - Monitor Węgierski

Dziennik urzędowy Republiki Węgierskiej
Budapeszt, dnia 20 stycznia 1992 r.

USTAWA NR I Z 1992 ROKU O SP'LDZIELNIACH

Zgromadzenie Narodowe

- wychodząc z treści § 12 ust. 1 Konstytucji, według którego państwo popiera spółdzielnie oparte na dobrowolnym zrzeszaniu się i uznaje samodzielność spółdzielni,
- w celu umożliwienia spółdzielniom właściwe służenie ich członkom z wykorzystaniem nowoczesnych ram prawnych uchwaliło następującą ustawę

(Ustawę Zgromadzenie Narodowe uchwaliło podczas posiedzenia w dniu 6 stycznia 1992 r.).

CZĘŚĆ I

Rozdział I

POSTANOWIENIA WPROWADZAJĄCE

Przedmiot ustawy

§ 1. Ustawa niniejsza reguluje założenie spółdzielni, organizację samorządu i działalność organów spółdzielczych, prawa, obowiązki i odpowiedzialność spółdzielni i jej członków, zmiany organizacyjne spółdzielni oraz specyficzne zagadnienia reprezentowania interesów spółdzielczości.

§ 2. Ust. 1. Do stosunków majątkowych i osobowych spółdzielni i jej członków, nie uregulowanych w niniejszej ustawie oraz w statucie samorządu spółdzielczego, stosować należy przepisy zawarte w Kodeksie Cywilnym.

Ust. 2. Do spółdzielni prowadzących działalność bankową stosować należy ustawę o bankach i o działalności bankowej, a do spółdzielni prowadzących działalność ubezpieczeniową stosować należy ustawę o ubezpieczeniach.

Pojęcie spółdzielni

§ 3. Spółdzielnia jest wspólnotą utworzoną zgodnie z zasadą swobody zrzeszania się i samopomocy, która z osobistym uczestnictwem i materialnym udziałem jej członków działając w ramach demokratycznej samorządności prowadzi działalność przedsiębiorczą i inną, służącą interesom jej członków.

Spółdzielnia jest osobą prawną.

§ 4. Ust. 1. Członkami spółdzielni są osoby fizyczne, jednak statut dopuścić może również członkostwo osoby prawnej. Z wyjątkiem osobistego uczestnictwa i pełnienia funkcji z wyboru członek spółdzielni będący osobą prawną posiada te same prawa i obowiązki co osoba fizyczna będąca członkiem spółdzielni.

Ust. 2. Do udziału i członkostwa w spółdzielni osoby zagranicznej stosować należy postanowienia zawarte w § 4, § 7 ust. 2 i § 9 Ustawy nr VI z 1988 roku o udziale w spółkach.

Ust. 3. W gronie członków ilość osób prawnych nie może przekroczyć ilości osób fizycznych.

Rozdział II

PRZEPISY OGÓLNE

Założenie spółdzielni

§ 5. Spółdzielnię założyć może nie mniej niż pięć osób, natomiast liczba osób zakładających spółdzielnię działającą w placówce oświatowej (nazywaną dalej spółdzielnią szkolną), następnie spółdzielnię kredytową wynosić musi co najmniej piętnaście.

§ 6. Ust. 1. O założeniu spółdzielni postanawia walne zebranie założycielskie z udziałem członków założycieli.

Zadaniem walnego zebrania jest przyjęcie statutu, wybór działaczy funkcyjnych i zatwierdzenie umów zawartych przed założeniem.

Ust. 2. Statut podpisuje przewodniczący i protokółant walnego zebrania założycielskiego, a uwierzytelniają dwaj członkowie spółdzielni wybrani podczas walnego zebrania założycielskiego.

Ust. 3. Statut i jego zmiany ująć należy w dokumencie urzędowym lub w dokumencie sygnowanym przez adwokata (radcę prawnego).

§ 7. Ust. 1. W celu zarejestrowania i ogłoszenia założenie spółdzielni należy w przeciągu trzydziestu dni od przyjęcia statutu zgłosić w sądzie prowadzącym rejestr handlowy (nazywanym dalej sądem rejestrowym).

Ust. 2. Spółdzielnia powstaje w chwili zarejestrowania w sądzie z datą wsteczną odbycia walnego zebrania założycielskiego.

§ 8. Ust. 1. Osoby, które przed zarejestrowaniem występowały w imieniu spółdzielni, bez ograniczeń i solidarnie odpowiadają za zobowiązania przyjęte pod wspólną nazwą. Wykluczenie lub ograniczenie odpowiedzialności wobec trzeciej osoby jest nieważne.

Ust. 2. Istniejąca według ust. 1 odpowiedzialność za zobowiązania przyjęte w imieniu spółdzielni przed jej zarejestrowaniem wygasa po późniejszym zatwierdzeniu umowy przez walne zebranie.

Ust. 3. W przypadku rozpoczęcia działalności przez spółdzielnię przed jej zarejestrowaniem nie może się ona wobec osoby trzeciej powoływać na brak rejestracji.

§ 9. W przypadku odmowy zarejestrowania przez sąd rejestrujący spółdzielnia musi przerwać swoją działalność po doręczeniu prawomocnego postanowienia. W okresie od walnego zebrania założycielskiego do przerwania działalności do stosunku prawnego między członkami spółdzielni - jeżeli warunki ku temu istnieją i członkowie inaczej nie postanowili - stosować należy odpowiednio przepisy o spółce prawa cywilnego.

§ 10. Zgodnie z postanowieniami niniejszej ustawy oraz przepisów prawnych o sądowej ewidencji firm fakty i dane dotyczące spółdzielni są jawne.

§ 11. Ust. 1. Spółdzielnię reprezentuje prezes zarządu, prezes zarządzający, dyrektor zarządzający lub członek zarządu określony w statucie. To uprawnienie wymienionych nie może być prawomocnie ograniczone wobec osób trzecich. Na podstawie pełnomocnictwa pisemnego udzielonego przez wymienionych działaczy z wyboru, spółdzielnię reprezentować może także inny członek lub pracownik spółdzielni.

Ust. 2. Wymienieni w pierwszym zdaniu ust. 1 działacze z wyboru posiadają samodzielne prawo do składania podpisów w imieniu spółdzielni. W przypadku składania podpisu przez innego członka lub pracownika spółdzielni wymagane jest złożenie podpisu równocześnie przez dwie osoby upoważnione do reprezentowania spółdzielni.

Nadzór nad przestrzeganiem prawa

§ 12. Nadzór nad przestrzeganiem prawa przez spółdzielnię sprawuje sąd rejestrowy. Podczas takiego postępowania sądu rejestrowego wobec spółdzielni stosować należy przepisy prawne o sądowej ewidencji handlowej.

Rewizja sądowa postanowień naruszających prawo

§ 13. Ust. 1. Jeżeli członek spółdzielni doznał szkody (nie dotyczy to szkody związanej z wykonywaniem pracy w ramach stosunku prawnego w związku z zatrudnieniem) na skutek wydania przez spółdzielnię lub jej organ takiej uchwały, która jest sprzeczna z postanowieniami niniejszej ustawy, narusza inne przepisy prawne, statut lub regulamin samorządu, to wtedy członek ten może zwrócić się do sądu z wnioskiem o rewizję uchwały naruszającej prawo. Uprawnienie takie nie może zostać prawomocnie wykluczone.

Ust. 2. Pod rygorem utraty takiej możliwości wniosek w sprawie rewizji uchwały naruszającej prawo należy wnieść przeciwko spółdzielni w przeciągu trzydziestu dni od wydania uchwały lub doręczenia członkowi postanowienia o wykluczeniu. Wniesienie takiego wniosku nie posiada mocy zawieszającej - z wyjątkiem postanowienia orzekającego wykluczenie - lecz sąd może zawiesić wykonanie zaskarżonej uchwały.

Ust. 3. Podczas postępowania sądowego stosować należy przepisy ogólne Ustawy nr III z 1952 roku o postępowaniu cywilnym (nazywanej dalej KPC).

§ 14. Statut może wprowadzić obowiązek zgłoszenia naruszenia prawa - przed wszczęciem procesu - radzie nadzorczej lub komisji pojednawczej przez członka spółdzielni, który doznał szkody na skutek uchwały naruszającej prawo.

CZĘŚĆ II

Rozdział III

SAMORZĄD SPÓŁDZIELCZY

Treść samorządności

§ 15. W ramach określonych w przepisach prawnych członkowie spółdzielni:

- a) sami decydują we wszystkich kwestiach działalności, gospodarowania i innej działalności prowadzonej przez spółdzielnię w interesie jej członków,
- b) drogą wyborów powołują organa kolektywne obligatoryjnie określone przez niniejszą ustawę, następnie zaś te, które są konieczne dla zaspokojenia własnych potrzeb,
- c) przyjmują regulaminy samorządowe obligatoryjnie określone przez niniejszą ustawę, następnie zaś regulaminy tych organów, które powołano dla własnych potrzeb,
- d) kontrolują działalność organów i pracę działaczy z wyboru spółdzielni,
- e) rozliczają działaczy z wyboru i kadrę kierowniczą.

§ 16. O spółdzielniach, zwłaszcza o ich stosunkach członkowskich, organizacyjnych i majątkowych, decydować można tylko w ramach ustawy. Kwestie nie uregulowane w sposób obligatoryjny w ustawie mogą być uregulowane w regulaminie samorządowym spółdzielni.

Regulaminy samorządowe

§ 17. Ust. 1. Statut jest podstawowym dokumentem organizacji, działalności i gospodarki spółdzielni. Treść statutu ustalają członkowie spółdzielni mając na uwadze cele i warunki spółdzielni.

Ust. 2. W statucie należy określić:

- a) nazwę firmy, siedzibę i zakres działalności spółdzielni,
- b) główne reguły dotyczące organizacji i działania organów spółdzielni,
- c) uprawnienia, i ilość członków organów kolegialnych spółdzielni, działaczy z wyboru spółdzielni oraz czasy trwania kadencji wymienionych,
- d) tryb zwołania walnego zebrania drogą ogłoszenia,
- e) prawa i obowiązki członków,
- f) wartość, tryb wpłacenia oraz posiadaną przez jednego członka spółdzielni ilość udziałów,
- g) sposób reprezentowania spółdzielni,
- h) uprawnienia lokalnych jednostek samorządowych z centralnymi organami samorządowymi spółdzielni,
- i) stosunki między własną działalnością gospodarczą członka spółdzielni a gospodarką spółdzielni oraz zasady usług i pomocy udzielanej przez spółdzielnię w tym zakresie,
- j) w przypadku spółdzielni szkolnej (zespołu spółdzielczego) stosunki między placówką oświatową a spółdzielnią (zespołem spółdzielczym),
- k) to wszystko, czego uregulowanie ustawa powierza statutowi lub walne zebranie uważa za konieczne.

Ust. 3. Jeżeli spółdzielnia tworzy majątek niepodzielny, to wtedy w statucie należy określić te cele spółdzielcze, na które tę część majątku można wykorzystać zwłaszcza w przypadku likwidacji spółdzielni lub przekształcenia się jej w spółkę gospodarczą.

Ust. 4. Przyjęcie i zmodyfikowanie statutu wymaga większości dwóch trzecich głosów członków spółdzielni, uczestniczących w walnym zebraniu. W spółdzielniach szkolnych ponadto wymagana jest zgoda kierownika placówki oświatowej.

Ust. 5. Jeżeli statut nie postanawia o okresie działania spółdzielni, to wtedy spółdzielnię uważać należy za założoną na czas nieograniczony.

§ 18. Walne zebranie postanawia, czy poza statutem spółdzielnia opracuje dla siebie jeszcze inny regulamin samorządowy.

§ 19. Regulaminy samorządowe mogą od przepisu prawnego odchodzić tylko w granicach umożliwionych przez sam przepis prawny.

Rozdział IV

ORGANA SAMORZĄDU SPÓŁDZIELCZEGO

Walne zebranie

§ 20. Ust. 1. Najwyższym organem samorządowym spółdzielni jest walne zebranie. Do uprawnień walnego zebrania należy:

- a) przyjmowanie i modyfikacja statutu i innych regulaminów samorządowych,
- b) wybór i odwoływanie członków i prezesa zarządu,
- c) wybór i odwoływanie członków i przewodniczącego rady nadzorczej lub wyznaczenie i odwołanie innej osoby do wykonywania zadań rady nadzorczej,
- d) ustalenie wynagrodzenia dla działaczy z wyboru,
- e) ustalenie sumy udziału członkowskiego i wartości nominalnej udziału handlowego,
- f) przyjmowanie sprawozdań rocznych oraz podejmowanie decyzji o wykorzystaniu opodatkowanych wyników lub o źródle pokrycia strat,
- g) w ramach ustalonych przez statut, podejmowanie decyzji o dalszym losie majątku niepodzielnego,

- h) postanawianie o łączeniu się, rozdzieleniu, przekształceniu się i wygaśnięciu spółdzielni,
- i) wstępowanie i występowanie do spółdzielni lub spółki gospodarczej, następnie założenie spółdzielni lub spółki gospodarczej w przypadku kiedy wartość wnoszonego majątku jest większa od wartości określonej w statucie,
- j) wstępowanie i występowanie z organu ochrony interesów,
- k) postanawianie o wszczęciu procesu o odszkodowanie przeciwko działaczowi z wyboru,
- l) wszystko co ustawa lub statut przekazuje do uprawnień walnego zebrania.

Ust. 2. O zmianach organizacyjnych wymienionych w ust. 1, pkt g) i h) decyzję podjąć może tylko walne zebranie. Decyzję we wszystkich innych sprawach - z wyjątkiem postanowienia statutowego dotyczącego uprawnień zebrania delegatów - statut może przekazać zebraniu delegatów.

Ust. 3. Statut może przekazać:

- a) opracowanie wymienionego w § 18 regulaminu samorządowego zarządu,
- b) wybór i odwoływanie członków zarządu i rady nadzorczej lokalnym jednostkom samorządowym spółdzielni.

§ 21. Ust. 1. Walne zebranie należy zwołać w zależności od potrzeby lecz co najmniej raz w roku. Posiedzenie walnego zebrania zwołuje zarząd. Poza kolejnością walne zebranie zarząd zwołuje wtedy, kiedy co najmniej dziesięć procent członków lub rada nadzorcza złoży pisemny wniosek z podaniem przyczyny.

Ust. 2. Walne zebranie zwołać należy w formie pisemnej co najmniej piętnaście dni przed terminem posiedzenia załączając porządek dzienny. Jeżeli statut na to pozwala, to walne zebranie zwołać można drogą ogłoszenia.

Ust. 3. Na pisemny wniosek co najmniej dziesięciu procent członków każdą sprawę należy włączyć do porządku dziennego. Taka sama ilość członków może zgłosić wniosek w sprawie zrewidowania przez walne zebranie każdej decyzji wydanej przez organ samorządowy lub przez któregoś z działaczy z wyboru lub w sprawie podjęcia przez walne zebranie decyzji w sprawie należącej do uprawnień innego organu kolegialnego.

§ 22. Ust. 1. Walne zebranie posiada zdolność do podejmowania uchwał w przypadku obecności co najmniej połowy członków. W przypadku braku takiej zdolności zwołać należy kolejne walne zebranie w przeciągu ośmiu dni, które w zakresie pierwotnego porządku dziennego posiada zdolność podejmowania uchwał bez względu na ilość przybyłych członków, o ile statut inaczej nie postanawia.

Ust. 2. Jeżeli ustawa, statut lub walne zebranie inaczej nie postanawia, to walne zebranie podejmuje uchwały drogą jawnego głosowania ponad połową głosów obecnych członków.

Ust. 3. Podczas walnego zebrania każdemu członkowi przysługuje jeden głos z wyjątkiem uregulowanym w § 94 i w § 107 ust. 2.

§ 23. Z przebiegu walnego zebrania należy sporządzić protokół, który musi zawierać ilość przybyłych członków, streszczenie omawianych spraw (wniosków), uchwały oraz dane dotyczące wyników głosowania. Protokół podpisują przewodniczący walnego zebrania i protokółant a uwierzytelniają dwaj członkowie spółdzielni wybrani w tym celu podczas walnego zebrania.

§ 24. Ust. 1. Statut umożliwić może przeprowadzenie walnego zebrania w formie częściowych walnych zebrań. W takim przypadku statut określa wytyczne ukształtowania obwodów częściowych walnych zebrań.

Ust. 2. Częściowe walne zebrania należy przeprowadzić z takim samym porządkiem dziennym i należy zliczyć następnie głosy.

§ 25. Ust. 1. Statut może umożliwić oddanie przez członków głosów drogą pisemną bez zwołania walnego zebrania, jeżeli decyzja może być podjęta w taki sposób. W takim przypadku w statucie należy określić przepisy postępowania przy pisemnym głosowaniu oraz ustalić tryb poinformowania członków o decyzji i o jej terminie.

Ust. 2. Nie można pisemnie głosować w sprawach określonych w § 20 ust. 1, pkt a) - i).

Zebranie delegatów

§ 26. Ust. 1. Statut może przewidywać działanie zebrania delegatów. W takim przypadku określa ilu członków przypada na jednego delegata, ustala tryb wyboru i długość kadencji z uwzględnieniem warunku, że ilość delegatów nie może być mniejsza od pięćdziesięciu.

Ust. 2. W przypadku wprowadzenia częściowych walnych zebrań, delegatów na zebranie delegatów wybierają członkowie uczestniczący w częściowych walnych zebraniach. W przypadku spółdzielni mieszkaniowych statut może postanowić odmiennie (§ 92).

Ust. 3. W zebraniu delegatów - z głosem doradczym - uczestniczyć może każdy członek spółdzielni.

Ust. 4. Do uprawnień i procedury zebrania delegatów w pozostałych przypadkach stosować należy przepisy dotyczące walnego zebrania:

- a) z wyjątkiem spółdzielni mieszkaniowych głosowanie tylko pisemne nie jest dozwolone,
- b) nie może być zastosowane drugie zdanie § 22 ust. 1.

Lokalne jednostki samorządowe spółdzielni

§ 27. Ust. 1. Wspólnoty zorganizowane przez członków według miejsca pracy, jednostki organizacyjnej, miejsca zamieszkania lub innych identycznych interesów, statut uznać może za lokalne jednostki samorządowe spółdzielni.

Ust. 2. Statut określa uprawnienia lokalnych jednostek samorządowych spółdzielni, ich stosunki z centralnymi jednostkami samorządowymi spółdzielni i zwłaszcza te sprawy, w których jednostce przysługuje prawo do podjęcia decyzji, złożenia propozycji i przedstawienia opinii.

Ust. 3. Przed decyzją zarządu, dotyczącą lokalnej jednostki samorządowej należy uzyskać opinię lokalnego samorządu.

Zarząd

§ 28. Ust. 1. Walne zebranie wybiera zarząd składający się z co najmniej trzech członków. W spółdzielni posiadającej mniej niż pięćdziesięciu członków, następnie w spółdzielniach mieszkaniowych statut może zamiast zarządu ustanowić funkcję prezesa zarządzającego.

Ust. 2. Do zarządu wybrać można tylko członka spółdzielni. Statut może odstąpić od tej zasady i może ograniczyć ilość członków zarządu pozostających ze spółdzielnią w stosunku pracy.

Ust. 3. Prezesa zarządu, a zarazem spółdzielni wybiera walne zebranie z grona członków zarządu.

§ 29. Ust. 1. Zarząd kieruje działalnością spółdzielni zgodnie z uchwałami walnego zebrania. Kształtuje i kieruje organizacją pracy spółdzielni, wykonuje uprawnienia pracodawcy przekazane mu przez regulamin samorządowy i zatrudnia dyrektora zarządzającego spółdzielni, jeżeli statut takie stanowisko ustanowił.

Ust. 2. Zarząd decyduje we wszystkich tych sprawach, których rozstrzygnięcie nie należy do uprawnień innego organu spółdzielni. Za swoją działalność zarząd jest odpowiedzialny przed walnym zebraniem.

Ust. 3. Zarząd zobowiązany jest składać walnemu zebraniu sprawozdanie o stanie majątku, finansów i dochodów spółdzielni oraz o działalności zarządu w określonych odstępach czasu, co najmniej raz w roku.

Ust. 4. Postanowienia zawarte w ust. 1-3 odnoszą się także do prezesa zarządzającego.

Rada nadzorcza

§ 30. Ust. 1. Walne zebranie wybiera radę nadzorczą składającą się z co najmniej trzech członków a następnie z ich grona wybiera przewodniczącego rady nadzorczej.

Ust. 2. Statut spółdzielni posiadającej mniej niż pięćdziesięciu członków, a także spółdzielni mieszkaniowej może wykonywanie zadań rady nadzorczej powierzyć rewidentowi ksiąg lub jednemu z członków spółdzielni. Tak wyznaczoną osobę uważać należy za działacza z wyboru.

§ 31. Ust. 1. Rada nadzorcza sprawuje przedstawicielstwo interesów właścicielskich i samorządowych członków i w ich interesie prowadzi na bieżąco kontrolę obejmującą całą działalność spółdzielni.

Ust. 2. Rada nadzorcza:

- a) może zbadać każdą sprawę związaną z działalnością organów i gospodarką spółdzielni,
- b) może wezwać zarząd do postępowania zgodnie z przepisami prawnymi, ze statutem lub z innym regulaminem samorządowym,
- c) może złożyć wniosek o zwolnienie lub pociągnięcie do odpowiedzialności całego zarządu lub niektórych jego członków, następnie o zwołanie walnego zebrania,
- d) może zwołać walne zebranie, jeżeli zarząd nie spełnia tego obowiązku,
- e) na podstawie rocznego sprawozdania (§ 29 ust. /3/) przedstawia walnemu zebraniu swoją opinię o gospodarce spółdzielni, bez której walne zebranie nie może podjąć uchwały w sprawie sprawozdania rocznego,
- f) może przedstawić swoją opinię także o innych sprawozdaniach i raportach składanych walnemu zebraniu,
- g) składa walnemu zebraniu propozycje odnośnie ustalenia wynagrodzenia działacza z wyboru,
- h) co najmniej raz w roku składa walnemu zebraniu sprawozdanie o swojej działalności.

§ 32. Ust. 1. Właściwe organa kolegialne spółdzielni zobowiązane są merytorycznie omówić projekty i propozycje rady nadzorczej i wydawać uchwały w ich sprawie. Przewodniczący rady - lub upoważniony przez niego członek rady -

posiada prawo do uczestniczenia z głosem doradczym w posiedzeniach zarządu i wszystkich organów kolegialnych spółdzielni.

Ust. 2. Rada nadzorcza ma prawo wglądu do dokumentów spółdzielni, następnie może zwrócić się o wyjaśnienia do działaczy z wyboru, pracowników i członków spółdzielni. Udzielenie wyjaśnienia jest obowiązkowe.

§ 33. Władze państwowe uprawnione do kontroli zobowiązane są zawiadomić radę nadzorczą o rozpoczęciu kontroli i umożliwić jej wzięcie w niej udziału.

Komisja rozjemcza

§ 34. Ust. 1. Statut może ustanowić komisję rozjemczą składającą się z co najmniej trzech członków. Komisja ta - lub rada nadzorcza, jeżeli nie ma takiej komisji - prowadzi działalność rozjemczą w sprawach naruszania prawa wewnątrz spółdzielni, naruszania interesów i sporów prawnych między członkami.

Ust. 2. Działalność komisji nie narusza możliwości i terminu skorzystania z drogi sądowej.

Ust. 3. W sprawach dotyczących całości lub większej grupy członków, wykonywania i warunków pracy, udziału w dochodach, świadczeń i pomocy statut może komisji rozjemczej udzielić prawa do zgłaszania propozycji i przedstawiania opinii.

Działacze z wyboru

§ 35. Ust. 1. Działaczami z wyboru spółdzielni są prezes i członkowie zarządu, przewodniczący i członkowie rady nadzorczej lub osoby upoważnione do wykonywania zadań tych ostatnich, prezes zarządzający oraz - jeżeli statut tak postanawia - dyrektor zarządzający. Statut może ustanowić także dalszych działaczy z wyboru.

Ust. 2. Wybór działaczy z wyboru musi nastąpić drogą tajnego głosowania.

§ 36. Ust. 1. Nie może być działaczem z wyboru ten:

- a) kto nie jest członkiem spółdzielni z wyjątkiem przypadku, kiedy według niniejszej ustawy lub według statutu objęcie funkcji nie wymaga członkostwa,
- b) kogo sąd podporządkował opiece ograniczającej lub wykluczającej zdolność do wykonywania czynności,
- c) kto na skutek popełnienia czynu karalnego prawomocnym wyrokiem skazany został na karę pozbawienia wolności tak długo, póki nie zostanie zwolniony od ujemnych skutków prawnych związanych z karą,
- d) kto objęty został zakazem wykonywania zawodu, związanego z działalnością danej spółdzielni,
- e) kto nie spełnia wymogów zawodowych określonych w statucie,
- f) kto jest przedstawicielem osoby prawnej.

Ust. 2. Statut może określić także inne jeszcze przyczyny wykluczające.

§ 37. Ust. 1. Bliscy członkowie rodziny (§ 685 pkt b) i osoby pozostające w stosunku konkubinackim nie mogą być działaczami z wyboru w tej samej spółdzielni. W przypadku istnienia takiego związku powstaje sytuacja uniemożliwiająca nadzór między osobami wykonującymi zadania w zakresie gospodarki finansowej i materialnej z jednej strony, a ich bezpośrednim przełożonym z drugiej strony oraz między przewodniczącym a członkami rady nadzorczej.

Ust. 2. Do rady nadzorczej i do komisji rozjemczej nie mogą być wybierani prezes i członkowie zarządu, następnie prezes zarządzający i dyrektor zarządzający.

Ust. 3. Statut może określić także inne jeszcze przyczyny niezgodności osobowej.

Ust. 4. Statut może udzielić zwolnienia od zakazów zawartych w ust. 1.

§ 38. Ust. 1. Ta sama osoba - z wyjątkiem członka rady nadzorczej - może być równocześnie działaczem z wyboru najwyżej w dwóch spółdzielniach lub spółkach gospodarczych.

Ust. 2. Ta sama osoba może być wybrana na członka rady nadzorczej najwyżej w pięciu spółdzielniach i spółkach gospodarczych.

Ust. 3. Zainteresowane spółdzielnie (spółki gospodarcze) należy zawiadomić o wyborze tej samej osoby.

§ 39. Działacz z wyboru spółdzielni nie może być:

- a) członkiem spółki gospodarczej z nieograniczoną odpowiedzialnością,
- b) pracownikiem na kierowniczym stanowisku w spółce gospodarczej prowadzącej działalność podobną do działalności spółdzielni.

§ 40. Ust. 1. Działacze z wyboru powinni wykonywać swoje czynności ze starannością oczekiwaną od osób pełniących takie funkcje. Za szkody wyrządzone spółdzielni na skutek naruszenia swoich obowiązków odpowiadają solidarnie zgodnie z przepisami prawa cywilnego nawet wtedy, kiedy pozostają ze spółdzielnią w stosunku pracy.

Ust. 2. Odpowiedzialność określona w ust. 1 nie obciąża tego działacza z wyboru, który głosował przeciwko danej uchwale lub zaprotestował przeciwko danemu działaniu i swój protest zgłosił radzie nadzorczej, a w przypadku braku rady nadzorczej osobie, która wykonuje zadania tej rady.

Ust. 3. Zobowiązanie działacza z wyboru do świadczenia odszkodowania jest zadaniem sądu.

§ 41. ust. 1. Kadencja działacza z wyboru wygasa:

a) z upływem terminu kadencji,

b) z chwilą śmierci działacza,

c) po złożeniu przez niego rezygnacji,

d) na skutek zwolnienia go przez walne zebranie,

e) z chwilą wygaśnięcia stosunku członkowskiego w przypadku kiedy według niniejszej ustawy lub statutu pełnienie danej funkcji wymaga członkostwa.

Ust. 2. Kadencja działacza z wyboru wygasa kiedy niezgodność osobista lub przyczyna wykluczająca nie została przez działacza usunięta w przeciągu 15 dni od powstania.

Ust. 3. O zwolnieniu działacza z wyboru decyduje walne zebranie drogą tajnego głosowania.

CZĘŚĆ III

Rozdział V

SPŁDZIELCZY STOSUNEK CZŁONKOWSKI

Powstanie stosunku członkowskiego

§ 42. Ust. 1. Zgodnie z zasadą otwartego członkostwa, przy przyjmowaniu członków, następnie przy określaniu praw i obowiązków członkowskich zakazane jest stosowanie dyskryminacji z uwagi na rasę, kolor skóry, płeć, wyznanie, opcję polityczną lub inną, pochodzenie narodowe lub społeczne, sytuację materialną, urodzenie itp.

Ust. 2. Nieletni po ukończeniu czternastego roku życia może zostać członkiem spółdzielni po uzyskaniu na to zgody swojego prawnego opiekuna.

Ust. 3. Statut może określić ten wspólny interes, którego istnienie jest warunkiem członkostwa.

§ 43. Ust. 1. O przyjęciu na członka decyduje ciało kolegialne określone w statucie na najbliższym posiedzeniu po złożeniu podania o przyjęcie. O podjętej decyzji należy zawiadomić osobę ubiegającą się o przyjęcie oraz poinformować walne zebranie, jeśli o prośbie tej nie walne zebranie podejmowało decyzję.

Ust. 2. W spółdzielni szkolnej ilość członków nie będących uczniami nie może przekroczyć piętnastu procent wszystkich członków.

Ust. 3. W przypadku braku innych ustaleń stosunek członkowski powstaje z datą wsteczną wydania postanowienia o przyjęciu z chwilą wpłacenia przez członka do spółdzielni sumy udziału lub określonej w statucie części udziału.

Ust. 4. Przeciwko decyzji o odrzuceniu prośby o przyjęcie na członka spółdzielni można złożyć odwołanie do walnego zebrania, jeżeli decyzję tę nie wydało walne zebranie.

§ 44. Spółdzielnia ma obowiązek prowadzenia ewidencji jej członków, na podstawie której wydaje się zaświadczenia o powstaniu, istnieniu i wygaśnięciu stosunku członkowskiego.

Podstawowe prawa i obowiązki członka

§ 45. Ust. 1. Podstawowe prawa członka:

- a) uczestniczenie w działalności spółdzielni oraz udział w wynikach gospodarczych - odpowiednio do osobistego udziału w działalności, w majątku i w innych formach,
- b) korzystanie z usług wprowadzonych przez spółdzielnię dla jej członków oraz z innych korzyści wynikających ze zrzeszania się,
- c) uczestniczenie w walnym zebraniu z prawem do zabierania głosu i do głosowania,
- d) pełnienie funkcji w spółdzielni - prawo to nie przysługuje przedstawicielowi członka będącego osobą prawną,
- e) otrzymywanie wyjaśnień na prośbę własną od działaczy z wyboru i od pracowników na kierowniczych stanowiskach we wszystkich sprawach dotyczących spółdzielni.

Ust. 2. Oparte na stosunku członkowskim prawa organizacyjne i prawa związane z uczestnictwem osobistym są równe, niezależnie od wielkości świadczenia materialnego.

§ 46. Podstawowe obowiązki członka:

- a) świadczenie udziału majątkowego i zgodnie z podjętym zobowiązaniem uczestniczenie w działalności spółdzielni i jej organów samorządowych,
- b) staranne użytkowanie i ochrona majątku spółdzielni.

§ 47. Prawa i obowiązki członków szczegółowo określa statut i inne regulaminy samorządowe, oraz zawarta ze spółdzielnią umowa członkowska.

Wygaśnięcie stosunku członkowskiego

§ 48. Ust. 1. Stosunek członkowski wygasa po:

- a) śmierci członka oraz likwidacji członka będącego osobą prawną,
- b) wystąpieniu członka ze spółdzielni,
- c) wykluczeniu członka,
- d) przekształceniu się spółdzielni w spółkę gospodarczą,

e) likwidacji spółdzielni bez następcy prawnego.

Ust. 2. Statut może określić również inne przypadki wygaśnięcia stosunku członkowskiego.

§ 49. Ust. 1. Zamiar wystąpienia powinien być zgłoszony zarządowi w formie pisemnej.

Ust. 2. W statucie (regulaminie samorządowym) należy określić czas, który musi upłynąć od zgłoszenia wystąpienia do wygaśnięcia stosunku członkowskiego. Stosunek członkowski wygasa po upływie tego czasu.

§ 50. Ust. 1. Spółdzielnia może wykluczyć jej członka, jeżeli ten w sposób udowodniony:

- a) działa, ciężko naruszając lub zagrażając interesom spółdzielni lub
- b) w okresie ustalonym w statucie nie wykonuje mimo wezwania obowiązków wynikających ze stosunku członkowskiego.

Ust. 2. Organ kolegialny uprawniony przez statut do wykluczania członków musi zainteresowanego członka zaprosić na posiedzenie omawiające wykluczenie. O wykluczeniu należy podjąć uchwałę, którą w formie pisemnej należy podać do wiadomości zainteresowanego członka.

Ust. 3. Od uchwały o wykluczeniu - jeżeli wydana została nie przez walne zebranie - można odwołać się do walnego zebrania. Nie ogranicza to możliwości skorzystania z drogi sądowej. Wniesienie pozwu nie posiada mocy zawieszającej.

Ust. 4. Stosunek członkowski wygasa po upływie trzydziestu dni od podania do wiadomości uchwały o wykluczeniu o ile:

- a) uchwała nie ustaliła późniejszego terminu,
- b) w przeciągu trzydziestu dni nie złożono wniosku o rewizję sądową uchwały i sąd nie zmienił lub nie uchylił uchwały orzekającej wykluczenie,
- c) ma prośbę członka walne zebranie nie zmieniło uchwały wykluczającej.

§ 51. Ust. 1. Jeżeli stosunek członkowski wygasł na podstawie § 48. ust. 1 pkt a)-c) lub ust. 2, to wtedy należy się rozliczyć z byłym członkiem (jego spadkobiercą).

Ust. 2. Podczas rozliczenia się, byłemu członkowi należy zwrócić przedmioty majątkowe przekazane spółdzielni w użytkowanie. Termin zwrotu zależy od ustaleń zawartych w statucie i w umowie członkowskiej. Jeżeli termin ten jest dłuższy od terminu wygaśnięcia członkostwa, to wtedy za użytkowanie przedmiotu majątkowego podczas danego okresu należy byłemu członkowi płacić.

Ust. 3. Jeżeli przedmiot majątkowy przekazany spółdzielni w użytkowanie już nie istnieje lub w chwili wystąpienia członka już nie jest w użytkowaniu spółdzielni, to wtedy wartość tego przedmiotu należy byłemu członkowi zwrócić.

Ust. 4. O sposobie i terminie zwrotu byłemu członkowi sumy udziału decyduje statut lub uchwała spółdzielczego organu samorządowego wskazanego przez statut.

Rozdział VI

STOSUNKI MAJĄTKOWE MIĘDZY CZŁONKAMI A SPÓŁDZIELNIĄ

Udział

§ 52. Ust. 1. Członek może subskrybować udziały w ilości i o wartości określonej w statucie.

Ust. 2. Podczas zakładania spółdzielni i wstępowania subskrypcja jednego udziału jest obowiązkowa. Wyjątek zachodzi:

- a) w przypadku spółdzielni mieszkaniowej oraz
- b) wtedy kiedy członek wnosi inny udział majątkowy (§ 54).

Ust. 3. Jeżeli członek podczas wstępowania nie wpłacił pełnej sumy udziału, to wtedy zobowiązany on jest wpłacić zaległą część w trybie i w terminie określonym w statucie, lecz nie później niż w przeciągu roku od wstąpienia. W przypadku zakładania spółdzielni termin roczny powinien być liczony od rejestracji spółdzielni.

§ 53. Ust. 1. Udziały posiadać mogą tylko tę samą wartość nominalną. Nie można udziału przenieść na inną osobę i udział nie podlega egzekucji sądowej na skutek zobowiązania członka spółdzielni wobec osoby trzeciej.

Ust. 2. Udział uprawnia do otrzymania wypłaty z opodatkowanych wyników osiągniętych przez spółdzielnię.

Inne wkłady materialne członka

§ 54. Ust. 1. W ramach określonych w regulaminie samorządowym, następnie w uchwałach walnego zebrania, członek spółdzielni poza subskrypcją udziału może wnieść wkład materialny także w innej formie i może spółdzielni udzielić oprocentowanej pożyczki.

Ust. 2. Tryb wniesienia, wykorzystania, wypowiedzenia i zwrotu wkładu majątkowego określonego w ust. 1, następnie wysokość należnej za wkład dywidendy (oprocentowania) powinny być ustalone w umowie między członkiem a spółdzielnią w zakresie szczegółów nie określonych w regulaminie samorządowym. Umowa powinna być zawarta w formie pisemnej.

Ust. 3. Jeżeli członek poza subskrypcją wnosi wkład materialny o innej formie - z wyjątkiem pożyczki udzielonej spółdzielni - to w granicach wartości tego wkładu może zażądać od spółdzielni wydania mu udziałów.

Spółdzielczy udział handlowy

§ 55. Ust. 1. Z opodatkowanych wyników na podstawie decyzji walnego zebrania sumę przeznaczoną na zwiększenie kapitału udziału handlowego należy podzielić między właścicieli udziałów handlowych. Na prośbę uprawnionego wystawić należy imienny papier wartościowy (spółdzielczy udział handlowy) świadczący o udziale w podzielonej sumie

Ust. 2. W przypadku konieczności zużycia kapitału udziałów handlowych na pokrycie strat, walne zebranie proporcjonalnie obniża wartość nominalną udziałów handlowych.

§ 56. Ust. 1. Spółdzielczy udział handlowy może być przenoszony, dziedziczony i uprawnia do corocznego uczestnictwa w podziale opodatkowanego wyniku osiągniętego przez spółdzielnię. Od spółdzielczego udziału handlowego nie wolno płacić odsetek.

Ust. 2. Jeżeli członek spółdzielni pragnie swój udział handlowy przenieść na osobę z zewnątrz, to wtedy spółdzielnia i jej członkom przysługuje prawo pierwokupu. W przypadku niewypowiedzenia się przez uprawnionych w przeciągu trzydziestu dni od zgłoszenia zamiaru przeniesienia uważać należy, że uprawnieni nie pragną skorzystać z prawa pierwokupu.

Ust. 3. O zakupie przez spółdzielnię udziału handlowego stanowiącego własność działacza z wyboru decydować może walne zebranie lub zebranie delegatów.

Ust. 4. Posiadaczowi udziału handlowego nie będącemu członkiem spółdzielni przysługuje prawo do zabierania głosu i zgłoszenia propozycji podczas walnego zebrania.

§ 57. Ust. 1. Spółdzielnia zobowiązana jest prowadzić ewidencję właścicieli oraz nominalnej wartości udziałów handlowych.

Ust. 2. Korzystać z praw związanych z udziałem handlowym może tylko ten, kto według ewidencji jest właścicielem udziału handlowego. Przeniesienie i dziedziczenie udziału handlowego należy natychmiast zgłosić spółdzielni.

§ 58. Jeżeli stosunek członkowski wygasł na podstawie § 48, ust. 1 pkt a) - c) lub ust. 2., to wtedy byłemu członkowi (spadkobiercy) przysługuje wartość udziału handlowego, o ile kapitał udziałów handlowych nie został wykorzystany na pokrycie strat. Były członek może także zgłosić roszczenie do przypadającej na niego części osobnej rezerwy utworzonej na ten cel przez walne zebranie spółdzielni.

Świadczenia i pomoc dla członków

§ 59. Ust. 1. W wysokości dziesięciu procent majątku spółdzielnia rolnicza i spółdzielnia przemysłowa zobowiązana jest tworzyć fundusz solidarnościowy jako niepodzielny majątek.

Ust. 2. Zgodnie z zasadami solidarności spółdzielczej spółdzielnia udziela w sposób i na warunkach określonych przez statut (regulamin samorządowy) w różnych formach pomoc materialną i usługi dla swoich członków - zwłaszcza dla potrzebujących taką pomoc członków starych, niezdolnych do pracy, stale chorujących lub wielodzietnych - oraz dla wdów i sierot po członkach. Następuje to w formie zapomóg, dopłat do rent i emerytur, do szkolenia zawodowego, do żywienia, do wczasów, zapewnienia opiekuna socjalnego itp. Spółdzielnia popiera także działalność kulturalną i sportową swoich członków.

Ust. 3. Określoną przez walne zebranie sumę na cele świadczeń może spółdzielnia rozliczyć na ciężar kosztów.

§ 60. W sposób i na warunkach określonych w statucie (w regulaminie samorządowym) spółdzielnia może udzielić swojemu członkowi pomocy na prowadzenie działalności gospodarczej poza spółdzielnią w postaci udostępniania nieruchomości i środków produkcji, dostarczania materiałów i produktów, środki pieniężne na określony cel.

CZĘŚĆ IV

Rozdział VII

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA SPÓŁDZIELNI

Przepisy podstawowe

§ 61. Ust. 1. Spółdzielnia samodzielnie gospodaruje posiadanymi oraz udostępnionymi przez jej członków lub przez inne osoby środkami majątkowymi i w ramach niniejszej ustawy swobodnie dysponuje opodatkowanymi swoimi wynikami.

Ust. 2. Podczas corocznego podziału większą część osiągniętych wyników spółdzielnia powinna zwrócić swoim członkom proporcjonalnie do osobistego uczestnictwa.

§ 62. Ust. 1. Spółdzielnia może prowadzić każdą działalność, której ustawa nie przekazuje w wyłączny zakres działalności innym organizacjom gospodarczym lub nie zastrzega dla państwa (organu państwowego).

Ust. 2. Spółdzielnia kredytowa może wykonywać swoją działalność wyłącznie na rzecz swoich członków.

Przepisy dotyczące wykonywania pracy

§ 63. W ramach stosunku członkowskiego w spółdzielni mogą powstać stosunki prawne o charakterze przedsiębiorczości i zatrudnienia.

§ 64. Treść stosunku prawnego dotyczącego wykonywania pracy o charakterze przedsiębiorczości określają grupowe lub indywidualne umowy członkowskie zgodne z przepisami regulaminu samorządowego i prawa cywilnego.

§ 65. Ust. 1. Dla stosunku prawnego o charakterze stosunku zatrudnienia nawiązanego między spółdzielnią a jej członkiem miarodajny jest Kodeks Pracy - z wyjątkiem przepisów dotyczących odpowiedzialności dyscyplinarnej, regulamin samorządu spółdzielczego oraz umowy zawarte zgodnie z nimi.

Ust. 2. Do stosunku zatrudnienia pracowników spółdzielni stosować Kodeks Pracy.

§ 66. Ust. 1. W celu ochrony swoich interesów członkowie zatrudnieni w ramach stosunku prawnego o charakterze stosunku zatrudnienia i pracownicy spółdzielni mogą na podstawie Ustawy nr II z 1989 roku powołać wspólną organizację ochrony interesów pracowniczych, której uprawnienia określone są w Kodeksie Pracy i w przepisach prawnych wydanych na podstawie Kodeksu Pracy.

Ust. 2. Prawa i obowiązki związane z wykonywaniem pracy oraz procedurę związaną z ich realizacją reguluje na podstawie przepisów prawnych dotyczących stosunku zatrudnienia umowa między spółdzielnią a organizacją reprezentującą interesy pracownicze zainteresowanych członków i pracowników.

Tworzenie rezerwy

§ 67. Z wypracowanych wyników po opodatkowaniu spółdzielnia - z wyjątkiem spółdzielni mieszkaniowych - może w wysokości i w sposób określony w statucie tworzyć rezerwę wynikową i odprowadzać do niej - jeżeli ustawa inaczej nie decyduje - co najmniej dziesięć procent opodatkowanych wyników póki rezerwa nie osiągnie określonej w statucie wysokości kapitału tworzonego przez udziały. Rezerwę wykorzystać można również na pokrycie strat.

Obowiązek prowadzenia sprawozdawczości i księgowości

§ 68. W zakresie obowiązku spółdzielni prowadzenia sprawozdawczości i księgowości stosować należy postanowienia zawarte w ustawie o rachunkowości.

Rozdział VIII

ODPOWIEDZIALNOŚĆ

Odpowiedzialność spółdzielni za swoje długi

§ 69. Ust. 1. Za swoje długi spółdzielnia odpowiada majątkiem. Majątkiem spółdzielni jest kapitał tworzony z udziałów, kapitał z udziałów handlowych, rezerwa wynikowa, majątek nie podzielny i swobodne środki majątkowe.

Ust. 2. Za długi spółdzielni członek nie odpowiada własnym majątkiem oraz wynagrodzeniem otrzymywanym od spółdzielni. Postanowienie to nie odnosi się do członków spółdzielni mieszkaniowych.

Odpowiedzialność spółdzielni i jej członka tytułem odszkodowania

§ 70. Ust. 1. Za szkodę wyrządzoną bezprawnie swojemu członkowi spółdzielnia odpowiada zgodnie z przepisami ogólnymi o odpowiedzialności, zawartymi w prawie cywilnym.

Ust. 2. Bez względu na winę spółdzielnia zobowiązana jest zapewnić swojemu członkowi odszkodowanie za te szkody, które:

a) członek poniósł podczas wykonywania pracy w ramach stosunku prawnego o charakterze stosunku zatrudnienia lub podczas własnej działalności gospodarczej prowadzonej pod bezpośrednim kierownictwem i nadzorem spółdzielni,
b) nastąpiły w rzeczach normalnie wnoszonych do miejsca pracy.

Ust. 3. Nie obciąża spółdzielni odpowiedzialność według ust. 2, jeżeli udowodni, że szkodę spowodowała nieodwracalna przyczyna pozostająca poza jej kręgiem działalności lub wyłącznie nieodwracalne zachowanie się członka. W przypadku braku takiego dowodu spółdzielnia zwolniona może być od pokrycia tej części szkody, którą spowodowało zawinione postępowanie członka.

§ 71. Z wyjątkiem szkód spowodowanych w związku z wykonywaniem pracy w ramach stosunku prawnego o charakterze stosunku zatrudnienia członek odpowiada za szkody wyrządzone spółdzielni według przepisów prawa cywilnego.

§ 72. Zobowiązanie do pokrycia szkód należy do uprawnień sądu.

Przepisy odpowiedzialności między spółdzielnią i pracownikami

§ 73. Do odpowiedzialności dyscyplinarnej i do odpowiedzialności tytułem pokrycia szkód pracowników spółdzielni oraz do odpowiedzialności spółdzielni za szkody spowodowane swoim pracownikom stosować należy postanowienia Kodeksu Pracy.

CZĘŚĆ V

Rozdział IX

ŁĄCZENIE SIĘ, PODZIAŁ, PRZEKSZTAŁCENIE SIĘ I WYGAŚNIĘCIE SPÓŁDZIELNI

Łączenie się spółdzielni

§ 74. Ust. 1. Dwie lub więcej spółdzielni na osobno przeprowadzonych walnych zebraniach większością dwóch trzecich głosów wszystkich - w przypadku spółdzielni pożyczkowej obecnych - członków każdej spółdzielni mogą podjąć postanowienie o zjednoczeniu się w jedną spółdzielnię lub o połączeniu się jednej z drugą spółdzielnią. W przypadku spółdzielni szkolnej zjednoczenie się (połączenie się) wymaga zgody kierownika placówki oświatowej.

Ust. 2. Łączące się spółdzielnie na wspólnym walnym zebraniu ustalają datę połączenia, przyjmują nowy statut spółdzielni, w zależności od potrzeby modyfikują regulaminy samorządowe, następnie przeprowadzają konieczne wybory.

Ust. 3. Prawa przysługujące i obowiązki ciężące na łączących się przechodzą na nową (przyjmującą) spółdzielnię.

§ 75. W pozostałych sprawach do łączenia się spółdzielni stosować należy §§ 7-9 niniejszej ustawy, następnie §§ 60-66 Ustawy nr XIII z 1989 roku o przekształcaniu się organizacji gospodarujących i spółek gospodarczych.

§ 76. Podczas łączenia się spółdzielni stosować należy również przepisy o kontroli zjednoczenia się organizacyjnego, zawarte w Ustawie nr LXXXVI z 1990 roku o zakazie nieuczciwego postępowania na rynku.

Rozdział spółdzielni

§ 77. Ust. 1. Walne zebranie może większością dwóch trzecich głosów wszystkich członków podjąć uchwałę o podziale spółdzielni na dwie lub więcej spółdzielni. Rozdział wymaga odbycia dwóch walnych zebrań.

Ust. 2. Podczas pierwszego walnego zebrania członkowie spółdzielni zgłaszają zamiar dokonania rozdziału i stwierdzają kto z nich, do której spółdzielni pragnie należeć. Następnie zarząd zobowiązany jest sporządzić bilans majątkowy i na jego podstawie opracować projekt podziału majątku, który musi zaopiniować rewident ksiąg (nie dotyczy to spółdzielni mieszkaniowych). Zarząd zobowiązany jest ponadto do sporządzenia wniosku w sprawie ustalenia nominalnej wartości udziałów handlowych.

Ust. 3. Drugie walne zebranie decyduje o rozdziale spółdzielni, o podziale majątku i ustala nominalną wartość udziałów handlowych.

§ 78. Za wcześniejsze zobowiązania nowe spółdzielnie odpowiadają proporcjonalnie do podziału majątku.

Przekształcenie się spółdzielni

§ 79. Ust. 1. Spółdzielnia może przekształcić się w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością lub w spółkę akcyjną, natomiast spółdzielnia oszczędnościowa, spółdzielnia kredytowa i spółdzielnia ubezpieczeniowa może się przekształcić tylko w spółkę akcyjną.

Ust. 2. Z członkiem spółdzielni nie wstępującym do spółki gospodarczej należy rozliczyć się stosując § 91. Jeżeli członkowie nie przystępujący do spółki gospodarczej zakładają nową spółdzielnię lub wstępują do innej spółdzielni, to wtedy według ustawy niepodzielny majątek w przysługującej im części przechodzi na tę spółdzielnię.

§ 80. Jeżeli piętnaście procent członków składa pisemny wniosek w sprawie przekształcenia się, to wtedy zarząd zobowiązany jest w przeciągu 90 dni zwołać walne zebranie przygotowujące przekształcenie się spółdzielni (nazywane dalej przygotowawczym walnym zebraniem).

§ 81. Ust. 1. Zarząd zobowiązany jest złożyć przygotowawczemu walnemu zebraniu taki wniosek, który:

- a) daje informację o celach gospodarczych, które chce się osiągnąć poprzez przekształcenie, o środkach potrzebnych do tego i o przyszłej sytuacji członków spółdzielni, w tym także o kwestii świadczeń i pomocy (§§ 59-60),
- b) zawiera propozycję odnośnie wybranej formy spółki i podziału majątku,
- c) przedstawia stanowisko wnioskodawców i zarządu.

Ust. 2. Przygotowawcze walne zebranie większością dwóch trzecich głosów wszystkich członków - jednogłośnie w przypadku spółdzielni mieszkaniowych z wyjątkiem spółdzielni domków wypoczynkowych - podejmuje decyzję o kwestiach wymienionych we wniosku.

Ust. 3. Przygotowawcze walne zebranie może powołać komisję dla przygotowania przekształcenia spółdzielni.

§ 82. Na podstawie decyzji przygotowawczego walnego zebrania, zarząd (komisja) zobowiązany jest poza planem przekształcenia się i bilansem majątkowym sporządzić spis nadal istniejących świadczeń i zapomóg.

§ 83. Ust. 1. W przypadku podjęcia przez przygotowawcze walne zebranie decyzji o przekształceniu się zarząd zobowiązany jest w przeciągu trzydziestu dni od przygotowawczego walnego zebrania zwołać walne zebranie przekształtujące.

Ust. 2. Na przekształtujące walne zebranie zaprosić należy wszystkich członków spółdzielni załączając do zaproszenia dokumenty wymienione w §§ 81-82.

Ust. 3. O przekształceniu się spółdzielni przekształtujące walne zebranie decyduje większością dwóch trzecich głosów wszystkich członków. W przypadku spółdzielni mieszkaniowych - za wyjątkiem spółdzielni domków letniskowych - nastąpić to może jednogłośnie. Następnie walne zebranie kontynuuje swoje posiedzenie już jako pierwsze zebranie wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, względnie jako walne zebranie założycielskie spółki akcyjnej zgodnie z Ustawą nr VI z 1988 roku o spółkach gospodarczych (nazywaną dalej ustawą o spółkach).

§ 84. Ust. 1. Warunkiem przekształcenia jest podział całego majątku spółdzielni w postaci papierów wartościowych między członków.

Ust. 2. Przekształcająca się spółdzielnia powinna akcje lub udziały przypadające na ustawowo niepodzielną część majątku przekazać określoneemu przez walne zebranie spółdzielczemu organowi powołanemu do zarządzania majątkiem i w przeciągu roku spółka może je wykupić po cenie nominalnej zwiększonej o aktualne oprocentowanie bankowe. Nie dotyczy to spółdzielni mieszkaniowych, oszczędnościowych i szkolnych.

§ 85. Ust. 1. Kapitał zakładowy (założycielski) nowej spółki gospodarczej tworzą łącznie:

- a) suma spółdzielczych udziałów handlowych pozostających do dyspozycji członków spółdzielni i
- b) udziały majątkowe wniesione przez nowych wspólników.

Ust. 2. Udziały zakładowe (akcje) poszczególnych wspólników kształtują się zgodnie z przypadających na nich części majątku podanego w ust. 1 pkt a)-b). Najniższa suma udziału zakładowego - w sposób odbiegający od treści § 159 ust. 1 Ustawy o spółkach gospodarczych - w przypadku członków przekształcającej się spółdzielni nie może być niższa od 10.000.- Forintów.

Ust. 3. Członkom przekształcającej się spółdzielni nie można odmówić możliwości subskrybowania akcji.

§ 86. Jeżeli spółdzielnia:

- a) przekształca się w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, to wtedy stosować należy §§ 26-27 Ustawy o przekształcaniu się,
- b) przekształca się w spółkę akcyjną, to wtedy stosować należy § 33 pkt b) i f) Ustawy o przekształcaniu się.

§ 87. Jeżeli większość założycieli spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjnej powstałej na skutek przekształcenia się spółdzielni należała poprzednio do przekształcającej się spółdzielni, to wtedy spółka może w swojej nazwie firmowej użyć przymiotnika "spółdzielczy".

§ 88. Spółka gospodarcza powstała na skutek przekształcenia się jest powszechnym następcą prawnym przekształconej spółdzielni. W pozostałych sprawach do procesu przekształcenia się stosować należy §§ 4-11 oraz §§ 71-75 Ustawy o przekształcaniu się.

Wygaśnięcie spółdzielni

§ 89. Ust. 1: Spółdzielnia wygasa, jeżeli:

- a) walne zebranie podejmuje - większością dwóch trzecich głosów wszystkich członków, a w przypadku spółdzielni mieszkaniowych jednogłośnie - uchwałę o likwidacji bez następcy prawnego,
- b) spółdzielnia łączy się z inną spółdzielnią, zostaje włączona do innej spółdzielni, ulega rozdziałowi lub przekształca się w spółkę gospodarczą,
- c) liczba jej członków spadła poniżej pięciu - w przypadku spółdzielni szkolnej i spółdzielni kredytowej poniżej piętnastu - i na skutek tego lub z innych przyczyn ustawowych sąd rejestracyjny ogłosił ją za wygasłą,
- d) sąd drogą postępowania likwidacyjnego zlikwidował ją.

Ust. 2. W przypadku braku najniższej ilości członków ogłoszenie spółdzielni za wygasłą następuje tylko wtedy, kiedy spółdzielnia nie zgłosiła w przeciągu sześciu miesięcy w sądzie rejestracyjnym faktu osiągnięcia najmniejszej ilości członków.

Ust. 3. Spółdzielnia wygasa z chwilą skreślenia jej z rejestru firm.

§ 90. Ust. 1. W przypadku wygaśnięcia spółdzielni bez następcy prawnego na podstawie § 89 ust. 1 pkt a) lub c) następuje rozliczenie końcowe, do którego stosować należy postanowienia zawarte w §§ 47-54. Ustawy o spółkach gospodarczych z różnicami uregulowanymi w ust. 2.

Ust. 2. W przypadku spółdzielni mieszkaniowych likwidatora powołuje sąd rejestracyjny, jeżeli członkowie spółdzielni nie mogą porozumieć się co do osoby likwidatora. We wszystkich innych przypadkach rozliczenie końcowe przeprowadza zarząd.

Ust. 3. Po ogłoszeniu wszczęcia likwidacji na skutek niewypłacalności nie można stworzyć spółdzielczego stosunku członkowskiego.

§ 91. Ust. 1. Środki majątkowe pozostałe po zakończeniu rozliczenia końcowego należy podzielić proporcjonalnie do udziałów, innych wkładów majątkowych i udziałów handlowych między członków oraz posiadaczy udziałów handlowych nie będących członkami i wypłacić. Na podstawie statutu niepodzielną część majątku należy przeznaczyć na cele spółdzielcze podane w statucie.

Ust. 2. W przypadku spółdzielni mieszkaniowych majątek przechodzi proporcjonalnie z zainteresowaniem jako wspólna własność byłych członków i właścicieli, którzy nie byli członkami spółdzielni.

CZĘŚĆ VI

Rozdział X

PRZEPISY SPECJALNE DOTYCZĄCE SPÓŁDZIELCZOŚCI MIESZKANIOWEJ

§ 92. Ust. 1. Z punktu widzenia niniejszej ustawy spółdzielniami mieszkaniowymi są spółdzielnie mieszkaniowe, spółdzielnie domków należących do emerytów, spółdzielnie domków wypoczynkowych, spółdzielnie garażowe, spółdzielnie budowy i prowadzenia obiektów warsztatowych lub sklepowych (nazywane dalej spółdzielniami mieszkaniowymi).

Ust. 2. Spółdzielnia mieszkaniowa jest organizacją komunalną prowadzącą działalność użyteczności publicznej.

§ 93. Warunkiem założenia spółdzielni mieszkaniowej jest również powołanie jednostki terenowej przyszłej spółdzielni lub innej jednostki zgodnej z charakterem spółdzielni (zakładu budowlanego, budynku, zespołu budynków itp.).

§ 94. Podczas walnego zebrania uwzględniany może być tylko jeden głos od każdego mieszkania (jednostki użytkowej). Jeżeli mieszkanie (jednostka użytkowa) jest w posiadaniu (użytkowaniu) kilku członków, to wtedy statut określa sposób uwzględnienia głosów.

Stosunek członkowski w spółdzielni mieszkaniowej

§ 95. Ust. 1. Członkiem spółdzielni mieszkaniowej może być ten, kto:

a) podejmuje się spełnienia obowiązków płatniczych i innych, przewidzianych zgodnie z celami spółdzielni mieszkaniowej;

b) w przypadku niewykonania obowiązku płatniczego:

bb) jako osoba fizyczna zgadza się na potrącenie jego długu z otrzymywanego wynagrodzenia, na przekazanie części wynagrodzenia na dobro spółdzielni mieszkaniowej,

bc) jako osoba prawna lub jako osoba posiadająca rachunek bankowy zgadza się na wydanie polecenia natychmiastowego pobrania długu od niego.

Ust. 2. W przypadku spółdzielni mieszkaniowej nie można odrzucić wniosku o przyjęciu na członka, złożonego przez właściciela i uprawnionego do sprawowania prawa użytkownika, jeżeli spełnił on warunki uregulowane w ust. 1.

Ust. 3. W przypadku pozostawiania mieszkania w posiadaniu, względnie w użytkowaniu kilku osób każdy współwłaściciel, względnie uprawniony do użytkowania może prosić o przyjęcie na członka spółdzielni mieszkaniowej.

Ust. 4. W przypadku odrzucenia wniosku o przyjęcie na członka rozstrzygnięcie sporu należy do uprawnień sądu.

§ 96. Ust. 1. W zakresie obowiązku płatniczego właściciela nie będącego członkiem stosować należy § 95 ust. 1 pkt b).

Ust. 2. Oświadczenie wyrażające zgodę jest dokumentem wykonawczym. Jeżeli członek lub właściciel nie będący członkiem nie wykonuje obowiązku płatniczego wobec spółdzielni mieszkaniowej mimo wezwania, to wtedy na podstawie oświadczenia wyrażającego zgodę zarząd może zwrócić się do pracodawcy wymienionego z wnioskiem o potrącenie z wynagrodzenia płatnego zadłużenia.

Ust. 3. W przypadku wystąpienia lub wykluczenia członka ze spółdzielni mieszkaniowej oświadczenie o zgodzie pozostaje w mocy póki były członek posiada zadłużenia.

§ 97. Ust. 1. Do spółdzielni domów zamieszkałych przez emerytów przyjmując na członka można tego, kto spełnia warunki ogólne stawiane członkom spółdzielni mieszkaniowej i jest emerytem lub osiągnął, względnie w przeciągu pięciu lat osiągnie wiek uprawniający do otrzymywania renty starczej.

Ust. 2. Statut ustalić może dla członkostwa również inne warunki.

Ust. 3. Członek do jednostki mieszkalnej przyjmując może tylko osobę spełniającą warunki przewidziane w ust. 1-2.

Przyjęcie innej osoby powoduje wygaśnięcie stosunku członkowskiego.

§ 98. Ust. 1. Stosunek członkowski w spółdzielni mieszkaniowej wygasa również wtedy, kiedy prawo własności, względnie czasowe lub stałe prawo użytkowania przez członka mieszkania lub innego pomieszczenia wygasło.

Ust. 2. W przypadku wygaśnięcia stosunku członkowskiego wygasa także prawo do stałego lub czasowego użytkowania.

§ 99. Ust. 1. W przypadku spółdzielni budownictwa mieszkaniowego występujący członek i spadkobierca może przenieść na inną osobę prawa zlecającego budowę i nabywca tych praw może prosić o przyjęcie na członka. Odrzucenie prośby może nastąpić tylko wtedy, kiedy składający prośbę nie spełnia ogólnych warunków członkostwa w spółdzielni mieszkaniowej.

Ust. 2. Roszczenia członka wobec spółdzielni budownictwa mieszkaniowego statut może w przypadku wykluczenia ograniczyć do wpłat dokonanych na budowę mieszkania oraz do równowartości wykonanych prac i świadczonych usług. Postanowienie to obejmuje także tego członka, który wystąpił ze spółdzielni bez przeniesienia praw zlecającego budowę.

Ust. 3. Spółdzielnia budownictwa mieszkaniowego w przeciągu trzydziestu dni od przyjęcia nowego członka zobowiązana jest rozliczyć się z członkiem, który wystąpił, względnie został wykluczony.

§ 100. Ust. 1. W przypadku śmierci członka spółdzielni domów zamieszkałych przez emerytów, spadkobierca może używać mieszkania tylko w przypadku przyjęcia go na własną prośbę na członka spółdzielni.

Ust. 2. Nie można odrzucić prośby spadkobiercy, obdarowanego i nabywcy w sprawie przyjęcia na członka, jeżeli składający spełnia warunki przewidziane w § 97 ust. 1-2.

Ust. 3. W przypadku nie spełnienia przez spadkobiercę przepisowych warunków lub nie złożenia przez niego prośby o przyjęcie na członka i nie przeniesienia prawa własności lub do stałego użytkowania w przeciągu sześciu miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia o nabyciu spadku na osobę spełniającą przepisowe warunki spółdzielni domów zamieszkałych przez emerytów przez dalsze sześć miesięcy, przysługuje prawo kupna po cenie wolnorynkowej prawa własności, względnie prawa do stałego użytkowania.

§ 101. Ust. 1. W przypadku wygaśnięcia prawa do stałego użytkowania mieszkania były członek zobowiązany jest do opróżnienia mieszkania i nie może żądać lokalu zastępczego. Przepis ten powinien być stosowany także w spółdzielniach domków wypoczynkowych w przypadku wygaśnięcia czasowego prawa użytkowania.

Ust. 2. W przypadku wygaśnięcia stosunku członkowskiego w spółdzielni mieszkaniowej były członek nie może żądać od spółdzielni zwrotu dokonanych wpłat z wyjątkiem nadpłat. Statut może postanowić odstępując od tej zasady.

§ 102. W przypadku spółdzielni mieszkaniowej uchwała orzekająca wykluczenie członka nie ulega odroczeniu na skutek wniesienia pozwu o rewizję sądową uchwały.

§ 103. Spółdzielnia mieszkaniowa może być podzielona tylko na spółdzielnie mieszkaniowe odpowiadające terenowym lub innym jednostkom (§ 93).

Warunki majątkowe i warunki użytkowania w spółdzielni mieszkaniowej

§ 104. Ust. 1. Jeżeli w spółdzielni mieszkaniowej mieszkania są własnością prywatną członków, to wtedy statut określa, czy działka należąca do budynku, konstrukcje budowlane domu mieszkalnego, pomieszczenia wspólnie użytkowane, urządzenia centralne, mieszkanie dozorczy, następnie inne pomieszczenia służące celom spółdzielni mieszkaniowej (np. biura, warsztaty, magazyny itp.), będą własnością spółdzielni lub wspólną własnością członków.

Ust. 2. Właściciel mieszkania zobowiązany jest zarządowi zgłosić zamiar zbycia mieszkania.

§ 105. Ust. 1. Jeżeli statut inaczej nie postanawia, mieszkania mogą pozostawać również własnością spółdzielni mieszkaniowej. W takim przypadku członkowi przysługuje prawo stałego użytkowania określonego mieszkania. Członek może mieszkanie użytkować sam, dawać w użytkowanie, względnie może przenieść prawo użytkowania.

Ust. 2. W przypadku odpłatnego zbycia prawa stałego użytkowania mieszkania, spółdzielnia mieszkaniowej przysługuje prawa zgodne z przepisami dotyczącymi pierwokupu. Prawo to spółdzielnia sprawuje osobiście lub sprawowanie tego prawa może powierzyć jednemu z jej członków.

Ust. 3. W przypadku nie skorzystania przez spółdzielnię mieszkaniową z prawa do pierwokupu członek może prawo do użytkowania przekazać takiej osobie, która spełnia warunki członkowskie. Nie można odrzucić wniosku takiej osoby o przyjęcie na członka.

Ust. 4. W przypadku śmierci członka do prawa użytkowania stosować należy przepisy o dziedziczeniu.

§ 106. W ramach uchwały walnego zebrania do użytkowania działek i fragmentów budynku należących do budynku mieszkalnego, będących w posiadaniu spółdzielni mieszkaniowej lub stanowiących wspólną własność członków uprawniony jest każdy z członków, lecz żaden z współwłaścicieli nie może korzystać z tego prawa na szkody praw lub słusznym interesów pozostałych.

§ 107. Ust. 1. Spółdzielnia domków wczasowych może być zakładana także w taki sposób, że w domu wczasowym stanowiącym własność spółdzielni corocznie na okres ustalony w statucie członkowi przysługuje prawo do czasowego użytkowania jednej jednostki wczasowej.

Ust. 2. Każdej osobie fizycznej posiadającej prawo do czasowego użytkowania domku wczasowego - niezależnie od zakresu prawa do użytkowania - przysługuje jeden głos podczas walnego zebrania. W kwestiach dotyczących gospodarowania osobie prawnej przysługuje po jednym dalszym głosie za każdą taką jednostką wczasową, odnośnie której uzyskał prawo do użytkowania przez cały rok.

§ 108. Ust. 1. W przypadku śmierci członka w stosunku do prawa czasowego użytkowania stosować należy przepisy o dziedziczeniu.

Ust. 2. Nie można odrzucić wniosku spadkobiercy, obdarowanego i nabywcy o przyjęcie na członka, jeżeli wnioskodawca spełnia warunki członkostwa.

Gospodarka spółdzielni mieszkaniowej

§ 109. Ust. 1. Źródłem finansowania działalności spółdzielni mieszkaniowej są wpłaty członków związane z budową oraz członków i właścicieli nie będących członkami związane z utrzymywaniem (eksploatacją) i remontami, następnie inne dochody spółdzielni.

Ust. 2. Zobowiązania członków i właścicieli nie będących członkami, związane z budową i utrzymywaniem (eksploatacją), należy ustalić i ewidencjonować osobno dla każdego budynku. Sposób ponoszenia kosztów powinien być ustalony w statucie.

§ 110. Ust. 1. Spółdzielnia mieszkaniowa swoim majątkiem odpowiada za długi wynikające z działalności podstawowej (budowy, eksploatacji, remontów). Jeżeli majątek ten nie wystarcza na pokrycie długów, to wtedy walne zebranie może członków i właścicieli nie będących członkami zobowiązać do dodatkowych wpłat.

Ust. 2. Zarząd może zarządzić również dodatkową wpłatę w wielkości proporcjonalnej do wzrostu cen dotyczących eksploatacji.

Ust. 3. W przypadku działalności przedsiębiorczej prowadzonej przez spółdzielnię mieszkaniową tylko wtedy członkowie i właściciele nie będący członkami są zwolnieni od odpowiedzialności według ust. 1, jeżeli na pokrycie zobowiązań wynikających z przedsięwzięcia statutowo wyodrębniono część majątku proporcjonalną do przedsięwzięcia. W tym przypadku za zobowiązania wynikające z przedsięwzięcia spółdzielnia odpowiada wyodrębnionym majątkiem.

Postanowienia różne

§ 111. Ust. 1. Spółdzielnia mieszkaniowa może dochodzić roszczenia tytułem otrzymanej gwarancji, rękojmi i związanych z tym odszkodowań w związku z wykonywanymi w budynkach mieszkalnych i w mieszkaniach robotami budowlanymi i innymi robotami. Podczas takiego sporu prawnego - jeżeli drugą stroną jest również jednostka prowadząca działalność gospodarczą - postępować należy według postanowień Rozdziału XXV Kodeksu Cywilnego. Ust. 2. Roszczenie tytułem odszkodowania wobec jednostek prowadzących działalność gospodarczą ulega przedawnieniu w przeciągu pięciu lat.

Rozdział XI

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Organizacja reprezentująca interesy spółdzielczości

§ 112. Ust. 1. W celu obrony własnych interesów oraz interesów swoich członków, popierania i wspomagania działalności gospodarczej wspólnymi środkami materialnymi, oraz prowadzenia działalności w zakresie współpracy z zagranicą, spółdzielnie mogą powołać zorganizowane na zasadach regionalnych lub branżowych, względnie ogólnokrajowe organizacje dla reprezentowania interesów spółdzielczości. Przystąpienie do takiej organizacji jest dobrowolne.

Ust. 2. Ogólnokrajowe organizacje reprezentujące interesy spółdzielczości powołać mogą wspólną, ogólnokrajową organizację reprezentującą interesy węgierskiego ruchu spółdzielczego, która będzie reprezentowała spółdzielnie węgierskie również w organizacjach międzynarodowych.

Ust. 3. Do organizacji reprezentujących interesy spółdzielczości odpowiednio stosować należy postanowienia zawarte w Ustawie nr II z 1989 roku o zrzeszeniach i stowarzyszeniach.

§ 113. Ust. 1. Przed przekazaniem Rządowi lub Zgromadzeniu Narodowemu projekty aktów normatywnych dotyczących spółdzielni lub ich członków muszą być zaopiniowane przez zainteresowaną ogólnokrajową organizację reprezentującą interesy spółdzielczości, względnie przez wspólną ogólnokrajową organizację reprezentującą spółdzielczość. Jeżeli różnice w opiniach są istotne, to sprawę do rozstrzygnięcia należy przedłożyć Rządowi, względnie Zgromadzeniu Narodowemu.

Ust. 2. Wspólna ogólnokrajowa organizacja reprezentująca interesy spółdzielczości wydaje wstępne opinie w sprawach ogólnospółdzielczych należących do kompetencji Rządu.

Ust. 3. Ogólnokrajowe organizacje reprezentujące interesy spółdzielczości oraz wspólna ogólnokrajowa organizacja reprezentująca interesy spółdzielczości mogą inicjować wydawanie aktów normatywnych.

Wejście w życie

§ 114. O wejściu w życie niniejszej ustawy oraz o ustaleniu przepisów przejściowych postanowi osobna ustawa.

Prezydent Republiki Göncz Arpad w.r.

Przewodniczący Zgromadzenia Narodowego Szabad Gyorgy w.r.

Tłumaczył z języka węgierskiego:

Władysław Żeleński

MAGYAR KÖZLÖNY - Monitor Węgierski

Dziennik urzędowy Republiki Węgierskiej

Budapeszt, dnia 20 stycznia 1992 r.

USTAWA NR II Z 1992 ROKU O WEJŚCIU W ŻYCIU USTAWY NR I Z 1992 ROKU O SP'LDZIELNIACH WRAZ Z PRZEPISAMI PRZEJŚCIOWYMI

Zgodnie z treścią § 114 Ustawy nr I z 1992 roku o spółdzielniach Zgromadzenie Narodowe uchwaliło następującą ustawę (ustawę Zgromadzenie Narodowe uchwaliło podczas posiedzenia w dniu 7 stycznia 1992 r.):

PRZEPISY OG'LNE

§ 1. Ustawa nr I z 1992 roku o spółdzielniach (nazywana dalej ustawą o spółdzielniach) wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

§ 2. Ust. 1. Postanowienia zawarte w ustawie o spółdzielniach stosować należy do spółdzielni działających w dniu wejścia ustawy w życie zgodnie z treścią niniejszej ustawy.

Ust. 2. Postanowienia niniejszej ustawy, następnie Ustawę nr III z 1971 roku o ustawach i inne przepisy wymienione w § 63 stosować można do spółdzielni działających w chwili wejścia w życie ustawy o spółdzielniach - jeżeli niniejsza ustawa inaczej nie postanawia - do dnia 30 czerwca 1992 r.

Ust. 3. Do spółdzielni rolniczych i przemysłowych przepisy prawne podane w ust. /2/ oraz przepisy zawarte w niniejszej ustawie stosować należy do dnia 31 grudnia 1992 r.

Ust. 4. Po przyjęciu nowego (zmodyfikowanego) statutu nie można do spółdzielni stosować przepisów prawnych wymienionych w ust. 2 i 3 oraz w § 59 ust. 2.

Ust. 5. Do spółdzielni powstałych po wejściu w życie ustawy o spółdzielniach stosować można tylko przepisy zawarte w wymienionej ustawie.

Rozdział I

UREGULOWANIE STOSUNK'W MAJĄTKOWYCH MIĘDZY CZŁONKAMI A SP'LDZIELNIĄ

Indywidualizowanie majątku

§ 3. Ust 1. Spółdzielnia działająca w chwili wejścia w życie ustawy o spółdzielniach powinna majątek określony w bilansie z dnia 31 grudnia 1991 r. i pomniejszony o kapitał udziałowy i ziemię uprawną podzielić (indywidualizować) zgodnie z postanowieniami niniejszej ustawy i uchwałami walnego zebrania i o tym zawiadomić zainteresowanych.

Ust. 2. Do majątku spółdzielni należy także majątek przekazany przez państwo do dnia 31 grudnia 1988 r. w postaci dotacji finansowej i w bilansie spółdzielni do dnia 31 grudnia 1988 r. wykazywany jako majątek państwowy.

Ust. 3. Do majątku spółdzielni nie należy nieruchomości ustalona w § 3 i określona w § 19 ust. 2 Ustawy nr 0 z roku 1987 o ziemi, znowelizowanej Ustawą nr XXI z 1989 roku, jeżeli samorząd

lokalny chęć nabycia na własność tej nieruchomości zgłosił w przeciągu jednego miesiąca od wejścia w życie niniejszej ustawy.

Ust. 4. Umiętnienie majątku (§§ 4-11 i § 25) zwolnione jest od podatku i opłat.

Ust. 5. Umiętnienie majątku spółdzielni rolniczych i przemysłowych musi być zakończone do dnia 30 kwietnia 1992 r.

§ 4. Ust. 1. Z indywidualizowanego majątku wyłączone są:

- a) 30% majątku powszechnych spółdzielni spóżywców (w dalszej części także spółdzielni samopomocy chłopskiej),
- b) majątku spółdzielni mieszkaniowych, oszczędnościowych i szkolnych (zespołów spółdzielczych).

Ust. 2. Określona w ust. 1 część majątku kwalifikuje się według ustawy o spółdzielniach jako majątek niepodzielny.

Ust. 3. Majątek małych spółdzielni powstałych drogą przekształcenia się po dniu 1 stycznia 1982 r. ulega podczas uimiętnienia całkowitemu podziałowi.

§ 5. Podział majątku spółdzielni musi następować w postaci spółdzielczych udziałów handlowych a w ramach § 9 także w formie udziałów członkowskich. Do spółdzielczych udziałów handlowych ustalanych podczas uimiętnienia majątku stosować należy przepisy ustawy o spółdzielniach z tą różnicą, że wystawiony przez spółdzielnię spółdzielczy udział handlowy może być przeniesiony na osobę z zewnątrz tylko po przyjęciu przez sąd rejestracyjny nowego (zmodyfikowanego) statutu opracowanego według ustawy o spółdzielniach.

§ 6. Ust. 1. Uimiętnieniem majątku objąć należy tego:

- a) kto w dniu 1 stycznia 1991 r. był członkiem spółdzielni i jest nim także w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy,
- b) kto co najmniej przez okres pięciu lat był członkiem spółdzielni przed wejściem w życie niniejszej ustawy, względnie jest spadkobiercą tego byłego członka spółdzielni,
- c) kto wznowił (§ 7) wygasły stosunek członkowski, względnie jest spadkobiercą uprawnionego do wznowienia stosunku członkowskiego, następnie
- d) kto należy do osób wymienionych w § 8 ust. 3.

Ust. 2. Osoby wymienione w ust. 1 pkt b) względnie spadkobiercy podani w pkt c) mogą swoje roszczenia dotyczące uimiętnienia majątku zgłosić w przeciągu sześćdziesięciu dni od wejścia w życie niniejszej ustawy. Niedotrzymanie tego terminu łączy się z utratą praw.

Ust. 3. Spadkobierca podany w ust. 1 pkt c) musi równocześnie ze zgłoszeniem roszczenia potwierdzić swoje prawo do dziedziczenia.

§ 7. Ust. 1. W dniu zgłoszenia swoje członkostwo odzyskują ci:

- a) którzy po dniu 31 grudnia 1987 r. zlikwidowali swój stosunek członkowski, lub których stosunek członkowski został zlikwidowany na skutek uchwały wydanej przez spółdzielnię i ze spółdzielnią - z wyjątkiem spółdzielni spóżywców - pozostawali w stosunku zatrudnienia w czasie określonym w § 6, następnie
- b) których stosunek członkowski w spółdzielni rolniczej wygasł na skutek wykonania postanowień zawartych w § 332 Ustawy VI z 1988 roku,
- c) którzy odzyskali swoją ziemię na podstawie Ustawy nr I z 1987 roku o ziemi oraz Ustawy nr IX z 1990 roku, nowelizującej niektóre postanowienia Ustawy nr III z 1967 roku o spółdzielczości produkcyjnej i w związku z tym wygasł ich stosunek członkowski.

Pod rygorem utraty praw zgłoszenie należy złożyć w kierownictwie (zarządzie) spółdzielni w przeciągu sześćdziesięciu dni od wejścia w życie niniejszej ustawy.

Ust. 2. W przypadku zgłoszenia określonego w ust. 1, jako staż członkowski zalicza się okres przepracowany w ramach stosunku zatrudnienia od dnia 1 stycznia 1988 r. w spółdzielni (w jej poprzedniku prawnym).

Ust. 3. W przypadku odzyskania członkostwa do subskrypcji udziału członkowskiego stosować należy § 52 ust. 2-3 ustawy o spółdzielczości.

§ 8. Ust. 1. W ramach uimiennienia majątku walne zebranie może wydać udziały handlowe:

- a) pracownikom spółdzielni,
- b) byłym członkom spółdzielni i ich spadkobiercom,
- c) w przypadku rolniczych spółdzielni także pomagającym członkom rodziny, którzy wykonują regularną pracę.

Majątek uimienniony dla osób wymienionych w pkt a), b) i c) nie może w łącznej sumie przekroczyć dziesięciu procent całego uimiennianego majątku spółdzielni.

Ust. 2. Walne zebranie zobowiązane jest zapewnić uimiennienie majątku dla tego byłego członka, którego co najmniej pięcioletni stosunek członkowski wygasł na skutek zmiany członkostwa i swoje roszczenia do uimiennienia majątku zgłosił w przeciągu sześćdziesięciu dni od wejścia w życie niniejszej ustawy. Niedotrzymanie tego terminu powoduje utratę praw. Do uimiennienia majątku członka, który dokonał przeniesienia, stosować należy przepisy o członkowskim uimiennieniu majątku.

Ust. 3. Na podstawie ust. 2 członek uprawniony jest do uczestnictwa w uimiennieniu majątku w jego byłej spółdzielni tylko za okres do jego przeniesienia się, a w jego obecnej spółdzielni tylko za okres po przeniesieniu się.

§ 9. Ust. 1. W spółdzielniach, w których do chwili wejścia w życie niniejszej ustawy nie stosowano udziałów członkowskich, należy podczas uimiennienia majątku wydać członkom (§ 6) udziały członkowskie o wartości określonej przez walne zebranie. Wydanie udziałów członkowskich następuje wówczas na ciężar kapitału handlowego.

Ust. 2. Z wyjątkiem przypadku uregulowanego w ust. 1 nie można podczas uimiennienia majątku nieodpłatnie uzupełnić sumy wcześniej subskrybowanych udziałów członkowskich i nie można członkom wydawać udziałów członkowskich za darmo.

Ust. 3. Wartość kapitału udziałów członkowskich według ust. 1 nie może przekroczyć dziesięciu procent kapitału handlowego.

Ust. 4. Uimiennienie majątku nie dotyczy wcześniej subskrybowanych udziałów członkowskich.

§ 10. Ust. 1. Wysokość udziału handlowego członka należy określić w taki sposób, aby była ona zgodna z wielkością udziału w tworzeniu i w zwiększaniu majątku, z uwzględnieniem długości okresu stosunku członkowskiego, wagi i proporcji uczestnictwa osobistego i wartości wniesionego majątku.

Ust. 2. W powszechnej spółdzielni spóżywców - jeżeli statut nie ustala niższej wartości - jeden członek może otrzymać udział handlowy o wartości nie przekraczającej stu tysięcy forintów a działacz z wyboru nie może posiadać korzystniejszej sytuacji z racji pełnionej funkcji.

§ 11. Ust. 1. Jeżeli na podstawie poprzednich przepisów prawnych spółdzielnia wydawała asygnaty majątkowe lub papiery wartościowe odpowiadające części majątku spółdzielczego, to wtedy ich wartość nominalną - równocześnie z wycofaniem asygnaty majątkowej lub innego papieru wartościowego - należy połączyć z nominalną wartością udziału handlowego ustalonego podczas uimiennienia majątku i zgodnie z łączną wartością należy określić wartość spółdzielczego udziału handlowego.

Ust. 2. W przypadku przeniesienia na osobę z zewnątrz asygnaty majątkowej lub innego papieru wartościowego otrzymanego na podstawie poprzednich przepisów prawnych, należy równocześnie z wycofaniem asygnaty majątkowej (papieru wartościowego) osobie tej wydać udział handlowy o takiej samej wartości nominalnej, choć osoba ta nie jest uprawniona do udziału w uimiennieniu majątku.

Ust. 3. Stosując postanowienia zawarte w ust. 1 ewidencyjna wartość nominalna części majątku, określonego w nowym spółdzielczym udziale handlowym, nie może być niższa od łącznej wartości nominalnej papierów wartościowych wydanych wcześniej członkowi.

Ust. 4. Do rewizji uchwały walnego zebrania o uimiennieniu majątku stosować należy postanowienia zawarte w § 13 ustawy o spółdzielniach.

§ 12. Na podstawie wcześniejszych przepisów prawnych subskrybowane udziały docelowe pozostają nadal ważne jako określone w § 54 ustawy o spółdzielniach inne formy wkładu majątkowego. Jednak walne zebranie uprawnione jest zmienić ich warunki (§§ 28-29) w przypadku zmian organizacyjnych, w sposób istotny wpływających na to zobowiązanie. W takim przypadku mogą skorzystać także z nadzwyczajnego wypowiedzenia z mocą natychmiastową. Z praw tych korzystać można aż do przyjęcia nowego (zmodyfikowanego) statutu.

Specyficzne przepisy dotyczące ziemi uprawnej

§ 13. Ust. 1. Prawo kupna - po lokalnie ukształtowanej cenie - przysługuje:

- a) członkowi spółdzielczego zespołu specjalistycznego - w odniesieniu do ziemi użytkowanej przez okres co najmniej pięciu lat,
- b) dzierżawcy - w odniesieniu do ziemi użytkowanej przez okres co najmniej pięciu lat,
- c) byłemu członkowi spółdzielni - w odniesieniu do wybranej ziemi, jeżeli od chwili wybrania uprawia ją bez przerw, pod warunkiem, że swój zamiar nabycia zgłosi w przeciągu jednego miesiąca od wezwania otrzymanego od spółdzielni.

Ust. 2. Spółdzielnia rolnicza, z ziemi będącej we wspólnym użytkowaniu, następnie z ziemi otrzymanej na własność pod jakimkolwiek tytułem, wyodrębnia określając numerami według mapek:

- a) ziemię będącą własnością członków, osób zajmujących takie same stanowisko prawne jak członkowie i osób z zewnątrz (nazywanych dalej razem współwłaścicielami ziemi),
- b) fundusz ziemi określony w § 17 Ustawy nr XXV z 1991 roku o częściowym odszkodowaniu za niesprawiedliwie wyrządzone szkody we własności obywateli (nazywanej dalej ustawą o odszkodowaniach) w celu uregulowania stosunków własnościowych,
- c) ziemię stanowiącą własność Państwa Węgierskiego,
- d) ziemię określoną w §§ 15-16 i 18-20 ustawy o odszkodowaniach, w celu podanej w ustawie licytacji.

Ust. 3. Spółdzielnia rolnicza może ze swoimi członkami uzgodnić, że w przypadku przekazania spółdzielni przysługujących mu bonów odszkodowawczych za ziemię przesłą na własność spółdzielni, spółdzielnia zwróci członkowi jego współwłasność w wartości (wyrażonej w CK Złotych Koronach) stanowiącej podstawę wystawienia bonów odszkodowawczych.

Ust. 4. Porozumienie wymienione w ust. 3 może być zawarte tylko w odniesieniu do obszarów ziemi pozostałych po przeprowadzeniu licytacji określonej w §§ 20-23 ustawy o odszkodowaniach.

§ 14. Ust. 1. Ziemie określone w § 13 ust. 2 pkt a) i d) wyznacza się w taki sposób, aby mieściły się one przy tej miejscowości, względnie w pierwszym rzędzie przy tej części miejscowości, gdzie zostały od właścicieli włączone do wspólnego użytkowania.

Ust. 2. Ziemie określone w § 13 ust. 2 pkt a) należy wyznaczyć tak, aby:

- a) dochód katastralny (nazywany dalej wartością w CK złotych koronach) z tych ziem był zgodny z łączną wartością przysługującą współwłaścicielom według ewidencji nieruchomości,
- b) na tych ziemiach oraz ziemi, pozostających we wspólnym użytkowaniu spółdzielni, proporcjonalnie w stosunku do siebie pod względem ilości były tereny o tych samych uprawach, względnie wyjętych spod uprawy,
- c) łączna wartość tych ziem w przeliczeniu na jeden hektar w CK złotych koronach - różnicą najwyżej dziesięciu procent - odpowiadała łącznej średniej wartości w przeliczeniu na jeden hektar w CK złotych koronach ziem zaewidencjonowanych jako własność współwłaścicieli.

Ust. 3. Jeżeli na podstawie niniejszej ustawy i ustawy o odszkodowaniach uprawniony może zgłosić do spółdzielni roszczenie do ziemi uprawnej z kilku tytułów prawnych, to wtedy na jego prośbę ziemie uprawne przekazywane mu z kilku tytułów prawnych powinny być, w miarę możliwości, w jednej całości.

§ 15. Ust. 1. Ziemie określone w § 13 ust. 2 pkt a), b) i d) należy - z zachowaniem postanowień zawartych w § 14 - wyznaczyć tak, aby:

- a) na poszczególnych terenach, wchodzących w skład funduszu ziemi, względnie na ziemiach nie wyznaczonych przez spółdzielnię były, proporcjonalne w stosunku do siebie, obszary o tej samej dziedzinie uprawy,
- b) lasy i pastwiska w miarę możliwości zostały razem w jednej części,
- c) zdolność funkcjonowania terenów wyposażonych w urządzenia melioracyjne i nawadniające, spełniające zadania ochrony gruntów, względnie wykorzystanie ziemi zgodnie z wymaganiami ochrony gruntów, mogło być nadal zapewnione,
- d) obszar ziemi, na którym stoi ośrodek rolniczy, budynek gospodarczy, mógł być wykorzystywany zgodnie z regionalnymi wymogami gospodarowania,
- e) do dyspozycji uczestników licytacji, określonej w ustawie o odszkodowaniach pozostawały także ziemie uprawne przylegające lub zbliżone do terenów zabudowanych,
- f) w przypadku rozmieszczenia ziemi uprawnej należącej do spółdzielni w kilku osiedlach, zainteresowane miejscowości mogły skorzystać z wyznaczonych ziem uprawnych proporcjonalnie do wartości w CK złotych koronach,
- g) ziemie uprawne, które posiadają przyrost wartości nie wyrażony w wartości w CK złotych koronach, były dzielone proporcjonalnie między wyznaczonymi terenami,
- h) podczas tworzenia funduszu ziemi określonego w § 17 ustawy o odszkodowaniach (§ 13 pkt b) uwzględnione były także ziemie, które znalazły się w posiadaniu spółdzielni na podstawie prawa cywilnego,
- i) nie znalazły się między nimi tereny podlegające międzynarodowej umowie o parkach narodowych i objęte wzmożoną ochroną - z wyjątkiem ziem uprawnych, należących do zamieszkałych osad, których wyznaczenie wymaga zgody władz ochrony przyrody - oraz inne tereny o chronionej przyrodzie - z wyjątkiem terenów ornych, sadów, ogrodów i winnic, których wyznaczenie wymaga zgody władz ochrony przyrody.

Ust. 2. Do licytacji określonej w ustawie o odszkodowaniach nie można wyznaczyć tej ziemi, która w chwili wyznaczenia pozostaje w osobistym lub trwałym użytkowaniu.

Ust. 3. Postanowienia zawarte w ust. 1 pkt i) należy stosować również w przypadku terenów przeznaczonych w planach pod ochronę. Pod mianem terenów przeznaczonych w planach pod ochronę należy rozumieć te tereny, w przypadku których wszczęto już postępowanie przygotowujące ogłoszenie objęcia ochroną terenów zaewidencjonowanych w tym celu.

§ 16. Ust. 1. Użytkowanie ziem wyodrębnionych jako własność współwłaścicieli wymaga pozostawienia we własności spółdzielni istniejących już dróg użytkowanych przez spółdzielnię oraz poboczy między tymi drogami a wymienionymi terenami.

Ust. 2. Używane przez spółdzielnię istniejące już drogi konieczne w przypadku użytkowania obszarów ziemi wydzielonych jako własność Państwa Węgierskiego przechodzą na własność państwa na odcinkach graniczących z wymienionymi obszarami.

Ust. 3. Używane przez spółdzielnię istniejące już drogi konieczne w przypadku użytkowania obszarów ziemi wydzielonych do licytacji zgodnie z ustawą o odszkodowaniach na odcinkach graniczących z wymienionymi obszarami w podziale proporcjonalnym do poszczególnych części ziemi zostaną razem z nimi przeznaczone na licytację zgodnie z ustawą o odszkodowaniach.

§ 17. Ust. 1. W przypadku łącznego zaistnienia warunków określonych w § 16 ust. 1-3 dany odcinek drogi przechodzi - jeśli strony inaczej nie postanowiły - na wspólną własność.

Ust. 2. W przypadku wygaśnięcia spółdzielni bez następcy prawnego, posiadane przez nią drogi przechodzą - jeśli nie ma innego porozumienia - za odszkodowaniem na własność samorządu lokalnego.

§ 18. Jako własność Państwa Węgierskiego ziemi (części ziemi) wydzielić należy w taki sposób, aby ich wartość w CK złotych koronach była zgodna z wartością w CK złotych koronach, przysługującą według ewidencji nieruchomości Państwu Węgierskiemu i powinny one zostać wydzielone w pierwszym rzędzie w tych osiedlach, względnie w tych częściach osiedli, gdzie one pierwotnie były.

§ 19. Tereny chronione pod względem przyrodniczym, określone zgodnie z § 15 ust. 1 pkt i) - z wyjątkiem obszarów ziemi rolnej należącej do zamieszkałych zagród - należy przekazać na własność Państwa Węgierskiego i oddać w administrację organom ochrony przyrody. Jeżeli na skutek tego zmniejszona zostanie własność ziemską spółdzielni, to wtedy jako odszkodowanie spółdzielni przekazać należy ziemię zastępczą, posiadającą taką samą wartość w CK złotych koronach, lecz nie będącą pod ochroną przyrodniczą i pozostającą własnością Państwa Węgierskiego, a jeżeli to nie jest możliwe, to wtedy należy wypłacić odszkodowanie pieniężne lub zapewnić inną formę odszkodowania.

§ 20. Ust. 1. W związku z wyodrębnieniem ziemi uprawnej na cele funduszy ziemi o różnym statusie własności (§ 13) zainteresowani tworzą lokalne forum koordynacji interesów (nazywane dalej forum) dla kontroli realizacji warunków określonych w niniejszej ustawie.

Ust. 2. Wymienione forum tworzone może być w spółdzielni posiadającej ziemię na terenie osady, względnie w osadzie objętej działalnością spółdzielni. Powołanie forum zainicjować mogą zgłaszający roszczenia lub spółdzielnia w terminie najpóźniej do dnia 29 lutego 1992 r. Przyjmujący wniosek samorząd lokalny (w stolicy dzielnicowy) zobowiązany jest powołać forum w przeciągu piętnastu dni od złożenia wniosku.

Ust. 3. W pracy forum uczestniczy przedstawiciel lokalnego samorządu, 3-11 osób wybranych przez ciało kolegialne przedstawicieli zgłaszających roszczenia, przedstawiciel spółdzielni i przedstawiciel współwłaścicieli. W forum zapewnić należy także miejsce dla reprezentacji osób nie zamieszkałych w miejscu.

Ust. 4. Forum samo określa swój tok pracy, a warunki działania zapewnia powołujący samorząd na koszt budżetu państwowego.

§ 21. Zgodnie z obowiązkiem określonym w § 15 ust. 1 ustawy o odszkodowaniach wydzielenia funduszy ziemi na podstawie § 13 spółdzielnia zobowiązana jest przekazać projekt forum do zaopiniowania w przeciągu trzydziestu dni od powiadomienia, a forum zobowiązane jest w przeciągu ośmiu dni przedstawić swoje uwagi odnośnie projektu.

Ust. 2. Podczas sporządzenia projektu według ust. 1 spółdzielnia zestawia wykaz wyznaczonych części ziemi (parcel), które na podstawie wcześniej przez biuro geodezyjne udostępnionych danych przedstawia na mapie ogólnej o skali 1:10 000.

Ust. 3. Jeżeli spółdzielnia nie zgadza się z uwagami forum, to wtedy w przeciągu ośmiu dni od podania uwag strony przeprowadzają próbę zawarcia ugody. W celu zatwierdzenia zawartą ugodę należy przesłać urzędowi ds. odszkodowań, właściwemu według siedziby spółdzielni.

Ust. 4. W przypadku nie dojścia do skutku zgody wymienionej w ust. 3 spółdzielnia zobowiązana jest, w przeciągu ośmiu dni od ostatniego dnia terminu na zawarcie ugody, przesłać projekt i uwagi wojewódzkiemu urzędowi ds. odszkodowań, właściwemu według siedziby spółdzielni.

Ust. 5. Urząd ds. odszkodowań w przeciągu piętnastu dni wydaje postanowienie na podstawie uwag, w którym:

a) zatwierdza projekt sporządzony przez spółdzielnię lub

b) stwierdza, że projekt narusza zawarte w ustawie o odszkodowaniach i w niniejszej ustawie przepisy o wyznaczaniu ziemi i z wyznaczeniem odpowiedniego terminu zobowiązuje spółdzielnię do zlikwidowania naruszenia prawa.

Ust. 6. Podczas podejmowania decyzji należy uzyskać ekspertyzę biura geodezyjnego oraz w przypadku chronionych terenów przyrodniczych należy załączyć oświadczenie właściwego organu władz ochrony przyrody.

Ust. 7. Przeciwko postanowieniu spółdzielni, względnie forum lub przedstawiciel współwłaścicieli ziemi mogą odwołać się do Ogólnokrajowego Urzędu Odszkodowań. W przypadku wniesienia prośby o rewizję sądową prawomocnego postanowienia Urzędu sąd może postanowienie to zmienić.

Ust. 8. W przypadku niewykonania przez spółdzielnię postanowień zawartych w prawomocnym postanowieniu, wyznaczenie ziemi biuro geodezyjne przeprowadzi na podstawie postanowienia na koszt spółdzielni.

§ 22. Jeżeli na skutek wywłaszczenia, nieekwiwalentnej zamiany, zmiany dziedziny uprawy lub innej przyczyny wartość w CK złotych koronach ziem będących we wspólnym użytkowaniu spółdzielni jest niższa od przysługującej według ewidencji nieruchomości współwłaścicielowi wartości w CK złotych koronach, to wtedy tę ostatnią wartość w CK złotych koronach i wielkość gruntu wykazywaną w odniesieniu do każdej własności zmniejszyć proporcjonalnie do faktycznego stanu w odniesieniu do każdego właściciela i zawiadomić o tym biuro geodezyjne.

Współwłaścicielowi należy zapewnić wtedy odszkodowanie przyjmując za podstawę najwyżej 2.000.- forintów za jedną CK złotą koronę. Według własnego wyboru spółdzielnia wypłaci odszkodowanie w gotówce lub w formie spółdzielczych udziałów handlowych.

§ 23. ust. 1. Spółdzielnia zobowiązana jest niezwłocznie przesłać urzędowi ds. odszkodowań właściwemu według jej siedziby, a następnie biuro geodezyjnemu uzgodniony (ustalony) projekt wyznaczenia ziemi.

Ust. 2. Na podstawie przysłanej mapy i wyznaczenia układu parcel, biuro geodezyjne na koszt budżetu państwa zapewnia przygotowanie parcel do licytacji pod względem pomiaru i kwalifikacji.

Podczas tych czynności na miejscu sprawdza zgodność danych wyznaczonych parcel z danymi w ewidencji nieruchomości i weryfikuje nie zgłoszone przez organ gospodarujący zmiany zaszele w jakości ziemi i w dziedzinie upraw.

§ 24. Na wyłączonych ze wspólnego użytkowania przez spółdzielnię terenach leśnych i pastwiskach należy - jeżeli przepisy prawne inaczej nie postanawiają - prowadzić nie podzieloną wspólną gospodarke.

§ 25. Ust. 1. Według ustawy o odszkodowaniach, wszystkie ziemie nie objęte wyznaczeniem na licytację należy przekazać na własność członkom, a ziemie o wielkości określonej w § 17 ustawy o odszkodowaniach należy przekazać na własność członkom i pracownikom. Wyjątek zachodzi w przypadku zrzeczenia się uprawnionego z tego prawa. Podczas przekazywania na własność odpowiednio stosować należy przepisy o uimiennieniu majątku.

Ust. 2. Walne zebranie może wydać uchwałę o przekazaniu z ziem określonych w ust. 1 udziałów własnościowych także osobom wymienionym w § 8.

Ust. 3. Ziemie pozostałą we własności spółdzielni należy przekazać na własność członkom po przeprowadzeniu licytacji zgodnie z ustawą o odszkodowaniach z odpowiednim stosowaniem przepisów o uimiennieniu majątku.

Ust. 4. Na mocy niniejszej ustawy samorząd właściwy dla miejscowości, na terenie której leży ziemia, staje się właścicielem - o ile nie rezygnuje z tego prawa - państwowej ziemi uprawnej, przekazanej przez państwo spółdzielni w bezpłatne i bezterminowe użytkowanie, jeżeli do dnia 31 marca 1993 r. nie została ona drogą licytacji sprzedana w związku z wykonaniem ustawy o odszkodowaniach. Postanowienie to nie dotyczy terenów objętych ochroną przyrody.

§ 26. Zmiany zaszele zgodnie z § 25 zobowiązany jest zgłosić do ewidencji nieruchomości właściciel.

§ 27. Na życzenie współwłaściciela należy wydać mu ziemie o wielkości i wartości zgodnej z wykazonym w ewidencji nieruchomości udziałem we współwłasności i z wartością w CK złotych koronach. Właściciela obciąża koszt wyodrębnienia ziemi w samodzielna nieruchomość oraz opłata manipulacyjna za zarejestrowanie jego prawa własności w ewidencji nieruchomości.

Rozdział II

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE DOTYCZĄCE ZMIAN ORGANIZACYJNYCH

Łączenie się, podział, przekształcenie się i wygaśnięcie spółdzielni

§ 28. Ust. 1. W przypadku łączenia się, podziału, przekształcenia się w spółkę gospodarczą i wygaśnięcia spółdzielni (nazywanych dalej zmianami organizacyjnymi) - jeżeli rejestracja zmian organizacyjnych nie nastąpiła przed wejściem w życie niniejszej ustawy - należy postępować zgodnie z przepisami zawartymi w niniejszej ustawie i w ustawie o spółdzielniach. Przepis ten nie dotyczy przekształcenia się małej spółdzielni określonej w § 4 ust. 3 w spółkę gospodarczą.

Ust. 2. Jeżeli walne zebranie rozdzielającej się spółdzielni już podjęło uchwałę o podziale majątku jeszcze przed wejściem w życie niniejszej ustawy, to wtedy spółdzielnie powstające na skutek rozdziału, zobowiązane są postępować i statut przyjmować zgodnie z przepisami niniejszej ustawy i ustawy o spółdzielniach. W okresie do chwili przyjęcia statutu zgodnego z ustawą o spółdzielniach, prawa zarządu i rady nadzorczej sprawuje wybrany przez członków przyszłej spółdzielni zarząd (prezes zarządzający) i rada nadzorcza (uprawniony rewident ksiąg).

Ust. 3. Jeżeli walne zebranie spółdzielni przyjęło uchwałę o przekształceniu spółdzielni w spółkę gospodarczą jeszcze przed wejściem w życie niniejszej ustawy, to wtedy rejestracji wymaga także potwierdzenie przekształcenia się przez walne zebranie co najmniej większością dwóch trzecich głosów.

Ust. 4. W przypadku wygaśnięcia spółdzielni bez następcy prawnego przed wejściem w życie ustawy o spółdzielniach, należy po zakończeniu rozliczenia końcowego (po likwidacji), wyodrębnić nieruchomości będące własnością państwową z pozostałych środków majątkowych i przekazać je samorządowi lokalnemu, właściwemu według ich położenia pod warunkiem, że po wykonaniu postanowień ustawy o odszkodowaniach została jeszcze taka część majątku.

§ 29. Uchwałę walnego zebrania o uimiennieniu majątku należy w przeciągu piętnastu dni podać do wiadomości obecnych stron zainteresowanych drogą pisemną i w przeciągu dalszych dwóch miesięcy od upływu tego terminu można zainicjować zmianę organizacyjną (w tym wystąpienie). W przypadku przeprowadzenia licytacji można, zachowując roszczenie do nabycia licytowanego przedmiotu majątkowego, zainicjować zmiany organizacyjne ale tylko do chwili rozpoczęcia licytacji.

§ 30. Proces przekazywania majątku, wynikający z podziału majątku w związku ze zmianami organizacyjnymi jest zwolniony od podatku i od opłat.

Wystąpienie

§ 31. Ust. 1. W okresie między wejściem w życie niniejszej ustawy i dniem 31 grudnia 1992 r. może nastąpić grupowe i indywidualne wystąpienie ze spółdzielni rolniczych i przemysłowych. Grupowo wystąpić można z powszechnych spółdzielni spóżywców i ze spółdzielni mieszkaniowych w okresie między wejściem w życie niniejszej ustawy i dniem 30 czerwca 1992 r.

Ust. 2. Do wystąpienia stosować należy przepisy zawarte w niniejszej ustawie nawet wtedy, kiedy wystąpienie zostało zainicjowane przed wejściem w życie niniejszej ustawy i walne zebranie o podziale majątku jeszcze nie postanowiło.

§ 32. Z powszechnej spółdzielni spóżywców zbiorowo wystąpić mogą zainteresowani członkowie mieszkający w tym samym osiedlu, natomiast ze spółdzielni mieszkaniowej wystąpić mogą zainteresowani członkowie zamieszkali w odrębnej jednostce (budynku, obiekcie itp.). Wystąpienie wymaga uchwały powołanego przez zainteresowanych członków kadłubowego walnego zebrania, przyjętej większością co najmniej dwóch trzecich głosów. Posiedzenie kadłubowego walnego zebrania może się odbyć również w przypadku kiedy statut nie przewiduje takiego zebrania.

§ 33. Ust. 1. Wystąpienie nie wymaga zgody walnego zebrania.

Ust. 2. Wystąpienie wymaga zgody walnego zebrania, jeżeli z powszechnej spółdzielni spóżywców zamierzają wystąpić członkowie zamieszkali w miejscowości, w której jest siedziba spółdzielni.

Ust. 3. Proporcjonalną część majątku spółdzielczego należy występującym członkom wydać (wraz z prawami i zobowiązaniami) i o czym postanawia walne zebranie. Jeżeli występujący członkowie zakładają nową spółdzielnię lub zbiorowo wstępują do innej spółdzielni, to przypadającą im część majątku niepodzielnego należy przekazać spółdzielni. Wydanie części majątku nastąpi - jeżeli walne zebranie inaczej nie zadecyduje - w końcu roku gospodarczego.

§ 34. Ust. 1. Proces przekazywania majątku w związku z wystąpieniem jest zwolniony od podatku i od opłat. Przepis ten powinien być stosowany także w związku z powszechnym podatkiem obrotowym należnym w związku z wystąpieniem, które nastąpiło między dniem 1 stycznia 1988 r. i uprawomocnieniem się niniejszej ustawy.

Ust. 2. W odniesieniu do nadpłaty podatkowej zaistniałej na skutek postanowienia zawartego w drugim zdaniu ust. 1 regulację finansową przeprowadzić należy stosując postanowienia zawarte w ustawie o opodatkowaniu.

§ 35. Ust. 1. Na podstawie § 13 ustawy o spółdzielniach występujący członkowie mogą zwrócić się do sądu o rewizję uchwały powziętej przez walne zebranie na podstawie § 33 ust. 3. Wyjątkiem od tego są spółdzielnie rolnicze i przemysłowe.

Ust. 2. Jeżeli w spółdzielniach rolniczych i przemysłowych przeznaczona do wyniesienia część majątku przekracza dziesięć procent łącznej wartości majątku spółdzielni, to wtedy stosować należy postępowanie przy podziale majątku, uregulowane w §§ 39-47. W przypadku mniejszej wartości majątku przeznaczonego do wyniesienia występujący członek może zamiast licytacji wnieść o podział majątku pozwem wniesionym do sądu, w przeciągu trzydziestu dni od walnego zebrania bez uwzględniania wyników omawiającego tę sprawę zebrania.

Przepisy dotyczące spółdzielczych zespołów specjalistycznych

§ 36. Ust. 1. Po wejściu w życie niniejszej ustawy nie można powołać już nowego spółdzielczego zespołu specjalistycznego.

Ust. 2. Członkowie spółdzielczego zespołu specjalistycznego, działającego w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy mogą - jeżeli spółdzielnia, w ramach której działali nie nawiąże z nimi stosunku członkowskiego - zgodnie z decyzją zebrania członkowskiego, zespół specjalistyczny rozwiązać bez następcy prawnego stosując właściwych przepisy prawne i założyć spółdzielnię, spółkę gospodarczą lub zrzeszenie, które może być członkiem spółdzielni na podstawie odnośnych przepisów zawartych w ustawie o spółdzielniach.

Ust. 3. Wniesienie majątku byłego zespołu specjalistycznego do spółdzielni (spółki gospodarczej, zrzeszenia) zwolnione jest od podatku i opłat.

§ 37. Jeżeli zebranie członkowskie:

a) w przypadku zespołu specjalistycznego spółdzielni rolniczej, względnie przemysłowej do dnia 31 grudnia 1992 r.

b) a w przypadku innego spółdzielczego zespołu specjalistycznego do dnia 30 czerwca 1992 r., nie podejmie żadnej z wymienionych w § 36 ust. 2 decyzji, to wtedy z mocy niniejszej ustawy zespół specjalistyczny wygasa w trzydziestym pierwszym dniu po wymienionym terminie.

§ 38. W przypadku likwidacji zespołu specjalistycznego należy, zgodnie z przepisami prawnymi dotyczącymi zespołów specjalistycznych, rozliczyć się z tą spółdzielnią, w ramach której działał zespół specjalistyczny.

PODZIAŁ MAJĄTKU W SPÓŁDZIELNIACH ROLNICZYCH I PRZEMYSŁOWYCH

Przygotowanie podziału majątku

§ 39. Ust. 1. W przypadku zainicjowania zmian organizacyjnych należy majątek spółdzielni oszacować zgodnie z decyzją walnego zebrania lub drogą oceny przez biegłego lub poprzez uproszczoną ocenę, według środków (nazywaną dalej oceną uproszczoną). W przypadku przekształcenia się w spółkę gospodarczą należy przeprowadzić ocenę wartości przez biegłego.

Ust. 2. Zgodnie z tak ustaloną wartością majątku należy określić wartość majątku niepodzielonego, a następnie, po potrąceniu z wartości majątku powyższej wartości należy określić również nominalną wartość poszczególnych udziałów handlowych. Wartość nominalną należy uwidocznic na papierze wartościowym spółdzielczego udziału handlowego.

Ust. 3. Na podstawie zainicjowanych zmian organizacyjnych walne zebranie spółdzielni z większością dwóch trzecich głosów określa, które z przedmiotów majątkowych objęte zostaną osobno, a które razem z postępowaniem związanym z podziałem majątku. W pierwszej kolejności wyodrębnić należy samodzielnie używalne przedmioty i grupy majątkowe (nazywane dalej przedmiotami majątkowymi).

Ust. 4. Należności i długi spółdzielni (w tym nie wypłacone udziały członkowskie) należy dołączyć do poszczególnych przedmiotów majątkowych. Między poszczególnymi przedmiotami majątkowymi należności i długi podzielić należy proporcjonalnie do ustalonej wartości.

Ust. 5. Należności, względnie długi, należy w miarę możliwości dołączyć do tych przedmiotów majątkowych:

a) w związku z eksploatacją których powstała należność,

b) w celu wykorzystania lub eksploatacji których powstał dług.

Ust. 6. Ustalenie grup majątku, następnie podział długów wymaga zgody wierzyciela spółdzielni.

Zgody wierzyciela wymaga także przejęcie przez przyszłego właściciela długu dołączonego do przedmiotu majątkowego. Wierzyciela należy zaprosić na walne zebranie (§ 39 ust. 3). Zgodę uważa się za wyrażoną wtedy, kiedy wierzyciel nie wypowiedział się w przeciągu ośmiu dni od wezwania.

Podział majątku uchwałą walnego zebrania

§ 40. Ust. 1. Walne zebranie spółdzielni podejmuje uchwałę o podziale majątku:

a) jednogłośnie w przypadku wygaśnięcia spółdzielni,

b) zwykłą większością głosów członków wstępujących do spółki gospodarczej, względnie większością wszystkich głosów członków nie wstępujących do spółki gospodarczej, w przypadku przekształcenia się spółdzielni w spółkę gospodarczą,

c) zwykłą większością głosów członków przechodzących do poszczególnych organizacji, powstających na skutek podziału lub na skutek wystąpienia oraz większością wszystkich głosów indywidualnie występujących członków, w przypadku podziału spółdzielni, względnie wystąpienia. Ust. 2. Zgodna z ust. 1 uchwała walnego zebrania jest równocześnie oświadczeniem przyszłych właścicieli o przejęciu długów.

Ust. 3. Spółdzielczy udział handlowy przypadający na przedmiot majątkowy wydany na podstawie uchwały walnego zebrania musi być wycofany.

Podział majątku drogą licytacji

§ 41. Ust. 1. Odnośnie przedmiotów majątkowych, dla których walne zebranie nie wydało uchwały określonej w § 40 ust. 1., przeprowadza się podział majątku drogą licytacji.

Ust. 2. Licytację przedmiotów majątkowych spółdzielni przeprowadzić należy z udziałem członków i posiadaczy udziałów handlowych z zewnątrz (nazywanych dalej zewnętrznymi właścicielami). Licytacja odbywa się w zamkniętym gronie. Uczestnicy mogą licytować pojedynczo i zbiorowo.

Ust. 3. Licytujący może uczestniczyć w licytacji swoim papierem wartościowym o spółdzielczym udziale handlowym - lub innym papierem wartościowym wystawionym na jego podstawie - do sumy jego wartości nominalnej.

Ust. 4. Ceną wywoławczą przedmiotu majątkowego jest suma według wyceny majątku.

Ust. 5. W wartości nominalnej spółdzielczego udziału handlowego suma odpowiadająca dziesięciu procentom ceny wywoławczej kwalifikuje się jako wadium.

§ 42. Ust. 1. Zarząd wyznacza licytację na dzień mieszczący się w okresie sześćdziesięciu dni po walnym zebraniu dzielącym majątek i zawiadamia o tym członków i zewnętrznych właścicieli, równocześnie wyznaczając licytatora. Licytację należy ogłosić także lokalnie przyjętym sposobem.

Ust. 2. W zawiadomieniu o licytacji podać należy kolejność licytowania licytowanych przedmiotów majątkowych, ich ceny wywoławcze, ważniejsze cechy charakterystyczne oraz związane z nimi długi i należności.

§ 43. Ust. 1. Przed przystąpieniem do licytacji jej uczestnik musi złożyć oświadczenie, że przejmie dług, związany z przedmiotem majątkowym. Bez tego udział w licytacji nie jest możliwy. Złożenie oświadczenia, względnie wykluczenie z licytacji należy ująć w protokole licytacyjnym.

Ust. 2. Prawo własności do przedmiotu majątkowego podczas licytacji nabywa uczestnik licytacji oferujący najwyższą cenę kupna, a w przypadku równych ofert nabywa je pierwszy oferujący równą cenę. Jeżeli nie można ustalić kolejności między składającymi równe oferty, to wtedy osobę nabywcy należy wylosować lub na życzenie przedmiot majątkowy można przekazać na wspólną własność.

Ust. 3. Prowadzący licytację wyklucza z ponownej licytacji danego przedmiotu majątkowego tego uczestnika, który nie zapłacił wylicytowanej ceny. Wykluczony uczestnik traci wadium, które należy się wtedy spółdzielni.

Ust. 4. Po licytacji danego przedmiotu majątkowego należy wycofać spółdzielczy udział handlowy, zapłacony jako cena kupna podczas licytacji a pozostałe spółdzielcze udziały handlowe należy proporcjonalnie uzupełnić.

§ 44. Ust. 1. W odniesieniu do przedmiotu majątkowego, wyznaczonego do licytacji, zamkniętą licytację należy prowadzić tak długo, póki nie powstanie ugoda według § 40 ust. 1, względnie póki poszczególne przedmioty majątkowe nie zostaną podczas licytacji sprzedane chociażby po cenie ustalonej podczas wyceny.

Ust. 2. W przypadku nie sprzedania podczas licytacji przedmiotu majątkowego określonego w ust. 1 można - w zależności od decyzji walnego zebrania - licytację dalej prowadzić po niższej wartości od ceny wywoławczej. Jeżeli mimo tego licytacja w zamkniętym kręgu nie dała wyników, to wtedy przeprowadzić należy licytację nieograniczoną, w której uczestniczyć mogą także osoby nie posiadające spółdzielczych udziałów handlowych. Podczas licytacji nieograniczonej licytować można również gotówką a licytacyjna cena kupna może być niższa od ceny wywoławczej.

Ust. 3. Po gotówkowym opodatkowaniu pozostałym zyskiem licytacyjnym (częścią licytacyjnej ceny kupna powyżej ceny wywoławczej) należy powiększyć istniejący majątek spółdzielni i na podstawie tego należy ponownie ustalić wartość nominalną poszczególnych spółdzielczych udziałów handlowych.

Ust. 4. Stratą licytacyjną (sumą ceny wywoławczej pomniejszoną o licytacyjną cenę kupna) należy zmniejszyć istniejący majątek spółdzielni i na podstawie tego należy ponownie ustalić wartość nominalną poszczególnych spółdzielczych udziałów handlowych.

§ 45. Ust. 1. Jednostki i grupy uczestniczący w licytacji mogą licytować również poprzez pełnomocnych przedstawicieli. Własność zbiorowo nabytego przedmiotu majątkowego należy podzielić między nabywcami licytacyjnymi w takich proporcjach, w jak - łączna suma wartości nominalnej wykorzystanych przez nich podczas licytacji spółdzielczych udziałów handlowych i wypłaconej przez nich gotówki jest proporcjonalna do ceny kupna licytacyjnego.

Ust. 2. Członek zamierzający wystąpić ze spółdzielni pozostaje jej członkiem tak długo, póki posiada spółdzielczy udział handlowy, pod warunkiem, że nie złoży odmiennego oświadczenia.

§ 46. Po zakończeniu licytacji kierujący licytacją zamyka protokół licytacyjny, który podpisują uczestnicy licytacji. Protokół licytacyjny musi być uwierzytelniony przez notariusza.

§ 47. Ust. 1. Uczestnik licytacji, następnie wykluczony z licytacji, może złożyć protest licytacyjny w sądzie właściwym według miejsca licytacji, w przeciągu trzech miesięcy od zamknięcia licytacji.

Ust. 2. Protest licytacyjny powinien być rozpatrzony w przeciągu ośmiu dni od złożenia w ramach postępowania nieprocesowego. Wynik licytacji nabiera mocy obowiązującej po prawomocnym rozpatrzeniu protestu licytacyjnego.

Ust. 3. W przypadku unieważnienia wyniku licytacji przez postanowienie o rozpatrzeniu protestu licytacyjnego, licytację należy powtórzyć zgodnie z przepisami niniejszej ustawy.

Rozdział III

PRZEPISY PROCEDURALNE

§ 48. Ust. 1. W czasie przechodzenia do stosowania przepisów ustawy o spółdzielniach należy przeprowadzić osobne walne zebrania dla uimiennienia majątku, dla podziału majątku i w sprawie przyjęcia (zmodyfikowania) statutu. Odnośnie zdolności walnego zebrania do podejmowania uchwał miarodajne są przepisy ustawy o spółdzielniach. Do zaproszenia na walne zebranie załączyć należy pisemną opinię rady nadzorczej w sprawie złożonych wniosków.

Ust. 2. Po rozstrzygnięciu podziału majątkowego przez walne zebranie należy wybrać komisję matkę.

Ust. 3. W przypadku nie zgłoszenia potrzeby zmian organizacyjnych w ustawowym terminie (§ 29) zarząd spółdzielni rolniczej lub przemysłowej może sam określić liczbę członków komisji matki, na podstawie ilości jednostek strukturalnych pracy. Członkowie spółdzielni, bez przeprowadzenia walnego zebrania, mogą następnie wybrać po jednym członku komisji matki dla każdej takiej jednostki organizacyjnej. Przewodniczącą komisji matki wybierają jej członkowie ze swojego grona.

Ust. 4. W przypadkach określonych w ust. 2 i 3 zarząd przygotowuje i przedkłada walnemu zebraniu nowy (zmodyfikowany) statut.

Ust. 5. Komisja matka przedkłada walnemu zebraniu wniosek dotyczący działaczy z wyboru, określonych w projekcie nowego (zmodyfikowanego) statutu.

§ 49. Ust. 1. W przypadku przekształcenia się w spółkę gospodarczą, podczas walnego zebrania uchwalającego uimiennienie majątku, można przeprowadzić również walne zebranie przygotowawcze.

Ust. 2. Walne zebranie decydujące o rozdziale, względnie o wygaśnięciu spółdzielni oraz w związku z tym o podziale majątku, a także przekształceniowe walne zebranie, zarząd zobowiązany jest zwołać na dzień następny po upływie terminu wymienionego w § 29.

§ 50. Ust. 1. W powszechnych spółdzielniach spóżywców, w spółdzielniach mieszkaniowych i w spółdzielniach oszczędnościowych zebranie delegatów postępuje - jeżeli po wejściu w życie niniejszej ustawy zostało ponownie wybrane - postępuje zgodnie z przepisami ustawy o spółdzielczości.

Ust. 2. W sprawach dotyczących uimiennienia majątku, uchwała walnego zebrania lub zebrania delegatów wymaga większości co najmniej dwóch trzecich głosów obecnych członków.

§ 51. Ust. 1. Jeżeli kadencja działacza z wyboru spółdzielni, działającej podczas wejścia w życie ustawy o spółdzielniach, kończy się przed datą walnego zebrania omawiającego nowy statut (modyfikację statutu), to wtedy kadencja zostaje przedłużona do wymienionego terminu. Walne zebranie może jednak podjąć odmienną uchwałę.

Ust. 2. Z mocy niniejszej ustawy kadencja działaczy z wyboru spółdzielni, działającej w chwili wejścia w życie ustawy o spółdzielniach, wygasa w terminie zebrania się walnego zebrania, omawiającego nowy statut (zmodyfikowanie statutu) i walne zebranie na podstawie przepisów zawartych w ustawie o spółdzielczości, wybiera nowych działaczy z wyboru według nowego (zmodyfikowanego) statutu.

§ 52. Ust. 1. Podjęcie decyzji, przewidzianych w niniejszej ustawie, należy w przeciągu trzydziestu dni od przyjęcia nowego (zmodyfikowanego) statutu, lecz najpóźniej do dnia 31 lipca 1992 r. - a w przypadku spółdzielni rolniczych i przemysłowych do dnia 31 stycznia 1993 r. - zgłosić w sądzie

rejestracyjnym. Zgłoszenie jest zwolnione od opłat. Do zgłoszenia załączyć należy protokół walnego zebrania (walnych zebrań) oraz nowy (zmodyfikowany) statut.

Ust. 2. W przypadku niedotrzymania przez spółdzielnię terminu wymienionego w ust. 1 sąd rejestrujący, korzystając z uprawnień w zakresie nadzoru nad przestrzeganiem prawa, zapewnia przeprowadzenie odpowiednich czynności.

§ 53. Ust. 1. Z chwilą przyjęcia nowego (zmodyfikowanego) statutu tracą moc jeszcze nieuprawomocnione postanowienia dyscyplinarne, wydane przez organy spółdzielni wobec członków spółdzielni.

Ust. 2. Podczas przyjmowania nowego (zmodyfikowanego) statutu sprzecznego z nie prawomocnym postanowieniem w sprawie odszkodowania, można w dotychczasowym terminie wnieść skargę:

a) do sądu pracy - w sporze związanym ze stosunkiem prawnym o charakterze stosunku zatrudnienia,

b) do sądu powszechnego - we wszystkich innych sporach związanych z członkostwem w spółdzielni.

Ust. 3. Postępowanie toczące się przed spółdzielczą komisją rozjemczą lub przed walnym zebraniem w sporze związanym ze stosunkiem prawnym o charakterze stosunku członkowskiego lub zatrudnienia ulega umorzeniu w chwili przyjęcia nowego (zmodyfikowanego) statutu i sprawę należy przekazać sądowi właściwemu według ust. 2. Postanowienia zawarte w ust. 2 są także miarodajne w przypadku wnoszenia skargi przeciwko postanowieniu wydanemu przez spółdzielczą komisję rozjemczą lub przez walne zebranie.

§ 54. W postępowaniach wymienionych w § 53 ust. 2 i 3 nie można stosować przepisów zawartych w § 349 ust. 2. Ustawy nr III z 1952 roku o Kodeksie Postępowania Cywilnego.

Rozdział IV

Postanowienia różne

§ 55. Porozumienie o zatrudnieniu, zawarte między spółdzielnią i jej członkiem na podstawie poprzednich przepisów prawnych, przekształca się w umowę o zatrudnieniu określoną w § 65 umowy o spółdzielczości.

§ 56. Przepisy ustawy o spółdzielniach, dotyczące odpowiedzialności działaczy z wyboru, należy stosować do prezesa, członków zarządu oraz przewodniczącego i członków rady nadzorczej spółdzielni, działającej w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy, począwszy od wejścia w życie niniejszej ustawy.

§ 57. Kadencja delegatów kongresu spółdzielczego wygasa z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy.

§ 58. Spółdzielcze organa reprezentacji interesów, działające w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy i nie wpisane do ewidencji sądowej zgodnie z Ustawą nr II z 1989 roku o stowarzyszeniach i zrzeszeniach, mogą w terminie do dnia 30 czerwca 1993 r., wnieść o wpisanie ich do ewidencji. W przypadku niedotrzymania tego terminu organ reprezentujący interesy przestaje istnieć z dniem 31 lipca 1993 r.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 59. Ust. 1. Niniejsza ustawa wchodzi w życie w dniu jej ogłoszenia.

Ust. 2. Upoważnia się ministra rolnictwa i ministra finansów do wydania rozporządzeniem przepisów o uproszczonej wycenie majątku (§ 39 ust. 1).

§ 60. Z wejściem w życie niniejszej ustawy:

1. W miejsce § 38 Ustawy nr IV z 1959 roku o Kodeksie Cywilnym (KC) wchodzi następujące postanowienie:

"§ 38. Spółdzielnia jest wspólnotą utworzoną zgodnie z zasadą swobody zrzeszania się i samopomocy, która z osobistym uczestnictwem i materialnym udziałem jej członków, działając w ramach demokratycznej samorządności, prowadzi działalność przedsiębiorczą i inną, służącą interesom jej członków".

2. W miejsce § 8 Ustawy nr VI z 1961 roku o lasach i o gospodarce zwierzyzną leśną wchodzi następujące postanowienie:

"§ 8 ust. 1. W przypadku wygaśnięcia spółki leśnej - jeżeli następuje połączenie się z inną spółką - teren przechodzi na własność członków, proporcjonalnie do udziałów a stosunki administracyjne i użytkowanie tego terenu należy uregulować.

Ust. 2. Przekazanie lasu na własność, w administrację i użytkowanie innej osoby, a następnie włączenie lasu do terenów zabudowanych, wymaga zgody organu określonego przez Rząd".

3. W miejsce § 3 pkt e) Ustawy nr XLV z 1989 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych, znowelizowanej ustawami nr XX z 1990 roku, nr LVIII z 1990 roku i nr CII z 1990 roku: (Nie kwalifikuje się jako dochód):

"e) niezależnie od okresu nagromadzenia majątku źródłowego i daty wydania osobie prywatnej, pozostającej w stosunku członkowskim ze spółdzielnią, a z uwagi na ten stosunek prawny bez bezpośredniego ekwiwalentu pieniężnego (usługowego), wydany spółdzielczy udział handlowy, udział majątkowy, walor majątkowy, asygnata majątkowa i udział członkowski, następnie przez pracodawcę swojemu pracownikowi bez ekwiwalentu pieniężnego (usługowego), wydana asygnata majątkowa i suma udziału pracowniczego po potrąceniu świadczenia zapłaconego przez pracownika - w tym walory majątkowe (udział członkowski, spółdzielczy udział handlowy) nabyte drogą uimiennienia majątku na podstawie Ustawy nr II z 1992 roku o wejściu w życie Ustawy nr I z 1992 roku o spółdzielczości i o przepisach przejściowych - pod warunkiem, że osoba prywatna ich nie zbyła, względnie nie zaistniały inne warunki wymienione w § 33".

4. W miejsce pierwszego zdania § 14 Ustawy nr VI z 1988 roku o spółkach gospodarczych wchodzi następujące postanowienie:

"O prawach członkowskich - jeżeli prawo nie czyni wyjątku - nie wolno wydać papieru wartościowego".

5. W miejsce § 27 ust. 1. Ustawy nr XXV z 1991 roku o częściowym odszkodowaniu za szkody niesprawiedliwie wyrządzone własności obywateli wchodzi następujące postanowienie:

"Ust. 1. Pod względem wyznaczenia i licytacji stanowiącej własność państwa ziemi uprawnej, zarządzanej przez gospodarstwo państwowe stosuje się odpowiednio przepisy zawarte w §§ 15-26 niniejszej ustawy, następnie w §§ 13-27 Ustawy nr II z 1992 roku o wejściu w życie ustawy o spółdzielniach oraz o przepisach przejściowych".

§ 61. Z dniem 1 lipca 1992 r.:

1. W miejsce § 349 ust. 1 i 2 Ustawy nr II z 1952 roku Kodeks Postępowania Cywilnego (KPC) wchodzi następujące postanowienie:

"Ust. 1. W procesach wynikłych ze stosunku zatrudnienia oraz ze stosunku prawnego o charakterze stosunku zatrudnienia na podstawie członkostwa w spółdzielni stosować należy postanowienia zawarte w rozdziałach nr I-XIV ze zmianami ujętymi w niniejszym rozdziale.

Ust. 2. W sporze o pracę dotyczącym postanowień wydanych przez komisję arbitrażową ds. pracy lub przełożonego służbowego, uprawniony może - jeżeli przepis prawny inaczej nie postanawia - zwrócić się z pozwem do sądu pracy".

2. W miejsce zdania trzeciego § 359 ust. 3 Kodeksu Postępowania Cywilnego wchodzi następujące postanowienie:

"... To samo dotyczy przypadku wznowienia procesu, względnie po upływie sześciu miesięcy wszczęcia (zainicjowania) nowego postępowania przeciwko postanowieniu o przeniesieniu członka spółdzielni na inne stanowisko lub do innego miejsca pracy".

3. W miejsce § 79 ust. 1 Ustawy nr IV z 1957 roku o przepisach ogólnych postępowania administracyjnego wchodzi następujące postanowienie:

"Ust. 1. Jeżeli w postanowieniu zarządza się zapłacenie pieniędzy i zobowiązana do tego osoba prywatna nakazu tego nie wykona, to wtedy organ administracji państwowej pierwszej instancji wzywa pracodawcę zobowiązanego (organ wypłacający należność) do potrącenia wymienionej sumy z wynagrodzenia, świadczeń lub należności osoby zobowiązanej do zapłaty - w przypadku członka spółdzielni - z wynagrodzenia za pracę, należnego na podstawie stosunku prawnego o charakterze stosunku zatrudnienia - (nazywanych dalej wynagrodzeniem za pracę) i przekazanie, względnie wypłacenie jej uprawnionemu".

4. W miejsce § 59 Dekretu nr 18 z 1979 roku o egzekucji sądowej oraz w miejsce tytułu nad § 59 wymienionego Dekretu wchodzi następujące postanowienie:

"Egzekucja wobec członka spółdzielni"

§ 59 ust. 1. Wynagrodzenie za pracę, przysługujące członkowi na podstawie stosunku prawnego o charakterze ze stosunku zatrudnienia podlega egzekucji zgodnie z przepisami egzekucji dotyczącymi wynagrodzenia za pracę. Egzekucją nie można objąć udziału członkowskiego.

Ust. 2. Zajęcie zobowiązań spółdzielni wobec członka w związku z innymi tytułami (udziału handlowego, udziału w zyskach, dywidend, świadczeń niesocjalnych, renty gruntowej itp.) nastąpić może zgodnie z treścią §§ 79-80".

5. W miejsce § 62 ust. 1-3 Dekretu o egzekucji sądowej wchodzi następujące postanowienie:

"§ 62. ust. 1. W chwili wygaśnięcia stosunku zatrudnienia, względnie stosunku prawnego o charakterze stosunku zatrudnienia pracodawca, względnie spółdzielnia zobowiązana jest, zgodnie z osobnym przepisem prawnym, wydać takie zaświadczenie, które podaje jakie długi należy potrącić z wynagrodzenia za pracę (z płacy).

Ust. 2. Zaświadczenie należy wydać również o tym, że pracobiorca, względnie członek likwidujący stosunek prawny o charakterze stosunku zatrudnienia nie jest obciążony długiem wymienionym w ust. 1.

Ust. 3. Jeżeli pracobiorca, względnie członek spółdzielni nawiązuje stosunek zatrudnienia lub staje się członkiem nawiązującym stosunek prawny o charakterze zatrudnienia z inną spółdzielnią, to

wtedy zobowiązany jest przed przystąpieniem do pracy przedłożyć zaświadczenie wymienione w niniejszym § nowemu pracodawcy, względnie innej spółdzielni".

§ 62-63. Odnoszą się do tych aktów prawnych, które przestały obowiązywać w chwili wejścia w życie powyższej Ustawy.

§ 64. Ustawa o spółdzielczości nie narusza ważności następujących aktów prawnych:

- rozporządzenia Ministra Finansów nr 57 z dnia 24 grudnia 1988 o tworzeniu i wykorzystaniu funduszu bezpieczeństwa spółdzielczości mieszkaniowej;

- wspólnego rozporządzenia Ministra Finansów i Ministra Budownictwa i Urbanistyki nr 78 z dnia 27 grudnia 1988 o trybie prowadzenia gospodarki w spółdzielczości mieszkaniowej.

Arpad Göncz
Prezydent Republiki
Węgierskiej

Gyorgy Szabad
Przewodniczący Zgromadzenia Narodowego
Republiki Węgierskiej

*Tłumaczył z języka węgierskiego:
Władysław Żeleński*

Rządowy wniosek nr 42 z 1989 r. do Parlamentu Finlandii,
zawierający projekty:
ustaw o zmianie ustawy o spółdzielniach,
ustawy o bankach spółdzielczych i
§ 10 ustawy o rejestrze handlowym

GL'WNA TREŚĆ WNIOSKU

Propozycja zmierza do poprawy warunków pozyskiwania przez spółdzielnię kapitału własnego oraz do umożliwienia jej rozbudowy i zmiany swej struktury organizacyjnej.

W ustawie o spółdzielniach proponuje się nowe postanowienia o kapitale udziałów lokacyjnych, o tzw. łączeniu mieszanym, o wykupieniu akcji mniejszościowych w spółce akcyjnej oraz o przekształceniu spółdzielni w spółkę akcyjną. Ponadto proponuje się zmianę postanowień statutowych o funduszu rezerwowym oraz dokonanie w ustawie innych, mniejszych zmian. Spółdzielnia, która pragnie gromadzić środki na funduszu udziałów lokacyjnych, powinna, zgodnie z niniejszą propozycją, umieścić postanowienia o tym w swoim statucie. Fundusz udziałów lokacyjnych składa się z udziałów lokacyjnych, które posiadają wszystkie taką samą wartość nominalną. Udział lokacyjny stanie się papierem wartościowym pod wieloma względami podobnym do akcji. Będzie go można sprzedać, a jego atrakcyjność będzie zależna od zysku spółdzielni. Nawet osoby nie będące członkami spółdzielni mogą nabywać udziały lokacyjne. Udział lokacyjny stanowi część majątku spółdzielni lecz nie daje prawa głosu w zgromadzeniu spółdzielni. Posiadaczom udziałów lokacyjnych mogą natomiast przysługiwać pewne uprawnienia nadzorcze, umożliwiające zabezpieczenie swych interesów. W skład funduszu udziałów lokacyjnych powinny wchodzić środki trwale spółdzielni oraz jej kapitał unieruchomiony, którego spółdzielnia z reguły nie wykorzystuje. Uznano, że powinno się stworzyć publiczny dostęp do zakupu udziałów lokacyjnych i że może zaistnieć na nie popyt.

Ulegną poprawie możliwości łatwego wprowadzania przez spółdzielnię zmian w swojej strukturze, gdyż spółdzielnia uzyska pod tym względem takie same możliwości, jak spółka akcyjna.

Spółdzielnie będą się mogły łączyć poprzez dokonywanie fuzji kilku spółdzielni i tworzenie w ten sposób nowej spółdzielni. Ponadto spółdzielnia będzie mogła wykupić mniejszościowe akcje w spółce akcyjnej, której jest głównym właścicielem. W razie potrzeby spółdzielnia będzie nawet mogła przekształcić się w prosty sposób w spółkę akcyjną, bez zmiany statusu własności i bez przerywania ciągłości księgowania.

Proponuje się, by minimalna wysokość obligatoryjnego funduszu rezerwowego wiązała się z bilansem strat i zysków i z pewną wysokością minimalną, a nie, jak dotąd, z funduszem udziałów. Na fundusz rezerwy powinno się przenosić środki z rocznego zysku dotąd, dopóki fundusz ten nie będzie stanowił przynajmniej jednego procenta obrotów wykazanych w bilansie. Zarazem w każdych okolicznościach fundusz rezerwy powinien być powiększany tak długo, dopóki jego minimalna wartość nie osiągnie 15 000 marek.

W odniesieniu do banków spółdzielczych stosuje się obowiązujące ustawodawstwo o spółdzielniach, jeżeli ustawa o bankach spółdzielczych nie stanowi inaczej. W niniejszym wniosku proponuje się

pewne wyjątki od ustaleń dotyczących kapitału udziałów lokacyjnych oraz przekształcenia spółdzielni w spółkę akcyjną, wychodząc z założenia, że nie jest celowe, by w odniesieniu do banków spółdzielczych stosować proponowane zmiany w ustawie o spółdzielniach. Przewiduje się, że nowe postanowienia wejdą w życie gdy tylko zostaną przyjęte i zatwierdzone.

UZASADNIENIE OGÓLNE

1. Społeczne znaczenie propozycji

1.1. Znaczenie ekonomiczne ustawy o spółdzielniach

Ustawa o spółdzielniach zajmuje ważną pozycję w fińskim życiu gospodarczym. Spółdzielnie istnieją niemal we wszystkich branżach. W końcu 1987 roku liczba spółdzielni wynosiła prawie 2200, a łączna liczba ich członków - około 2,5 milionów.

Tradycyjne spółdzielnie były spółdzielniami konsumentów, które działały jako zorganizowane grupy konsumentów, oraz spółdzielniami producentów w gospodarce rolnej. Celem przyjęcia z pomocą tym pierwotnym spółdzielniom w znalezieniu zbytu na rynku oraz w nabywaniu niezbędnych artykułów, tworzono tzw. centralne spółdzielnie drugiego stopnia. Jednakże większość spółdzielni z reguły i tak organizowała się w grupy według branż, zgodnie z zasadami ustawy o spółdzielczości. W ostatnich latach niemal wszystkie grupy bardzo rozwinęły i zrationalizowały swą działalność.

Następstwem tego stał się w poszczególnych grupach spadek liczby spółdzielni. To z kolei spowodowało, że wzrosły rozmiary poszczególnych jednostek, a ich działalność stała się bardziej wielostronna. Zaistniały przeto solidne podstawy dla działalności spółdzielni i dla zaostrzenia konkurencji, wymaga to jednak zarazem znacznych kapitałów inwestycyjnych i obrotowych.

Łączne obroty central spółdzielczych i związanych z nimi spółdzielni wyniosły w 1987 roku ok. 112 miliardów marek. Łączna liczba osób zatrudnionych w spółdzielniach wzrosła do ok. 150 000.

Udział spółdzielni w łącznej wartości krajowej produkcji przemysłowej brutto wyniósł w 1985 roku prawie 8%. W przemyśle spożywczym udział spółdzielni w wartości produkcji krajowej brutto osiągnął 48%. Największe znaczenie ma spółdzielczy przemysł spożywczy, którego udział w wartości brutto własnej produkcji spółdzielni wynosi aż 95%. Również spółdzielczy handel detaliczny stanowi ważną część krajowego handlu artykułami konsumpcyjnymi. Jego udział wyniósł w roku 1987 prawie 25%. Spółdzielczość zajmuje też centralną pozycję w przemyśle leśnym, w handlu artykułami rolnymi, w bankowości oraz w branży hotelarskiej i restauracyjnej.

Wraz z łączeniem się spółdzielni w większe jednostki rozwijała się ich struktura organizacyjna poprzez tworzenie filii i oddziałów, w formie spółek akcyjnych, dla realizacji szczególnych zadań. Na ogół próbowano zwiększyć możliwości tworzenia kapitału ryzyka (spekulacyjnego), poprzez zakładanie spółek akcyjnych, lecz ich tworzenie mogło mieć również inne uzasadnienia. Często łatwiej jest uzyskać stałe kontakty między przedsiębiorstwem a jego grupami odniesienia, gdy przedsiębiorstwo jest spółką akcyjną. W niektórych przypadkach spółka akcyjna umożliwia bardziej skuteczną działalność, poprzez akcentowanie odpowiedzialności za wyniki, zwiększanie motywacji personelu i ułatwienie podejmowania decyzji. Jednakże tworzenie spółek akcyjnych mogło prowadzić do powstania nazbyt licznych (w stosunku do potrzeb) oddzielnych przedsiębiorstw w ramach spółdzielni, komplikując w ten sposób ich strukturę organizacyjną.

Finansowanie spółdzielni

Przeciętna zdolność płatnicza spółdzielni nie różni się zbyt wiele od występującej w przedsiębiorstwach o innym statusie. Wysokość kapitału własnego spółdzielni nadal kształtuje się przeważnie na zadowalającym poziomie. Istnieje jednak ryzyko, że w przyszłości tradycyjne zadania spółdzielni, zmierzające do tworzenia własnego kapitału, okażą się niewystarczające i że pod tym względem spółdzielnia znajdzie się w znacznie gorszym położeniu, niż przedsiębiorstwa o innym statusie. Jak dotąd uważa się na ogół, że bardziej korzystne jest finansowanie z własnego kapitału niż drogą pożyczki. Kapitał własny posiada również ważne znaczenie w związku z dostępem do kapitału obcego, zwłaszcza jeśli idzie o warunki. Wysokość kapitału udziałów, funduszu rezerwowego, kapitału własnego oraz wykazanych w bilansie obrotów w niektórych grupach spółdzielni w roku 1986 (w mln marek):

	Spół- dzielnie SOK i S EKA	Koncern Elanto dzielni	Valio i dzielnie mleczar- skie	PKC i spół- dzielnie rzeźnicze	
Kapitał udziałowy	295,7	197,1	13,1	707,6	312,5
Fundusz rezerwowy	135,5	44,5	34,3	61,2	73,5
Kapitał własny	921,1	511,9	424,2	940,4	506,5
Obroty wykazane w bilansie	8474,5	4466,2	1404,4	6326,6	3313,6

Udział kapitału udziałowego w obrotach wykazanych
w bilansie (%)

	Spół- dzielnie SOK i S EKA	Koncern Elanto dzielni	Valio i dzielnie mleczar- skie	PKC i spół- dzielnie rzeźnicze	
1984	3,1	3,1	1,2	11,7	11,4
1985	3,5	5,1	1,1	11,7	10,3
1986	3,5	4,4	0,9	11,2	9,4

Udział kapitału własnego w obrotach wykazanych
w bilansie (%)

	Spół- dzielnie SOK i S	Koncern Elanto dzielni	Valio i dzielnie mleczar- skie	PKC i spół- dzielnie rzeźnicze	
--	---------------------------	---------------------------	---	--------------------------------------	--

	EKA		mleczar-		
			skie		
1984	9,9	9,6	17,5	15,2	17,4
1985	10,6	12,1	21,3	15,3	16,6
1986	10,9	11,5	30,2	14,9	15,3

1.2. Cele

Poprawa możliwości finansowania spółdzielni

Niezbędny warunek działalności przedsiębiorstwa stanowi to, by samofinansowanie było wystarczające. Jedynie opłacalna działalność dochodowa pozwala przedsiębiorstwu utrzymać się na rynku. Dotyczy to również spółdzielni, które nie różnią się pod tym względem od przedsiębiorstw o innym statusie. Aby sprostać swym głównym zadaniom, które polegają na wspomaganiu członków, spółdzielnie musiały na ogół prowadzić działalność opłacalną ekonomicznie dla przedsiębiorstwa. Poza samofinansowaniem przedsiębiorstwo wymaga obcego i własnego kapitału. W ostatnich latach punkt ciężkości finansowania kapitałowego przesunął się w coraz większym stopniu w kierunku finansowania dokonywanego w oparciu o kapitał własny. Jedną z przyczyn skłaniających ku temu stanowiło to, że poprzez stosowanie różnych rozwiązań w sprawach opodatkowania przedsiębiorstwa i dochodów osobistych próbowano łączyć różne sposoby pozyskiwania kapitału. Rynek papierów wartościowych w Finlandii przez krótki okres przeżywał wyraźną hossę. Zainteresowanie lokowaniem pieniędzy w papierach wartościowych jest w dalszym ciągu duże i przedsiębiorstwa o statusie spółek akcyjnych w znacznym stopniu to wykorzystują dla pozyskiwania kapitału spekulacyjnego (kapitału ryzyka).

Według obowiązującego prawa spółdzielnia nie ma tych możliwości co spółka akcyjna w powiększaniu kapitału własnego na ogólnym rynku finansowym. Zasadniczy charakter spółdzielni nie stanowi żadnej przeszkody do tego, by drogą legislacyjną rozszerzyć warunki pozyskiwania przez spółdzielnie kapitału własnego w taki sposób, żeby nawet osoby nie będące członkami mogły lokować pieniądze w spółdzielni na warunkach kapitału własnego i żeby papiery wartościowe wydawane za ulokowanie można było sprzedawać na ogólnym rynku papierów wartościowych. Celem propozycji jest dostarczenie spółdzielni lepszych rozwiązań niż dostępne obecnie, dla samofinansowania w oparciu o kapitał własny, na ogólnym rynku finansowym, na takich samych warunkach jak te, z których korzystają spółki akcyjne.

W ustawie potwierdzono obowiązek spółdzielni dotyczący powiększania funduszu rezerwowego poprzez odprowadzanie pięciu procent swego rocznego zysku na fundusz rezerwy tak długo, aż wysokość funduszu stanie się trzykrotnie większa od kapitału udziałowego. Kapitał rezerwy powinien stanowić trwałą pozycję kapitałową zabezpieczającą dłużników, podobnie jak kapitał akcyjny w spółce akcyjnej. Tego rodzaju stała pozycja kapitałowa jest potrzebna w społeczności, która prowadzi działalność gospodarczą i której członkowie lub akcjonariusze nie ponoszą osobistej odpowiedzialności za zobowiązania przedsiębiorstwa. Wysokości, określane w ustawodawstwie jako wysokości minimalne dla poszczególnych pozycji kapitałowych, są jednak bardzo zróżnicowane. Minimalny kapitał akcyjny spółki akcyjnej wynosi zgodnie z ustawą 15 000 marek i zgodnie z ustawą wysokość ta nie ulega podniesieniu nawet w przypadku rozszerzenia działalności gospodarczej. Natomiast spółdzielnia nie ma żadnego określonego ustawowo kapitału minimalnego, jednakże w praktyce niemal wszystkie spółdzielnie musiały stale odprowadzać część swego rocznego zysku na fundusz rezerwy. To zaś umniejsza ich zdolność do wpłacania zysku na fundusz ulokowany w spółdzielni i tym samym zmniejsza możliwości finansowania związanego z ryzykiem. Przy tym znaczenie funduszu rezerwowego jako zabezpieczenia dla dłużników nie jest już obecnie takie samo jak pierwotnie, w chwili wprowadzenia tego funduszu. Zdolność spółdzielni do podejmowania ryzyka i ponoszenia odpowiedzialności oceniana jest na podstawie całokształtu, jaki tworzą zasady i praktyka działalności gospodarczej oraz saldo księgowo. Pomimo, że wciąż jeszcze

istnieją powody do utrzymania funduszu rezerwowego jako obligatoryjnej, stałej pozycji kapitałowej, to jednak w odniesieniu do kapitału własnego nie jest uzasadnione stawianie spółdzielni wyższych wymagań niż spółce akcyjnej.

Rozbudowa struktury przedsiębiorstwa

Forma stowarzyszenia się, jaką wybrano przy zakładaniu przedsiębiorstwa, nie powinna stanowić przeszkody w rozwijaniu działalności. Nieustanny rozwój dokonujący się w społeczeństwie i w życiu gospodarczym zmusza przedsiębiorstwo do dostosowywania swej działalności do zmieniających się okoliczności. Obecnie przedsiębiorstwo nie ma żadnej generalnej możliwości, by w razie potrzeby zmienić swój status inną drogą, niż poprzez rozwiązanie przedsiębiorstwa i utworzenie nowego. W zasadzie nie ma żadnej potrzeby określania w ustawodawstwie reguł, które bez uzasadnionej przyczyny przeszkadzałyby przedsiębiorstwu w wybraniu takiego statusu, który najlepiej odpowiada wszystkim i każdemu. Dlatego też w ustawodawstwie pozostawiono w pewnych postanowieniach szczególnych możliwość dokonania takiej zmiany statusu przedsiębiorstwa, by pomimo tej zmiany przedsiębiorstwo w dalszym ciągu zachowało tę samą osobowość prawną. Również przedsiębiorstwo o statusie spółdzielni powinno mieć możliwość dokonania w razie potrzeby zmiany swego statusu w taki sposób, by zmiana nie wymagała formalnego rozwiązania przedsiębiorstwa i zaprzestania działalności gospodarczej do czasu utworzenia nowego przedsiębiorstwa. Celem propozycji jest dostarczenie możliwości przekształcenia spółdzielni w spółkę.

Jeżeli spółdzielnia posiada ponad 90% akcji spółki akcyjnej oraz liczbę uprawnionych do głosowania również przekraczającą 90% łącznej liczby osób uprawnionych do głosowania w tej spółce akcyjnej, to z łatwością opanowuje konflikty interesów między mniejszościową grupą akcjonariuszy a spółdzielnią, podobnie jak w analogicznej sytuacji koncern spółek akcyjnych. Chcąc rozwiązać taką sytuację, spółka macierzysta posiada zgodnie z ustawą o spółkach akcyjnych możliwość spłacenia tych "mniejszościowych" akcjonariuszy w spółce filialnej. Na analogicznej zasadzie mniejszościowym akcjonariuszom przysługuje prawo żądania, by ich akcje zostały spłacone. Ustawa o spółdzielni nie daje takiej możliwości ani spółdzielni, ani mniejszościowej grupie akcjonariuszy. Jeżeli spółka macierzysta przejęła wszystkie akcje w spółce filialnej, można, w razie takiego życzenia, postanowić, że spółka filialna powinna się połączyć ze spółką macierzystą. Podobnie spółdzielnia może dokonać przyłączenia spółki akcyjnej, którą posiada. Spółdzielnia powinna mieć taką samą możliwość spłacenia akcji mniejszościowych, jak przysługująca macierzystej spółce koncernu na mocy ustawy o spółkach akcyjnych i w analogiczny sposób posiadacze akcji mniejszościowych powinni móc żądać spłacenia swoich akcji.

Spółdzielnia nie ma również możliwości dokonania połączenia (fuzji) w taki sposób, by dwie lub więcej spółdzielni połączyły się poprzez utworzenie nowej spółdzielni (tzw. fuzja kombinowana). W propozycji przewidziano umożliwienie dokonywania takiej fuzji również w przypadku spółdzielni.

1.3. Środki

Ogólnie

Wprowadzenie proponowanych rozwiązań ma zostać dokonane drogą zmiany ustawy o spółdzielniach. Propozycja zmian składa się w zasadzie z dwóch części. Część pierwsza zawiera projekt poprawy warunków zwiększania przez spółdzielnię kapitału własnego. Postanowienia o kapitale udziałów lokacyjnych mają zostać wprowadzone do nowego rozdz. 18, natomiast

postanowienia obecnego rozdziału 18 mają zostać przeniesione do nowego rozdz. 19. Postanowienia nowego rozdz. 18 mają obowiązywać tylko dla takich spółdzielni, które stosują kapitał udziałów lokacyjnych. Ponadto ma zostać zmieniony § 33 o obowiązku zwiększania funduszu rezerwowego. Drugi kompleks spraw stanowi propozycja, której celem jest ułatwienie rozszerzenia formuły spółdzielni. Proponuje się, by postanowienia o przekształcaniu spółdzielni w spółkę akcyjną weszły do nowego rozdz. 16 a. W rozdziale 16 o fuzji spółdzielni proponuje się nowe postanowienia o fuzji ko

mbinowanej i spłacaniu pozostałych akcji w spółce akcyjnej znajdującej się głównie w posiadaniu spółdzielni.

Ponadto proponuje się zmiany w niektórych innych postanowieniach ustawy. Dotyczy to zwłaszcza tego, że do ustawy wprowadza się definicje kapitału związanego i kapitału wolnego spółdzielni. W ustawie powinny zostać zawarte m.in. postanowienia o tym, że zysk może być dzielony w ramach wolnego kapitału własnego. Do tego dochodzą w projekcie dwie mniejsze zmiany. Pierwsza dotyczy pytania jaka władza lub jaki organ może udzielić cudzoziemcowi zezwolenia na członkostwo w zarządzie spółdzielni, a druga - zasad tworzenia rady nadzorczej.

Zmiany te wymagają również dokonania zmiany ustawy o bankach spółdzielczych oraz ustawy o rejestrach handlowych.

Kapitał udziałów lokacyjnych

Dla poprawy możliwości pozyskiwania przez spółdzielnię kapitału własnego proponuje się, by spółdzielnia mogła stosować system udziałów lokacyjnych. System ten ma być dobrowolny.

Wprowadzenie tego systemu wymaga umieszczenia w statucie spółdzielni postanowień dotyczących udziałów lokacyjnych. Na kapitał udziałów lokacyjnych składają się udziały lokacyjne, które posiadają wszystkie taką samą wartość nominalną. Pod wieloma względami udział lokacyjny będzie podobny do akcji spółki. Można go sprzedać, a dywidenda wpłacana na udział lokacyjny zależy od zysku spółdzielni. Udział lokacyjny daje też prawo do własności spółdzielni. Również osoby inne niż członkowie spółdzielni mogą subskrybować i posiadać udziały lokacyjne. Nie będzie żadnych przeszkód, by udziały lokacyjne stanowiły przedmiot publicznej sprzedaży, np. na giełdzie. Poza oczekiwaniami dotyczącymi dywidendy, atrakcyjność udziałów lokacyjnych będzie się wiązała z możliwością wzrastania ich wartości wówczas, gdy spółdzielnia odnosi sukces i powiększa swój majątek.

Propozycja przewiduje wprowadzenie w spółdzielni nowej pozycji kapitałowej oraz powstanie, obok członków spółdzielni, nowej grupy właścicieli. W związku z tym należy rozważyć z jakim skutkiem i w jaki sposób system udziałów lokacyjnych będzie ewentualnie wpływał na zdolność spółdzielni do wypełniania swych pierwotnych zadań, tzn. do wspierania sytuacji materialnej członków oraz ich działalności gospodarczej. W zasadzie koncepcja udziałów lokacyjnych stanowi wyraz poglądu, że spółdzielnia uzyska większą niż poprzednio gwarancję zdolności do wywiązywania się ze swych pierwotnych celów. Z drugiej jednak strony system udziałów lokacyjnych wprowadza pewne czynniki, które w niektórych przypadkach mogą narażać interesy członków. Jest uzasadnione, by w momencie rozważania przez spółdzielnię wprowadzenia tego systemu brać pod uwagę również i tego rodzaju czynniki, scharakteryzowane poniżej nieco bardziej szczegółowo.

Spółdzielnia, która emitowała udziały lokacyjne, powinna w swej działalności brać pod uwagę interesy nie tylko członków, lecz i właścicieli udziałów lokacyjnych. Udziały lokacyjne będą z pewnością nabywane głównie po to, by uzyskać ekonomiczną korzyść z ulokowania. W spółdzielni, w której wspieranie członków odbywa się w formie zaopatrywania po korzystnych cenach w artykuły pierwszej potrzeby lub poprzez restytucję zysku, interesy właścicieli udziałów mogą być sprzeczne z interesami członków. Może być trudne utrzymanie niskich cen lub przyznawanie członkom dywidendy w pożądanym zakresie, gdyż powinno się móc wypłacać wystarczające odsetki na udziały lokacyjne. Pozyskiwanie kapitału poprzez emisję udziałów lokacyjnych może często stanowić alternatywę wobec zwiększania kapitału obcego, tzn. zaciągania pożyczki, od której również trzeba płacić odsetki.

Drugi czynnik, który należy wziąć pod uwagę, polega na tym, że udziały lokacyjne dadzą prawo do całej własności, którą spółdzielnia uzyskała w toku swej działalności. Ta cecha udziałów lokacyjnych stanowi warunek konieczny tego, by można było podtrzymać wartość udziałów lokacyjnych oraz tego, by lokujący mogli zaliczyć na swoje dobro ewentualne podwyższenie wartości. Jeżeli udział lokacyjny nie daje prawa do własności spółdzielni, to jego wartość, przynajmniej w zasadzie, nie może przekraczać jego wysokości nominalnej. Własność spółdzielni winna zostać podzielona między członków i właścicieli udziałów lokacyjnych w oparciu o stosunek między kapitałem udziałów a kapitałem udziałów lokacyjnych. Prawo do własności może mieć znaczenie nie tylko w momencie rozwiązania spółdzielni, lecz także przy dokonywaniu różnych zmian, np. fuzji lub przekształcenia spółdzielni w spółkę akcyjną. Jeżeli w takim przypadku kapitał udziałów lokacyjnych jest wyższy od kapitału udziałów, to odpowiednio większa część własności spółdzielni winna zostać zaliczona na dobro właścicieli udziałów lokacyjnych.

Prawa do własności, jakie nadaje udział lokacyjny, to prawo do odsetek i prawo do wynikającej z podziału części majątku spółdzielni. Na udziały lokacyjne są płacone odsetki z zysku spółdzielni. W statucie można również postanowić, że udziały lokacyjne dają prawo pierwszeństwa w otrzymywaniu odsetek przed udziałami właściwymi i ewentualnymi udziałami dodatkowymi. Przy likwidacji spółdzielni, udziały lokacyjne powinny zgodnie z główną zasadą być wypłacane właścicielom przed udziałami właściwymi i dodatkowymi. Udziały lokacyjne dają ponadto takie samo prawo jak udziały do zysku spółdzielni, to znaczy do dywidendy. Statut nie może w tej sprawie stanowić inaczej. Wynika stąd potrzeba, by różne udziały lokacyjne spółdzielni były możliwie jak najbardziej podobne. Z punktu widzenia lokującego nie jest pożądane, by różne udziały lokacyjne spółdzielni znacznie się od siebie różniły. Ponadto jednolitość wyraźnie ułatwia wprowadzenie na rynek udziałów lokacyjnych.

W spółdzielni, która stosuje system udziałów lokacyjnych, władza decyzyjna w dalszym ciągu należeć będzie wyłącznie do członków. Udziały lokacyjne nie będą uprawniały do głosowania na zgromadzeniu spółdzielni. Właściciele udziałów lokacyjnych będą natomiast mieli prawo do uczestniczenia w zgromadzeniu i wypowiedzania się w obronie swoich interesów. Ponadto będzie im przysługiwało takie samo prawo, jak członkom, do występowania z inicjatywami wobec zgromadzenia spółdzielni i będą mogli protestować przeciw jego postanowieniom. Zasada równego traktowania zostanie rozszerzona i stanie się obowiązująca w odniesieniu do właścicieli udziałów lokacyjnych.

Za opłacony udział lokacyjny otrzymuje się certyfikat o posiadaniu udziału lokacyjnego, który w zasadzie może być bez przeszkód przekazywany dalej. Będzie jednak istniała możliwość ograniczenia w statucie własności udziałów lokacyjnych np. tylko do członków i pracowników spółdzielni. Możliwe jest również zakazanie w statucie przekazywania udziałów lokacyjnych cudzoziemcom, zagranicznym przedsiębiorstwom oraz związanym z nimi przedsiębiorstwom fińskim. Ustawa o cudzoziemcach wraz z pewnymi dodatkowymi prawami do własności i posiadania majątku trwałego oraz akcji (219/39) nie ma jednak zastosowania do spółdzielni, jeżeli jakieś ograniczenia dotyczące przekazywania udziałów lokacyjnych cudzoziemcom nie zostały wprowadzone do statutu spółdzielni. Nie jest konieczne stosowanie tej ustawy do udziałów lokacyjnych, gdyż zgodnie z tym, co przedstawiono wyżej, udziały lokacyjne nie dają w spółdzielni prawa do podejmowania decyzji, a postanowienia i ograniczenia dotyczące cudzoziemców na ogół odnoszą się do tego.

Ewentualne ograniczenia statutowe prawa do przekazywania powinny być zaznaczone na certyfikacie o posiadaniu bonu lokacyjnego. W sprawie tego rodzaju ograniczeń powinno się mieć wzgląd na to, że generalnie stanowią one przeszkodę w handlu papierami wartościowymi na giełdzie. Do udziałów lokacyjnych nie będzie można dołączać żadnych kuponów z odsetkami ani bonów emisyjnych, chyba że takie prawa zostaną ustanowione przy rejestracji założycielskiej. Spółdzielnia będzie musiała płacić odsetki i wydawać certyfikaty o posiadaniu udziałów lokacyjnych osobom, które zostały wpisane do rejestru udziałów lokacyjnych. Tak więc w praktyce właściciele udziałów lokacyjnych będą zobowiązani do rejestrowania swej własności.

Z chwilą zastosowania przez spółdzielnię systemu udziałów lokacyjnych, członkowie spółdzielni będą mieli prawo pierwszeństwa w subskrybowaniu udziałów lokacyjnych. Po późniejszym podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych zarówno członkowie spółdzielni jak i właściciele udziałów lokacyjnych będą mieli w zasadzie jednakowe prawo pierwszeństwa w subskrybowaniu nowych udziałów lokacyjnych. Można jednak postanowić w statucie, że tylko właściciele udziałów lokacyjnych mają prawo pierwszeństwa w subskrybowaniu nowych udziałów lokacyjnych. Ponadto zgromadzenie spółdzielni może postanowić, że przy subskrypcji odpłatnej zarówno w odniesieniu do członków, jak i do właścicieli udziałów lokacyjnych zostanie uchylone prawo pierwszeństwa dotyczące subskrypcji na udziały lokacyjne.

Kapitał udziałów lokacyjnych można również wykorzystywać lub podwyższać poprzez emisję funduszu (kapitałową) lub tzw. emisję mieszaną. Emisję funduszu przeprowadza się w ten sposób, że odpowiednią sumę przenosi się z kapitału własnego spółdzielni, lecz nie z kapitału udziałowego, na kapitał udziałów lokacyjnych. W przypadku emisji mieszanej kapitał udziałów lokacyjnych lub jego podwyższenie pochodzi częściowo z takiego przeniesienia funduszu, a częściowo z subskrypcji odpłatnej. Ponieważ udział w zasadzie zawsze winien być płacony gotówką, stąd emisja kapitałowa lub emisja mieszana udziałów lokacyjnych dla członków może być dogodna, jeśli pragnie się dać im rekompensatę za rozwój spółdzielni i za pewien wzrost jej możliwości, do którego przyczynili się poprzez swą działalność jako członkowie.

Spółdzielnia, która stosuje system udziałów lokacyjnych, może wprowadzić finansowanie także w formie obligacji konwersyjnych oraz pożyczek opcyjnych, które zgodnie z ustalonymi warunkami mogą być wymieniane na udziały lokacyjne lub dawać prawo do odpłatnego subskrybowania udziałów lokacyjnych.

Kapitał udziałów lokacyjnych będzie stanowił stały kapitał własny spółdzielni. Jednakże, zgodnie ze specyfiką kapitału ryzyka (spekulacyjnego), lokujący może utracić kapitał ryzyka lub jego część na pokrycie strat spółdzielni. Spółdzielnia będzie miała również możliwość obniżania kapitału udziałów lokacyjnych poprzez spłacanie udziałów lokacyjnych lub obniżanie ich wartości nominalnej. Postępowanie takie będzie wymagało zgody wierzycieli, którą uzyskuje się drogą sądową oraz stosując obwieszczenie, w taki sam sposób, jak w analogicznym przypadku dotyczącym spółki akcyjnej.

Decyzja o wprowadzeniu do statutu spółdzielni postanowień o kapitale udziałów lokacyjnych lub o zmianie postanowień dotyczących tego kapitału powinna być podjęta przez zgromadzenie spółdzielni. Decyzja wymaga przedyskutowania na zgromadzeniu spółdzielni oraz poparcia większością dwóch trzecich głosów.

W razie życzenia, aby udziały lokacyjne dawały prawo pierwszeństwa do odsetek, decyzja o takim postanowieniu winna zostać podjęta na zgromadzeniu spółdzielni większością co najmniej trzech

czwartych głosów. Również przy uchyleniu prawa pierwszeństwa członków i właścicieli udziałów lokacyjnych do odpłatnej subskrypcji decyzja powinna zapaść większością trzech czwartych głosów. Jeżeli spółdzielnia ma kapitał udziałów lokacyjnych, to przynajmniej jeden z kontrolerów powinien być tzw. kontrolerem zawodowym. Kapitał udziałów lokacyjnych oraz jego zmiany powinny być wpisywane do rejestru handlowego.

W projekcie zmiany ustawy o bankach spółdzielczych, wchodzącym w skład niniejszej propozycji, przewiduje się pewne wyjątki w sprawie systemu udziałów lokacyjnych. Poprzez wprowadzenie tych wyjątków próbuje się szczególnie zabezpieczyć sprzedaż udziałów lokacyjnych i możliwości zdobywania przez nie rynku. Wyjątku można bronić tym, że banki spółdzielcze jako instytucje finansowe zajmują szczególną pozycję oraz tym, że pozycja ich członków nie ma w praktyce równie centralnego znaczenia, jak w zwykłej spółdzielni.

W systemie udziałów lokacyjnych proponowanym dla banków spółdzielczych występują dwa wyraźne odchylenia od systemu zgodnego z ustawą o spółdzielniach. Po pierwsze, prawo do subskrybowania nowych udziałów lokacyjnych przy wzroście kapitału udziałów lokacyjnych powinno przysługiwać wyłącznie właścicielom udziałów lokacyjnych, po przeprowadzeniu pierwszej subskrypcji na udziały lokacyjne i utworzeniu tą drogą kapitału udziałów lokacyjnych. Przy tworzeniu kapitału udziałów lokacyjnych prawo pierwszeństwa winni mieć zgodnie z ustawą o spółdzielniach wyłącznie członkowie banku spółdzielczego. Po drugie, proponuje się, by istniała możliwość postanowienia w statucie banku, że wyłącznie właściciele udziałów lokacyjnych winni mieć prawo do zachowania własności w przypadku rozwiązania banku. Tego rodzaju postanowienie nie osłabia pozycji członków, gdyż zgodnie z przepisami o bankach spółdzielczych również i obecnie członkowie nie mają w takiej sytuacji prawa do zachowania własności.

Postanowienia o kapitałach dodatkowych zawarte w obowiązującej ustawie o bankach spółdzielczych okazały się niestosowne w odniesieniu do pozyskiwania kapitału własnego. Żaden bank spółdzielczy nie otrzymał od swoich członków lokat kapitału dodatkowego. Postanowienia o kapitałach dodatkowych stają się niepotrzebne skoro nowy kapitał udziałów lokacyjnych zastępuje kapitały dodatkowe jako metoda pozyskiwania kapitału.

Fundusz rezerwowy

Aby pogodzić potrzeby kapitału własnego spółdzielni i spółki akcyjnej, proponuje się ustalenie w nowy sposób minimalnej wysokości funduszu rezerwowego. Fundusz rezerwowy winien co roku wzrastać, przy pomocy środków z zysku lub w jakiś inny sposób, aż będzie odpowiadał 1% obrotów wykazanych w bilansie, lecz co najmniej do sumy 15 000 marek. W statucie można postanowić, że fundusz rezerwowy powinien być jeszcze wyższy. Jest rzeczą oczywistą, że zmiana postanowień o funduszu rezerwowym w sposób zgodny z proponowanymi zasadami przyniesie w konsekwencji pewne obniżenie obligatoryjnej wysokości funduszu obowiązkowego.

Przekształcenie spółdzielni w spółkę akcyjną i inny rozwój struktury organizacyjnej spółdzielni
Proponuje się, by spółdzielnia uzyskała możliwość przekształcenia się w spółkę akcyjną bez rozwiązywania przedsiębiorstwa i tworzenia nowego. W pewnych sytuacjach przekształcenie spółdzielni w spółkę akcyjną może stanowić dla spółdzielni bardziej naturalny sposób adaptacji do zmienionych warunków niż wprowadzenie systemu udziałów lokacyjnych. Zmiana formuły przedsiębiorstwa może być dogodną alternatywą, zwłaszcza w takich spółdzielniach, w których tradycyjne zadania spółdzielczości, tzn. wspieranie sytuacji materialnej i działalności gospodarczej członków, nie są już tak istotne. Kiedy spółdzielnia przekształca się w spółkę akcyjną, unika się

również problemów, które mogą powstać w systemie stosującym udziały lokacyjne, gdy interesy członków i właścicieli udziałów lokacyjnych znajdują się w konflikcie. Z drugiej strony przekształcenie w spółkę akcyjną nie będzie przeszkadzało w tym, by również i później brać pod uwagę w działalności cele właściwe spółdzielni. Formułę spółki akcyjnej można, w razie takiego życzenia, ukształtować w taki sposób, by tego rodzaju cel był respektowany.

Decyzja o przekształceniu spółdzielni w spółkę powinna zapadać zgodnie z tym, co postanowiono w sprawie zmiany statutu w niniejszej propozycji lub zgodnie z ustawodawstwem na ten temat.

Równocześnie winien zostać uznany status przedsiębiorstwa, które przekształciło się w spółkę akcyjną zgodnie z ustawą o spółkach akcyjnych. Podobnie powinno się uznać tę liczbę akcji, jaka należy się poszczególnym członkom i właścicielom za ewentualne udziały dodatkowe, a także właścicielom udziałów lokacyjnych. Zgodnie z przyjętą formułą przedsiębiorstwa, przeprowadza się również wybory do zgromadzenia przedsiębiorstwa, na tym samym posiedzeniu.

Członek, który nie akceptuje przekształcenia spółdzielni w spółkę akcyjną, będzie miał prawo do natychmiastowego wystąpienia ze spółdzielni i otrzymania z powrotem swoich udziałów.

Przekształcenie spółdzielni w spółkę akcyjną następuje w momencie wpisania zmiany do rejestru handlowego, w oparciu o wnioski zarządu.

Analogiczna zmiana formuły przedsiębiorstwa jest możliwa przy przekształceniu przedsiębiorstwa publicznego lub spółki komandytowej lub przy przekształceniu przedsiębiorstwa ubezpieczeń wzajemnych w ubezpieczeniową spółkę akcyjną. Parlament przyjął również wiosną 1989 roku ustawę proponowaną we wniosku rządowym nr 220/1988, zgodnie z którą stowarzyszenie wykonujące działalność ekonomiczną może przekształcić się w spółdzielnię.

Zgodnie z niniejszym projektem proponowane postanowienia dotyczące przekształcenia spółdzielni w spółkę akcyjną nie powinny mieć zastosowania do banków spółdzielczych, gdyż mogłoby to ewentualnie zakłócić ich obecną zasadę wspólnej odpowiedzialności, a ponadto jest uzasadnione utrzymanie podstawowego charakteru banków spółdzielczych, zgodnie z którym członkowie zarządzają instytucją finansową.

Zachowując zgodność z ustawą o spółkach akcyjnych proponuje się, aby spółdzielnia, która posiada więcej niż dziewięć dziesiątych akcji spółki akcyjnej oraz liczbę głosów z tytułu tych akcji większą niż dziewięć dziesiątych łącznej liczby głosów przysługujących z tytułu posiadania akcji w tej spółce akcyjnej, miała prawo do wykupienia po normalnej cenie reszty akcji, należących do pozostałych właścicieli akcji w spółce akcyjnej. Właściciel akcji będących w mniejszości i którego akcje mogą zostać wykupione ma również prawo żądać, by spółdzielnia spłaciła jego akcje.

Proponuje się również, zgodnie z ustawą o spółkach akcyjnych, aby dwie lub więcej spółdzielni mogło się połączyć poprzez utworzenie nowej spółdzielni, tak, aby członkowie rozwiązywanych spółdzielni, na warunkach podanych w umowie o połączeniu, stali się członkami spółdzielni przejmującej i aby rozwiązywane spółdzielnie zakończyły swe istnienie bez postępowania arbitrażowego, kiedy spółdzielnia przejmująca otrzymuje zyski rozwiązanej spółdzielni i staje się odpowiedzialna za jej straty.

2. Stan obecny i prace przygotowawcze

2.1. Ustawodawstwo

Obowiązująca ustawa o spółdzielniach pochodzi z roku 1954 (247/54). W późniejszych latach dokonano w niej zmian, lecz pierwotna struktura usystematyzowania spółdzielni i ustawy została

zachowana. Ideę całkowitej rewizji ustawy o spółdzielniach odrzucano, nawet jeśli reforma nie była rozpatrywana nazbyt pilnie. Ustawa o spółdzielniach, stanowiąc elastyczne ramy prawne, daje spółdzielni możliwość normowania swej działalności poprzez statut, w sposób racjonalny i dostosowany do celów spółdzielni.

Warunki pozyskiwania przez spółdzielnię kapitału własnego uległy poprawie drogą ustawową ostatnio w 1981 roku. Wprowadzono wówczas do ustawy postanowienia o udziałach dodatkowych w nowym rozdziale 17a oraz zmieniono § 34 o funduszu rezerwowym i § 37 o dysponowaniu zyskiem (371/81).

System udziałów dodatkowych znalazł praktyczne zastosowanie w bankach spółdzielczych. Natomiast z punktu widzenia spółdzielni udziały dodatkowe okazały się bardzo krótkotrwałym kapitałem i choćby ze względu na stanowisko lokujących nie mogły stać się odpowiednim kapitałem ryzyka. Udziały dodatkowe nie dają prawa do zachowania części własności spółdzielni i nie mogą być przekazywane na rynku osobom nie będącym członkami spółdzielni. Kiedy Parlament zatwierdził tę zmianę ustawy, wymagało to, aby rząd obserwował warunki finansowania spółdzielni i aby w razie potrzeby zabezpieczał środkami legislacyjnymi warunki pozyskiwania przez spółdzielnię kapitału własnego w taki sposób, by spółdzielnia zajmowała równoprawną pozycję wobec przedsiębiorstw o innym statusie.

W związku z tym w roku 1981 wprowadzono do ustawy o spółdzielniach nowy § 156a, zgodnie z którym spółka akcyjna, która w całości znajduje się w posiadaniu spółdzielni, może zostać połączona ze spółdzielnią (tzw. połączenie mieszane czyli fuzja kombinowana). Możliwość ta została już wykorzystana w wielu przypadkach, lecz wymóg posiadania przez spółdzielnię 10-procentowego prawa własności przeszkadza w znacznie szerszym stosowaniu tej możliwości.

2.2. Prace przygotowawcze

W nawiązaniu do przedstawionego wyżej stanowiska Parlamentu, grupy spółdzielcze wystąpiły do Ministerstwa Sprawiedliwości z inicjatywą zmiany ustawy o spółdzielniach. Inicjatywa dotyczyła m.in. zmniejszenia obowiązku zwiększania funduszu rezerwowego, rozszerzenia warunków umożliwiających dokonywanie fuzji kombinowanej oraz wprowadzenia kapitału udziałów lokacyjnych, który pomaga w pomnażaniu przez spółdzielnię kapitału własnego.

Ministerstwo Sprawiedliwości powołało jesienią 1987 roku grupę roboczą, która otrzymała zadanie zbadania m.in. czy powinno się stworzyć spółdzielni warunki umożliwiające wprowadzenie systemu udziałów lokacyjnych, aby poprawić możliwości pozyskiwania przez nią kapitału własnego. Grupa robocza miała również zbadać, czy spółdzielnia może przekształcić się w spółkę akcyjną bez rozwiązywania spółdzielni i tworzenia nowej spółdzielni celem kontynuowania działalności. Projekt grupy roboczej, który opracowano w formie wniosku rządowego, został przedłożony w czerwcu 1988 roku, po czym Rada Ministrów postanowiła zażądać opinii od rady ds. analizowania prawa. Rada ta wydała opinię (nr 2/1988) w sierpniu 1988 roku. We wrześniu 1988 roku Ministerstwo Sprawiedliwości wysłuchało w tej sprawie opinii Ministerstwa Finansów, urzędu patentowo-rejestrowego, Instytutu Badań Spółdzielczości przy Uniwersytecie w Helsinkach, Instytutu Badania Gospodarki, Centralnej Izby Handlowej, koncernu spółdzielni EKA, Delegatury Banków, Instytutu Badań Gospodarczych Pellervo, Stowarzyszenia Pellervo, Centralnego Związku Stowarzyszeń Handlowych w Finlandii oraz Robotniczego Instytutu Badań Ekonomicznych.

Dalsze przygotowywanie wniosku prowadzono w Ministerstwie Sprawiedliwości. Większość uwag zgłoszonych zarówno przez radę ds. analizowania prawa jak i przez wymienione wyżej instytucje, a

dotyczące m. in. prawa pierwszeństwa przy nowej emisji, prawa właścicieli udziałów lokacyjnych do odwoływania się do delegatów lub występowania na zgromadzeniu spółdzielni, subskrypcji udziałów lokacyjnych oraz definicji wolnego i związanego kapitału spółdzielni, uwzględniono w końcowej fazie pracy. Dołączono wówczas także do wniosku projekt zmiany ustawy o bankach spółdzielczych. Projekt ten został przygotowany przez Ministerstwo Finansów.

3. Skutki proponowanych zmian w odniesieniu do ekonomiki i organizacji

Proponowane zmiany nie będą stwarzały okazji do jakichkolwiek zmian organizacyjnych w administracji państwowej. Projekt nie pociąga za sobą nowych kosztów dla państwa ani gmin. Wniosek nie powinien też stwarzać okazji do jakiegokolwiek godnego uwagi obciążenia ekonomicznego dla spółdzielni. Wprowadzenie kapitału udziałów lokacyjnych może zwiększyć dochód spółdzielni podlegający opodatkowaniu, poprzez uaktywnienie lub rozszerzenie działalności. Zmiana formuły przedsiębiorstwa nie będzie natomiast miała wpływu na wysokość podatku ponoszonego przez każde z przedsiębiorstw. Wprowadzenie kapitału udziałów lokacyjnych oraz rozbudowa struktury przedsiębiorstwa są poczynaniami dobrowolnymi.

4. Inne okoliczności wywierające wpływ na treść wniosku

Grupa robocza ds. prawa bankowego zaproponowała w swym raporcie (raport komisji 1987: 41) wprowadzenie do ustawy o bankach spółdzielczych postanowienia o kapitale udziałów lokacyjnych oraz do ustawy o bankach oszczędnościowych postanowienia o funduszu podstawowym. W obydwu projektach chodzi o taki sam sposób pozyskiwania kapitału własnego, jak w niniejszym wniosku. W odniesieniu do banków spółdzielczych proponuje się regulowanie spraw dotyczących kapitału udziałów lokacyjnych zgodnie z ustawami wchodzącymi w skład niniejszego wniosku. Analogiczny system funduszy podstawowych, który winien mieć zastosowanie do banków oszczędnościowych, jest przygotowywany przez Ministerstwo Finansów w związku z rewizją pozostałego prawa bankowego. Byłoby rzeczą ważną, ażeby postanowienia o bankach spółdzielczych i oszczędnościowych oraz o kapitale udziałów lokacyjnych spółdzielni były możliwie jak najbardziej jednolite.

UZASADNIENIE SZCZEGŁOWE

1. Uzasadnienie projektów ustaw

1.1. Ustawa o spółdzielniach

§ 33. Fundusz rezerwowy spółdzielni jest kapitałem stałym, który powinien przede wszystkim chronić wierzycieli. Fundusz rezerwowy powiększa się poprzez odprowadzanie na ten fundusz rocznego zysku. W ten sposób wzrasta kapitał własny spółdzielni. Kapitał rezerwowy, jako kolektywna część kapitału własnego, w dalszym ciągu jest odpowiedni dla spółdzielczej formuły przedsiębiorstwa. W innych formułach przedsiębiorstwa nie występuje analogiczny obligatoryjny obowiązek powiększania kapitału rezerwowego.

Jednakże nawet i w spółdzielni fundusz rezerwowy nie spełnia już przewidzianej pierwotnie funkcji zabezpieczenia wierzycieli. Jak dotąd pozostały kapitał własny spółdzielni może pod tym względem

mieć większe znaczenie niż kapitał rezerwowy. Niejednokrotnie kredytodawcy oceniają solidność i wypłacalność przedsiębiorstwa na podstawie tylko jednej pozycji salda, bez badania w sposób całościowy zdolności przedsiębiorstwa do podejmowania ryzyka. Regulowanie obowiązku podwyższania funduszu rezerwowego może wydawać się dzisiaj nazbyt rygorystyczne w odniesieniu do spółdzielni, zwłaszcza biorąc pod uwagę wymogi ustawowe stawiane w tej sprawie spółkom akcyjnym.

Nie ma jednak powodu do znoszenia funduszu rezerwowego jako takiego. Dla zabezpieczenia interesów wierzycieli powinien on w dalszym ciągu wzrastać do pewnej wysokości. W obecnie obowiązującym prawie nie ma żadnego postanowienia o minimalnej wysokości granicznej tego funduszu, chyba że miałby on odpowiadać wysokości stanowiącej trzykrotność kapitału udziałowego. Po to, aby spółdzielnia zajęła równoprawną pozycję wobec spółki akcyjnej w kwestii minimalnego wymogu dotyczącego kapitału własnego, można uznać za niezbędne, aby kapitał rezerwowy musiał osiągnąć co najmniej taką samą wysokość, jak minimalna wysokość kapitału akcyjnego w spółce akcyjnej, tzn. 15 000 marek. W dalszym ciągu istnieje powód do powiązania kapitału rezerwowego z jakąś pozycją rachunku bilansowego spółdzielni w taki sposób, aby jego wysokość odpowiadała rozwojowi działalności gospodarczej spółdzielni. Nie jest już obecnie celowe wiązanie go z kapitałem udziałowym. W istocie niekoniecznie daje on najlepszy obraz wielkości spółdzielni i jej warunków do brania na siebie odpowiedzialności, a żadna inna pojedyncza pozycja rachunku bilansowego też nie jest do tego odpowiednia. Natomiast obroty wykazane w bilansie dają rzeczywiście dobry obraz rozmiarów działalności gospodarczej spółdzielni.

W pierwszym akapicie tego paragrafu proponuje się zmianę obowiązku dotyczącego funduszu rezerwowego. Zgodnie z tym akapitem fundusz rezerwowy w dalszym ciągu ma być obowiązkowy. Ma on zwiększać się dotąd, aż będzie odpowiadał 1% obrotów wykazanych w bilansie, jednak zawsze co najmniej 15 000 marek. Zgodnie z § 34 fundusz rezerwowy zwiększa się głównie przy pomocy zysku, jednak możliwe są także i inne sposoby. Jest dość często praktykowane, że wolny od podatku zysk, który spółdzielnia otrzymała ze sprzedaży swojej własności, odprowadza się na fundusz rezerwowy i w ten sposób stawia do stałej dyspozycji spółdzielni.

Zgodnie z akapitem drugim tego paragrafu, w którym proponuje się tylko zmiany stylistyczne, spółdzielnia może postanowić w statucie, że fundusz rezerwowy winien osiągnąć wyższą wartość od tego, co powiedziano w akapicie 1.

§ 35. W obowiązującej obecnie ustawie nie ma wyraźnych postanowień o maksymalnej kwocie z zysku, która winna zostać podzielona. W praktyce uznawano, że zysk można dzielić w ramach wolnego kapitału własnego, niezależnie od tego, jak duży jest zysk w okresie obrachunkowym. Aby ująć tę sprawę bardziej zrozumiale, proponuje się, by w nowym akapicie 3, który dodaje się do § 35, zawrzeć postanowienie w sprawie wysokości kwoty z zysku, którą można dzielić. Statut powinien zachowywać pod tym względem zgodność z odpowiednimi postanowieniami ustawy o spółkach akcyjnych. Postanowienia te będą miały odniesienie zarówno do restytucji zysku, jak i do płacenia odsetek członkom oraz ewentualnym właścicielom udziałów lokacyjnych. Propozycję w tej sprawie zawarto w § 165.

§ 37. W akapicie pierwszym § 37 proponuje się zmianę natury technicznej. W postanowieniach tych zastępuje się wyrazy "wolne fundusze" wyrazami "wolny kapitał własny", co zdefiniowano w § 79a.

§ 69. Zgodnie z obecnie obowiązującą ustawą, Rada Ministrów jest instancją udzielającą zezwolenia przewidzianą w tych postanowieniach. Zgodnie z projektem, sprawę udzielania zezwoleń przenosi się w gestię Ministerstwa Handlu i Ministerstwa Przemysłu, które zresztą udzielają analogicznych zezwoleń spółkom akcyjnym. Zmiana dotyczy przeniesienia prawa do decyzji z posiedzenia plenarnego Rady Ministrów na niższy szczebel.

§ 79a. W obecnie obowiązującej ustawie o spółdzielniach nie wyjaśniono co rozumie się przez wolny i związany kapitał własny spółdzielni, które to pojęcia występują w niektórych paragrafach ustawy. Pomimo, że w praktyce nie stwierdza się na ogół niewiedzy na temat treści tych pojęć, to jednak uznano potrzebę zdefiniowania ich w ustawie w podobny sposób, jak w ustawie o spółkach akcyjnych, zwłaszcza, że pojęcia te są używane w proponowanych nowych postanowieniach o kapitale udziałów lokacyjnych.

O podziale kapitału własnego spółdzielni na kapitał własny związany i wolny postanawia się w nowym akapicie 4, który dodaje się do § 79a. Proponuje się, by związany kapitał własny składał się z kapitału udziałowego, który obejmuje opłacone wkłady, z funduszu rezerwowego i z funduszu zasobowego oraz z kapitału udziałów dodatkowych i z proponowanego, nowego kapitału udziałów lokacyjnych, jeżeli spółdzielnia zgodnie ze statutem ma takie pozycje kapitałowe. Pozostałe fundusze tworzą wolny kapitał własny.

§ 79b. W pierwszym akapicie tego paragrafu postanawia się o funduszu zasobowym i jego zastosowaniu. Jak dotąd fundusz zasobowy mógł być wykorzystywany jedynie do powiększania funduszu rezerwowego. Zgodnie z § 186 niniejszego wniosku proponowany nowy kapitał udziałów lokacyjnych będzie mógł być podwyższony poprzez emisję funduszu bez uiszczenia płatności, o ile kwota odpowiadająca podwyższeniu zostaje odprowadzona z wolnego kapitału własnego, funduszu rezerwowego lub funduszu zasobowego na kapitał udziałów lokacyjnych. Poza tym, zgodnie z proponowanym akapitem 2 § 182, kapitał udziałów lokacyjnych może być powiększany drogą tzw. emisji mieszanej, o ile część kwoty odpowiadającej podwyższeniu zostanie odprowadzona z wymienionych wyżej pozycji kapitałowych na kapitał udziałów lokacyjnych, a część zostaje opłacona przez tych, którzy subskrybują udziały lokacyjne. Stąd też postanowienia o wykorzystywaniu funduszu zasobowego winny zostać zmienione w taki sposób, aby fundusz zasobowy można było obniżyć również i w wymienionym wyżej przypadku.

§ 85. Jeżeli zgodnie ze statutem spółdzielnia posiada radę nadzorczą, to jej członków winno wybierać zgromadzenie spółdzielni. Kompetencje wyborcze nie mogą być przyznane, nawet w statucie, żadnej innej instancji. W przeciwieństwie do statusu spółki akcyjnej, personelowi spółdzielni nie można przyznać w statucie prawa do wyznaczenia delegata na zgromadzenie spółdzielni. Natomiast jeżeli idzie o zarząd, to również i w spółdzielni można przyznać np. personelowi prawo do wyboru części członków zarządu. Ponieważ nie ma powodu do utrzymywania obecnie obowiązującego ograniczenia w kwestii wyboru rady nadzorczej spółdzielni, proponuje się, by w statucie można było postanowić, że część członków rady nadzorczej, jednak mniej niż połowa, będzie wyznaczana w inny sposób niż drogą decyzji zgromadzenia spółdzielni.

§ 88. Z tworzeniem kapitału udziałów lokacyjnych, o którym proponuje się postanowić w nowym rozdz. 18, wiążą się różne kwestie dotyczące interesów zarówno członków spółdzielni, jak i nie należących do niej właścicieli udziałów lokacyjnych. Czuwanie nad tym, ażeby ustawa oraz postanowienia statutowe i decyzje własne spółdzielni były zbieżne, wymaga dużej znajomości rzeczy i szczególnej staranności. Spółdzielnia, która pozyskuje kapitał na ogólnym rynku finansowym, staje się zarazem przedmiotem ogólnego zainteresowania. Publiczna subskrypcja udziałów lokacyjnych oraz ich sprzedaż na giełdzie wymagają również szczególnych dokumentów oraz opinii kontrolerów.

Z wymienionych wyżej powodów kontrola w spółdzielni, która ma kapitał udziałów lokacyjnych, powinna być przeprowadzana ze znajomością rzeczy. W trzecim akapicie tego paragrafu proponuje się uzupełnienie dotyczące tego, że przynajmniej jeden z kontrolerów w spółdzielni, którą ma kapitał udziałów lokacyjnych, powinien być kontrolerem uznanym przez Centralną Izbę Handlową lub przez izbę handlową, albo w sposób zgodny z akapitami 4 lub 5. Jest prawdopodobne, że takie spółdzielnie - czy to w oparciu o ustawę, czy też dobrowolnie - mają już obecnie kontrolerów profesjonalnych.

§ 152a. Do ustawy o spółdzielniach wchodzi pewne postanowienia o tzw. fuzji kombinowanej. Zgodnie z § 2 rozdz. 14 ustawy o spółkach akcyjnych proponuje się wprowadzenie do ustawy postanowienia umożliwiającego dokonanie takiego połączenia. Zgodnie z tym paragrafem spółdzielnie mogą się połączyć i utworzyć nową spółdzielnię. Członkowie spółdzielni, które ulegają rozwiązaniu, stają się członkami spółdzielni przejmującej, na warunkach ustalonych w umowie o połączeniu. Spółdzielnie rozwiązywane przestają istnieć bez przeprowadzania likwidacji, o ile ich dochody przechodzą do spółdzielni przejmującej, która staje się odpowiedzialna za ich straty i inne zobowiązania.

Umowa o połączeniu jest aktem założycielskim spółdzielni przejmującej. Powinna ona zawierać projekt statutu spółdzielni. W umowie powinno się również przewidzieć sposób wyboru kierownictwa i kontrolerów. Wybór ten winien się odbyć po zatwierdzeniu umowy o połączeniu. W praktyce powinno się to odbyć na tym samym zgromadzeniu spółdzielni, które w sposób ostateczny i wiążący uzna tę umowę. Poza tym przy połączeniu mieszanym (tzw. fuzji kombinowanej) stosuje się te same przepisy, co przy normalnym połączeniu.

§ 153. Proponowana zmiana tego paragrafu odnosi się do trybu dokonywania fuzji kombinowanej, wspomnianej wyżej w § 152a. Zgodnie z obecnie obowiązującą ustawą przed połączeniem winno się otrzymać zgodę sądu właściwego dla siedziby spółdzielni przekazującej. We wniosku o zezwolenie należy przedstawić długi spółdzielni przekazującej oraz stopień, w jakim wierzyciele sprzeciwiający się połączeniu zostali spłaćeni lub uzyskali zabezpieczenie swoich należności. Wraz z proponowaną zmianą ta procedura zabezpieczenia wierzycieli zostanie uproszczona przy fuzji kombinowanej w

ten sposób, że nie będzie trzeba uzyskiwać zezwolenia od kilku sądów, jeżeli przekazujące spółdzielnie podlegają różnym sądom, lecz będzie się występowało o zezwolenie do sądu właściwego dla siedziby, którą uznaje się w statucie za siedzibę spółdzielni przejmującej. W tej formie postanowienia te uzyskują zgodność z § 5 rozdz. 14 ustawy o spółkach akcyjnych.

§ 156b. Poprzez dokonaną w 1981 roku zmianę ustawy o spółdzielniach wprowadzono do ustawy nowy § 156a o tzw. fuzji mieszanej. Zgodnie z tym paragrafem spółka akcyjna może połączyć się ze spółdzielnią jeżeli ta spółdzielnia posiada wszystkie akcje w tej spółce.

Odpowiednio do § 8 rozdz. 14 ustawy o spółkach akcyjnych proponuje się obecnie włączenie do ustawy postanowienia, zgodnie z którymi możliwości dokonywania fuzji mieszanej ulegają zwiększeniu. Jeżeli spółdzielnia posiada ponad dziewięć dziesiątych akcji w spółce akcyjnej, a liczba głosów przysługujących z tytułu tych akcji jest większa niż dziewięć dziesiątych łącznej liczby głosów przysługujących z tytułu posiadania akcji w tej spółce, to zgodnie z akapitem 1 tego paragrafu spółdzielnia będzie miała prawo odkupienia pozostałych akcji od pozostałych właścicieli akcji tej spółki. Na analogicznej zasadzie właściciel akcji mniejszościowych może zażądać, aby spółdzielnia wykupiła jego akcje. Cena wykupu jest taka sama, jak normalna wartość akcji.

Spór dotyczący prawa wykupu oraz ceny wykupu winien, zgodnie z akapitem 2, być rozstrzygany przez arbitrow na zasadach przewidzianych w § 196, dotyczących rozstrzygania sporów w sprawach wykupu udziałów lokacyjnych przy dokonywaniu fuzji.

Jeżeli spółdzielnia nie może skierować do wszystkich posiadaczy akcji mniejszościowych swej propozycji dotyczącej wykupu, m.in. dlatego, że spółdzielnia o nich nie wie, to wydaje dyspozycję w sprawie umieszczenia w siedzibie spółki akcyjnej obwieszczenia o poszukiwaniu kuratora do chronienia interesów nieznanych właścicieli akcji przy dokonywaniu wykupu.

Po wykupieniu wszystkich akcji w spółce akcyjnej spółdzielnia może połączyć się z tą spółką lub spółka może kontynuować swą działalność jako przedsiębiorstwo filialne spółdzielni.

§ 156c. Paragraf ten odnosi się do omówionego wyżej, nowego § 156b i odpowiada § 9 rozdz. 14 ustawy o spółkach akcyjnych. Zgodnie z projektem paragraf ten winien zawierać postanowienie o przekazaniu spółdzielni tytułu do wykupionych akcji oraz, jeżeli przewiduje to prawo ich własności, o przeniesieniu tego prawa na spółdzielnię. Ponadto do tego paragrafu wchodzi postanowienie dotyczące przypadku, w którym właściciel akcji nie przekazuje tytułu własności do niej spółdzielni.

Rozdz. 16a

Przekształcenie spółdzielni w spółkę akcyjną

Proponuje się, by ten nowy rozdział zawierał postanowienia, zgodnie z którymi spółdzielnia może się przekształcić w spółkę akcyjną bez potrzeby rozwiązywania spółdzielni jako zespołu ludzi i tworzenia w to miejsce nowego.

§ 158a. Zgodnie z tym paragrafem każda spółdzielnia może się przekształcić w spółkę akcyjną stosując postanowienia zawarte w tym rozdziale. Decyzja o przekształceniu winna zostać podjęta w sposób określony w § 63, który przewiduje, że winno się to odbyć w tym samym trybie, co zmiana statutu.

W razie takiego życzenia, przekształcenia można dokonać w taki sposób, by został podtrzymany cel właściwy spółdzielni, tzn. wspieranie sytuacji materialnej i działalności gospodarczej członków. Można opracować statut spółki akcyjnej w sposób zgodny z takim założeniem. Podobnie może pozostać niezmienny profil działalności tego zespołu ludzi.

Decyzja o przekształceniu wymaga omówienia sprawy na dwóch zgromadzeniach oraz uzyskania na ostatnim zgromadzeniu poparcia dwóch trzecich oddanych głosów, jeśli w statucie nie postanowiono inaczej. Decyzja ta winna jednak zostać poparta przez większość trzech czwartych w przypadku, gdy w związku z przekształceniem w spółkę akcyjną przewiduje się istotną zmianę profilu działalności przedsiębiorstwa. Jeżeli spółdzielnia ma kapitał udziałów dodatkowych i jeżeli w związku z przekształceniem spółdzielni w spółkę akcyjną nie następuje jego restytucja, to decyzja o przekształceniu zgodnie z akapitem trzecim § 63 może wymagać poparcia wszystkich głosujących na zgromadzeniu. Wynika to stąd, że decyzja o przekształceniu ma ograniczyć prawo członków spółdzielni do majątku spółdzielni, ponieważ także i właściciele udziałów dodatkowych, w oparciu o udziały dodatkowe, jak również właściciele akcji, uzyskują prawo do majątku przedsiębiorstwa. Tego prawa nie mają w spółdzielni. Wymóg uzyskania zgody wszystkich można uchylić poprzez zniesienie systemu udziałów dodatkowych lub też zastępując udziały dodatkowe takimi akcjami, które przy rozwiązaniu spółki dają prawo do otrzymania, tytułem części wynikającej z podziału, co najmniej takiej części majątku netto przedsiębiorstwa, jaka odpowiada nominalnej wartości akcji. W akapicie drugim tego paragrafu określono, o jakich sprawach powinno się zadecydować w związku z przekształceniem spółdzielni w spółkę akcyjną. W decyzji powinno się wyraźnie stwierdzić, że spółdzielnia zostaje przekształcona w spółkę akcyjną. Przed tym jednak należy zatwierdzić statut przedsiębiorstwa jako spółki akcyjnej. Następnie winno się postanowić, w jaki sposób akcje spółki akcyjnej zostaną rozdzielone pomiędzy członków spółdzielni oraz właścicieli udziałów dodatkowych i udziałów lokacyjnych. Decyzje te powinny być podejmowane w trybie określonym w akapicie 1.

Charakterystyczną cechą spółki akcyjnej jest to, że ma ona kapitał akcji, który dzieli się na akcje. Kapitał akcji lub jego wysokość minimalna i maksymalna oraz nominalna wartość akcji winny zostać określone w statucie przedsiębiorstwa. Projekt nie zawiera postanowień o tym, w jaki sposób powinno się tworzyć kapitał akcji. Punktem wyjścia jest to, że pozycje związanego kapitału własnego spółdzielni, które odpowiadają kapitałowi akcji, przekształcają się w kapitał akcji. W skład tych pozycji wchodzi kapitał udziałów wraz z ewentualnym kapitałem udziałów lokacyjnych oraz kapitałem udziałów dodatkowych. W spółdzielni fundusz rezerwowy pełni tę samą funkcję zabezpieczenia dla wierzycieli, co kapitał akcji w spółce akcyjnej. Z uwagi na to powinno być możliwe odprowadzenie na kapitał akcji również funduszu rezerwowego lub jego części. Przy podejmowaniu decyzji o sposobie podziału akcji pomiędzy członków i ewentualnych właścicieli udziałów dodatkowych oraz udziałów lokacyjnych członkowie i właściciele powinni być traktowani równorzędnie. Ponieważ istnieje tak wiele różnych typów spółdzielni, nie uznano za celowe rozstrzygnięcia w ustawie w jaki sposób akcje powinny być rozdzielane pomiędzy tych, którzy mają do nich prawo. W zależności od tego, o jaką spółdzielnię chodzi, podstawą podziału może być np. liczba udziałów opłaconych przez członków lub określona ewentualnie w statucie zasada podziału, która winna być stosowana przy dzieleniu majątku w związku z rozwiązaniem spółdzielni. Jeżeli poza kapitałem udziałowym spółdzielnia ma inne wymienione wyżej pozycje kapitałowe, to podział akcji powinien dotyczyć przede wszystkim tych właśnie pozycji kapitałowych, proporcjonalnie do ich wielkości w markach, a potem oddzielnie dla poszczególnych pozycji kapitałowych. Nie ma żadnych przeszkód, aby udziały dodatkowe oraz udziały lokacyjne dawały prawo do różnego rodzaju akcji, należących do różnych transz (serii).

W spółdzielniach, z wyjątkiem tzw. spółdzielni drugiego stopnia, prawo głosu na zgromadzeniu spółdzielni przysługuje każdemu członkowi, niezależnie od liczby udziałów. Natomiast w spółce

akcyjnej postanawia się o prawie do decyzji zgodnie ze stanem posiadania, na takiej zasadzie, że każda akcja daje prawo do co najmniej jednego głosu. Tak więc z chwilą przekształcenia spółdzielni w spółkę akcyjną zmienia się układ kompetencji władczych wśród członków, jeżeli członkowie mają wiele udziałów, a także i w przypadku, gdy członkowie mają udziały dodatkowe lub udziały lokacyjne. Zgodnie z projektem decyzja powinna mimo tego być podejmowana w oparciu o wyżej wspomnianą większość dwóch trzecich lub w jakimś inny sposób określony w statucie. W razie życzenia, by przy podziale prawa głosu została utrzymana zasada jeden członek jeden głos, którą stosuje się w spółdzielni, można, zgodnie z praktyką przyjętą w rejestrze handlowym, ograniczyć stosowanie prawa głosu na zgromadzeniu przedsiębiorstwa lub wprowadzić szczególną gradację zmniejszania prawa głosu.

Po zatwierdzeniu statutu przedsiębiorstwa i podjęciu decyzji o podziale akcji według reguł określonych w akapicie 1, należy następnie, na tym samym zgromadzeniu, dokonać wyboru odpowiednich władz przedsiębiorstwa. Przy wyborach winny być stosowane zasady ustalone w statucie przedsiębiorstwa, co oznacza, że wyboru dokonuje się generalnie jako wyboru przez większość. W taki sposób winno się wybierać zarząd spółki akcyjnej oraz radę nadzorczą i kontrolerów.

Protokół sporządzony na zgromadzeniu spółdzielni, na którym postanawia się o przekształceniu spółdzielni w spółkę akcyjną, odpowiada zgodnie z akapitem 3 tego paragrafu aktowi założycielskiemu

spółki akcyjnej. Stąd też protokół należy dołączyć do wniosku o rejestrację i przesłać do rejestru handlowego gdy spółka akcyjna występuje o zarejestrowanie.

Decyzję o przekształceniu spółdzielni w spółkę akcyjną można zaskarżyć zgodnie z § 92, który postanawia również o nieważności decyzji.

§ 156b. W paragrafie tym proponuje się, by członek spółdzielni, który nie akceptuje przekształcenia spółdzielni w spółkę akcyjną, uzyskał prawo do natychmiastowego wystąpienia ze spółdzielni i odzyskania udziałów, które wniósł do spółdzielni. W sytuacji, kiedy status przedsiębiorstwa ulega zmianie, nie można utrzymywać nadal takich postanowień statutowych, które odwołują możliwość wystąpienia ze spółdzielni, zawsze bowiem jest dozwolone wystąpienie ze spółki akcyjnej poprzez przekazanie akcji. Nie uznano również za celowe, by przy przekształceniu spółdzielni w spółkę stosować postanowienia § 30 o odzyskiwaniu udziałów po tzw. roku oczekiwania. Z myślą o klarowności procedury uznano, że lepiej będzie ustalić, iż udziały zwraca się występującym członkom już przy dokonywaniu przekształcenia. Prawo do natychmiastowego wystąpienia można uznać za uzasadnione również i dlatego, że przekształcenie formy przedsiębiorstwa ze stowarzyszenia osób w stowarzyszenie kapitału może stanowić z punktu widzenia członków nader istotną zmianę. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, w której zarazem odchodzi się od kooperatywnej natury tego stowarzyszenia i członkowie nie mają już tej korzyści ze stowarzyszenia, która stanowiła pierwotną przyczynę ich włączenia się do niego.

Po to, aby członek mógł wystąpić ze spółdzielni, nie wymaga się z jego strony sprzeciwu wobec decyzji zgromadzenia. Również ten, kto nie był obecny na zgromadzeniu, ma prawo do wystąpienia ze spółdzielni.

Członek występujący będzie miał prawo do odzyskania całej wpłaty wniesionej na udziały w spółdzielni. Ewentualne udziały dodatkowe winny zostać zwrócone w taki sam sposób, jak udziały właściwe.

Jeżeli w spółdzielni, która przekształca się w spółkę akcyjną, występuje kapitał udziałów lokacyjnych, to właściciel udziałów lokacyjnych nie ma prawa żądać spłacenia udziałów lokacyjnych z powodu przekształcenia. Pozycja właścicieli udziałów lokacyjnych w każdym razie nie powinna stać się słabsza wskutek takiej zmiany statusu przedsiębiorstwa, jest zaś prawdopodobne, że raczej ulegnie wzmocnieniu, ponieważ posiadanie akcji, w przeciwieństwie do posiadania udziałów lokacyjnych, zawsze pociąga za sobą prawo głosu. Ponadto, w razie potrzeby zrealizowanie akcji powinno być co najmniej równie łatwe, jak zrealizowanie udziałów lokacyjnych spółdzielni. Kapitał udziałów lokacyjnych można też ostatecznie wnieść do spółdzielni w sytuacji, gdy nie ma dla nich rynku wtórnego.

Członek, który występuje ze spółdzielni, powinien powiadomić o tym zarząd w ciągu 30 dni od decyzji o zmianie statusu przedsiębiorstwa. Zgodnie z tym paragrafem przed upływem tego terminu nie należy wpisywać przekształcenia do rejestru handlowego, chyba że wszyscy członkowie wyrazili zgodę na przekształcenie. Przy takim postępowaniu unika się sytuacji umożliwiającej, że właściciel akcji, który już otrzymał te akcje za swe udziały, może żądać zwrócenia mu udziałów nawet po przekształceniu spółdzielni w spółkę akcyjną.

Zgodnie z projektem spółdzielnia powinna zwrócić udział temu, kto występuje ze spółdzielni.

Wynika to stąd, że zwrócenie udziału w oparciu o ten paragraf może nastąpić dopiero wtedy, gdy jest pewne, że status przedsiębiorstwa ulega zmianie. Dla spółki akcyjnej należy zatem zarezerwować w okresie przekształcenia dodatkową sumę na zwrot udziałów.

§ 158c. Zgodnie z tym paragrafem należy zgłosić do rejestru handlowego, że spółdzielnia została przekształcona w spółkę akcyjną. Należy tu odpowiednio stosować postanowienia dotyczące zgłoszenia do rejestru handlowego przy zakładaniu spółki akcyjnej. Pomimo, że chodzi tu o zmianę takich informacji o firmie, które już znajdują się w rejestrze, tzn. o zgłoszenie zmiany, to jednak treść zgło

szenia i sposób jego dokonywania ustala się tak, jak przy zgłoszeniu o założeniu. Z tym jednak, że zgłoszenie powinni podpisać m. in. wszyscy członkowie zarządu spółki akcyjnej.

Aby dowieść, że dochody firmy pokryją kapitał akcji i długi przedsiębiorstwa, należy dołączyć do zgłoszenia stanowisko kontrolera profesjonalnego w tej sprawie. Przy zakładaniu spółki akcyjnej wymaga się przy rejestracji uprzedniego wpłacenia do przedsiębiorstwa przynajmniej połowy kapitału akcji. Reszta powinna zostać wpłacona w ciągu roku od zarejestrowania przedsiębiorstwa. Przy przekształcaniu spółdzielni w spółkę akcyjną kapitał akcyjny nie musi być wpłacany przez właścicieli akcji, chyba że kapitał akcyjny jest tworzony z własnych pozycji kapitałowych spółdzielni, które już istnieją i które zostały wykazane w bilansie spółdzielni. W takim przypadku przy zmianie statusu przedsiębiorstwa wymagane jest wpłacenie kapitału akcyjnego w pełnej wysokości oraz, jeśli zachodzi taka potrzeba, poświadczenie przez kontrolera. Z faktu, że dochody powinny wystarczyć na pokrycie długów firmy wynika, że spółdzielnia nieefektywna nie może przekształcić się w spółkę akcyjną.

§ 158d. W paragrafie tym postanawia się o przypadku, kiedy na członkach spółdzielni spoczywa, zgodnie ze statutem, dodatkowy obowiązek wobec wierzycieli. Zgodnie z § 43 dodatkowy obowiązek oznacza, że członek odpowiada osobiście za zobowiązania spółdzielni w przypadku, gdy własne dochody spółdzielni przy likwidacji lub bankructwie nie wystarczają na spłacenie długów. Przekształcenie spółdzielni w spółkę akcyjną nie zwalnia członków z odpowiedzialności za długi, jeżeli wierzyciele nie udzielą na to zgody.

Proponuje się, by w akapicie 2 tego paragrafu postanowić o postępowaniu dotyczącym zwolnienia z odpowiedzialności za długi, za zgodą wierzycieli. Analogiczne postępowanie stosuje się przy przekształcaniu spółki otwartej lub komandytowej w spółkę akcyjną zgodnie z postanowieniami rozdziału 8 ustawy o spółkach otwartych i spółkach komandytowych (389/88). Zgodnie z projektem powinno się uznać, że wierzyciel, który w sposób potwierdzony otrzymał pisemne powiadomienie o tym, że spółdzielnia przekształca się w spółkę akcyjną, zgodził się na zwolnienie z odpowiedzialności za długi, jeżeli nie sprzeciwia się temu. W powiadomieniu dla wierzyciela należy wyraźnie zaznaczyć, że ma on prawo odmówić zgody na zwolnienie z odpowiedzialności za długi. Wierzyciel może zostać poinformowany dopiero po dokonaniu przekształcenia w spółkę akcyjną zgodnie z § 158e. Generalnie informować wierzycieli powinien zarząd, lecz może to również uczynić pojedynczy właściciel akcji lub osoba, która wystąpiła ze spółdzielni. Wierzyciel powinien w ciągu trzech miesięcy od otrzymania zawiadomienia poinformować spółkę akcyjną o tym, że sprzeciwia się zwolnieniu.

§ 158e. W tym paragrafie postanawia się o tym, w którym momencie spółdzielnia staje się spółką akcyjną. Zgodnie z projektem następuje to wówczas, gdy przekształcenie spółdzielni zostanie wpisane do rejestru handlowego. Przy przekształceniu członkowie spółdzielni stają się właścicielami akcji, organa działalności spółdzielni przestają istnieć i zostają zastąpione tymi organami działalności, które zostały wybrane dla spółki akcyjnej. Nie następuje absolutnie żadne przeniesienie własności, względnie praw czy zobowiązań, gdyż chodzi o jedną i tę samą osobę prawną, której status prawny uległ zmianie. Po tej zmianie spółka akcyjna jest właścicielem majątku przedsiębiorstwa i odpowiada za wszystkie jego zobowiązania. Nie jest np. niezbędne, by zmieniać rejestrację przyznaną spółdzielni, po to by stała się ważna dla spółki akcyjnej, gdyż nie ma tu mowy o utworzeniu nowej firmy, jednakże gwoździ jasności jest uzasadnione, by spółka akcyjna zwróciła się o dokonanie takiego wpisu.

Rozdz. 18

Kapitał udziałów lokacyjnych

Do tego nowego rozdziału wchodzi postanowienia o nowym sposobie pozyskiwania przez spółdzielnię kapitału własnego, kapitału udziałów lokacyjnych. Ma to na celu poprawę warunków tworzenia przez spółdzielnię kapitału ryzyka (spekulacyjnego) na ogólnym rynku finansowym. Postanowienia o kapitale akcyjnym spółki akcyjnej posłużyły jako wzorzec dla tego projektu.

§ 164. W spółdzielni można tworzyć kapitał udziałów lokacyjnych, który jest dokładniej zdefiniowany w tym paragrafie. Kapitał udziałów lokacyjnych będzie stanowił kapitał własny spółdzielni i z punktu widzenia księgowości jest on związanym kapitałem własnym zgodnie z akapitem 4 § 79a projektu. W odróżnieniu od kapitału udziałowego może on być tworzony również przez osoby nie będące członkami spółdzielni.

Wprowadzenie kapitału udziałów lokacyjnych wymaga, by postanowiono o tym w statucie spółdzielni. Gdy zakłada się nową spółdzielnię, można od początku umieścić w statucie spółdzielni postanowienia o kapitale udziałów lokacyjnych. W już działającej spółdzielni wymaga to zmiany statutu. Wprowadzenie do statutu postanowień o kapitale udziałów lokacyjnych pociąga za sobą to, że należy również ustalić zgodny ze statutem tryb emitowania udziałów lokacyjnych. Zgodnie z akapitem 5 niniejszego paragrafu tego rodzaju zmiana statutu, w wyniku której kapitał udziałów lokacyjnych zostaje utworzony lub podwyższony, w gruncie rzeczy może zostać wpisana do rejestru handlowego dopiero równocześnie z emisją udziałów lokacyjnych lub podwyższeniem kapitału udziałów lokacyjnych. W analogiczny sposób nowa spółdzielnia, która zgodnie ze statutem ma kapitał udziałów lokacyjnych, zostaje wpisana do rejestru handlowego dopiero w związku z rejestracją kapitału udziałów lokacyjnych.

Zgodnie z akapitem 2 wystarczy, jeżeli decyzja o wprowadzeniu kapitału udziałów lokacyjnych zostanie omówiona tylko na zgromadzeniu spółdzielni i uzyska poparcie dwóch trzecich oddanych głosów. Tę samą procedurę winno się stosować również przy zmianie postanowień statutu dotyczących udziałów lokacyjnych. Akapit 3 § 63 ustawy nie będzie dotyczył tworzenia kapitału udziałów lokacyjnych jedynie w przypadku, gdy udziały lokacyjne dają takie prawo pierwszeństwa do zysku, jakie przewidziano w akapicie 1 § 165. W statucie nie można ustalić żadnego innego trybu podjęcia decyzji. Członkowie spółdzielni powinni zostać poinformowani o treści propozycji na 30 dni przed zgromadzeniem, na którym ma być omawiana zmiana statutu dotycząca systemu udziałów lokacyjnych. Powiadomienie to winno zostać dokonane w sposób ustalony w statucie w odniesieniu do innych powiadomień.

Zgodnie z akapitem 3 kapitał udziałów lokacyjnych składa się z udziałów lokacyjnych, które powinny mieć wszystkie jednakową wysokość co do wartości nominalnej. Wartość nominalna udziałów lokacyjnych nie musi być równa co do wielkości udziałowi właściwemu czy ewentualnemu udziałowi dodatkowemu, lecz spółdzielnia może swobodnie ją określić.

Wszystkie udziały lokacyjne dają swym właścicielom takie same prawa. Tak więc nie będą istniały udziały lokacyjne różniące się co do wartości nominalnej lub co do przywilejów. Nie ma natomiast żadnych przeszkód, aby udziały lokacyjne emitowane w różnym czasie otrzymywały różne oznakowania, jeśli jest to praktycznie potrzebne z jakiejś przyczyny. To, że udziały lokacyjne winny dawać właścicielom takie samo prawo pierwszeństwa w spółdzielni, nie kępuje spółdzielni w tym, by w oparciu o akapit 1 § 170 postanowiła w swym statucie, że do części udziałów lokacyjnych odnoszą się ograniczenia dotyczące ich przekazywania lub nabywania.

Zgodnie z akapitem 4 kapitał udziałów lokacyjnych może być stały i wówczas jego podwyższenie zawsze wymaga zmiany statutu. W statucie można również określić minimalną i maksymalną wysokość kapitału udziałów lokacyjnych, w takich samych granicach jak w spółce akcyjnej. Takie rozwiązanie sprawia, że kapitał udziałów lokacyjnych można podwyższać w sposób elastyczny, gdyż pozyskiwanie dodatkowego kapitału mieszczące się między granicami minimalną i maksymalną nie wymaga żadnej zmiany statutu. Jednakże decyzję o podwyższeniu powinno się zawsze podejmować na zgromadzeniu spółdzielni. Ani zarząd, ani rada nadzorcza nie mogą otrzymać pełnomocnictwa do podwyższenia kapitału udziałów lokacyjnych.

Zakres działalności spółdzielni oraz jej cele są określone w ustawie i w statucie. Z ustawy wynika, że podstawowym zadaniem spółdzielni powinno być wspomaganie sytuacji materialnej oraz działalności gospodarczej członków. Spółdzielnia finansuje swą działalność w taki sam sposób, jak inne przedsiębiorstwa, np. poprzez pozyskiwanie własnego lub obcego kapitału. Tworzenie kapitału udziałów lokacyjnych stanowi metodę uzyskiwania przez spółdzielnię finansowania kapitałowego. Stosowanie kapitału udziałów lokacyjnych nie może jednak prowadzić do zepchnięcia na margines wspomnianego wyżej, podstawowego zadania spółdzielni.

Generalnie nie jest potrzebne ograniczenie w przedsiębiorstwie pozyskiwania kapitału własnego czy jego maksymalnej wysokości. Stąd też nie proponuje się uregulowania w ustawie maksymalnej wysokości kapitału udziałów lokacyjnych spółdzielni. Z jednej strony rynki finansowania, a z drugiej strony członkowie spółdzielni określają, jaki sposób finansowania jest stosowany w spółdzielni oraz na jakich się to odbywa warunkach i w jakim zakresie. W tej części nie ma potrzeby określania w ustawodawstwie obligatoryjnych granic.

Decyzja o zmianie statusu spółdzielni powinna w zasadzie zostać niezwłocznie zgłoszona do rejestru i nie powinna obowiązywać przed dokonaniem rejestracji. Z tym jednak, że zgodnie z akapitem 2 § 14 rozdz. 9 ustawy o spółkach akcyjnych, zgłoszenie postanowienie statutowego lub zmiany statutu w sprawie utworzenia, podwyższenia bądź obniżenia kapitału udziałów lokacyjnych następuje, zgodnie z akapitem 5, dopiero równocześnie z odpowiednią informacją a zatem w tym przypadku rejestracja winna być de facto dokonywana zgodnie z §§ 184, 188 lub 189. Jeżeli udziały lokacyjne nie zostały emitowane lub spółdzielnia nie posiada odpowiednich środków, to również w statucie spółdzielni nie powinny się znaleźć żadne postanowienia o kapitale udziałów lokacyjnych, które mogłyby wprowadzać w błąd członków, wierzycieli lub innych.

§ 165. W tym paragrafie postanawia się o uprawnieniach ekonomicznych przysługujących z tytułu udziałów lokacyjnych. Prawo pierwszeństwa właścicieli udziałów lokacyjnych określono w § 168. Zgodnie z akapitem 1 najważniejszą cechą właściwą udziałom lokacyjnym stanowi to, że są na nie wpłacane odsetki z zysku spółdzielni. Zgodnie z § 35 zysk powstały z działalności spółdzielni należy w całości do spółdzielni, jeśli w statucie nie postanowiono inaczej. Gwoli jasności wymaga się w ustawie, aby w statucie zostały przyjęte odpowiednie postanowienia dotyczące odsetek wpłacanych na udziały lokacyjne, jeżeli spółdzielnia ma kapitał udziałów lokacyjnych. Jeżeli chodzi o podział zysku z kapitału ryzyka, nie powinno być celowe np. ustalanie maksymalnej wysokości wypłacanych odsetek. Jest natomiast możliwe określenie w statucie minimalnego poziomu odsetek - albo stałego, albo też odpowiadającego podstawowym odsetkom Banku Finlandii. Nie można jednak zobowiązać się w statucie do bezwarunkowego wypłacania odsetek. Wypłacanie odsetek na udziały lokacyjne, podobnie jak w ogóle dzielenie zysku, może odbywać się jedynie wówczas, gdy spółdzielnia ma taki zysk, który można dzielić. Powyżej, w § 35, zaproponowano wprowadzenie do ustawy nowego postanowienia w tej sprawie.

W statucie można postanowić, że udziały lokacyjne dają prawo pierwszeństwa do zysku spółdzielni. Może to oznaczać, że udziały lokacyjne dają prawo do odsetek do pewnej wysokości przed innym podziałem zysku lub że odsetki są wyższe niż dla udziałów właściwych i ewentualnych udziałów dodatkowych. Będzie również możliwe ustalenie w statucie, że z zysku będą płacone odsetki na wszystkie udziały kapitałowe, lecz że odsetki na udziały lokacyjne będą płacone według wyższej stopy procentowej.

Różne oczekiwania dotyczące dochodu wpływają na wolę subskrybowania udziałów lokacyjnych i na ich nabywanie na rynku wtórnym. Właściciel udziałów lokacyjnych pragnie nie tylko otrzymać

odsetki na swój udział, lecz także by jego wartość rosła. Na to z kolei ma wpływ m.in. przysługujące z tytułu udziałów lokacyjnych prawo do majątku spółdzielni oraz ewentualne prawo pierwszeństwa do odzyskania udziałów lokacyjnych.

Zasada zgodna z akapitem 2 polega na tym, że przy rozwiązaniu spółdzielni udziały lokacyjne są zwracane przed udziałami właściwymi i ewentualnymi udziałami dodatkowymi. Jest to oczywiście możliwe dopiero po spłaceniu długów i innych zobowiązań spółdzielni zgodnie z § 120 ustawy o spółdzielniach. Jeżeli pozostałe dochody nie wystarczają na pełne wypłacenie wszystkich udziałów lokacyjnych, to ich spłata następuje zgodnie z ilością udziałów lokacyjnych posiadanych przez każdego z właścicieli.

Uzasadnione jest przyznanie właścicielom udziałów lokacyjnych prawa pierwszeństwa przy zwrocie udziałów, gdyż udziały nie dają prawa głosu na zgromadzeniu spółdzielni, zgodnie z postanowieniami § 168. Możliwe jest postanowienie w statucie, aby właściciele udziałów lokacyjnych nie mieli prawa pierwszeństwa do odzyskania. W takim przypadku udziały lokacyjne zostają spłacone w takim samym trybie, jak udziały właściwe i ewentualne udziały dodatkowe. W razie potrzeby zmniejsza się udziały o sumę obliczoną z uwzględnieniem ich wzajemnej relacji, jeżeli pozostałe dochody nie wystarczają na pełne spłacenie.

Zgodnie z akapitem 3 tego paragrafu udział lokacyjny daje, poza prawem do odzyskania sumy odpowiadającej wartości nominalnej tego udziału, również prawo do majątku spółdzielni. Realizacja tego prawa do części majątku wynikającej z podziału jest możliwa dopiero przy rozwiązaniu spółdzielni lub połączeniu względnie przekształceniu w spółkę akcyjną. Do tego momentu udział ma jedynie wartość potencjalną, która wywiera jednak wpływ na wartość udziału lokacyjnego przy podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych oraz na rynku wtórnym udziałów lokacyjnych.

Przy rozwiązaniu spółdzielni udziały lokacyjne dają prawo do majątku spółdzielni w ten sposób, że dochody netto dzieli się najpierw zgodnie z wysokością kapitału udziałów lokacyjnych i kapitału udziałowego. Następnie ustala się proporcjonalnie prawo właścicieli udziałów lokacyjnych do otrzymania tego, co powinni otrzymać zgodnie z ilością udziałów lokacyjnych.

Zgodnie z akapitem 1 § 116 ustawy o spółdzielniach istnieje możliwość, by członkowie w ogóle nie mieli prawa do pozostałego majątku spółdzielni, poza korzystaniem z niego w taki sposób, jaki określono w statucie lub zgodnie z zastrzeżeniami statutowymi dotyczącymi celów ustalonych przez zgromadzenie spółdzielni. Jeżeli w statucie nie określono żadnych innych rozwiązań w sprawie pozostałego majątku, to zgodnie z akapitem 1 § 120 powinien on być dzielony między członków spółdzielni, według kryterium ich liczby lub w oparciu o inną zasadę ustaloną w statucie. W każdym jednak przypadku udziały lokacyjne dają prawo do pozostałego majątku w rozumieniu akapitu 3 niniejszego paragrafu, niezależnie od tego jakie prawa do pozostałego majątku spółdzielni przysługują członkom i udziałom według statutu. Określony w rozdz. 17a system udziałów dodatkowych można stosować dla pozyskiwania środków kiedy lokaty kapitałowe wniesione do spółdzielni z jakiegś przyczyny nie dają udziału w majątku spółdzielni.

W przypadku zmiany statutu spółdzielni w taki sposób, aby udziały lokacyjne dawały prawo pierwszeństwa do zysku spółdzielni przed udziałami właściwymi i udziałami dodatkowymi, decyzja taka wymaga, zgodnie z akapitem 4, kwalifikowanej większości na zgromadzeniu spółdzielni, tzn. poparcia co najmniej trzech czwartych. Ponadto winna być stosowana procedura dotycząca uprzedniego powiadomienia, zgodnie z akapitem 1 § 56. Ustalenia te będą stosowane zarówno w odniesieniu do decyzji o wprowadzeniu kapitału udziałów lokacyjnych, jak i przy zmianie postanowień statutowych w sprawie kapitału udziałów lokacyjnych. Tę samą procedurę

podejmowania decyzji stosuje się zgodnie z § 163e przy zmianie już znajdującego się w statucie postanowienia o udziałach dodatkowych w taki sposób, że staje się ono jeszcze bardziej korzystne dla udziałów dodatkowych.

Zarówno z uwagi na spółdzielnię, jak i na dokonującego lokaty, udziały lokacyjne są czystymi lokatami kapitałowymi. Nie mają one żadnego związku funkcjonalnego z właściwym spółdzielni zadaniem wspomagania członków. Stąd też nie mogą się do nich zgodnie z akapitem 5 odnosić obowiązki wnoszenia dodatkowych udziałów lub ponoszenia ekstra wydatków, przewidzianych w § 7 i do wpłacenia

których do spółdzielni w określonych sytuacjach mogą być zobowiązani członkowie, zgodnie z postanowieniami, które ewentualnie wchodzi do statutu.

§ 166. Na udziały lokacyjne mogą być płacone odsetki jedynie w ramach wolnego kapitału własnego spółdzielni, zgodnie z tym, co stwierdzono w § 165. Zgodnie z akapitem 1 zgromadzenie spółdzielni postanawia o płaceniu odsetek w oparciu o zatwierdzone saldo i na wniosek zarządu. Uznano, że zarząd ma najlepsze możliwości oceny jaki podział zysku jest najbardziej odpowiedni z uwagi na podstawowe zadania spółdzielni i możliwości dalszej jej działalności.

Pytanie o to, w jaki sposób powinno się móc dzielić zysk sprawiedliwie pomiędzy członków i dokonujących lokat kapitałowych, może stać się problemem. Zarząd związany jest w takim przypadku profilem działalności spółdzielni oraz jej celem, jak też ogólnymi klauzulami zawartymi w §§ 66 i 81, które w akapicie 3 § 168 zalecają szczególną ochronę interesu właścicieli udziałów lokacyjnych. W statucie zarząd uzyska prawo do decydowania w sprawie maksymalnej wysokości odsetek płaconych na udziały lokacyjne, zaś zgromadzenie spółdzielni nie może postanowić o płaceniu wyższych odsetek niż proponowane przez zarząd w sprawozdaniu z działalności lub w inny sposób zaakceptowane przez ten organ. Zakaz ten obowiązuje jednak tylko o tyle, o ile nie postanowiono w statucie o płaceniu wyższych odsetek. Ostateczne prawo decyzji należy wszak do zgromadzenia spółdzielni, które w razie potrzeby może odwołać zarząd i wybrać nowy, który zaakceptuje odsetki, jakie zgromadzenie spółdzielni pragnie płacić. Co do zakresu rzeczowego postanowienie to odpowiada akapitowi 1 § 4 rozdz. 14 ustawy o spółkach akcyjnych.

W decyzji o wypłaceniu odsetek powinno się określić wielkość odsetek - w markach lub w procentach od wartości nominalnej udziałów lokacyjnych - oraz termin ich wypłacenia. Wypłaty nie należy odwlekać o nadmiernie długi okres. Zarząd spółdzielni może również polecić zarządowi określenie terminu wypłacenia odsetek. Jeżeli decyzja o wypłaceniu odsetek nie zawiera postanowień o tym, kiedy odsetki zostaną wypłacone, winno się je wypłacić bezpośrednio po zgromadzeniu spółdzielni.

Najważniejszym spośród uprawnień przysługujących właścicielom udziałów lokacyjnych jest prawo do zysku spółdzielni (odsetki płacone na udziały lokacyjne) i do majątku spółdzielni przy rozwiązaniu spółdzielni. Ponieważ zgodnie z akapitem 1 § 168 właściciele udziałów lokacyjnych nie mają prawa głosu na zgromadzeniu spółdzielni, ich prawo przy podziale zysku musiało zostać zabezpieczone specjalnymi postanowieniami. Prawo do dywidendy z zysku jest również jednym z najważniejszych spośród praw w przedsiębiorstwie dotyczących ochrony mniejszości. Stąd też proponuje się, by w akapicie 2 tego paragrafu postanowić, że mniejszość właścicieli udziałów lokacyjnych, zdefiniowana bliżej w wymienionym akapicie, może zażądać wypłacenia określonej w statucie minimalnej wysokości odsetek. Żądanie to może dotyczyć wyłącznie zysku z ostatniego okresu obrachunkowego, a więc nie może się odnosić do żadnego innego wolnego kapitału własnego. Ustanawia się jako granicę absolutną, że nie można żądać, by zostało rozdzielone więcej niż 10% kapitału udziałów lokacyjnych. Postanowienie to będzie można stosować niezależnie od tego, czy właściciele udziałów lokacyjnych mają prawo do zysku, czy też nie. Proponowana regulacja odpowiada akapitowi 2 § 4 rozdz. 12 ustawy o spółkach akcyjnych, z wyjątkiem tego, co wynika ze specyfiki spółdzielni oraz kapitału udziałów lokacyjnych.

Również członkowie mogą być właścicielami udziałów lokacyjnych. W przypadku gdyby odsetki płacone członkom mogły być zatrzymywane zgodnie z § 36 i z akapitem 2 § 37 lub gdyby w ogóle nie były przydzielane w takich sytuacjach jak wspomniane w akapicie 3 § 37, członkowie zostaliby postawieni w gorszym położeniu niż pozostałe osoby, które wniosły lokatę, pomimo, że dokonali oni

lokaty na tych samych warunkach. Stąd też proponuje się w akapicie 3 aby nie stosować wspomnianych postanowień przy wykorzystywaniu zysku do płacenia odsetek na udziały lokacyjne członków.

§ 167. W paragrafie tym postanawia się o ochronie właścicieli udziałów lokacyjnych przy takich zmianach statutu spółdzielni, które pomniejszają uprawnienia właścicieli udziałów lokacyjnych. Przy subskrybowaniu udziałów lokacyjnych subskrybent powinien generalnie móc polegać na tym, że po dokonaniu przez niego subskrypcji spółdzielnia nie zmieni jednostronnie postanowień statutu dotyczących już emitowanych udziałów lokacyjnych. Ponieważ zgodnie z akapitem 1 § 168 właściciele udziałów lokacyjnych nie mają prawa głosu na zgromadzeniu spółdzielni, zatem ich prawo winno być zabezpieczone specjalnymi postanowieniami.

Zgodnie z akapitem 1 § 170 nabywanie udziałów lokacyjnych można ograniczyć. Jeżeli chce się rozszerzyć zmianę ustaleń w tej sprawie w taki sposób, by dotyczyło to już emitowanych udziałów lokacyjnych, to zgodnie z akapitem 1 oprócz normalnej decyzji o zmianie statutu wymagana jest zgoda wszystkich właścicieli udziałów lokacyjnych. Wymóg dotyczący zgody odpowiada punktowi 3 akapitu 1 § 15 rozdz. 9 ustawy o spółkach akcyjnych, który odnosi się do przyjęcia analogicznego postanowienia w statucie spółki akcyjnej. Z drugiej strony nie jest potrzebne ustanawianie w statucie, że to samo ograniczenie będzie ważne dla wszystkich udziałów lokacyjnych. Pod tym względem udziały lokacyjne mogą być różne.

Taka zmiana statutu, która daje spółdzielni prawo, zgodnie z § 189, do obniżenia swego kapitału udziałów lokacyjnych dotyczącego już emitowanych udziałów lokacyjnych, powinna tak samo wymagać zgody wszystkich właścicieli udziałów lokacyjnych. Obniżenie przeprowadza się drogą spłacenia udziałów lokacyjnych lub też poprzez obniżenie wartości nominalnej udziałów lokacyjnych.

W przypadku ograniczenia w statucie prawa do zysku lub majątku dla już emitowanych udziałów lokacyjnych, wymagana jest zgodnie z akapitem 2 zgoda takich właścicieli udziałów lokacyjnych, którzy mają co najmniej połowę wszystkich i ponad dziewięć dziesiątych tych udziałów lokacyjnych, które zostały przedstawione na zgromadzeniu. W tej części projekt odpowiada akapitowi 3 § 15 rozdz. 9 ustawy o spółkach akcyjnych, który zawiera postanowienia w sprawie decyzji o takiej zmianie statusu przedsiębiorstwa, która pomniejsza uprawnienia wszystkich akcjonariuszy. Ograniczenie prawa do majątku powinno jednak, zgodnie z § 165, móc obowiązywać tylko w odniesieniu do prawa pierwszeństwa przy odzyskiwaniu udziałów, udziałów dodatkowych i udziałów lokacyjnych.

§ 168. Celem spółdzielni jest wspomaganie sytuacji materialnej lub działalności gospodarczej członków poprzez działalność handlową lub inną działalność gospodarczą w ramach swego zakresu działalności. Po to, by uniknąć zagrożenia dla tego podstawowego zadania, jest niezbędne, by członkowie mieli bezwarunkowe prawo decyzji w spółdzielni, nawet pomimo tego, że osoby nie będące członkami mogą subskrybować udziały lokacyjne spółdzielni. Zgodnie z tym proponuje się, by w akapicie 1 postanowić, że udział lokacyjny nie pociąga za sobą prawa głosu na zgromadzeniu spółdzielni. Tak więc nabycie udziału lokacyjnego jest lokatą dokonaną wyłącznie z myślą o korzyści ekonomicznej. Pod tym względem status właściciela udziału lokacyjnego można porównać ze statusem cichego wspólnika w spółce komandytowej.

Pomimo, że udział lokacyjny nie pociąga za sobą prawa głosu, to jednak w akapicie 2 proponuje się przyznać właścicielom udziałów lokacyjnych pewne inne uprawnienia nadzorcze, co jest ważne dla uzyskania przez osobę, która dokonała lokaty, informacji o interesach firmy i co daje mu możliwość uczestniczenia w nadzorowaniu spółdzielni. Właściciel udziału lokacyjnego będzie miał prawo uczestniczenia w zgromadzeniu spółdzielni i wypowiedania się. Zaproszenia na zgromadzenie powinny być wysyłane do właścicieli udziałów lokacyjnych tak samo jak do członków. W statucie

można postanowić, że właściciel udziału lokacyjnego, tak samo jak członek, aby móc wziąć udział w zgromadzeniu, powinien uprzednio powiadomić spółdzielnię, że zamierza w nim uczestniczyć. Właściciel udziału lokacyjnego może też uczestniczyć w zgromadzeniu poprzez swego przedstawiciela, a ponadto może

być obecny na zgromadzeniu w asyście innych osób, tak samo jak właściciel akcji w spółce akcyjnej.

Właściciel udziału lokacyjnego ma takie samo prawo jak pojedynczy członek, by zgodnie z akapitem 2 § 55 zażądać, aby jakieś zagadnienie zostało omówione na zgromadzeniu spółdzielni. Jeżeli zgromadzenie spółdzielni zastąpiono delegatami, zgodnie z § 9, to właściciele udziałów lokacyjnych nie mogą uczestniczyć w posiedzeniu delegatów, lecz mają wówczas takie same możliwości jak członkowie do realizowania uprawnień zgodnych z tym paragrafem.

W akapicie 3 rozciąga się generalne klauzule zawarte w §§ 66 i 81 ustawy tak, żeby stały się obowiązujące również w odniesieniu do właścicieli udziałów lokacyjnych. Na zgromadzeniu spółdzielni ani na posiedzeniu zarządu nie wolno podejmować takich decyzji, zgodnie z którymi członkowie uczestniczący w tej decyzji przyznaliby sobie samym lub komuś innemu nienależne korzyści kosztem właścicieli udziałów lokacyjnych. Takie usługi i przywileje, które są przewidziane dla zwykłych członków w ramach profilu działalności spółdzielni oraz jej celu, tzn. przywileje członkowskie, nie są sprzeczne z tą generalną klauzulą.

Różne decyzje podejmowane na zgromadzeniu spółdzielni mogą wpływać bezpośrednio lub pośrednio na przywileje właścicieli udziałów lokacyjnych. Takimi decyzjami są m. in. zatwierdzenie salda, wyrażenie zgody na zwolnienie z odpowiedzialności, decyzja o wykorzystaniu zysku oraz wybór członków zarządu względnie kontrolerów. W akapicie 4 proponuje się, by właścicielowi udziału lokacyjnego przyznać takie samo prawo, jak członkowi, do wypowiedzania się przeciwko decyzji zgromadzenia spółdzielni. Prawo do zabrania głosu dotyczy wszystkich decyzji podejmowanych na zgromadzeniu spółdzielni i nie jest ograniczone do takich, które bezpośrednio dotyczą właściciela udziału lokacyjnego jako ich właściciela. Ponieważ prawo do zabrania głosu zgodnie z § 92 dotyczy decyzji, które nie zostały podjęte według należytej procedury lub też w inny sposób są sprzeczne z ustawą bądź ze statutem spółdzielni, stąd też prawo właściciela udziału lokacyjnego do zabierania głosu jest co do swej natury ochroną legalności.

W oparciu o takie same uzasadnienia, jak wymienione w akapicie 4, właściciel udziału lokacyjnego ma również prawo, zgodnie z akapitem 5, do zabierania głosu przeciwko sprawozdaniu końcowemu przedstawionemu na posiedzeniu końcowym w związku z tym, że spółdzielnia zostaje rozwiązana.

§ 169. Z pojęciem udziału lokacyjnego wiążą się wszystkie uprawnienia dotyczące własności i nadzoru, które zgodnie z ustawą i statutem spółdzielni odnoszą się do udziałów lokacyjnych.

Certyfikat udziału lokacyjnego jest papierem wartościowym wydawanym właścicielowi udziału lokacyjnego i który może być przedmiotem obrotu. W paragrafie tym postanawia się o certyfikacie udziału lokacyjnego i jego treści. Postanowienia te są w zasadzie zbieżne z postanowieniami ustawy o spółkach akcyjnych dotyczącymi tytułu do akcji.

Zgodnie z akapitem 1 dla każdego udziału lokacyjnego powinno się wydać certyfikat, który wystawia się na określoną osobę. Wydanie certyfikatu o udziale lokacyjnym jest obligatoryjne. W przypadku, gdy potem unieważnia się papier wartościowy i przechodzi na rejestrowanie odcinków wartości zgodnie z ADB, to proponowana obecnie regulacja powinna zostać dostosowana w taki sposób, by można było postępować z udziałami lokacyjnymi na analogicznej zasadzie.

Zgodnie z akapitem 2 certyfikatowi o udziale lokacyjnym należy nadać numer bieżący, nie jest natomiast potrzebne numerowanie udziałów lokacyjnych. Liczba udziałów lokacyjnych winna być podana w certyfikacie o udziale lokacyjnym. Postanowienia dotyczące treści certyfikatu o udziale lokacyjnym odpowiadają ustawie o spółkach akcyjnych. Zarząd spółki powinien na żądanie, za

odpowiednią opłatą, wydać certyfikat o udziale lokacyjnym lub połączyć poszczególne certyfikaty o udziałach lokacyjnych.

W taki sam sposób, jak dla akcji spółki akcyjnej, można także w odniesieniu do udziałów lokacyjnych wydać zaświadczenie tymczasowe przed sporządzeniem certyfikatu o udziale lokacyjnym. Zarząd nie jest zobowiązany do wydawania jakichkolwiek zaświadczeń tymczasowych. W przypadku wydania zaświadczenia tymczasowego, wydanie certyfikatu o udziale lokacyjnym odbywa się wyłącznie za zwrotem tego zaświadczenia.

§ 170. Generalnie udziały lokacyjne można przekazywać i nabywać bez ograniczeń. Przekazywanie bez ograniczeń stosowane jest zazwyczaj wtedy, gdy spółdzielnia pragnie tworzyć publicznie notowane papiery wartościowe ze swoich udziałów lokacyjnych. Z drugiej strony, zgodnie z akapitem 1, spółdzielnia będzie miała możliwość ograniczenia w statucie nabywania i przekazywania udziałów lokacyjnych. Taką możliwość powinno się wybrać wówczas, gdy pragnie się ograniczyć posiadanie tylko do członków lub do członków i personelu. Pozycja, jaką zajmuje w spółdzielni jej personel, przemawia za tym, by spółdzielnia mogła swobodnie postanowić w swym statucie o tym, kto może posiadać udziały lokacyjne.

Jeżeli w statucie ogranicza się prawo do przekazywania, powinno się to zaznaczyć również w certyfikacie udziału lokacyjnego lub w zaświadczeniu tymczasowym. Nie jest potrzebne powtarzanie w pełnym brzmieniu postanowienia o ograniczeniu, lecz wystarczy wyraźne odesłanie do niego. Postanowienie to obowiązuje nawet w takim przypadku, gdy nie zostało umieszczone w certyfikacie o udziale lokacyjnym. Zarząd może jednak zostać zobowiązany do odszkodowania za to, że zaniedbał wpisania informacji o ograniczeniu. Przekazywanie lub nabywanie sprzeczne z tymi postanowieniami nie skutkuje wobec spółdzielni. Nie dotyczy to jednak udziałów lokacyjnych uzyskanych drogą dziedziczenia, prawa małżeńskiego lub testamentu.

Nie jest potrzebne rozciąganie ustawy o cudzoziemcach oraz pewnych towarzyszących praw do własności i posiadania majątku trwałego i akcji (219/39) w taki sposób, by dotyczyły udziałów lokacyjnych, gdyż udziały lokacyjne nie pociągają za sobą żadnego prawa decyzyjnego w spółdzielni. Nabywanie majątku trwałego i akcji nie będzie zatem ograniczane w przypadku spółdzielni nawet jeżeli cudzoziemcy, zagraniczne przedsiębiorstwa czy związane z nimi przedsiębiorstwa fińskie posiadają udziały lokacyjne w spółdzielni. Natomiast spółdzielnia posiada sama możliwość, zgodnie z tym, co stwierdzono wyżej, przyjęcia w statucie postanowienia o tym, że udziałów lokacyjnych lub ich części nie wolno przekazywać cudzoziemcom lub zagranicznym przedsiębiorstwom.

Prawo do subskrybowania nowych udziałów lokacyjnych można zgodnie z akapitem 2 przekazać zwłaszcza po podjęciu przez zgromadzenie spółdzielni decyzji o emisji udziałów lokacyjnych. Przekazanie winno nastąpić z zastosowaniem wspomnianego w § 178 dowodu o prawie do subskrybowania nowych udziałów lokacyjnych. W ten sposób również członkowie mogą uprawiać handel prawem do subskrypcji po decyzji zgromadzenia spółdzielni o emisji udziałów lokacyjnych lub przy tworzeniu kapitału udziałów lokacyjnych względnie przy jego podwyższaniu.

W akapicie 3 tego paragrafu postanawia się, w sposób zbieżny z ustawą o spółkach akcyjnych, że spółdzielnia nie wolno nabywać za odpłatnością ani przyjmować jako zalety własnych udziałów lokacyjnych.

§ 171. W paragrafie tym mówi się o oznaczaniu certyfikatów o udziałach lokacyjnych i zaświadczeń tymczasowych, sprawiającym, że dokumenty te stają się papierami wartościowymi. Certyfikat o udziale lokacyjnym i zaświadczenie tymczasowe można, pod względem zabezpieczenia ich

nabywania, zabezpieczenia obrotu nimi i zabezpieczenia wierzycieli, porównać z obiegowymi wekslami, przewidzianymi w ustawie o wekslach. Analogiczne postanowienia zawarte w § 9 rozdz. 3 ustawy o spółkach akcyjnych.

W akapicie 2 proponuje się, zgodnie z ustawą o spółkach akcyjnych, by do certyfikatu akcji miały zastosowanie postanowienia §§ 13, 14 i 22 ustawy o wekslach, dotyczące weksli na okaziciela.

§ 172. Zarząd spółdzielni powinien prowadzić rejestr wszystkich udziałów lokacyjnych spółdzielni oraz ich właścicieli, Co do zakresu rzeczowego paragraf ten odpowiada analogicznym postanowieniom ustawy o spółkach akcyjnych. Również kwestię udostępniania rejestrów reguluje się zgodnie z ustawą o spółkach akcyjnych. Rejestry będą zatem udostępniane każdemu. Pod jednym względem udostępnianie dotyczące rejestru członków spółdzielni, zgodnie z § 27 ustawy o spółdzielniach, jest bardziej ograniczone. Osoba z zewnątrz, aby uzyskać dostęp do tego rejestru, musi wykazać, że leży to w jej interesie.

§ 173. Paragraf ten, który odpowiada § 11 rozdz. 3 ustawy o spółkach akcyjnych, stanowi, że zarząd spółdzielni zobowiązany jest wpisywać do rejestru udziałów lokacyjnych nabywanie udziałów lokacyjnych, w odniesieniu do których dokonano rzetelnego rozpoznania. Przez rzetelne rozpoznanie rozumie się generalnie, że ten, kto występuje o wpisanie, znajduje się w posiadaniu certyfikatu o udziale lokacyjnym i że jest to wynikiem nieprzerwanego ciągu przekazania poczynając od ostatniego przekazania wpisanego do rejestru udziałów lokacyjnych.

W momencie dokonywania wpisu informacje o właścicielu znajdujące się w rejestrze udziałów lokacyjnych i w rejestrze właścicieli udziałów lokacyjnych z jednej strony oraz w certyfikacie na udział lokacyjny z drugiej strony powinny się między sobą zgadzać. Pociąga to za sobą to, że jeżeli ostatnie przekazanie certyfikatu o udziale lokacyjnym, w oparciu o które nowy właściciel zostaje wpisany do rejestrów, zostało dokonane poprzez wyraźne przeniesienie uwidocznione na certyfikacie o udziale lokacyjnym, to zgodnie z akapitem 2 nazwisko nowego właściciela powinno zostać umieszczone na certyfikacie o udziale lokacyjnym przed wpisaniem nabycia do rejestrów. W przypadku posługiwania się zaświadczeniem tymczasowym, nazwisko nowego właściciela powinno w analogiczny sposób zostać umieszczone na zaświadczeniu tymczasowym. Należy również dokonać adnotacji o wpisie na certyfikacie o udziale lokacyjnym lub na zaświadczeniu tymczasowym.

§ 174. Zgodnie z akapitem 1 właściciel udziału lokacyjnego może realizować swoje uprawnienia w spółdzielni dopiero po wpisaniu go do rejestru udziałów lokacyjnych lub po zgłoszeniu przez niego swego nabytku w spółdzielni celem dokonania wpisu i po przeprowadzeniu rozpoznania w sprawie nabycia. Właściciel udziału lokacyjnego, aby móc np. uczestniczyć w zgromadzeniu spółdzielni, musi móc dowieść, że postępował w ten sposób lub musi móc udowodnić swoje prawo właściciela w taki sposób na zgromadzeniu. W akapicie 3 zawarto bardziej szczegółowe postanowienia dotyczące realizowania praw odnoszących się do własności.

Ponieważ do certyfikatu o udziale lokacyjnym w zasadzie nie można dołączyć kuponów na odsetki lub kuponów na prawo do subskrypcji, które mogłyby być specjalnie przekazywane, to w razie potrzeby powinno się móc w inny sposób przekazywać prawo, które daje taki kupon. W akapicie 2 proponuje się, by na życzenie wpisywać do rejestru udziałów lokacyjnych każdego, kto w oparciu o oddanie w zastaw, powierzenie lub z jakiejś innej przyczyny ma prawo do środków lub nowych udziałów lokacyjnych emitowanych przez spółdzielnię. Ten, kto występuje o wpis, powinien w wiarygodny sposób uzasadnić swoje prawo. Zarząd winien brać pod uwagę tego rodzaju wpisy przy płaceniu odsetek lub wydawaniu nowych certyfikatów o udziałach lokacyjnych oraz przy podziale

dochodów w związku z rozwiązaniem spółdzielni. Zapis powinien zostać wykreślony z rejestru po stwierdzeniu w sposób nie ulegający wątpliwości, że prawo ustało.

Na podstawie rejestru udziałów lokacyjnych określa się również prawo do korzystania ze szczególnych uprawnień przysługujących z tytułu udziałów lokacyjnych. W akapitach 3 i 4 proponuje się postanowienie mające na celu uniknięcie niejasności co do tego, komu przysługują te uprawnienia w przypadku, gdy przekazanie udziału lokacyjnego zostaje dokonane w terminie zbliżonym do daty, w której została podjęta decyzja o płaceniu odsetek lub o podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych.

Zgodnie z akapitem 3 ten, kto otrzymał w posiadanie udział lokacyjny zanim spółdzielnia zajęła stanowisko, dotyczące np. decyzji o podziale zysku, ma prawo do środków przydzielanych przez spółdzielnię. Zatem prawo to przysługuje zawsze temu, kto w momencie podejmowania tej decyzji jest wpisany do rejestru udziałów lokacyjnych. Jako właściciela wpisanego do rejestru traktuje się również taką osobę, która zgodnie z akapitem 1 wykaże, że otrzymała prawo własności zanim decyzja zapadła, nawet jeśli własność ta nie została jeszcze zarejestrowana. Natomiast ten, kto otrzymał prawo własności po zapadnięciu tej decyzji, nie ma prawa do odsetek ze spółdzielni, nawet jeśli zostaje wpisany do rejestru udziałów lokacyjnych przed płaceniem odsetek. Jeżeli ktokolwiek inny niż właściciel ma prawo do dzielonych dochodów zgodnie z wpisem dokonany w rejestrze udziałów lokacyjnych, zgodnie z akapitem 2, może on realizować swoje uprawnienia jedynie wówczas, jeśli w momencie podejmowania decyzji był już wpisany do rejestru.

Akapit 4 tego paragrafu dotyczy prawa do uczestniczenia w podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych. Zgodnie z proponowanym § 177 prawo do subskrybowania nowych udziałów mają generalnie zarówno członkowie, jak i właściciele udziałów lokacyjnych, jednakże przysługujące członkom prawo pierwszeństwa można poprzez postanowienia statutowe uchylić w odniesieniu do nowej emisji. Ponadto prawo właściciela udziału lokacyjnego mogło zostać przekazane innej osobie, zgodnie z akapitem 2 niniejszego paragrafu. O prawie do uczestniczenia w podwyższeniu kapitału lokacyjnego rozstrzyga się wychodząc od ustalenia, kto był członkiem spółdzielni lub był właścicielem udziału lokacyjnego lub był zgodnie z akapitem 2 wpisany do rejestru jako uprawniony w momencie podejmowania decyzji o podwyższeniu. W odniesieniu do członków wymaga się, by jeszcze przed podjęciem decyzji, o której mowa, zostali przyjęci na członków spółdzielni. Natomiast właściciel udziału lokacyjnego powinien w tym momencie być wpisany do rejestru udziałów lokacyjnych lub powinien móc dowieść, że uzyskał prawo własności udziału lokacyjnego zanim decyzję podjął.

Przy podwyższaniu kapitału udziałów lokacyjnych należy, zgodnie z § 178, używać tzw. poświadczeń prawa do subskrypcji, które odpowiadają poświadczeniom emisyjnym określonym w ustawie o spółkach akcyjnych. Każdy, kto ma prawo do subskrypcji, ma prawo do otrzymania poświadczenia na każde z posiadanych praw do subskrypcji. Z drugiego zdania akapitu 4 wynika ponadto, że poświadczenie winno zostać wydane po podjęciu decyzji o podwyższeniu oraz że ten, kto otrzymał poświadczenie prawa do subskrypcji ma w takim przypadku prawo do subskrypcji przy podwyższeniu kapitału udziałowego. Członek lub właściciel udziału lokacyjnego względnie osoba uprawniona, o której mowa w akapicie 2, jeśli nie chce osobiście uczestniczyć w podwyższeniu kapitału, może przekazać swoje prawo komu innemu.

W akapicie 2 postanawia się o tzw. zabezpieczeniu płatności przy wypłacaniu środków i przy podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych. Uznaje się, że przy wypłacaniu środków, np. przy płaceniu odsetek na udziały lokacyjne, spółdzielnia postępuje prawidłowo, jeżeli odsetki są płacone

temu, kto w momencie podejmowania decyzji o płaceniu odsetek był wpisany do rejestru udziałów lokacyjnych jako właściciel lub osoba uprawniona. Na tej samej zasadzie postępowanie spółdzielni jest prawidłowe przy podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych, jeżeli dostarczono poświadczenie prawa do subskrypcji lub przy emisji nowych certyfikatów o udziałach lokacyjnych wydano je tym, którzy przy decyzji o podwyższeniu byli wpisani do rejestru udziałów lokacyjnych jako właściciele lub osoby uprawnione lub byli wtedy członkami spółdzielni.

Spółdzielnia nie otrzymuje jednak zabezpieczenia płatności, jeśli wiedziała lub powinna była wiedzieć, że płatność lub nowy udział lokacyjny kieruje się do niewłaściwej osoby, dając to osobie wpisanej do rejestru udziałów lokacyjnych. Taka sytuacja może powstać zwłaszcza wtedy, gdy ten, kto nabył udział lokacyjnych nie zgłosił swego nabycia udziału lokacyjnego przed decyzją, celem wpisania do rejestru, lecz mimo tego zgłasza się jako właściciel przed wypłaceniem odsetek lub wysłaniem poświadczenia prawa do subskrypcji do osoby uprawnionej. Jeżeli spółdzielnia nie dokonała rejestracji nabytku, który został zgłoszony zanim decyzję podjęto, to należy zawsze przyjąć, iż spółdzielnia wiedziała, że płatność kierowana jest do niewłaściwej osoby, kiedy kieruje się ją do tego, kto jest wpisany w rejestrze.

Akapit 6 tego paragrafu odpowiada akapitowi 2 § 13 rozdz.3 ustawy o spółkach akcyjnych, który dotyczy realizowania uprawnień odnoszących się do akcji będących w posiadaniu różnych osób. § 175. Paragraf ten zawiera postanowienie dotyczące wpisu, który należy w określonych przypadkach umieścić na certyfikacie o udziale lokacyjnym. Zgodnie z § 188 certyfikat o udziale lokacyjnym można unieważnić lub obniżyć jego wartość nominalną bez odpłatności, jeżeli jest to niezbędne dla pokrycia strat spółdzielni. Spółdzielnia może być także zmuszona, zgodnie z § 195, do spłacenia udziałów lokacyjnych w związku z fuzją. Wszelkie takie poczynania, łącznie z anulowaniem certyfikatu o udziale lokacyjnym oraz spłatą przy rozwiązaniu spółdzielni, winno się wpisywać na tym samym certyfikacie o udziale lokacyjnym. Jest to niezbędne dlatego, aby wszyscy, którzy otrzymują w posiadanie certyfikat o udziale lokacyjnym, mogli stwierdzić, opierając się wyłącznie na tym certyfikacie, że takie postępowania zostały przeprowadzone.

Właściciel udziału lokacyjnego nie zostanie bezwarunkowo zobowiązany do przedkładania spółdzielni certyfikatu o udziale lokacyjnym dla dokonywania na certyfikacie wpisów przepisanych prawem. Jednakże, m.in. po to, by informacje stanowiące zabezpieczenie przy nabywaniu udziałów lokacyjnych były prawidłowo wpisane, można zastosować pośredni przymus. W akapicie 3 proponuje się, aby spółdzielnia mogła wstrzymać odsetki, które winny zostać wpłacone na udział lokacyjny, dopóki certyfikat o udziale lokacyjnym, w przypadkach określonych w ustawie nie zostanie przedłożony spółdzielni.

§ 176. Pozyskiwanie kapitału udziałów lokacyjnych dla spółdzielni będzie wymagało postępowania dwuetapowego. Po pierwsze należy, przy zakładaniu spółdzielni lub przy zmianie statutu w spółdzielni już istniejącej, podjąć decyzję o umieszczeniu w statucie postanowień wymaganych ustawą. Następnie należy podjąć właściwą decyzję o emisji udziałów lokacyjnych w ramach statutu oraz na warunkach postanowionych przez zgromadzenie. Decyzja taka powinna zawsze zapadać na zgromadzeniu, a zgromadzenie nie może uppełnomocnić w tej sprawie ani zarządu, ani rady nadzorczej. Decyzja ta może zapaść na tym samym zgromadzeniu. Z drugiej strony nie ma żadnych przeszkód, aby decyzja o emisji udziałów lokacyjnych nie zapadała natychmiast. Należy jednak wówczas wziąć pod uwagę, że zgodnie z akapitem 5 § 164 zmiany statutu, która dotyczy wprowadzenia systemu udziałów lokacyjnych, nie można wprowadzić zanim możliwe jest zgłoszenie do rejestru handlowego. Proponuje się postanowić w § 184, że kapitał udziałów

lokacyjnych powinno się zgłosić do zarejestrowania najpóźniej w rok od podjęcia decyzji o emisji udziałów lokacyjnych lub o podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych. Postanowienia statutu o kapitale udziałów lokacyjnych zgłasza się do zarejestrowania dopiero w połączeniu z tym.

W akapicie 1 tego paragrafu postanawia się o wykorzystaniu kapitału udziałów lokacyjnych.

Używane pojęcia odnoszą się z jednej strony do dwóch faz postępowania, a z drugiej strony do praktyki stosowania ustawy o spółkach akcyjnych.

Zgodnie z akapitem 2 kapitał udziałów lokacyjnych może być zwiększany poprzez nową emisję i emisję funduszu. Odpowiednikiem tej części akapitu są postanowienia rozdz. 4 ustawy o spółkach akcyjnych dotyczące podwyższenia kapitału akcyjnego.

Decyzja o podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych winna zapaść na zgromadzeniu spółdzielni.

Jeżeli w statucie zawarto postanowienia o kapitale minimalnym i maksymalnym i podwyższenie dokonuje się w tych granicach, a wartość nominalna udziałów lokacyjnych nie ulega zmianie, to decyzja może zostać podjęta zwykłą większością, zgodnie z § 61 ustawy o spółdzielni.

W pozostałych przypadkach winno się stosować określony w § 164 tryb dokonywania zmiany statutu.

W akapicie 4 postanawia się o trybie podejmowania decyzji o emisji funduszu. W przeciwieństwie do tego, co ustalono w poprzednim akapicie w sprawie podwyższenia kapitału udziałów lokacyjnych, emisja funduszu wymaga zawsze większości dwóch trzecich oddanych głosów. Jest to

uzasadnione tym, aby uniknąć nieprzemysłanego, popartego przez nieznaczoną mniejszość i nie związanego z odszkodowaniem odprowadzania na udziały lokacyjne, i w ten sposób być może do osób z zewnątrz, zysków spółdzielni, które mogły napływać w długim okresie działalności członków. Proponuje się, by w akapicie 2 § 182 postanowić w sprawie decyzji o tzw. emisji mieszanej.

§ 177. Paragraf ten dotyczy prawa pierwszeństwa do subskrybowania udziałów lokacyjnych, zarówno przy tworzeniu kapitału udziałów lokacyjnych, jak i przy jego zwiększeniu.

W akapicie 1 zawarto postanowienia dotyczące fazy, w której wprowadza się stosowanie kapitału udziałów lokacyjnych. Zgodnie z projektem członkowie spółdzielni mają prawo pierwszeństwa do udziałów lokacyjnych w proporcji do swoich udziałów. Rozumie się przez to liczbę udziałów, a nie to, ile udziałów członkowie opłacili w tej fazie. Zatem generalnie udziały lokacyjne, które są emitowane, będą w pierwszej fazie wyłącznie w posiadaniu członków spółdzielni. Potem mogą oni swobodnie przekazywać udziały lokacyjne osobom z zewnątrz. Jednakże w akapicie 3 proponuje się, aby zgromadzenie spółdzielni mogło postanowić o uchyleniu prawa pierwszeństwa do odpłatnej subskrypcji już przy pierwszej emisji udziałów lokacyjnych, jeżeli są spełnione warunki określone w tym akapicie.

W akapicie 2 postanawia się o prawie do subskrypcji przy powiększeniu kapitału udziałów lokacyjnych. W tym przypadku również właściciele udziałów lokacyjnych - niezależnie od tego, czy są członkami, czy nie - mają takie samo prawo jak członkowie do nowych udziałów lokacyjnych w proporcji do wcześniejszych udziałów. Również członkowie realizują swoje prawo do subskrypcji głównie jako właściciele udziałów i właściciele udziałów lokacyjnych. Prawo członków i właścicieli udziałów lokacyjnych do nowych udziałów lokacyjnych określa się na takich samych podstawach, jak w przypadkach wymienionych w akapicie 3 § 165.

Ponieważ wszyscy członkowie i właściciele udziałów lokacyjnych mają prawo do subskrybowania nowych udziałów lokacyjnych, powinno istnieć tyle udziałów lokacyjnych do subskrypcji, by wszyscy chętni mogli dokonać subskrypcji proporcjonalnie do swoich udziałów.

Zgodnie z ostatnim zdaniem akapitu 2, w statucie można postanowić, że tylko właściciele udziałów lokacyjnych, a nie członkowie, mają prawo pierwszeństwa w subskrybowaniu nowych udziałów lokacyjnych, gdy kapitał udziałów lokacyjnych ulega powiększeniu drogą nowej emisji, tzn. za odpłatnością. Takie postanowienie nie może być ważne w odniesieniu do emisji funduszu lub emisji mieszanej, o której mowa w akapicie 2 § 182. Jeżeli zarówno członkowie, jak i właściciele udziałów lokacyjnych, mają prawo pierwszeństwa do nowych udziałów lokacyjnych, wówczas dla osoby planującej nabycie udziałów lokacyjnych może być bardziej korzystne zostanie członkiem spółdzielni i w ten sposób uzyskanie prawa do subskrypcji, niż specjalne nabywanie prawa do subskrypcji, co powinno hamować podwyższanie wartości udziałów lokacyjnych i rozwój rynków wtórnych.

Niekiedy może być korzystne dla spółdzielni uchylenie prawa pierwszeństwa członków i właścicieli udziałów lokacyjnych i objęcie zezwoleniem na subskrypcję jakichś określonych grup (emisja adresowana). Spółki akcyjne posługiwały się emisjami adresowanymi np. dla sfinansowania zakupu przedsiębiorstwa, dla opłacenia odszkodowań wynikających z fuzji oraz dla uzyskania pracowników, którzy są zarazem współwłaścicielami przedsiębiorstwa. Zgodnie z akapitem 3 istnieje możliwość uchylenia prawa pierwszeństwa przy odpłatnej subskrypcji udziałów lokacyjnych. Przy określonej w akapicie 2 § 182 emisji mieszanej uchylenie prawa pierwszeństwa nie powinno być dozwolone.

Warunkiem uchylenia jest istnienie uzasadnionej przyczyny, która leży w interesie spółdzielni i którą wymienia się w zaproszeniu na zgromadzenie zgodnie z akapitem 2 § 179.

W dalszym ciągu proponuje się wyraźnie stwierdzić w statucie, że możliwe jest uchylenie prawa pierwszeństwa na rzecz uprzywilejowania członków, w związku z czym właściciele udziałów lokacyjnych zajmą dalszą pozycję. Można uznać to za uzasadnione wychodząc od pierwotnego celu spółdzielni, polegającego na wspomaganie sytuacji materialnej i działalności gospodarczej członków. Im więcej członków finansuje działalność spółdzielni, tym większe ma spółdzielnia możliwości urzeczywistniania swych pierwotnych zadań. Uchylenie prawa pierwszeństwa na korzyść członków nie może jednak oznaczać, że w ten sposób członkowie zapewniają sobie bezwzględny przywilej kosztem właścicieli udziałów lokacyjnych. Przy ocenie tego winno się zwrócić szczególną uwagę na warunki subskrypcji.

Decyzja o uchyleniu winna zapadać zawsze na zgromadzeniu spółdzielni i uzyskać poparcie kwalifikowanej większości, tzn. co najmniej dwóch trzecich oddanych głosów.

§ 178. Prawo do subskrypcji udziałów lokacyjnych określa się w pierwszym rzędzie wychodząc od rejestru członków i rejestru udziałów lokacyjnych. Zgodnie z akapitem 1 § 170 członkowie spółdzielni i właściciele udziałów lokacyjnych mają prawo do subskrybowania udziałów lokacyjnych po zapadnięciu decyzji o emisji udziałów lokacyjnych. Celem ułatwienia przekazywania proponuje się w akapicie 1 tego paragrafu, by członkowie i właściciele udziałów lokacyjnych, a także osoby uprawnione o których mowa w akapicie 2 § 174, miały prawo uzyskać specjalne poświadczenie swego prawa do subskrypcji. Subskrypcji udziałów lokacyjnych dokonuje się w ten sposób, że wymagana w decyzji o podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych liczba poświadczeń prawa do subskrypcji zostaje przekazana do spółdzielni.

Przy przekazaniu takiego poświadczenia lub subskrybowaniu udziału lokacyjnego lub wydaniu bez takiego poświadczenia certyfikatu o udziale lokacyjnym, w związku z emisją funduszu, należy odnotować na certyfikacie o udziale lokacyjnym, że zastosowano prawo pierwszeństwa. Zgodnie z § 169 powinno się wydać certyfikaty o udziałach lokacyjnych dla wszystkich udziałów lokacyjnych. W fazie tworzenia funduszu udziałów lokacyjnych i podejmowania decyzji o emitowaniu kapitału

udziałów lokacyjnych członkowie nie mają jeszcze certyfikatów o udziałach lokacyjnych. W tym przypadku adnotacji o zastosowaniu prawa pierwszeństwa dokonuje się w rejestrze członków spółdzielni.

§ 179. W paragrafie tym postanawia się o trybie zwoływania zgromadzenia spółdzielni celem podjęcia po raz pierwszy decyzji o emisji udziałów lokacyjnych i o zwiększeniu kapitału udziałów lokacyjnych. Proponowane postanowienia odpowiadają § 4 rozdz.4 ustawy o spółkach akcyjnych.

§ 180. Paragraf ten dotyczy tworzenia kapitału udziałów lokacyjnych i treści decyzji o zwiększeniu tego kapitału. Celem jest to, że uprawnienia i obowiązki odnoszące się do związanego z tym trybu powinny zostać precyzyjnie określone. Postanowienia te odpowiadają pod względem zakresu rzeczowego § 5 rozdz.4 ustawy o spółkach akcyjnych.

§ 181. Subskrybowanie udziałów lokacyjnych będzie stanowiło czynność prawną dokonywaną w obligatoryjnej formie. W związku z subskrypcją należy sporządzić jedną lub więcej list subskrybcyjnych, w których winna zostać zawarta decyzja o emisji udziałów lokacyjnych lub o podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych oraz określone w tym paragrafie dokumenty dołączone do decyzji. Lista subskrybcyjna może się również składać z oddzielnych blankietów do subskrybowania.

§ 182. Paragraf ten dotyczy sumy, którą winno się zapłacić za udział lokacyjny i która w zasadzie nie może być niższa od wartości nominalnej udziału lokacyjnego. Suma, jaką winno się zapłacić spółdzielni za każdy z udziałów lokacyjnych oraz termin płatności powinny zostać określone w decyzji o emisji udziałów lokacyjnych lub o podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych. Zapłata winna być zawsze dokonywana gotówką, co oznacza, że jest możliwe wnoszenie aportu tytułem wpłaty. Uznano to za uzasadnione, gdyż zamiar emitowania udziałów lokacyjnych ma wyraźnie na celu pozyskanie dla spółdzielni nowego kapitału ryzyka. Dzięki zastosowaniu takiego trybu unika się ewentualnych problemów odnoszących się do waloryzowania własności aportowanej.

Akapit 2 tego paragrafu, który odpowiada akapitowi 2 § 12 rozdz.4 ustawy o spółkach akcyjnych, umożliwia podwyższanie kapitału udziałów lokacyjnych drogą tzw. emisji mieszanej. Jest to wyjątek od zakazu zgodnego z akapitem 1, dotyczącego kursów o zaniżonej wartości. Przy emisji mieszanej spółdzielnia otrzymuje od subskrybenta tylko część nominalnej wartości udziałów lokacyjnych w gotówce, a resztę podwyższenia pokrywa się poprzez wewnętrzny przelew kapitału w spółdzielni. Różnicę między łączną sumą za udziały lokacyjne a sumą uzyskaną od subskrybentów odprowadza się na kapitał udziałów lokacyjnych z wolnego kapitału własnego lub z funduszu rezerwowego, względnie z kapitału zasobowego. Do tego przelewu nie można wykorzystywać kapitału udziałowego.

Przy emisji funduszu każdy członek i każdy właściciel udziałów lokacyjnych ma absolutne prawo pierwszeństwa do otrzymania nowych udziałów lokacyjnych, proporcjonalnie do tego, co posiadał wcześniej. Jest to niezbędne aby ten, którego ta sprawa dotyczy, mógł utrzymać swój proporcjonalny udział w spółdzielni przy podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych. Ten proporcjonalny udział może zmienić się tylko wtedy, gdy spółdzielnia wskutek powiększenia uzyskuje kapitał z zewnątrz, tzn. przy emisji odpłatnej, jeśli członek lub właściciel udziałów lokacyjnych niekoniecznie wykorzystuje swe prawo do subskrypcji, w związku z czym jego proporcjonalny udział stanu posiadania ulega zmniejszeniu. Ze względu na odprowadzenie funduszu występujące przy emisji mieszanej, tzn. "gratisową" część powiększenia, emisja mieszana bardzo przypomina emisję funduszu. Jednakże przy emisji mieszanej członek i właściciel udziału lokacyjnego musi zawsze ulokować własne środki w spółdzielni, aby uczestniczyć w darmowej części emisji mieszanej. By

uniknąć sytuacji, w której ucierpiałaby równorzędność członków i właścicieli udziałów lokacyjnych w związku z podwyższeniem kapitału udziałów lokacyjnych drogą emisji mieszanej, w akapicie 2 proponuje się, ażeby w przypadku jeśli darmowa część, tzw. przelew z funduszu przy emisji mieszanej, przekracza jedną czwartą łącznej wartości nominalnej nowych udziałów lokacyjnych, wprowadzić wymóg, by decyzja na zgromadzeniu spółdzielni zapadała przy poparciu większości dziewięciu dziesiątych. Jeżeli różnica jest mniejsza od jednej czwartej, to decyzja winna zapadać w trybie ustalonym w akapicie 4 § 176, tzn. w taki sam sposób, jak przy decyzji o emisji funduszu. W odniesieniu do emisji mieszanych zgodnie z akapitem 2 § 177 nie powinno się w statucie dopuszczać odchodzenia od prawa pierwszeństwa członków do nowych udziałów lokacyjnych. Odejście od prawa pierwszeństwa nie powinno również, zgodnie z akapitem 3 § 177, być dozwolone przy podejmowaniu decyzji o podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych.

Jeżeli suma wpłacona za udziały lokacyjne przekracza ich wartość nominalną, to zgodnie z akapitem 3 "suma przekraczająca", tzn. tzw. zysk z emisji, jest odprowadzana na fundusz rezerwowy.

§ 183. Paragraf ten dotyczy przypadku, w którym opłata za udział lokacyjny jest niewystarczająca. Przy subskrybowaniu udziału lokacyjnego spółdzielnia powinna otrzymać od subskrybenta opłatę za subskrypcję. Na sumę tę składa się zarówno wartość nominalna udziału lokacyjnego, jak i ewentualny kurs jej podwyższenia. Osoba dokonująca subskrypcji udziałów lokacyjnych powinna opłacić zgodnie z decyzją o emisji udziałów lokacyjnych lub o podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych.

W paragrafie tym postanawia się, odpowiednio do § 12 rozdz. 2 ustawy o spółkach akcyjnych. O trybie, jaki należy przyjąć przy wnoszeniu płatności lub jeśli stwierdzono zaginięcie udziału lokacyjnego lub też przy przekazaniu udziału łącznie ze zobowiązaniami płatniczymi innej osobie (tzw. postępowanie upadłościowe). Udział lokacyjny można również unieważnić, jeżeli nie zarejestrowano jeszcze kapitału udziałów lokacyjnych lub jego podwyższenia.

Spółdzielnia doznaje straty w przypadku nieopłacenia udziałów lokacyjnych. W akapicie 3 proponuje się w związku z tym postanowienie dotyczące odszkodowania, jakie subskrybent winien zapłacić spółdzielni. Aby uniknąć trudności w jego określaniu ustala się, że odszkodowanie, zgodnie ze wspomnianymi wyżej postanowieniami ustawy o spółkach akcyjnych, będzie stanowiło proporcjonalną część właściwej płatności.

§ 184. W paragrafie tym postanawia się o tym, kiedy decyzja o emisji kapitału udziałów lokacyjnych traci moc. Udziały lokacyjne mogą być subskrybowane tylko w okresie subskrypcji. Ponieważ kapitał udziałów lokacyjnych stanowi sumę ustaloną, powinno się subskrybować wszystkie udziały lokacyjne. Jeśli to się nie stanie, decyzja traci moc. To samo obowiązuje w odniesieniu do kapitału udziałów lokacyjnych o ustalonej wartości minimalnej i maksymalnej, co oznacza, że przynajmniej suma odpowiadająca określonej w decyzji minimalnej liczbie udziałów lokacyjnych winna być subskrybowana w okresie subskrypcji. Tym samym nie jest wymagane subskrybowanie maksymalnej liczby udziałów lokacyjnych.

Następstwem tego, że decyzja o utworzeniu lub podwyższeniu kapitału lokacyjnego traci moc staje się to, że traci również moc taka zmiana statutu, która została podjęta z zastrzeżeniem, iż zostanie dokonana subskrypcja kapitału lub jego podwyższenia. Suma wpłacona przez subskrybentów winna zostać im natychmiast zwrócona. Zgodnie z proponowanym akapitem 5 § 164 powinno się równocześnie zgłosić do rejestru handlowego zmianę statutu i rejestrację kapitału udziałów lokacyjnych.

Zgodnie z akapitem 2 kapitał udziałów lokacyjnych lub jego podwyższenie należy zgłosić do rejestracji w ciągu roku od podjęcia decyzji w tej sprawie. Warunkiem rejestracji jest to, że kapitał udziałów lokacyjnych musi być zgodny z tą decyzją i że co najmniej połowa tego kapitału została wpłacona. Zgodnie z akapitem 3 do zgłoszenia do rejestru handlowego należy dołączyć poświadczenie zarządu i stanowisko kontrolerów w tej sprawie.

W akapicie 4 proponuje się, iż suma, którą należy wnieść za udziały lokacyjne, winna zostać wpłacona w ciągu roku od zarejestrowania zgodnie z akapitem 2. Spółdzielnia powinna w ciągu miesiąca od upływu tego terminu zgłosić do rejestru handlowego ile spośród udziałów lokacyjnych mieszczących się w zarejestrowanej kwocie zostało opłaconych w pełni. Paragraf ten ma na celu to, aby informacje w rejestrze handlowym dotyczące kapitału udziałów lokacyjnych były prawidłowe i wiarygodne.

§ 185. Akapit 1 tego paragrafu dotyczy zaniedbania obowiązku zgłoszenia do rejestru oraz odmowy zarejestrowania. Jeżeli zarejestrowanie nie zostanie dokonane w ciągu przewidzianego roku, to decyzja traci moc niezależnie od przyczyny zaniedbania. Również odrzucenie wniosku o rejestrację powoduje, że decyzja traci moc. Wówczas opłaty wniesione za udziały lokacyjne zwraca się subskrybentom.

W akapicie 2 postanawia się, kiedy płatność lub podwyższenie kapitału lokacyjnego nabiera mocy. Dzieje się to przy rejestracji i potem zaksięgować kapitał udziałów lokacyjnych jako kapitał udziałów lokacyjnych spółdzielni.

Akapit 3 tego paragrafu dotyczy uprawnień, jakie pociągają za sobą udziały lokacyjne i które nabierają mocy z chwilą zarejestrowania kapitału udziałów lokacyjnych, jeżeli w decyzji nie postanowiono inaczej. W decyzji takiej można postanowić, że całość lub część tych uprawnień nabiera mocy dopiero później. Jednakże uprawnienia te muszą nabrać mocy najpóźniej w rok po zarejestrowaniu. Uprawnienia te nie mogą nabrać mocy przed zarejestrowaniem.

§ 186. Zgodnie z proponowanym § 176 udziały lokacyjne mogą być emitowane odpłatnie przy emisji i nowej emisji, a poza tym nieodpłatnie przy emisji funduszu. Przy emisji funduszu spółdzielnia nie uzyskuje nowego kapitału od subskrybentów, a jedynie z innych pozycji kapitałowych spółdzielni odprowadza się środki na kapitał udziałów lokacyjnych. Emisji funduszu można dokonać bądź przez wydanie nowych udziałów lokacyjnych, bądź też przez podwyższenie wartości nominalnej starych udziałów lokacyjnych.

Emisja funduszu nie jest sprzeczna z zakresem zawartym w § 38 ustawy o spółdzielniach. Przy emisji funduszu spółdzielnia odprowadza jedynie środki z jednej pozycji na drugą, bez dokonywania żadnych płatności. Spółdzielnia nie spłaca też na ogół udziałów lokacyjnych. Tryb postępowania przy emisji funduszu odpowiada analogicznemu postępowaniu określonymu w ustawie o spółkach akcyjnych.

Zgodnie z akapitem 1 tego paragrafu emisja funduszu może być dokonana przy użyciu wolnego kapitału własnego, który można dzielić, lub przy użyciu kapitału zasobowego i funduszu rezerwowego własnych kapitałów związanych. Nie wolno natomiast używać do tego celu kapitału udziałowego. Spółdzielnia może sama postanowić, która z wymienionych wyżej pozycji kapitałowych zostanie wykorzystana przy emisji funduszu oraz w jakiej kolejności będzie się to odbywało. Środki wykorzystane na emisję funduszu powinny zgadzać się co do wysokości z utworzonym w ten sposób kapitałem udziałów lokacyjnych lub z podwyższeniem tego kapitału. Rejestracji emisji funduszu należy dokonywać w taki sam sposób, jak przy podwyższaniu kapitału udziałów lokacyjnych za odpłatnością.

Udziały właściwe w spółdzielni należy wносить w gotówce, a przy podwyższaniu udziałów nie można wykorzystywać środków spółdzielni od ich opłacenia. W ciągu roku zmniejsza się wartość udziałów wpłaconych przez członków. W przypadku konieczności podwyższenia wartości nominalnej udziałów, nawet starzy członkowie są zobowiązani do wpłacenia w gotówce różnicy między starym i nowym udziałem. Zgodnie z propozycją, spółdzielnia poprzez emisję udziałów lokacyjnych, może wynagrodzić starym członkom faktyczną stratę wynikłą z inflacji, tworząc w spółdzielni kapitał udziałów lokacyjnych oraz, drogą emisji funduszu, dając członkom udziały lokacyjne. Wymaga to oczywiście, aby spółdzielnia uznała takie postępowanie za celowe i aby spółdzielnia miała kapitał własny, który można wykorzystać do emisji funduszu. W przypadku konieczności płacenia na takie udziały lokacyjne normalnych odsetek z zysku, koszty mogą stać się za wysokie dla spółdzielni. Należy również podkreślić, że emisja funduszu nie przynosi spółdzielni nowego kapitału.

§ 187. Paragraf ten dotyczy utraty udziałów lokacyjnych otrzymanych przy emisji funduszu. Proponowane postanowienia odpowiadają § 14 rozdz. 4 ustawy o spółkach akcyjnych. Również przy emisji funduszu określa się termin subskrypcji udziałów lokacyjnych. Jednakże właściciel udziału lokacyjnego nie utraci swego prawa do nowego udziału lokacyjnego jeżeli przekroczy ten termin. W zasadzie prawo to nigdy nie ulega przedawnieniu. Jednakże aby umożliwić w praktyce doprowadzenie emisji funduszu do końca, niezbędne jest postanowienie w ustawie o utracie prawa do uzyskania udziału lokacyjnego przy emisji funduszu, jeżeli właściciel nie skorzysta ze swego prawa w odpowiednim terminie.

Spółdzielnia ma prawo uznać czy powinna podjąć kroki związane z monitowaniem i przekazywaniem. Jeżeli takie kroki nie zostaną podjęte, to właściciel udziału lokacyjnego ma prawo na czas nieograniczony do udziałów lokacyjnych pochodzących z emisji funduszu.

Monitowania i przekazywania nie można stosować wówczas, gdy emisji funduszu dokonano w formie nieodpłatnego podwyższenia wartości nominalnej starych udziałów lokacyjnych.

§ 188. Paragraf ten dotyczy obniżenia kapitału udziałów lokacyjnych z powodu działalności przynoszącej straty. Oznacza to, że wkład osoby, która dokonała lokaty, przepada całkowicie lub częściowo. Postanowienie to ma na celu zabezpieczenie uprawnień z jednej strony wierzycieli, a z drugiej strony właścicieli udziałów lokacyjnych.

Zgodnie z akapitem 1, decyzję o obniżeniu kapitału udziałów lokacyjnych podejmuje zgromadzenie spółdzielni. W odniesieniu do tej decyzji należy odpowiednio stosować § 179. Obniżenia można dokonać jedynie na pokrycie takich strat wykazanych w zatwierdzonym bilansie, na pokrycie których nie wystarcza wolny kapitał własny spółdzielni, kapitał udziałowy, ewentualny kapitał udziałów dodatkowych i fundusz rezerwowy.

Zgodnie z akapitem 2, obniżenia kapitału udziałów lokacyjnych dokonuje się przez obniżenie wartości nominalnej wszystkich udziałów lokacyjnych lub też, jeżeli dla pokrycia strat potrzebny jest cały kapitał udziałów lokacyjnych, poprzez zniszczenie udziałów lokacyjnych. Obniżenia wymaga również zmiana statusu. W przypadku konieczności uiszczenia udziałów lokacyjnych, właściciele udziałów lokacyjnych tracą również uprawnienia nadzorcze i wszystkie inne związane z udziałami lokacyjnymi uprawnienia w spółdzielni. Taka sytuacja powinna w praktyce prowadzić do upadłości spółdzielni poprzez likwidację lub bankructwo, jeżeli nastąpiło utracenie całego kapitału własnego.

Zgodnie z akapitem 3 obniżenie należy zgłosić do rejestracji w ciągu czterech miesięcy od decyzji o obniżeniu. Dla zabezpieczenia interesu wierzycieli proponuje się zgodnie z akapitem 3 § 37, że

odsetki nie będą płacone na udziały lokacyjne przez trzy lata od momentu rejestracji, chyba że kapitał udziałów lokacyjnych wzrósł co najmniej o trzykrotność obniżonej kwoty.

§ 189. Pomimo, że z punktu widzenia spółdzielni kapitał udziałów lokacyjnych jest stałym kapitałem własnym, również i on może być obniżany poprzez spłacanie udziałów lokacyjnych lub obniżanie ich wartości nominalnej. Oznacza to, że suma wpłacona za udział lokacyjny powinna zostać zwrócona osobie, która dokonała lokaty. Paragraf ten ma na celu stworzenie spółdzielni warunków umożliwiających również odejście od systemu udziałów lokacyjnych. Powinno jednak znaleźć się postanowienie na ten temat w statucie spółdzielni. Z uwagi na sytuację właścicieli udziałów lokacyjnych niezbędne jest umieszczenie postanowienia o możliwości obniżenia w statucie spółdzielni. Ustalenia te odpowiadają, z pewnymi wyjątkami, §§ 1 i 3 rozdz. 6 ustawy o spółkach akcyjnych, stanowiącym o obniżeniu kapitału akcyjnego w połączeniu z wypłaceniem właścicielom akcji kwot, które wpłacili za akcje.

Zgodnie z § 167, postanowienie o spłaceniu, które włącza się do statutu, powinno dotyczyć wyłącznie nowych akcji, które będą subskrybowane po tej decyzji. Takie postępowanie stanowi zabezpieczenie dla właściciela udziału lokacyjnego, że spółdzielnia nie spłaci na zasadzie działania wstecz udziałów lokacyjnych emitowanych jeszcze wcześniej.

Spłata udziałów lokacyjnych lub obniżenie ich wartości nominalnej może być dokonywane tylko po normalnej cenie. Jest to niezbędne dla zabezpieczenia właścicieli udziałów lokacyjnych z uwagi na to, że cena subskrypcji udziałów lokacyjnych w międzyczasie mogła znacznie przekroczyć ich wartość nominalną i że członkowie spółdzielni mogą postanowić o spłacie bez zgody osób, które dokonały lokaty. Jeżeli normalna cena przekracza wartość nominalną, to z zysku spółdzielni należy wydzielić kwotę większą niż wartość obniżenia.

Zgodnie z akapitem 1, decyzję o obniżaniu kapitału udziałów lokacyjnych winno się podjąć w trybie określonym w akapicie 2 § 164, to znaczy w taki sam sposób, jak w przypadku decyzji o wprowadzeniu w spółdzielni systemu udziałów lokacyjnych.

Zgodnie z akapitem 2 w decyzji o obniżeniu należy podać sumę, o którą kapitał udziałów lokacyjnych ma zostać obniżony. Jeżeli kapitał udziałów lokacyjnych zostaje obniżony tylko częściowo, to powinna zostać obniżona wartość nominalna udziałów lokacyjnych, przy czym obniżenie połączone ze spłatą według zasady równorzędności powinno oddziaływać tak samo na wszystkie udziały lokacyjne i w związku z tym wszystkie udziały lokacyjne powinny być równe pod względem wartości nominalnej. Jak stwierdzono wyżej, w związku z obniżeniem może zaistnieć konieczność spłacenia z zysku spółdzielni sumy, która może nawet być wyższa od wartości obniżenia i którą należy również wymienić w decyzji o obniżeniu. Dzieje się tak wówczas, gdy normalna cena udziałów lokacyjnych jest wyższa od wartości nominalnej. Jeżeli obniżenie jest tylko częściowe, to z sumy, która przekracza nominalną wartość, spłaca się na ogół proporcjonalnie równie dużą część jak ta, o którą obniżono wartość nominalną. Ażeby spłacić tę część, która przekracza wartość obniżenia, spółdzielnia powinna mieć do dyspozycji wolny kapitał własny. Nie wolno w tym celu wykorzystywać kapitału związanego.

Uprawnienia wierzycieli spółdzielni zabezpiecza się w związku z obniżeniem kapitału udziałów lokacyjnych w sposób dwojaki. Zgodnie z akapitem 2, obniżenie kapitału udziałów lokacyjnych wymaga po pierwsze tego, aby po obniżeniu spółdzielnia miała pełne pokrycie na obniżony kapitał udziałów lokacyjnych i inny związany kapitał własny wykazany w zatwierdzonym bilansie za ostatni okres obrachunkowy. Jeżeli kapitał udziałów lokacyjnych zostaje obniżony w całości, to z innego związanego kapitału własnego należy zarezerwować pokrycie, o którym stanowi ten akapit.

Innym czynnikiem zabezpieczającym wierzycieli jest to, że obniżenia nie wolno dokonywać bez zgody wierzycieli i bez zabezpieczenia ich roszczeń. Zgodnie z akapitem 3-6 dokonuje się tego drogą postępowania sądowego, odpowiednio do ustaleń § 3 rozdz. 6 ustawy o spółkach akcyjnych. Uprawnomocnienie decyzji o obniżeniu wymaga zezwolenia sądu. Tryb postępowania związany z zezwoleniem wymaga, aby sąd wysłał wezwania do wierzycieli spółdzielni, zaś wierzyciel, który sprzeciwia się obniżeniu, powinien w oznaczonym czasie zgłosić do sądu, że sprzeciwia się obniżeniu. Następnie spółdzielnia ma miesiąc czasu na wpłacenie długu tego wierzyciela lub zabezpieczenia w sposób, który sąd uzna. Następnie spółdzielnia winna zgłosić do rejestru o obniżeniu. Obniżenie kapitału udziałów lokacyjnych wymaga też zawsze zmiany statutu, którą również należy zgłosić do rejestracji.

§§ 190-194. Mając na celu poprawę możliwości samofinansowania spółdzielni i ujednoczenie sposobu samofinansowania spółdzielni ze sposobem stosowanym w spółce akcyjnej, proponuje się w tych paragrafach, aby również spółdzielnia dać możliwość stosowania weksli konwersyjnych i pożyczek opcyjnych. Przy formułowaniu tych postanowień wzorowano się na analogicznych postanowieniach ustawy o spółkach akcyjnych. Jednakże zarządu spółki nie można upoważnić do zaciągnięcia pożyczki ani do podjęcia decyzji o podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych. Mając na względzie z jednej strony członków spółdzielni i właścicieli udziałów lokacyjnych, a z drugiej strony posiadaczy weksli i certyfikatów opcyjnych, potrzebne jest precyzyjne formułowanie tych postanowień w odniesieniu do analogicznych ustaleń ustawy o spółkach akcyjnych. Jednakże w zasadzie zarówno te postanowienia, jak i ich uzasadnienie, są podobne do paragrafów o wekslach konwersyjnych i pożyczkach opcyjnych, zawartych w rozdziale 5 ustawy o spółkach akcyjnych. Decyzja na zgromadzeniu spółdzielni o zaciągnięciu takiej pożyczki na weksel, o jakiej mowa w § 190, wymaga zwykłej większości, o ile statut nie stanowi inaczej. Jeżeli w decyzji uchyla się prawo pierwszeństwa członków lub właścicieli udziałów lokacyjnych, to należy stosować tryb podejmowania decyzji ustalony w akapicie 2 § 191.

§ 195. Paragraf ten zawiera postanowienia o statucie właścicieli udziałów lokacyjnych w przypadku, gdy spółdzielnia łączy się z inną spółdzielnią. Dla członków spółdzielni połączenie to nie jest tzw. fuzją przymusową. Zgodnie z § 158 członkowie spółdzielni przekazującej, którzy nie zaakceptowali decyzji o połączeniu, mają prawo do wystąpienia ze spółdzielni w ciągu 30 dni od ostatecznej decyzji zgromadzenia, w trybie określonym w § 64. Zgodnie z akapitem 2 tegoż paragrafu członek ma prawo natychmiast po dokonaniu fuzji do otrzymania z powrotem od spółdzielni przejmującej całej sumy, którą wpłacił jego udział.

W analogiczny sposób proponuje się, aby właściciele udziałów lokacyjnych w spółdzielni przekazującej uzyskali prawo do spłaty swoich udziałów lokacyjnych. Ponieważ zgromadzenie spółdzielni, które postanawia o fuzji, powinno wiedzieć, w jakim zakresie spółdzielnia przekazująca będzie ewentualnie musiała spłacić udziały lokacyjne, zatem ten, kto żąda spłaty, powinien powiadomić spółdzielnię o sumie żądania najpóźniej na zebraniu spółdzielni, na którym omawiane jest połączenie. Żądanie można przesłać do spółdzielni jeszcze przed zgromadzeniem, np. w liście do zarządu. Żądanie można także przedstawić ustnie na zgromadzeniu lub przekazać pisemnie zgromadzeniu.

Cena spłaty jest normalną ceną udziału lokacyjnego, która może być także m.in. niższa od wartości nominalnej udziału.

W akapitach 2 i 3 zawarto wskazówki dotyczące trybu dokonywania spłaty. Spory dotyczące prawa do spłaty i wysokości spłaty, zgodnie z akapitem 4 winny być rozstrzygane przez arbitrow, w trybie określonym w § 196.

Rozdział 19

Postanowienia szczegółowe

Postanowienia tego nowego rozdziału, z wyjątkiem § 196, odpowiadają postanowieniom rozdz. 18 obowiązującej ustawy. Tak więc zmiana dotyczy jedynie zmiany numeru rozdziału, co jest niezbędne z powodu włączenia do ustawy nowych postanowień o kapitale udziałów lokacyjnych.

§ 196. W paragrafie tym postanawia się o trybie postępowania arbitrażowego, które należy stosować przy sporach dotyczących spłaty, wysokości spłaty oraz sumy, którą powinno się odzyskać, a które mogą powstać w sytuacjach wymienionych w §§ 156b, 189 i 195. Proponowane postanowienia odpowiadają analogicznym postanowieniom § 5 rozdz. 16 ustawy o spółkach akcyjnych.

Proponowany system uwzględnia możliwość zaskarżenia do sądu orzeczenia arbitrow.

§§ 197-205. Proponowane paragrafy odpowiadają §§ 164-172 obowiązującej ustawy. W paragrafach tych dokonano pewnych poprawek techniczno-prawnych.

2. Wejście w życie

Proponowane postanowienia dają spółdzielni nowe możliwości pozyskiwania kapitału i rozwijania struktury organizacyjnej. Spółdzielnia nie będzie miała podanych nowych zobowiązań z wyjątkiem obowiązków zgodnych z § 33, który dotyczy podwyższania funduszu rezerwowego. Paragraf ten zawiera żądanie minimalnej wysokości, wynoszącej 15.000 marek. Może to oznaczać zaostrenie regulacji w odniesieniu do niektórych małych spółdzielni. Postanowienia te winny wejść w życie zaraz po ich przyjęciu i uchwaleniu.

TEKSTY USTAW

W oparciu o to, co przedstawiono wyżej, przekłada się Parlamentowi następujący projekt ustawy:

U S T A W A

W SPRAWIE ZMIANY USTAWY O SP'LDZIELNIACH

Zgodnie z decyzją Parlamentu:

z m i e n i a s i ę w ustawie z dnia 28 maja 1954 o spółdzielniach (247/54) § 33, § 37 akap. 1, § 69 akap. 2, § 79b akap. 1, § 85 akap. 1, § 88 akap. 3, § 153, tytuł rozdz. 18 oraz §§ 164-172

w tym § 33 w brzmieniu częściowo zmienionym ustawą z dnia 29 maja 1981 (371/81), § 37 akap. 1, § 79b akap. 1, § 88 akap. 3, §§ 169-172 w brzmieniu wymienionej ustawy z dnia 29 maja 1981, § 153 w brzmieniu częściowo zmienionym ustawą z dnia 9 lipca 1982 (546/82), § 164 w brzmieniu

ustawy z dnia 10 czerwca 1988 (502/88) i §§ 166-168 w brzmieniu ustawy z dnia 19 grudnia 1980 (861/80) oraz

d o d a j e s i ę w § 35 nowy akap. 3, w § 79a, w brzmieniu wymienionej ustawy z dnia 29 maja 1981, nowy akap. 4, a także nowe §§ 152a, 156b i 156c, nowy rozdz. 16a, nowe §§ 173-195 i nowy rozdz. 19 w następującym brzmieniu:

§ 33

W spółdzielni powinien istnieć fundusz rezerwowy, który powinien powiększać się, aż osiągnie wartość jednej setnej obrotów wykazanych w bilansie, jednak nie mniej niż 15 000 marek.

W statucie można postanowić, że fundusz rezerwowy powinien osiągnąć wartość wyższą od określonej w akapicie 1.

§ 35

Suma dzielona jako zysk nie może przewyższać łącznej sumy zysku według zatwierdzonego bilansu za ostatni okres obrachunkowy oraz pozostałego wolnego kapitału własnego spółdzielni, po odjęciu strat wykazanych w bilansie i sumy, którą należy zgodnie z ustawą lub statutem spółdzielni odprowadzić na fundusz rezerwowy lub w inny sposób pozostawić nie podzieloną.

§ 37

Jeżeli zysk z okresu obrachunkowego i pozostały wolny kapitał własny spółdzielni nie wystarczają do pokrycia strat spółdzielni, to powinno się użyć do tego celu udziałów i funduszu rezerwowego.

§ 69

Ministerstwo Przemysłu i Handlu może, z pominięciem przeszkód zawartych w akapicie 1, w poszczególnych przypadkach udzielać zezwolenia na to, by zarząd mógł składać się w określonej części, która nie przekracza jednej trzeciej liczby członków zarządu, z cudzoziemców lub obywateli fińskich zamieszkałych za granicą.

§ 79a

Kapitał własny spółdzielni powinien dzielić się w rachunku bilansowym na związany kapitał własny i wolny kapitał własny. Związany kapitał własny składa się z kapitału udziałowego, kapitału udziałów dodatkowych, kapitału udziałów lokacyjnych, funduszu rezerwowego i funduszu zasobowego. Pozostałe fundusze stanowią wolny kapitał własny. Zysk z okresu obrachunkowego wykazywany jest zwłaszcza jako dodatek do wolnego kapitału własnego, a straty z okresu obrachunkowego i straty z poprzednich okresów obrachunkowych jako potrącenie od niego.

§ 79b

Jeżeli w okresie obrachunkowym zaksięgowano wartość środków założycielskich, to suma odpowiadająca temu zapisowi księgowemu powinna zostać wniesiona na fundusz założycielski, do pasywów. Funduszem tym można dysponować tylko do przenoszenia środków na fundusz

rezerwowo oraz, jeżeli spółdzielnia ma kapitał udziałów lokacyjnych, wykorzystywać do emisji funduszu oraz do takiego odprowadzania na fundusz udziałów lokacyjnych, o jakim mowa w akapicie 2 § 182.

§ 85

W statucie można postanowić, że należy utworzyć radę nadzorczą. Rada nadzorcza winna zostać wybrana na zgromadzeniu spółdzielni i składać się z co najmniej trzech członków. W statucie można również postanowić, że od jednego do trzech członków, jednak mniej niż połowę, będzie się wyznaczać w jakiś inny sposób.

§ 88

Jeżeli własny kapitał związany spółdzielni przekracza jeden milion marek lub średnio ponad dwieście osób było zatrudnionych w spółdzielni w ciągu dwóch bezpośrednio poprzedzających okresów obrachunkowych lub jeżeli spółdzielnia ma kapitał udziałów lokacyjnych, to przynajmniej jeden kontroler powinien być kontrolerem uznanym przez Centralną Izbę Handlową lub przez izbę handlową albo w taki sposób, jaki przewidziano w akap. 4 lub 5.

§ 152a

To, co powiedziano w §§ 151 i 152, należy odpowiednio stosować również i przy takiej fuzji, w której spółdzielnie łączą się i tworzą nową spółdzielnię w taki sposób, że członkowie spółdzielni rozwiązywanych stają się członkami spółdzielni przejmującej na warunkach ustalonych w umowie o połączeniu i w taki sposób, że spółdzielnia, która ulega rozwiązaniu, ustaje bez postępowania likwidacyjnego, przy czym jej dochody przechodzą do spółdzielni przejmującej, która staje się odpowiedzialna za jej straty.

Kiedy tworzy się spółdzielnię przejmującą, akt założycielski zastępuje się umową o połączeniu. Umowa powinna zawierać projekt statutu spółdzielni przejmującej. W umowie należy również określić, w jaki sposób winno się dokonać wyboru kierownictwa i kontrolerów spółdzielni przejmującej. Wybór ten winien zostać przeprowadzony po zatwierdzeniu umowy o połączeniu.

§ 153

W ciągu czterech miesięcy od decyzji o połączeniu podjętej na zgromadzeniu spółdzielni przekazującej lub, jeśli wniesiono sprzeciw, od momentu odrzucenia tego sprzeciwu prawomocnym orzeczeniem sądu, zarząd spółdzielni powinien wystąpić o zezwolenie na połączenie do sądu właściwego dla siedziby spółdzielni przekazującej lub też, w przypadku przewidzianym w § 152a, do sądu właściwego dla ustalonej w statucie siedziby spółdzielni przejmującej. Do podania należy dołączyć dwa egzemplarze protokołu sporządzonego na zgromadzeniu spółdzielni przekazującej, na którym przyjęto propozycję połączenia, przy czym protokół ten winien zawierać pełny projekt umowy o połączeniu. Do podania należy również dołączyć rejestr znanych spółdzielni dłużników z ich adresami, podpisany przez zarząd spółdzielni przekazującej.

§ 156b

Jeżeli spółdzielnia posiada ponad dziewięć dziesiątych akcji spółki akcyjnej, a liczba głosów przysługujących z tytułu tych akcji przekracza dziewięć dziesiątych łącznej liczby głosów przysługujących z tytułu akcji w tej spółce, to spółdzielnia ma prawo odkupić pozostałe akcje po normalnej cenie od pozostałych właścicieli akcji. Ten, którego akcje mogą zostać odkupione, ma prawo zażądać, by spółdzielnia spłaciła jego akcje.

Spory dotyczące prawa do wykupu i wysokości spłaty winny być rozstrzygane przez arbitrów w trybie określonym w § 196.

Jeżeli nie można zawrzeć porozumienia o wykupie, spółdzielnia winna powiadomić o tym pisemnie zarząd spółdzielni, który powinien wnieść do sądu o wyznaczenie kuratora dla ochrony prawa nieznanymi właścicielami akcji spółki akcyjnej w sprawie sporu.

§ 156c

Właściciel akcji, która ma zostać wykupiona, winien za odbiorem spłaty przekazać spółdzielni tytuł własności akcji w ciągu miesiąca od zawarcia porozumienia o wysokości spłaty lub od momentu, w którym decyzja o wysokości spłaty nabrała mocy prawnej. W przypadku zaniedbania tego, spółdzielnia powinna, zgodnie z ustawą o oddawaniu do depozytu pieniędzy, papierów wartościowych lub tytułów jako płatności lub celem uwolnienia się od innych zobowiązań poprzez ich dopełnienie (281/31), niezwłocznie przekazać sumę spłaty do głównego egzekutora, bez określania warunków odzyskania tej sumy. Jeżeli prawo do spłaty nie jest sporne lub decyzja w tej sprawie nabrała mocy prawnej bez równoczesnego zawarcia porozumienia o wysokości spłaty lub ustalenia wysokości spłaty, to spółdzielnia ma prawo do otrzymania tytułu akcji w oparciu o złożenie uznanego przez arbitrów zabezpieczenia spłaty należności za wykup. Właściciel akcji ma wówczas prawo do odpowiednich odsetek od momentu złożenia zabezpieczenia do momentu ostatecznego ustalenia należnej mu sumy spłaty.

Spółdzielnia zostaje uznana za właściciela akcji po złożeniu wspomnianego wyżej depozytu lub po złożeniu zabezpieczenia. Posiadacz tytułu akcji ma prawo do otrzymania należnej sumy spłaty wraz z odsetkami jedynie w zamian za przekazanie tytułu akcji, na którym dokonuje się odpowiedniej adnotacji o przekazaniu.

W razie nie przekazania tytułu akcji w ciągu roku od momentu, w którym spółdzielnia zgodnie z akapitem 2 stała się właścicielem akcji, można wystawić nowy tytuł akcji na spółdzielnię. Tytuł akcji należy wówczas zaopatrzyć w adnotację, że został on wystawiony w miejsce poprzedniego tytułu akcji. W przypadku późniejszego przekazania spółdzielni poprzednio wystawionego tytułu akcji, należy go zniszczyć.

Rozdział 16a

Przekształcenie spółdzielni w spółkę akcyjną

§ 158a

Spółdzielnię można przekształcić w spółkę akcyjną. Decyzja w tej sprawie winna zapaść w trybie określonym w § 63.

W związku z tą decyzją powinno się przyjąć statut przedsiębiorstwa sporządzony zgodnie z ustawą o spółkach akcyjnych (734/78) oraz uznać liczbę akcji przypadających poszczególnym członkom i właścicielom udziałów dodatkowych i udziałów lokacyjnych. Na zgromadzeniu spółdzielni, na którym podjęto decyzję o przekształceniu w spółkę akcyjną, powinno się następnie, stosując przyjęty już statut przedsiębiorstwa, przeprowadzić wybory, których zgodnie ze statutem przedsiębiorstwa winno dokonać zgromadzenie przedsiębiorstwa.

Protokół sporządzony na temat tej decyzji odpowiada aktowi założycielskiemu spółki akcyjnej. Do protokołu należy dołączyć statut przedsiębiorstwa. Ponadto w protokole należy podać nazwisko, zawód, narodowość i adres każdego z członków, a także liczbę przypadających na niego akcji.

§ 158b

Członek, który nie akceptuje decyzji o przekształceniu, ma prawo natychmiast wystąpić ze spółdzielni i otrzymać z powrotem sumę odpowiadającą całemu jego udziałowi. Zgłoszenie o wystąpieniu należy przedłożyć zarządowi spółdzielni w ciągu trzydziestu dni od podjęcia decyzji o przekształceniu. Przed tym terminem nie wolno wpisywać przekształcenia w spółkę akcyjną do rejestru handlowego, jeżeli nie zaakceptowali go wszyscy członkowie. Spółka akcyjna odpowiada za spłacenie udziałów.

§ 158c

Zarząd spółki akcyjnej powinien zgłosić do rejestru handlowego o tym, że spółdzielnia przekształciła się w spółkę akcyjną, przy czym należy tu odpowiednio stosować postanowienia o zgłoszeniu do rejestru handlowego przy tworzeniu spółki. Do zgłoszenia należy dołączyć poświadczenie przez kontrolera uznanego przez Centralną Izbę Handlową lub izbę handlową, że dochody spółki akcyjnej wystarczają na pokrycie strat i kapitału akcyjnego.

§ 158d

Jeżeli na członkach spółdzielni spoczywa dodatkowy obowiązek wobec wierzycieli, to w związku z przekształceniem w spółkę akcyjną nie zostają oni zwolnieni z odpowiedzialności, jeżeli nie zgodzili się na to wierzyciele.

Jeżeli wierzyciel, który w sposób potwierdzony otrzymał powiadomienie o tym, że spółdzielnia zostaje przekształcona w spółkę akcyjną i jeżeli, korzystając z prawa wierzyciela do sprzeciwiania się temu, by zwolnić członków z odpowiedzialności za długi, nie poinformuje on spółdzielni o tym, że sprzeciwia się zwolnieniu, w ciągu trzech miesięcy od momentu, w którym otrzymał powiadomienie, to uznaje się, że wyraził na to zgodę.

§ 158e

Spółdzielnia zostaje przekształcona w spółkę akcyjną z chwilą wpisania zmiany do rejestru handlowego.

Rozdział 18

Kapitał udziałów lokacyjnych

§ 164

W statucie spółdzielni można postanowić, że spółdzielnia ma kapitał udziałów lokacyjnych. Decyzja o włączeniu do statutu lub o zmianie postanowień przewidzianych w tym rozdziale zapada na zgromadzeniu spółdzielni. Decyzja jest ważna tylko wtedy, gdy uzyska poparcie co najmniej dwóch trzecich oddanych głosów, jeśli niżej nie postanowiono inaczej. Ponadto gdy wprowadza się do statutu postanowienia o kapitale udziałów lokacyjnych, członkowie winni zostać poinformowani, w trybie przewidzianym w akap. 1 § 56, o projekcie statutu.

Kapitał udziałów lokacyjnych składa się z udziałów lokacyjnych. Wartość nominalna kapitału udziałów lokacyjnych powinna być wymieniona w statucie. Udziały lokacyjne powinny być jednakowej wielkości. Wszystkie udziały lokacyjne pociągają za sobą jednakowe prawa w spółdzielni.

W statucie należy wymienić wysokość kapitału udziałów lokacyjnych lub też, jeżeli można go obniżyć lub zwiększać bez zmiany statutu, kapitał minimalny i kapitał maksymalny, przy czym kapitał minimalny musi stanowić co najmniej jedną czwartą kapitału maksymalnego.

Takie postanowienie statutowe lub jego zmiana, które wymagają zarejestrowania kapitału udziałów lokacyjnych lub podwyższenia względnie obniżenia kapitału udziałów lokacyjnych, winno zostać ogłoszone do rejestracji i zarejestrowane równocześnie z rejestrowaniem, podwyższeniem lub obniżeniem kapitału udziałów lokacyjnych.

§ 165

Odsetki na udziały lokacyjne są płacone z zysku spółdzielni w sposób ustalony w statucie. W statucie można postanowić, że udziały lokacyjne dają korzystniejsze prawo do zysku niż udziały właściwe i udziały dodatkowe.

Przy rozwiązaniu spółdzielni udziały lokacyjne wypłacane są właścicielowi przed udziałami właściwymi i udziałami dodatkowymi, jeśli statut nie stanowi inaczej. Jeżeli dochody spółdzielni nie wystarczają na wypłacenie udziałów lokacyjnych w pełnej wysokości, to udziały te są spłacane proporcjonalnie do ich liczby.

Przy rozwiązaniu spółdzielni udziały lokacyjne dają prawo do określonego w akapicie 1 § 120 zatrzymania własności, zgodnie z proporcją między kapitałem udziałów lokacyjnych a kapitałem udziałowym. Właścicielom udziałów lokacyjnych przysługuje prawo do owego zatrzymania proporcjonalnie do liczby posiadanych przez nich udziałów lokacyjnych.

Decyzja o wprowadzeniu do statutu takiego postanowienia o korzystniejszym prawie z tytułu udziałów lokacyjnych, przewidzianym w akapicie 1, jest ważna jedynie jeśli uzyska poparcie co najmniej dwóch trzecich głosów oddanych na zgromadzeniu spółdzielni. Ponadto członkowie powinni zostać poinformowani, w trybie, który określono w akapicie 1 § 56, o projekcie zmiany statutu.

Udziały lokacyjne nie mogą skutkować zobowiązania do płacenia dodatkowych należności ani ekstra obciążeń.

§ 166

Decyzja o wykorzystaniu zysku do płacenia odsetek na udziały lokacyjne zapada na zgromadzeniu spółdzielni. Zgromadzenie nie może postanowić o płaceniu wyższej kwoty, niż proponowana lub zaakceptowana przez zarząd, jeżeli nie wynika inaczej z akapitu 2 lub ze statutu.

Jeżeli właściciele udziałów lokacyjnych posiadający co najmniej jedną dziesiątą lub ustaloną w statucie mniejszą część udziałów lokacyjnych wyrażą takie żądanie na zwykłym zgromadzeniu spółdzielni, zanim została podjęta decyzja o wykorzystaniu zysku, to wówczas zgromadzenie spółdzielni winno postanowić, że wypłaci się w odsetkach co najmniej połowę zysku pozostałego po odliczeniu wykazanych w bilansie strat z wcześniejszych okresów obrachunkowych, w takim stopniu, w jakim przewyższa on wolne fundusze i fundusz rezerwowy łącznie z sumą, którą zgodnie z ustawą lub statutem winno się odprowadzić na fundusz rezerwowy lub w inny sposób zatrzymać.

Właściciele udziałów lokacyjnych nie mogą jednak żądać, by rozdzielono w ten sposób zysku więcej, niż wynosi suma odpowiadająca dziesięciu procentom kapitału udziałów lokacyjnych. Przy wykorzystywaniu zysku do płacenia odsetek na udziały lokacyjne członków nie stosuje się § 36, ani akapitów 2 i 3 § 37.

§ 167

Decyzja o zmianie statutu w sposób ograniczający zgodnie z § 170 możliwość przekazywania już wydanych udziałów lokacyjnych lub w sposób dający spółdzielni możliwość obniżenia kapitału udziałów lokacyjnych w odniesieniu do już wydanych udziałów lokacyjnych zgodnie z § 189 wymaga, poza decyzją określoną w akapicie 2 § 164, zgody wszystkich właścicieli udziałów lokacyjnych.

Decyzja o zmianie statutu w sposób ograniczający prawo do zysku lub majątku w odniesieniu do już wydanych udziałów lokacyjnych wymaga, poza decyzją określoną w akapicie 2 § 164, zgody tych właścicieli udziałów lokacyjnych, którzy mają co najmniej połowę wszystkich udziałów lokacyjnych i ponad dziewięć dziesiątych udziałów lokacyjnych przedstawionych na zgromadzeniu.

§ 168

Udziały lokacyjne nie pociągają za sobą prawa do głosowania. Właściciel udziału lokacyjnego nie będący członkiem spółdzielni ma prawo uczestniczenia w zgromadzeniu spółdzielni osobiście lub przez zastępcę lub w asyście oraz ma prawo wypowiedania się. Zastępca powinien przedstawić pełnomocnictwo z odpowiednią datą. Umocowanie jest ważne tylko na jedno zgromadzenie, chyba że z pełnomocnictwa wynika inaczej. Pełnomocnictwo może być jednak ważne najwyżej przez trzy lata od daty udzielenia. Postanowienia § 52 i akapitu 2 § 55 dotyczą również właścicieli udziałów lokacyjnych.

§§ 66 i 81 stosuje się również do decyzji podejmowanych kosztem właścicieli udziałów lokacyjnych. Właściciel udziału lokacyjnego ma takie samo prawo jak członkowie do zabierania głosu zgodnie z § 92. Należy tu odpowiednio stosować § 93, w odniesieniu zarówno do członków spółdzielni, jak i do właścicieli udziałów lokacyjnych.

Właściciel udziału lokacyjnego, który nie jest członkiem spółdzielni, ma prawo do zabrania głosu, zgodnie z § 123.

§ 169

Właściciel udziału lokacyjnego, który został wpisany do rejestru udziałów lokacyjnych, powinien otrzymać certyfikat o udziale lokacyjnym, który wystawia się na określoną osobę. Certyfikat o udziale lokacyjnym może dotyczyć wielu udziałów lokacyjnych. Certyfikatu o udziale lokacyjnym nie wolno wydawać przed zarejestrowaniem kapitału udziałów lokacyjnych lub jego podwyższeniu ani przed opłaceniem całej należności za udział lokacyjny.

W certyfikacie o udziale lokacyjnym należy wpisać nazwę spółdzielni, kolejny numer certyfikatu o udziale lokacyjnym oraz wartość nominalną udziału lokacyjnego, jak również liczbę udziałów lokacyjnych objętych tym certyfikatem. Certyfikat o udziale lokacyjnym powinien mieć datę i podpis zarządu lub osoby upoważnionej przez zarząd. Certyfikat o udziale lokacyjnym może być podpisany faksymile lub w inny podobny sposób.

Na życzenie właściciela udziału lokacyjnego zarząd winien, za odpowiednią opłatą, wydać certyfikat o udziale lokacyjnym lub połączyć różne certyfikaty o udziałach lokacyjnych.

Przed sporządzeniem certyfikatu o udziale lokacyjnym spółdzielnia może wydać zaświadczenie tymczasowe, wystawione na określoną osobę, stwierdzające prawo do jednego lub wielu udziałów lokacyjnych i zawierające warunek, że certyfikat o udziale lokacyjnym zostanie przekazany wyłącznie za zwrotem zaświadczenia tymczasowego. Na życzenie można w zaświadczeniu tymczasowym dokonać wpisu o dokonanych płatnościach za udział lokacyjny.

§ 170

Udział lokacyjny można przekazywać i nabywać bez ograniczeń, jeśli w statucie nie postawiono inaczej. Ograniczenie zawarte w statucie należy odnotować w certyfikacie o udziale lokacyjnym lub w zaświadczeniu tymczasowym. Przekazanie lub nabycie, które nastąpiło w sposób sprzeczny z tymi postanowieniami, nie wywołuje skutków prawnych wobec spółdzielni. Nie dotyczy to jednak udziałów lokacyjnych, uzyskanych na podstawie dziedziczenia, prawo małżeńskiego lub testamentu. Po podjęciu decyzji o emisji udziałów lokacyjnych prawo do subskrybowania nowych udziałów lokacyjnych może być przekazywane oddzielnie.

Spółdzielni nie wolno przyjmować tytułem odszkodowania ani tytułem gwarancji własnych udziałów lokacyjnych.

§ 171

Przy przekazywaniu lub zastawianiu certyfikatu o udziale lokacyjnym lub zaświadczenia tymczasowego winno się odpowiednio stosować udzielenie w sprawie weksli bieżących zawarte w §§ 13, 14 i 22 ustawy o wekslach (622/47). Przy zastosowaniu tych postanowień osoba posiadająca certyfikat o udziale lokacyjnym lub zaświadczenie tymczasowe i która, zgodnie z umieszczoną przez spółdzielnię adnotacją na tym dokumencie, została wpisana jako właściciel w rejestrze udziałów lokacyjnych, winna być traktowana na równi z osobą, co do której zgodnie z akapitem 2 § 13 ustawy o wekslach zakłada się, że ma prawo do potwierdzenia weksła.

Postanowienia §§ 13, 14 i 22 ustawy o wekslach w sprawie weksli wystawionych na okaziciela należy odpowiednio stosować do certyfikatów opcyjnych oraz poświadczeń przewidzianych w § 178.

§ 172

Zarząd spółdzielni powinien prowadzić rejestr wszystkich udziałów lokacyjnych spółdzielni (zwany rejestrem udziałów lokacyjnych). Do rejestru wpisuje się certyfikat o udziale lokacyjnym według kolejnego numeru, datę wystawienia oraz nazwisko właściciela, jego zawód, narodowość i adres, a także liczbę udziałów lokacyjnych objętych danym certyfikatem o udziale lokacyjnym.

Powinno się prowadzić alfabetyczny rejestr osób posiadających udziały lokacyjne (zwany rejestrem właścicieli udziałów lokacyjnych), który powinien zawierać dane personalne wymienione w akapicie 1 oraz informację o liczbie udziałów lokacyjnych, będących w posiadaniu każdego z właścicieli.

Rejestr udziałów lokacyjnych i rejestr właścicieli udziałów lokacyjnych można prowadzić w formie systemu fiszek lub kartoteki, które można sporządzać przy pomocy elektronicznego opracowywania danych lub w inny podobny sposób.

Rejestr udziałów lokacyjnych i rejestr właścicieli udziałów lokacyjnych powinny być dostępne dla każdego w siedzibie spółki. Każdy ma prawo, za opłaceniem kosztów spółdzielni, do otrzymania kopii rejestru lub jego części.

§ 173

Nabycie udziałów lokacyjnych, które zostało zgłoszone przez nabywcę i o których dostarczono wiarygodnej informacji łącznie z potwierdzeniem o wniesieniu przepisanej opłaty skarbowej, jak również inne zgłoszone do spółdzielni zmiany, które powinno się wprowadzać do rejestru, powinny być niezwłocznie wpisywane do rejestru. Wpis winien być datowany.

Jeżeli ostatnie przekazanie udziału lokacyjnego zostało odnotowane in blanco na certyfikacie o udziale lokacyjnym lub na zaświadczeniu tymczasowym, to przed dokonaniem zapisu w rejestrach należy umieścić nazwisko właściciela na certyfikacie o udziale lokacyjnym względnie na zaświadczeniu tymczasowym. Przedłożony spółdzielni certyfikat o udziale lokacyjnym należy zaopatrzyć w adnotację o wpisaniu do rejestrów oraz umieścić datę dokonania tej czynności.

§ 174

Ten, kto nabył udział lokacyjny nie ma prawa realizować uprawnień, które w spółdzielni przysługują właścicielom udziałów lokacyjnych, zanim nie zostanie wpisany do rejestru udziałów lokacyjnych lub nie zgłosi spółdzielni swojego nabytku wraz z przekazaniem informacji w tej sprawie.

Na wniosek spółdzielnia powinna wpisywać do rejestru udziałów lokacyjnych każdego, kto w oparciu o pisemny dokument dowiedzie, iż w oparciu o zastaw, powierzenie lub z jakiejś innej przyczyny ma prawo do środków wypłacanych przez spółdzielnię lub do nowych udziałów lokacyjnych przy podwyższaniu kapitału udziałów lokacyjnych. Wpis winien zostać wykreślony z chwilą ustalenia, że uprawnienie ustało.

Prawo do otrzymania wypłacanych przez spółdzielnię środków z tytułu udziałów lokacyjnych ma jedynie ten, kto uzyskał prawo własności udziału lokacyjnego lub w sposób zgodny z postanowieniami akapitu 2 został wpisany do rejestru udziałów lokacyjnych, zanim decyzja o wypłaceniu została podjęta.

Prawo do subskrybowania nowych udziałów lokacyjnych ma jedynie ten, kto uzyskał prawo własności udziału lokacyjnego lub został przyjęty na członka, lub w sposób ustalony w akapicie 2 został wpisany do rejestru udziałów lokacyjnych zanim podjęto decyzję o podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych. Prawo do subskrybowania ma również ten, któremu to prawo zostało przekazane przez jednego spośród wymienionych wyżej właścicieli udziałów lokacyjnych, członków lub uprawnionych.

Wypłaty środków, dokonane przez spółdzielnię oraz wystawianie certyfikatów o udziałach lokacyjnych lub poświadczeń wspomnianych w § 178 są prawomocne wówczas, gdy wypłata lub wystawienie kierowane są do tego, kto w momencie podjęcia wymienionej w akapitach 2 i 3 decyzji był wpisany w rejestrze udziałów lokacyjnych jako właściciel lub osoba uprawniona lub kto wówczas był przyjęty na członka, z wyjątkiem przypadku, w którym spółdzielnia wiedziała lub powinna była wiedzieć, że świadczenie skierowano do niewłaściwej osoby.

Jeżeli dany udział lokacyjny jest własnością wielu osób, to tylko poprzez wspólnego reprezentanta mogą one realizować uprawnienia w spółdzielni, które przysługują właścicielowi.

§ 175

Jeżeli spółdzielnia dokonuje płatności na rzecz właściciela udziału lokacyjnego, w związku z wykupem udziału lokacyjnego lub przy rozwiązaniu spółdzielni, należy to niezwłocznie odnotować

na certyfikacie o udziale lokacyjnym. Podobnie należy dokonać adnotacji na certyfikacie o udziale lokacyjnym w przypadku, gdy został on unieważniony lub gdy nastąpiło obniżenie jego wartości nominalnej bez dokonania spłaty.

Jeżeli w związku z ustaniem certyfikatu o udziale lokacyjnym wystawiono na jego miejsce nowy, należy to odnotować na nim.

Jeżeli certyfikat o udziale lokacyjnym, winien zgodnie z niniejszą ustawą, zostać zaopatrzony w adnotację lub w związku z decyzją zgromadzenia spółdzielni o podziale udziałów lokacyjnych podlega wymianie na dwa lub więcej certyfikatów o udziałach lokacyjnych, to spółdzielnia może wstrzymać płatność odsetek przypadających na certyfikat o udziale lokacyjnym do czasu przedłożenia tego certyfikatu, celem adnotacji lub wymiany.

§ 176

Jeżeli na zgromadzeniu spółdzielni zapadła decyzja o wprowadzeniu do statutu postanowień określonych w § 164 oraz decyzja o emisji udziałów lokacyjnych, to kapitał udziałów lokacyjnych można wnosić poprzez odpłatne subskrybowanie udziałów lokacyjnych (emisja) lub poprzez nieodpłatne wydawanie udziałów lokacyjnych (emisja funduszu).

Kapitał udziałów lokacyjnych może być zwiększony poprzez subskrypcję udziałów lokacyjnych lub odpłatne podwyższenie ich wartości nominalnej (nowa emisja) lub poprzez wydanie udziałów lokacyjnych względnie podwyższenie wartości nominalnej udziałów lokacyjnych bez odpłatności (emisja funduszu).

Decyzję o podwyższeniu podejmuje zgromadzenie spółdzielni w trybie określonym w § 61, jeśli podwyższenie odbywa się w granicach kapitału minimalnego i kapitału maksymalnego, zgodnie ze statutem i jeśli wartość nominalna udziałów lokacyjnych nie ulega zmianie. W pozostałych przypadkach decyzję o podwyższeniu podejmuje się w trybie określonym w § 164.

Decyzja o emisji funduszu jest ważna jedynie wtedy, gdy uzyskała poparcie co najmniej dwóch trzecich oddanych głosów.

§ 177

Przy podejmowaniu decyzji o emisji udziałów lokacyjnych, członkowie spółdzielni mają prawo pierwszeństwa do udziałów lokacyjnych, proporcjonalnie do swych udziałów.

Przy podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych członkowie spółdzielni i właściciele udziałów lokacyjnych mają prawo pierwszeństwa do nowych udziałów lokacyjnych, zgodnie z proporcją między kapitałem udziałowym a kapitałem udziałów lokacyjnych. Przysługujące członkom prawo określa się proporcjonalnie do ich udziałów, a prawo przysługujące właścicielom udziałów lokacyjnych określa się proporcjonalnie do posiadanych przez nich udziałów lokacyjnych. W statucie można postanowić, że tylko właściciele udziałów lokacyjnych mają prawo pierwszeństwa do nowych udziałów lokacyjnych przy nowej emisji, poza przypadkiem określonym w akapicie 2 § 182. Z wyjątkiem przypadku przewidzianego w akapicie 2 § 182 zgromadzenie spółdzielni przy emisji lub nowej emisji może uchylić prawo pierwszeństwa zgodnie z akapitami 1 i 2. Decyzja w tej sprawie jest ważna tylko wtedy, gdy z uwagi na interes spółdzielni istnieje uzasadniony powód do uchylecia prawa pierwszeństwa lub jeśli uchYLECIE dokonuje się na korzyść członków spółdzielni i jeżeli decyzja uzyskała poparcie co najmniej trzech czwartych oddanych głosów.

§ 178

Członkowie spółdzielni, właściciele udziałów lokacyjnych i osoby uprawnione, o których mowa w akapicie 2 § 174, mają prawo do otrzymania poświadczenia na każde prawo subskrypcji, przy czym poświadczenie to podpisuje się zgodnie z akapitem 2 § 169. Z poświadczenia powinno wynikać, ile takich poświadczeń należy przekazać przy subskrybowaniu nowych udziałów lokacyjnych lub przy wydawaniu certyfikatów o udziałach lokacyjnych w związku z emisją funduszu.

Przy wydawaniu poświadczenia wymienionego w akapicie 1 lub przy subskrybowaniu udziałów lokacyjnych lub przy wydawaniu certyfikatu o udziale lokacyjnym w związku z emisją funduszu i bez posługiwania się takim poświadczeniem, należy wpisać na certyfikacie o udziale lokacyjnym oraz w rejestrze członków, że zastosowano prawo pierwszeństwa.

§ 179

Propozycja zarządu spółdzielni w sprawie emisji udziałów lokacyjnych lub podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych powinna być dostępna w siedzibie spółdzielni dla członków i właścicieli udziałów lokacyjnych co najmniej na tydzień przed zgromadzeniem spółdzielni i powinna zostać niezwłocznie przesłana członkom lub właścicielom udziałów lokacyjnych, którzy tego żądają oraz należy ją przedstawić na zgromadzeniu spółdzielni. Jeżeli bilans nie jest omawiany na tym zgromadzeniu, do propozycji należy dołączyć następujące dokumenty:

- 1/ egzemplarze dokumentów dotyczących bilansu z uwzględnieniem ostatniego salda, zaopatrzonych w adnotację o decyzji zgromadzenia spółdzielni w sprawie zysku i ewentualnych strat,
- 2/ sprawozdanie zarządu wydarzeniach posiadających istotne znaczenie dla sytuacji spółdzielni, które zaistniały po sporządzeniu ostatniego bilansu, oraz
- 3/ wypowiedź kontrolerów i, jeśli spółdzielnia ma radę nadzorczą, jej wypowiedź na temat sprawozdania.

W zaproszeniu na zgromadzenie powinno się zaznaczyć, jakie prawo pierwszeństwa do udziałów lokacyjnych proponuje się przyznać członkom spółdzielni lub właścicielom udziałów lokacyjnych lub innym osobom i jak powinien postępować ten, kto chce skorzystać ze swego prawa pierwszeństwa. Jeżeli proponuje się uchylenie prawa pierwszeństwa członków lub właścicieli udziałów lokacyjnych zgodnie z akapitami 1 i 2 § 177, to w projekcie decyzji należy podać przyczynę uchylenia.

§ 180

W decyzji o emisji lub nowej emisji należy podać:

- 1) wysokość kapitału udziałów lokacyjnych lub sumę, o jaką kapitał udziałów lokacyjnych winien wzrosnąć lub odpowiednie wielkości minimalne i maksymalne,
- 2) prawo pierwszeństwa do subskrybowania udziałów lokacyjnych, które przysługuje członkom udziałów lokacyjnych lub właścicielom udziałów lokacyjnych lub osobom w inny sposób uprawnionym do subskrybowania udziałów lokacyjnych,
- 3) czas subskrypcji oraz krótszy termin, który nie może przekroczyć jednego miesiąca od rozpoczęcia czasu subskrypcji, w ciągu którego członkowie i właściciele udziałów lokacyjnych mogą skorzystać ze swego prawa pierwszeństwa,

4) wartość nominalną udziału lokacyjnego oraz wysokość sumy, którą należy wpłacić za udział lokacyjny,

5) czas, w ciągu którego udziały lokacyjne winny zostać opłacone oraz

6) podstawę obliczenia, w oparciu o które te z udziałów lokacyjnych, w stosunku do których nie zostanie wykorzystane w przepisany czasie prawo pierwszeństwa, zostaną oferowane do subskrypcji oraz podstawy obliczenia, według którego winny zostać podzielone te udziały lokacyjne, w odniesieniu do których przy subskrypcji przekraczającej wyznaczony limit nie korzystano z prawa pierwszeństwa, jeżeli nie umocwano zarządu do podjęcia decyzji w tej sprawie.

Jeżeli decyzja o emisji udziałów lokacyjnych lub o podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych odbiega w swej treści od tego, co podano w zaproszeniu na zebranie, to każdy z członków lub właścicieli udziałów lokacyjnych, który zgodnie z decyzją ma prawo pierwszeństwa do subskrypcji udziałów lokacyjnych, powinien niezwłocznie zostać powiadomiony o tej decyzji w taki sposób, jaki zgodnie ze statutem przysługuje członkom spółdzielni w związku z innymi powiadomieniami. Powinno się zarazem poinformować, w jaki sposób ma postępować członek lub właściciel udziału lokacyjnego, który chce skorzystać ze swego prawa pierwszeństwa. Termin subskrypcji nie zaczyna biec przed przekazaniem takiej informacji.

§ 181

Subskrybowanie udziałów lokacyjnych winno być dokonywane na liście subskrybcyjnej, która zawiera decyzję o emisji udziałów lokacyjnych lub o podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych. Egzemplarz statutu spółdzielni oraz dokumenty przedłożone zgodnie z akapitem 1 § 179 należy dołączyć do listy subskrybcyjnej lub udostępnić subskrybentom w miejscu podanym na liście.

§ 182

Suma wpłacana za udział lokacyjny nie może być niższa od wartości nominalnej udziału lokacyjnego. Płatności należy dokonywać w gotówce.

Przy emisji udziałów lokacyjnych lub podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych można jednak subskrybować na sumę niższą od wartości nominalnej, jeżeli odprowadza się na kapitał udziałów lokacyjnych z wolnego kapitału własnego, funduszu rezerwowego lub funduszu zasobowego różnicę między łączną wartością nominalną nowych udziałów lokacyjnych a sumą, która winna zostać wpłacona za udziały lokacyjne. Jeżeli różnica ta jest większa od jednej czwartej łącznej wartości nominalnej nowych udziałów lokacyjnych, to decyzja w tej sprawie jest ważna jedynie wtedy, gdy uzyskała poparcie co najmniej dziewięciu dziesiątych oddanych głosów. Jeżeli różnica jest mniejsza od jednej czwartej, to powinno się stosować akapit 4 § 176.

Z sumy otrzymanej za udziały lokacyjne powinno się odprowadzić na fundusz rezerwowy tę część, która przewyższa wartość nominalną.

§ 183

W razie nie wniesienia sumy należnej za udział lokacyjny w wyznaczonym terminie i najpóźniej w ciągu miesiąca od wystosowania przez zarząd monitu wzywającego do zapłaty, zarząd może orzec przepadek tego udziału lokacyjnego. Monit wzywający do zapłaty, wynikający ze stwierdzonego

opóźnienia, winien zostać wysłany do zalegającego z płatnością, jeżeli jego adres jest znany spółdzielni. W przeciwnym wypadku monit winien zostać opublikowany w gazecie rozpowszechnianej w miejscowości, w której znajduje się siedziba spółdzielni. Zarząd może zezwolić innej osobie na przejęcie udziału lokacyjnego, co do którego orzeczono przepadek i zobowiązać tę osobę do wniesienia należnej płatności lub też, jeżeli nie zarejestrowano kapitału udziałów lokacyjnych lub jego podwyższenia, unieważnić taki udział lokacyjny. Jeżeli orzeczono przepadek udziału lokacyjnego i również od nowego subskrybenta nie uzyskano pełnej płatności, to osoba, która pierwsza subskrybowała przepadły udział lokacyjny winna tytułem odszkodowania wpłacić do spółdzielni jedną dziesiątą pełnej płatności za udział lokacyjny.

§ 184

Jeżeli w okresie subskrypcji nie dokonano subskrypcji udziałów lokacyjnych na sumę odpowiadającą minimalnej wysokości podanej w decyzji o emitowaniu udziałów lokacyjnych, to decyzja ta traci moc. Podobnie traci moc taka decyzja o zmianie statutu, którą podjęto w oparciu o warunek, że kapitał udziałów lokacyjnych zostanie wpłacony lub podwyższony. Tym samym suma wpłacona za subskrypcję udziałów lokacyjnych podlega natychmiastowemu zwrotowi.

Kapitał udziałów lokacyjnych lub jego podwyższenie winno się zgłosić do rejestracji w ciągu roku od podjęcia decyzji w tej sprawie. Warunkiem zarejestrowania jest to, że kapitał udziałów lokacyjnych jest zgodny z decyzją i że co najmniej połowa kapitału udziałów lokacyjnych lub jego podwyższenia została wpłacona. Jednakże podwyższenia nie wolno zarejestrować dopóki nie zostanie zarejestrowane, że za wcześniej emitowane udziały lokacyjne wniesiono pełną płatność. Do wniosku o rejestrację należy dołączyć poświadczenie przez wszystkich członków zarządu, że suma wniesiona na kapitał udziałów lokacyjnych lub podwyższenie kapitału udziałów lokacyjnych, którego rejestracji należy dokonać, znajduje się w posiadaniu spółdzielni. Do zgłoszenia należy również dołączyć atest kontrolerów spółdzielni, że zawarte w akapicie 2 postanowienia dotyczące płatności zostały wykonane.

Suma, którą winno się wpłacić za subskrypcję udziału lokacyjnego, powinna zostać w pełni zapłacona w ciągu roku od zarejestrowania, o którym mowa w akapicie 2. Spółdzielnia powinna w ciągu miesiąca od upływu tego terminu zgłosić do rejestracji, ile udziałów lokacyjnych, wchodzących w skład zarejestrowania sumy, zostało zapłaconych do końca. Do zgłoszenia o rejestrację należy dołączyć poświadczenie przez wszystkich członków zarządu spółdzielni oraz atest kontrolerów spółdzielni stwierdzający, że suma została wpłacona za udziały lokacyjne. Organ rejestrowy, po wysłuchaniu spółdzielni, powinien zarejestrować, kapitał udziałów lokacyjnych oraz w razie potrzeby zarejestrować odpowiednią zmianę statutu obniżającą wysokość kapitału lokacyjnego. Wspomniane udziały lokacyjne stają się nieważne po zarejestrowaniu obniżenia kapitału lokacyjnego.

§ 185

Jeżeli zgłoszenia o wpłaceniu lub podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych nie dokonano w ciągu roku od podjęcia decyzji w tej sprawie lub jeśli nastąpiła odnowa rejestracji, to mają zastosowanie postanowienia akapitu 1 § 184.

Kapitał udziałów lokacyjnych uznaje się za wpłacony lub podwyższony po dokonaniu rejestracji.

Udziały lokacyjne dają prawo do zysku i inne prawa w spółdzielni od dnia, w którym nastąpiło zarejestrowanie kapitału udziałów lokacyjnych lub jego podwyższenie, jeżeli nie postanowiono inaczej w decyzji o emitowaniu udziałów lokacyjnych lub podwyższaniu kapitału udziałów lokacyjnych. Prawo to nabywa się jednak nie później niż w rok od zarejestrowania.

§ 186

Emisji funduszu można dokonać wykorzystując wolny kapitał własny spółdzielni, który można dzielić lub funduszu zasobowy, względnie fundusz rezerwowy.

W decyzji o emisji funduszu powinno się podać wysokość sumy, która zgodnie z akapitem 1 zostaje odprowadzona na kapitał udziałów lokacyjnych, a także liczbę nowych udziałów lokacyjnych, która ulega podwyższeniu, nową wartość nominalną udziałów lokacyjnych.

Decyzję o emisji funduszu należy niezwłocznie zgłosić do zarejestrowania. W sprawie zgłoszenia należy stosować postanowienie § 184.

§ 187

Jeżeli ten, kto z powodu emisji funduszu ma prawo otrzymać certyfikat o udziale lokacyjnym, w ciągu pięciu lat od zarejestrowania decyzji nie zwróci się o certyfikat o udziale lokacyjnym, to spółdzielnia może go wezwać do odebrania certyfikatu o udziale lokacyjnym, pod rygorem jego utraty. Należy do niego wysłać monit, jeżeli jego nazwisko i adres są znane spółdzielni, a także opublikować monit w gazecie rozpowszechnianej w miejscowości, w której znajduje się siedziba spółdzielni. W przypadku, gdy osoba ta nie zgłosi się w ciągu roku od wystosowania monitu, to można w jej imieniu sprzedać nowy certyfikat o udziale lokacyjnym na publicznej aukcji lub na giełdzie papierów wartościowych. Po dokonaniu sprzedaży osoba ta ma już jedynie prawo do sumy uzyskanej ze sprzedaży, pod odjęciem kosztów monitów i sprzedaży. Środki, które nie zostały odebrane w ciągu czterech lat od sprzedaży stanowią dobro spółdzielni.

§ 188

Zgromadzenie spółdzielni może podjąć decyzję o obniżeniu kapitału udziałów lokacyjnych celem pokrycia strat wykazanych w zatwierdzonym bilansie, jeżeli wolny kapitał własny, kapitał udziałowy i fundusz rezerwowy nie wystarczają na ich pokrycie. W sprawie decyzji o obniżeniu należy odpowiednio stosować postanowienia akapitu 1 § 179. W decyzji należy podać sumę, o jaką kapitał udziałów lokacyjnych zostanie obniżony (tzw. suma obniżenia).

Obniżenia kapitału udziałów lokacyjnych dokonuje się poprzez obniżenie wartości nominalnej udziałów lokacyjnych lub poprzez unieważnienie i zniszczenie udziałów lokacyjnych. Wymaga to dokonania odpowiednich zmian w statucie.

Obniżenie kapitału udziałów lokacyjnych należy w ciągu czterech miesięcy zgłosić do rejestracji.

Kapitał udziałów lokacyjnych uznaje się za obniżony po dokonaniu rejestracji. W ciągu trzech lat od zarejestrowania można tylko wówczas podjąć decyzję o płaceniu odsetek na udziały lokacyjne, jeżeli kapitał udziałów lokacyjnych powiększył się co najmniej o trzykrotność sumy obniżenia.

Jeżeli w przepisany czas nie dokonano zgłoszenia do rejestracji lub jeśli nastąpiła odmowa rejestracji, do decyzja traci moc. Podobnie traci moc taka decyzja o zmianie statutu, którą podjęto w oparciu o warunek, że kapitał udziałów lokacyjnych ulegnie obniżeniu.

§ 189

W statucie można postanowić, że kapitał udziałów lokacyjnych może być obniżony celem zwrócenia właścicielom sumy otrzymanej za udziały lokacyjne. Decyzję o obniżeniu należy podjąć na

zgromadzeniu spółdzielni w trybie określonym w akapicie 2 § 164 i stosując odpowiednio postanowienia akapitu 1 § 179. Członkowie winni ponadto zostać poinformowani o propozycji obniżenia, w trybie określonym w akapicie 1 § 56. Obniżenie winno nastąpić poprzez obniżenie wartości nominalnej udziałów lokacyjnych lub poprzez spłacenie udziałów lokacyjnych po normalnej cenie. Spory w sprawie wysokości sumy, która powinna podlegać zwrotowi, winny być rozstrzygane przez arbitrów, w trybie określonym w § 196.

W decyzji należy podać sumę obniżenia. Jeżeli w związku z obniżeniem zostaje wydzielona ze środków spółdzielni suma większa od sumy obniżenia, to również i tę większą sumę należy podać w decyzji. Decyzję o obniżeniu można podjąć jedynie zgodnie z propozycją zarządu lub przy jego akceptacji, przy czym nie wolno wyznaczyć sumy wyższej niż taka, że po obniżeniu znajdują się jeszcze środki na pełne pokrycie za obniżony kapitał udziałów lokacyjnych oraz inny związany kapitał własny, zgodnie z obliczeniem wykazanym w zatwierdzonym bilansie za ostatni pełny okres obrachunkowy.

Decyzja o obniżeniu nie może nabrać mocy bez zezwolenia sądu. O zezwolenie sądu należy wystąpić w ciągu dwóch miesięcy od podjęcia decyzji, pod rygorem, że w przeciwnym razie decyzja utraci ważność. Do wniosku należy dołączyć wykaz znanych spółdzielni wierzycieli wraz z ich adresami. Sąd winien wystosować wezwanie do znanych i nieznanych wierzycieli spółdzielni oraz zobowiązać tych, którzy pragną sprzeciwić się podaniu wniesionemu przez spółdzielnię, by pisemnie powiadomili o tym sąd w terminie nie późniejszym niż na miesiąc przed datą rozprawy, pod rygorem, iż w przeciwnym razie zostanie uznane, iż dany wierzyciel zgodził się z wnioskiem spółdzielni. Wezwanie winno zostać wywieszane na tablicy ogłoszeń sądu na cztery miesiące przed datą rozprawy oraz dwukrotnie opublikowane staraniem sądu w Dzienniku Rządowym, po raz pierwszy nie później niż na dwa miesiące przed datą rozprawy. Sąd winien w szczególności poinformować o wniosku zarząd regionu oraz wszystkich znanych wierzycieli.

Wniosek winien zostać uwzględniony o ile żaden z wierzycieli nie wyraził wobec niego sprzeciwu lub jeżeli na rozprawie zostanie dowiedzione, iż wierzyciele, którzy są przeciwni wnioskowi, otrzymali pełną spłatę swych roszczeń lub że roszczenia te zabezpieczono w sposób, który są uzna. Zgodę sądu spółdzielnia winna zgłosić do zarejestrowania w ciągu dwóch miesięcy od daty, w której orzeczenie w tej sprawie uzyskało prawomocność. Kapitał udziałów lokacyjnych uznaje się za obniżony po dokonaniu rejestracji.

W razie nie zgłoszenia w przepisowym terminie do rejestracji przewidzianej w akapicie 5 lub w razie odrzucenia przez sąd wniosku o wyrażenie zgody, decyzja o obniżeniu traci ważność. W takim przypadku traci również ważność taka decyzja o zmianie statutu, którą podjęto w oparciu o warunek, że kapitał udziałów lokacyjnych zostanie obniżony.

§ 190

Zgromadzenie spółdzielni może postanowić o zaciągnięciu pożyczki na weksel pod warunkiem, że pożyczkobiorca będzie miał prawo wymienić w całości lub w części swój weksel na udziały lokacyjne w spółdzielni (weksel konwersyjny) lub subskrybować odpłatnie nowe udziały lokacyjne (pożyczka opcyjna). W tym ostatnim przypadku można postanowić, że pożyczkodawcy będą otrzymywali specjalne poświadczenia, podpisane w sposób określony w akapicie 2 § 169, zawierające warunki subskrypcji oraz postanowienie o tym, że poświadczenie winno zostać zwrócone spółdzielni przy subskrybowaniu udziałów lokacyjnych (poświadczenie opcji).

Jeżeli pożyczka jest emitowana w formie masowych obligacji, które określono w ustawie o pożyczkach obligacyjnych i pożyczkach wekslowych oraz innych pożyczkach opartych na masowo emitowanych papierach wartościowych (533/69), to oprócz postanowień niniejszej ustawy należy stosować przepisy zawarte w wymienionej ustawie.

§ 191

W decyzji o zaciągnięciu pożyczki należy określić wysokość pożyczki lub jej maksymalną wysokość, termin i warunki zamiany weksli lub subskrypcji udziałów oraz prawo, które będzie przysługiwało właścicielowi weksla lub posiadaczowi poświadczenia opcji w przypadku, gdy przed zamianą weksla na subskrypcję udziałów lokacyjnych nastąpi podwyższenie względnie obniżenie kapitału udziałów lokacyjnych lub nowa pożyczka na weksle konwersyjne lub zostanie emitowana nowa pożyczka opcyjna lub też nastąpi rozwiązanie spółdzielni względnie jej ustanie w wyniku fuzji. Również inne warunki pożyczki należy wymienić w decyzji, jeżeli zarząd został zobowiązany do ich określenia.

Postanowienia zawarte w §§ 177-180 należy odpowiednio stosować w odniesieniu do przysługującego członkom lub właścicielom udziałów lokacyjnych prawa pierwszeństwa przy podpisywaniu pożyczki, przedkładaniu propozycji zaciągnięcia pożyczki, decyzji spółdzielni oraz powiadamiania członków lub właścicieli udziałów lokacyjnych.

O warunkach zamiany weksli nie wolno postanowić w taki sposób, by wysokość sumy, która ma być zapłacona za weksel, przekracza łączną wartość nominalną udziałów lokacyjnych, na które może zostać zamieniony weksel, chyba że różnica zostanie pokryta drogą wpłaty związanej z zamianą.

§ 192

Subskrybowanie nowych udziałów lokacyjnych zgodnie z warunkami pożyczki opcyjnej powinno być odnotowywane na liście subskrybcyjnej, zawierającej decyzję spółdzielni o zaciągnięciu pożyczki. Egzemplarze tych postanowień oraz dokumenty dotyczące bilansu za ostatni okres bilansowy, zawierające adnotację o decyzji zgromadzenia spółdzielni w sprawie zysku lub strat, należy dołączyć do listy subskrybcyjnej lub zapewnić, by były dostępne dla subskrybentów w miejscu podanym na tej liście.

Postanowienia zawarte w §§ 182 i 183 należy w analogiczny sposób stosować w związku z opłacaniem udziałów lokacyjnych.

§ 193

Po upływie terminu subskrypcji spółdzielnia powinna niezwłocznie zgłosić do zarejestrowania wysokość pożyczki uzyskanej drogą subskrypcji oraz wysokość, o którą kapitał udziałów lokacyjnych może zostać podwyższony poprzez zamianę weksli lub poprzez nową emisję, jak również termin, w którym winna dokonać się zamiana weksli lub subskrypcja udziałów lokacyjnych. Po upływie terminu zamiany lub subskrypcji udziałów lokacyjnych należy niezwłocznie zgłosić do rejestracji, ile wydano udziałów lokacyjnych w zamian za weksle lub ile udziałów lokacyjnych subskrybowano na warunkach pożyczki opcyjnej. Jeżeli okres wymiany lub subskrypcji przekracza jeden rok, to zgłoszenia należy dokonać niezwłocznie po upływie każdego z okresów

obrachunkowych, w których dokonywana jest zamiana weksli lub subskrypcja udziałów lokacyjnych.

W związku z wymianą weksli warunkiem zarejestrowania jest to, iż spółdzielnia uzyskała co najmniej sumę odpowiadającą łącznej wartości nominalnej zgłoszonych udziałów lokacyjnych, a w związku z nową emisją - to, że nowe udziały lokacyjne zostały w pełni opracowane. Do wniosku o rejestrację należy dołączyć poświadczenie przez wszystkich członków zarządu spółdzielni, że suma wpłacona na podwyższenie, które winno zostać zarejestrowane, znajduje się w posiadaniu spółdzielni. Do wniosku należy również dołączyć atest kontrolerów spółdzielni, że stosowano powyższe postanowienia dotyczące płatności.

Kapitał udziałów lokacyjnych uznaje się wówczas za podwyższony o łączną wartość nominalną zgłoszonych udziałów lokacyjnych, gdy nastąpiła rejestracja.

§ 194

Certyfikatu o udziale lokacyjnym nie wolno wydać przed dokonaniem rejestracji zgodnej z akapitem 4 § 193.

Nowe udziały lokacyjne pociągają za sobą prawo do uczestniczenia w zysku oraz inne prawa w spółdzielni, poczynając od dnia, w którym dokonano rejestracji zgodnej z akapitem 4 § 193, jeżeli w warunkach pożyczki nie postanowiono inaczej. Jednakże prawo to uzyskuje się nie później niż w rok po dokonaniu zamiany lub pełnym opłaceniu udziałów lokacyjnych.

§ 195

Przy fuzji spółdzielni właściciele udziałów lokacyjnych w spółdzielni przekazującej mają prawo żądać, aby wykupiono ich udziały lokacyjne po normalnej cenie.

Właściciel udziału lokacyjnego, który pragnie zrealizować swoje prawo zgodnie z akapitem 1, winien przedstawić swe żądanie najpóźniej na zgromadzeniu spółdzielni, na którym omawiana jest sprawa połączenia, lub poinformować pisemnie zarząd spółdzielni o swym żądaniu przed tym zgromadzeniem.

Zarząd spółdzielni powinien co najmniej na dwa tygodnie przed zgromadzeniem spółdzielni, na którym będzie omawiana sprawa połączenia, wysłać pisemne zaproszenie do każdego z właścicieli udziałów lokacyjnych, którego adres jest znany spółdzielni.

Spory dotyczące prawa do spłaty oraz wysokość spłaty winny być rozstrzygane przez arbitrów w trybie ustalonym w § 196.

Rozdział 19

Postanowienia szczególne

W razie wniesienia pozwu w sprawie objętej zakresem któregoś z przypadków przewidzianych w §§ 156b, 189 i 195, Centralna Izba Handlowa wyznacza odpowiednią liczbę arbitrów, którzy powinni posiadać wymagane kompetencje. Centralna Izba Handlowa wyznacza również przewodniczącego arbitrów.

Przy ustalaniu przez arbitrów wysokości spłaty lub wysokości sumy, którą należy zwrócić, należy brać pod uwagę wszystkie okoliczności, które w każdym z rozpatrywanych przypadków mają wpływ na sprawę.

Spółdzielnia odpowiada za koszty postępowania arbitrażowego. Jednakże w przypadku szczególnych przyczyn arbitraż może zobowiązać właściciela udziału lokacyjnego lub właściciela akcji do całkowitego lub częściowego zwrócenia spółdzielni opłaconych przez nią kosztów. Arbitraż powinien dostarczyć stronom zawiadomienie o terminie i miejscu rozprawy arbitrażowej. W przypadku niestawiennictwa strony, arbitraż winien niezwłocznie powiadomić ją pismem poleconym. Strona, która jest niezadowolona z wyroku, może zaskarżyć sprawę do sądu. Skarga winna zostać dostarczona stronie przeciwnej w ciągu dwóch miesięcy od ogłoszenia wyroku arbitrażu. Jeżeli nie występuje się o zmianę wyroku arbitrażu, to w sprawie jego egzekucji stosuje się postanowienia § 16 rozdz. 3 ustawy o dochodzeniu roszczeń. Do postępowania arbitrażowego mają ponadto zastosowanie postanowienia ustawy o postępowaniu arbitrażowym (46/28).

§ 197

W przypadku niedopełnienia obowiązku zgłoszenia zgodnie z § 79c do organu rejestrowego lub na żądanie dostarczenia dokumentów, organ rejestrowy może pod rygorem grzywny zobowiązać członka zarządu lub osobę określoną w § 80, która kieruje bieżącą działalnością spółdzielni, do ich przesłania w oznaczonym terminie.

W decyzji organu rejestrowego postanawiającej o grzywnie nie wolno wprowadzać zmian wynikających z zaskarżenia.

§ 198

Ten, kto łamie postanowienia niniejszej ustawy dotyczące sporządzania bilansu lub protokołu kontroli powinien, jeśli przestępstwo nie jest drobne lub jeśli nie ustalono surowszej kary w jakiejś innej pozycji ustawy, zostać skazany, **z a p r z e s t ę p s t w o w o b e c s p ó ł d z i e l n i**, na karę grzywny lub pozbawienia wolności na okres nie przekraczający jednego roku.

§ 199

Ten, kto:

1) w charakterze członka lub zastępcy członka rady nadzorczej lub zarządu spółdzielni wykonującej działalność handlową lub głównego domu handlowego spółdzielni lub w charakterze kontrolera lub urzędnika w takiej spółdzielni lub w takim głównym domu handlowym dostarczy w sposób zamierzony nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd informacji o kasie oszczędnościowej lub depozytariuszu lub

2) w charakterze inspektora kasy oszczędnościowej, wyznaczonego przez główny dom handlowy spółdzielni, dostarczy w sposób zamierzony nieprawdziwych informacji lub zaniedba dokonania wpisu o niedoborze lub innym nadużyciu, które zauważył, powinien, o ile przestępstwo nie jest drobne lub jeśli nie ustalono surowszej kary w jakiejś innej pozycji ustawy, zostać skazany **z a p r z e s t ę p s t w o w o b e c k a s y o s z c z ę d n o ś c i o w e j** na karę grzywny lub pozbawienia wolności na okres nie przekraczający sześciu miesięcy.

§ 200

Ten, kto:

1) złamie postanowienia zawarte w § 16a lub w § 17 lub

2) w charakterze członka lub zastępcy członka rady nadzorczej lub zarządu spółdzielni, która prowadzi działalność handlową, lub w charakterze kontrolera lub urzędnika w takiej spółdzielni lub w charakterze inspektora, wyznaczonego przez główny dom handlowy spółdzielni lub przez Ministerstwo Finansów, bezprawnie ujawni to, czego się dowiedział o depozycie właściciela rachunku w kasie oszczędnościowej, powinien, jeśli przestępstwo nie jest drobne lub jeśli nie ustalono surowszej kary w jakiejś innej pozycji ustawy, zostać skazany za niedozwolony czyn dotyczący kasy oszczędnościowej na karę grzywny. Na taką samą karę winien zostać skazany ten, kto łamie postanowienia zawarte w § 18a.

Jeżeli skutek przestępstwa określonego w akapicie 1 punktu 2 zostało naruszone prawo tylko osoby fizycznej, to oskarżyciel publiczny może wnieść oskarżenie tylko wówczas, gdy powód zgłosił o przestępstwie do prokuratury.

W innych przypadkach oskarżyciel publiczny może wnieść oskarżenie w sprawie przestępstwa podlegającego karze zgodnie z akapitem 1 jedynie wówczas, gdy Ministerstwo Finansów zgłosiło je do prokuratury.

§ 201

Jeżeli członek lub zastępca członka rady nadzorczej lub zarządu spółdzielni, która prowadzi działalność handlową, kontroler lub urzędnik takiej spółdzielni lub inspektor kasy oszczędnościowej nie przestrzega w swej działalności postanowień zawartych w rozdziale 3 lub w statucie kasy oszczędnościowej lub odpowiednich przepisów wydanych przez Ministerstwo Finansów, to wówczas zarząd okręgu, na wniosek Ministerstwa Finansów lub głównego domu handlowego, który wyznaczył inspektora kasy oszczędnościowej, może pod rygorem grzywny zobowiązać go do wypełnienia swego obowiązku.

§ 202

Jeżeli członkowie mają dodatkowy obowiązek, to wniosek o wystąpienie ze spółdzielni winien wpłynąć w dwóch egzemplarzach, z których jeden należy zwrócić. Należy umieścić na nim adnotację o dacie wpłynięcia tego wniosku do zarządu lub do osoby, którą zarząd wyznaczył do przyjmowania takich wniosków do rąk własnych.

§ 203

W sprawie zgłaszania i przekazywania informacji o spółdzielni do rejestru handlowego obowiązują, obok niniejszej ustawy, szczególne przepisy na ten temat.

§ 204

Jeżeli statut spółdzielni zawiera zastrzeżenie o tym, że spory pomiędzy z jednej strony spółdzielnią a z drugiej strony członkiem zarządu lub jakimś innym przewidzianym w § 75 przedstawicielem

spółdzielni, likwidatorem lub członkiem spółdzielni winny być rozstrzygane przez arbitrów, to takie zastrzeżenie ma taką samą moc, jak porozumienie dotyczące trybu rozstrzygania sporu.

§ 205

Komisja księgowości może, w trybie ustalonym w ustawie o księgowości, udzielać wskazówek i wyjaśnień w sprawie stosowania §§ 79a i 79b.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie z dniem 19..... .

Załączniki

1.

U S T A W A

w sprawie zmiany ustawy o spółdzielniach

Zgodnie z decyzją Parlamentu:

z m i e n i a s i ę w ustawie z dnia 28 maja 1954 r. o spółdzielniach (247/54) § 33, § 33, § 37 akap. 1, § 69 akap. 2, § 79b akap. 1, § 85 akap. 1, § 88 akap. 3, § 153, tytuł rozdz. 18 oraz §§ 164-172 w tym § 33 w brzmieniu częściowo zmienionym ustawą z dnia 29 maja 1981 r. (371/81), § 37 akap.1, § 79b akap. 1, § 88 akap. 3, §§ 169-172 w brzmieniu wymienionej ustawy z dnia 29 maja 1981 r., § 153 w brzmieniu częściowo zmienionym ustawą z dnia 9 lipca 1982 r. (546/82), § 164 w brzmieniu ustawy z dnia 10 czerwca 1988 (502/88) i §§ 166-168 w brzmieniu ustawy z dnia 19 grudnia 1980 r. (861/80) oraz

d o d a j e s i ę w § 35 nowy akap. 3, § 79a, w brzmieniu wymienionej ustawy z dnia 29 maja 1981 r., nowy akap. 4, a także nowe §§ 152a, 156b i 156c, nowy rozdz. 16a, nowe §§ 173-195 i nowy rozdz. 19 w następującym brzmieniu:

Brzmienie obecnie obowiązujące	Brzmienie proponowane
§ 33	§ 33
Spółdzielnia powinna mieć fun- istnieć dusz rezerwowy, który winien być powinien powiększany tak długo, aż stanie wartość się równy trzykrotności kapitału wykazanych udziałowego.	W spółdzielni powinien fundusz rezerwowy, który powiększać się aż osiągnie jednej setnej obrotów w bilansie, jednak nie mniej niż 15.000 marek. W statucie można postanowić, że fundusz rezerwowy powinien osiągnąć wartość wyższą od okreś- lonej w akapicie 1.

§ 35

Suma dzielona jako zysk nie
może przewyższać łącznej sumy zysku
według zatwierdzonego bilansu za
ostatni okres obrachunkowy oraz po-

zostałego wolnego kapitału własnego spółdzielni, po odjęciu strat wykazanych w bilansie i sumy, którą należy zgodnie z ustawą lub statutem spółdzielni odprowadzić na fundusz rezerwowy lub w inny sposób pozostawić nie podzieloną.

§ 37

Jeżeli nie rozdysponowany zysk i wolne fundusze nie wystarczają na pokrycie strat spółdzielni, powinno się w tym

się

celu wykorzystać udział i fundusz rezerwowy.

§ 37

Jeżeli zysk z okresu obrachunkowego i pozostały wolny kapitał własny spółdzielni nie wystarczają do pokrycia strat spółdzielni, to powinno

użyć do tego celu udziałów i funduszu rezerwowego.

§ 69

Rada Ministrów może, z pominięciem przeszkód określonych w akapicie 1 w odniesieniu do poszczególnych szczególnych przypadków zezwona to, lic, by zarząd mógł składać się w określonej części, nie przekraczająca jednej trzeciej łącznej liczby członków zarządu, z cudzoziemców lub obywateli fińskich zamieszkałych za granicą.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu może, z pominięciem zasad tych w akapicie 1, w przypadkach udzielać zezwolenia by zarząd mógł składać się w określonej części, która nie jednej trzeciej liczby członków zarządu, z cudzoziemców lub fińskich zamieszkałych za

§ 79a

Kapitał własny spółdzielni powinien dzielić się w rachunku bilansowym na związany kapitał własny i wolny kapitał własny. Związany kapitał własny składa się u kapitału udziałowego, kapitału

udziałów dodatkowych, kapitału udziałów lokacyjnych, funduszu rezerwowego i funduszu zasobowego. Pozostałe fundusze stanowią wolny kapitał własny. Zysk z okresu obrachunkowego wykazany jest zwłaszcza jako dodatek do wolnego kapitału własnego, a straty z okresu obrachunkowego i straty z poprzednich okresów obrachunkowych jako potrącenie od niego.

§ 79b

Jeżeli w ciągu okresu obrachunkowego zaksięgowano wartość środków założycielskich, to suma odpowiadająca temu zapisowi księgowemu winna zostać wniesiona na fundusz założycielski, do pasywów. Funduszem tym można dysponować tylko do przenoszenia środków na fundusz rezerwowy.

§ 79b

Jeżeli w okresie obrachunkowym zaksięgowano wartość środków założycielskich, to suma odpowiadająca temu zapisowi księgowemu powinna być wniesiona na fundusz do pasywów. Funduszem tym można ponować tylko do przenoszenia środków na fundusz rezerwowy oraz, jeżeli spółdzielnia ma kapitał udziałów lokacyjnych, wykorzystywać do emisji funduszu oraz do takiego odprowadzenia na fundusz udziałów lokacyjnych, o jakim mowa w akapicie 2 § 182.

§ 85

Statut może nakazywać utworzenie rady nadzorczej. Rada nadzorcza winna zostać wybrana przez zgromadzenie spółdzielni i składać się

§ 85

W statucie można założyć, że należy utworzyć radę nadzorczą. Rada nadzorcza winna zostać wybrana na zgromadzeniu spółdzielni i

dać się co najmniej z trzech członków.

co najmniej z trzech członków. W statucie można również postanowić, że od jednego do trzech członków, jednak mniej niż połowę, będzie się wyznaczać w jakiś inny sposób.

§ 11

§ 11

Jeżeli unieruchomiony kapitał własny spółdzielni przekracza jeden milion marek lub średnio ponad dwieście osób było zatrudnionych w spółdzielni w ciągu dwóch bezpośrednio poprzedzających okresów obrachunkowych, to co najmniej jeden kontroler powinien być kontrolerem uznanym przez Centralną Izbę Handlową lub przez izbę handlową albo zgodnie z akapitem 4 lub 5.

Jeżeli własny kapitał związany spółdzielni przekracza jeden milion marek lub średnio ponad dwieście osób było zatrudnionych w spółdzielni w ciągu dwóch bezpośrednio poprzedzających okresów obrachunkowych lub jeżeli spółdzielnia ma kapitał udziałów lokacyjnych, to przynajmniej jeden kontroler powinien być kontrolerem uznanym przez Centralną Izbę Handlową lub przez izbę handlową lub w taki sposób, jaki przewidziano w akap.

4 lub 5.

§ 152a

To, co powiedziano w §§ 151 i 152, należy odpowiednio stosować również i przy takiej fuzji, w której spółdzielnie łączą się i tworzą nową spółdzielnię w taki sposób, że członkowie spółdzielni rozwiązywanych stają się członkami spółdzielni przejmującej na warunkach ustalonych w umowie o połączeniu i w taki sposób, że spółdzielnia, która ulega rozwiązaniu, ustaje bez postępowania likwidacyjnego, przy czym jej dochody przechodzą do spółdzielni przejmującej, która staje się odpowiedzialna za jej straty.

Kiedy tworzy się spółdzielnię przejmującą, akt założycielski zastępuje się umową o połączeniu. Umowa powinna zawie-

rać projekt statutu spółdzielni przejmującej.

W umowie należy również określić, w jaki sposób winno się dokonać wyboru kierownictwa i kontrolerów spółdzielni przejmującej. Wybór ten winien zostać przeprowadzony po zatwierdzeniu umowy o połączeniu.

§ 153

W ciągu czterech miesięcy od decyzji o połączeniu podjętej przez zgromadzenie spółdzielni przekazującej lub, jeżeli wniesiono sprzeciw wobec odrzucenia tej decyzji, od daty, w której sprzeciw ten uznano prawomocnym orzeczeniem sądu za nieważny, na zarządy łączonych spółdzielni dla winny wystąpić do sądu właściwego dla miejscowości stanowiącej siedzibę spółdzielni przekazującej, o zezwolenie na połączenie. Do podania należy przejmującej. dołączyć dwa egzemplarze protokołu sporządzonego na zgromadzeniu spółdzielni przekazującej, na którym przyjęto propozycję połączenia, przy czym protokół ten winien zawierać pełny projekt umowy o połączeniu oraz podpisaną przez zarząd przekazującej zna-

§ 153

W ciągu czterech miesięcy od decyzji o połączeniu podjętej na zgromadzeniu spółdzielni przekazującej lub, jeśli wniesiono sprzeciw, od momentu tego sprzeciwu prawomocnym orzeczeniem sądu, zarząd spółdzielni powinien wystąpić o zezwolenie połączenie do sądu właściwego siedziby spółdzielni przekazującej lub też, w przypadku przewidzianym w § 152a, do sądu właściwego dla ustalonej w statucie siedziby spółdzielni Do podania należy dołączyć dwa egzemplarze protokołu na zgromadzeniu spółdzielni przekazującej, na którym przyjęto zycję połączenia, przy czym kół ten winien zawierać pełny projekt umowy o połączeniu. Do należy również dołączyć rejestr

spółdzielni listę znanych
spółdzielni wierzycieli,
z podaniem ich adresów.

nych spółdzielni wierzycieli z ich
adresami, podpisany przez zarząd
spółdzielni przekazującej.

§§ 156b i 156c są nowe.

Rozdz. 16a oraz zawarte w tym
rozdziale §§ 158a-158e są nowe.

Rozdz. 18 oraz wchodzące do
tego rozdziału § 164-195, jak
również § 196 zawarty w tym rozdziale,
są nowe pod względem treści.

§§ 197-205

projektu odpowiadają, przy pewnych
konkretach techniczno-prawnych, para-
grafom 164-172 ustawy obecnie obowiązującej.

*Ze szwedzkiego tłumaczyła
Maria Chelmińska*

Ponieważ do certyfikatu o udziale lokacyjnym w zasadzie nie można dołączyć kuponów na odsetki lub kuponów na prawo do subskrypcji, które mogłyby być specjalnie przekazywane, to w razie potrzeby powinno się móc w inny sposób przekazywać prawo, które daje taki kupon. W akapicie 2 proponuje się, by na życzenie wpisywać do rejestru udziałów lokacyjnych każdego, kto w oparciu o oddanie w zastaw, powierzenie lub z jakiejś innej przyczyny ma prawo do środków lub nowych udziałów lokacyjnych emitowanych przez spółdzielnię. Ten, kto występuje o wpis, powinien w wiarygodny sposób uzasadnić swoje prawo. Zarząd winien brać pod uwagę tego rodzaju wpisy przy płaceniu odsetek lub wydawaniu nowych certyfikatów o udziałach lokacyjnych oraz przy podziale dochodów w związku z rozwiązaniem spółdzielni. Zapis powinien zostać wykreślony z rejestru po stwierdzeniu w sposób nie ulegający wątpliwości, że prawo ustało.

Na podstawie rejestru udziałów lokacyjnych określa się również prawo do korzystania ze szczególnych uprawnień przysługujących z tytułu udziałów lokacyjnych. W akapitach 3 i 4 proponuje się postanowienie mające na celu uniknięcie niejasności co do tego, komu przysługują te uprawnienia w przypadku, gdy przekazanie udziału lokacyjnego zostaje dokonane w terminie zbliżonym do daty, w której została podjęta decyzja o płaceniu odsetek lub o podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych.

Zgodnie z akapitem 3 ten, kto otrzymał w posiadanie udział lokacyjny zanim spółdzielnia zajęła stanowisko, dotyczące np. decyzji o podziale zysku, ma prawo do środków przydzielanych przez spółdzielnię. Zatem prawo to przysługuje zawsze temu, kto w momencie podejmowania tej decyzji jest wpisany do rejestru udziałów lokacyjnych. Jako właściciela wpisanego do rejestru traktuje się również taką osobę, która zgodnie z akapitem 1 wykaże, że otrzymała prawo własności zanim decyzja zapadła, nawet jeśli własność ta nie została jeszcze zarejestrowana. Natomiast ten, kto otrzymał prawo własności po zapadnięciu tej decyzji, nie ma prawa do odsetek ze spółdzielni, nawet jeśli zostaje wpisany do rejestru udziałów lokacyjnych przed płaceniem odsetek. Jeżeli ktokolwiek inny niż właściciel ma prawo do dzielonych dochodów zgodnie z wpisem dokonany w rejestrze udziałów lokacyjnych, zgodnie z akapitem 2, może on realizować swoje uprawnienia jedynie wówczas, jeśli w momencie podejmowania decyzji był już wpisany do rejestru.

Akapit 4 tego paragrafu dotyczy prawa do uczestniczenia w podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych. Zgodnie z proponowanym § 177 prawo do subskrybowania nowych udziałów mają generalnie zarówno członkowie, jak i właściciele udziałów lokacyjnych, jednakże przysługujące członkom prawo pierwszeństwa można poprzez postanowienia statutowe uchylić w odniesieniu do nowej emisji. Ponadto prawo właściciela udziału lokacyjnego mogło zostać przekazane innej osobie, zgodnie z akapitem 2 niniejszego paragrafu. O prawie do uczestniczenia w podwyższeniu kapitału lokacyjnego rozstrzyga się wychodząc od tego, kto był członkiem spółdzielni lub był właścicielem udziału lokacyjnego lub był zgodnie z akapitem 2 wpisany do rejestru jako uprawniony w momencie podejmowania decyzji o podwyższeniu. W odniesieniu do członków wymaga się, by jeszcze przed podjęciem decyzji, o której mowa, zostali przyjęci na członków spółdzielni. Natomiast właściciel udziału lokacyjnego powinien w tym momencie być wpisany do rejestru udziałów lokacyjnych lub powinien móc dowiedzieć, że uzyskał prawo własności udziału lokacyjnego zanim decyzję podjął.

Przy podwyższaniu kapitału udziałów lokacyjnych należy, zgodnie z § 178, używać tzw. poświadczeń prawa do subskrypcji, które odpowiadają poświadczeniom emisyjnym określonym w ustawie o spółkach akcyjnych. Każdy, kto ma prawo do subskrypcji, ma prawo do otrzymania poświadczenia na każde z posiadanych praw do subskrypcji. Z drugiego zdania akapitu 4 wynika ponadto, że poświadczenie winno zostać wydane po podjęciu decyzji o podwyższeniu oraz że ten,

kto otrzymał poświadczenie prawa do subskrypcji ma w takim przypadku prawo do subskrypcji przy podwyższeniu kapitału udziałowego. Członek lub właściciel udziału lokacyjnego względnie osoba uprawniona, o której mowa w akapicie 2, jeśli nie chce osobiście uczestniczyć w podwyższeniu kapitału, może przekazać swoje prawo komu innemu.

W akapicie 2 postanawia się o tzw. zabezpieczeniu płatności przy wypłacaniu środków i przy podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych. Uznaje się, że przy wypłacaniu środków, np. przy płaceniu odsetek na udziały lokacyjne, spółdzielnia postępuje prawidłowo, jeżeli odsetki są płacone temu, kto w momencie podejmowania decyzji o płaceniu odsetek był wpisany do rejestru udziałów lokacyjnych jako właściciel lub osoba uprawniona. Na tej samej zasadzie postępowanie spółdzielni jest prawidłowe przy podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych, jeżeli dostarczono poświadczenie prawa do subskrypcji lub przy emisji nowych certyfikatów o udziałach lokacyjnych wydano je tym, którzy przy decyzji o podwyższeniu byli wpisani do rejestru udziałów lokacyjnych jako właściciele lub osoby uprawnione lub byli wtedy członkami spółdzielni.

Spółdzielnia nie otrzymuje jednak zabezpieczenia płatności, jeśli wiedziała lub powinna była wiedzieć, że płatność lub nowy udział lokacyjny kieruje się do niewłaściwej osoby, dając to osobie wpisanej do rejestru udziałów lokacyjnych. Taka sytuacja może powstać zwłaszcza wtedy, gdy ten, kto nabył udział lokacyjnych nie zgłosił swego nabycia udziału lokacyjnego przed decyzją, celem wpisania do rejestru, lecz mimo tego zgłasza się jako właściciel przed wypłaceniem odsetek lub wysłaniem poświadczenia prawa do subskrypcji do osoby uprawnionej. Jeżeli spółdzielnia nie dokonała rejestracji nabytku, który został zgłoszony zanim decyzję podjęto, to należy zawsze przyjąć, iż spółdzielnia wiedziała, że płatność kierowana jest do niewłaściwej osoby, kiedy kieruje się ją do tego, kto jest wpisany w rejestrze.

Akapit 6 tego paragrafu odpowiada akapitowi 2 § 13 rozdz.3 ustawy o spółkach akcyjnych, który dotyczy realizowania uprawnień odnoszących się do akcji będących w posiadaniu różnych osób. § 175. Paragraf ten zawiera postanowienie dotyczące wpisu, który należy w określonych przypadkach umieścić na certyfikacie o udziale lokacyjnym. Zgodnie z § 188 certyfikat o udziale lokacyjnym można unieważnić lub obniżyć jego wartość nominalną bez odpłatności, jeżeli jest to niezbędne dla pokrycia strat spółdzielni. Spółdzielnia może być także zmuszona, zgodnie z § 195, do spłacenia udziałów lokacyjnych w związku z fuzją. Wszelkie takie poczynania, łącznie z anulowaniem certyfikatu o udziale lokacyjnym oraz spłatą przy rozwiązaniu spółdzielni, winno się wpisywać na tym samym certyfikacie o udziale lokacyjnym. Jest to niezbędne dlatego, aby wszyscy, którzy otrzymują w posiadanie certyfikat o udziale lokacyjnym, mogli stwierdzić, opierając się wyłącznie na tym certyfikacie, że takie postępowania zostały przeprowadzone.

Właściciel udziału lokacyjnego nie zostanie bezwarunkowo zobowiązany do przedkładania spółdzielni certyfikatu o udziale lokacyjnym dla dokonywania na certyfikacie wpisów przepisanych prawem. Jednakże, m.in. po to, by informacje stanowiące zabezpieczenie przy nabywaniu udziałów lokacyjnych były prawidłowo wpisane, można zastosować pośredni przymus. W akapicie 3 proponuje się, aby spółdzielnia mogła wstrzymać odsetki, które winny zostać wpłacone na udział lokacyjny, dopóki certyfikat o udziale lokacyjnym, w przypadkach określonych w ustawie nie zostanie przedłożony spółdzielni.

§ 176. Pozyskiwanie kapitału udziałów lokacyjnych dla spółdzielni będzie wymagało postępowania dwuetapowego. Po pierwsze należy, przy zakładaniu spółdzielni lub przy zmianie statutu w spółdzielni już istniejącej, podjąć decyzję o umieszczeniu w statucie postanowień wymaganych ustawą. Następnie należy podjąć właściwą decyzję o emisji udziałów lokacyjnych w ramach statutu

oraz na warunkach postanowionych przez zgromadzenie. Decyzja taka powinna zawsze zapadać na zgromadzeniu, a zgromadzenie nie może upoważnić w tej sprawie ani zarządu, ani rady nadzorczej. Decyzja ta może zapaść na tym samym zgromadzeniu. Z drugiej strony nie ma żadnych przeszkód, aby decyzja o emisji udziałów lokacyjnych nie zapadała natychmiast. Należy jednak wówczas wziąć pod uwagę, że zgodnie z akapitem 5 § 164 zmiany statutu, która dotyczy wprowadzenia systemu udziałów lokacyjnych, nie można wprowadzić zanim możliwe jest zgłoszenie do rejestru handlowego. Proponuje się postanowić w § 184, że kapitał udziałów lokacyjnych powinno się zgłosić do zarejestrowania najpóźniej w rok od podjęcia decyzji o emisji udziałów lokacyjnych lub o podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych. Postanowienia statutu o kapitale udziałów lokacyjnych zgłasza się do zarejestrowania dopiero w połączeniu z tym. W akapicie 1 tego paragrafu postanawia się o wykorzystaniu kapitału udziałów lokacyjnych. Używane pojęcia odnoszą się z jednej strony do dwóch faz postępowania, a z drugiej strony do praktyki stosowania ustawy o spółkach akcyjnych.

Zgodnie z akapitem 2 kapitał udziałów lokacyjnych może być zwiększany poprzez nową emisję i emisję funduszu. Odpowiednikiem tej części akapitu są postanowienia rozdz.4 ustawy o spółkach akcyjnych dotyczące podwyższenia kapitału akcyjnego.

Decyzja o podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych winna zapaść na zgromadzeniu spółdzielni. Jeżeli w statucie zawarto postanowienia o kapitale minimalnym i maksymalnym i podwyższenie dokonuje się w tych granicach, a wartość nominalna udziałów lokacyjnych nie ulega zmianie, to decyzja może zostać podjęta zwykłą większością, zgodnie z § 61 ustawy o spółdzielni. W pozostałych przypadkach winno się stosować określony w § 164 tryb dokonywania zmiany statutu. W akapicie 4 postanawia się o trybie podejmowania decyzji o emisji funduszu. W przeciwieństwie do tego, co ustalono w poprzednim akapicie w sprawie podwyższenia kapitału udziałów lokacyjnych, emisja funduszu wymaga zawsze większości dwóch trzecich oddanych głosów. Jest to uzasadnione tym, aby uniknąć nieprzemyślanego, popartego przez nieznaczną mniejszość i nie związanego z odszkodowaniem odprowadzania na udziały lokacyjne, i w ten sposób być może do osób z zewnątrz, zysków spółdzielni, które mogły napływać w długim okresie działalności członków. Proponuje się, by w akapicie 2 § 182 postanowić w sprawie decyzji o tzw. emisji mieszanej.

§ 177. Paragraf ten dotyczy prawa pierwszeństwa do subskrybowania udziałów lokacyjnych, zarówno przy tworzeniu kapitału udziałów lokacyjnych, jak i przy jego zwiększeniu.

W akapicie 1 zawarto postanowienia dotyczące fazy, w której wprowadza się stosowanie kapitału udziałów lokacyjnych. Zgodnie z projektem członkowie spółdzielni mają prawo pierwszeństwa do udziałów lokacyjnych w proporcji do swoich udziałów. Rozumie się przez to liczbę udziałów, a nie to, ile udziałów członkowie opłacili w tej fazie. Zatem generalnie udziały lokacyjne, które są emitowane, będą w pierwszej fazie wyłącznie w posiadaniu członków spółdzielni. Potem mogą oni swobodnie przekazywać udziały lokacyjne osobom z zewnątrz. Jednakże w akapicie 3 proponuje się, aby zgromadzenie spółdzielni mogło postanowić o uchyleniu prawa pierwszeństwa do odpłatnej subskrypcji już przy pierwszej emisji udziałów lokacyjnych, jeżeli są spełnione warunki określone w tym akapicie.

W akapicie 2 postanawia się o prawie do subskrypcji przy powiększeniu kapitału udziałów lokacyjnych. W tym przypadku również właściciele udziałów lokacyjnych - niezależnie od tego, czy są członkami, czy nie - mają takie samo prawo jak członkowie do nowych udziałów lokacyjnych w proporcji do wcześniejszych udziałów. Również członkowie realizują swoje prawo do subskrypcji

głównie jako właściciele udziałów i właściciele udziałów lokacyjnych. Prawo członków i właścicieli udziałów lokacyjnych do nowych udziałów lokacyjnych określa się na takich samych podstawach, jak w przypadkach wymienionych w akapicie 3 § 165.

Ponieważ wszyscy członkowie i właściciele udziałów lokacyjnych mają prawo do subskrybowania nowych udziałów lokacyjnych, powinno istnieć tyle udziałów lokacyjnych do subskrypcji, by wszyscy chętni mogli dokonać subskrypcji proporcjonalnie do swoich udziałów.

Zgodnie z ostatnim zdaniem akapitu 2, w statucie można postanowić, że tylko właściciele udziałów lokacyjnych, a nie członkowie, mają prawo pierwszeństwa w subskrybowaniu nowych udziałów lokacyjnych, gdy kapitał udziałów lokacyjnych ulega powiększeniu drogą nowej emisji, tzn. za odpłatnością. Takie postanowienie nie może być ważne w odniesieniu do emisji funduszu lub emisji mieszanej, o której mowa w akapicie 2 § 182. Jeżeli zarówno członkowie, jak i właściciele udziałów lokacyjnych, mają prawo pierwszeństwa do nowych udziałów lokacyjnych, wówczas dla osoby planującej nabycie udziałów lokacyjnych może być bardziej korzystne zostanie członkiem spółdzielni i w ten sposób uzyskanie prawa do subskrypcji, niż specjalne nabywanie prawa do subskrypcji, co powinno hamować podwyższanie wartości udziałów lokacyjnych i rozwój rynków wtórnych.

Niekiedy może być korzystne dla spółdzielni uchylenie prawa pierwszeństwa członków i właścicieli udziałów lokacyjnych i objęcie zezwoleniem na subskrypcję jakichś określonych grup (emisja adresowana). Spółki akcyjne posługiwały się emisjami adresowanymi np. dla sfinansowania zakupu przedsiębiorstwa, dla opłacenia odszkodowań wynikających z fuzji oraz dla uzyskania pracowników, którzy są zarazem współwłaścicielami przedsiębiorstwa. Zgodnie z akapitem 3 istnieje możliwość uchylenia prawa pierwszeństwa przy odpłatnej subskrypcji udziałów lokacyjnych. Przy określonej w akapicie 2 § 182 emisji mieszanej uchylenie prawa pierwszeństwa nie powinno być dozwolone.

Warunkiem uchylenia jest istnienie uzasadnionej przyczyny, która leży w interesie spółdzielni i którą wymienia się w zaproszeniu na zgromadzenie zgodnie z akapitem 2 § 179.

W dalszym ciągu proponuje się wyraźnie stwierdzić w statucie, że możliwe jest uchylenie prawa pierwszeństwa na rzecz uprzywilejowania członków, w związku z czym właściciele udziałów lokacyjnych zajmą dalszą pozycję. Można uznać to za uzasadnione wychodząc od pierwotnego celu spółdzielni, polegającego na wspomaganie sytuacji materialnej i działalności gospodarczej członków. Im więcej członków finansuje działalność spółdzielni, tym większe ma spółdzielnia możliwości urzeczywistniania swych pierwotnych zadań. Uchylenie prawa pierwszeństwa na korzyść członków nie może jednak oznaczać, że w ten sposób członkowie zapewniają sobie bezwzględny przywilej kosztem właścicieli udziałów lokacyjnych. Przy ocenie tego winno się zwrócić szczególną uwagę na warunki subskrypcji.

Decyzja o uchyleniu winna zapadać zawsze na zgromadzeniu spółdzielni i uzyskać poparcie kwalifikowanej większości, tzn. co najmniej dwóch trzecich oddanych głosów.

§ 178. Prawo do subskrypcji udziałów lokacyjnych określa się w pierwszym rzędzie wychodząc od rejestru członków i rejestru udziałów lokacyjnych. Zgodnie z akapitem 1 § 170 członkowie spółdzielni i właściciele udziałów lokacyjnych mają prawo do subskrybowania udziałów lokacyjnych po zapadnięciu decyzji o emisji udziałów lokacyjnych. Celem ułatwienia przekazywania proponuje się w akapicie 1 tego paragrafu, by członkowie i właściciele udziałów lokacyjnych, a także osoby uprawnione o których mowa w akapicie 2 § 174, miały prawo uzyskać specjalne poświadczenie swego prawa do subskrypcji. Subskrypcji udziałów lokacyjnych dokonuje

się w ten sposób, że wymagana w decyzji o podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych liczba poświadczeń prawa do subskrypcji zostaje przekazana do spółdzielni.

Przy przekazaniu takiego poświadczenia lub subskrybowaniu udziału lokacyjnego lub wydaniu bez takiego poświadczenia certyfikatu o udziale lokacyjnym, w związku z emisją funduszu, należy odnotować na certyfikacie o udziale lokacyjnym, że zastosowano prawo pierwszeństwa. Zgodnie z § 169 powinno się wydać certyfikaty o udziałach lokacyjnych dla wszystkich udziałów lokacyjnych. W fazie tworzenia funduszu udziałów lokacyjnych i podejmowania decyzji o emitowaniu kapitału udziałów lokacyjnych członkowie nie mają jeszcze certyfikatów o udziałach lokacyjnych. W tym przypadku adnotacji o zastosowaniu prawa pierwszeństwa dokonuje się w rejestrze członków spółdzielni.

§ 179. W paragrafie tym postanawia się o trybie zwoływania zgromadzenia spółdzielni celem podjęcia po raz pierwszy decyzji o emisji udziałów lokacyjnych i o zwiększeniu kapitału udziałów lokacyjnych. Proponowane postanowienia odpowiadają § 4 rozdz.4 ustawy o spółkach akcyjnych.

§ 180. Paragraf ten dotyczy tworzenia kapitału udziałów lokacyjnych i treści decyzji o zwiększeniu tego kapitału. Celem jest to, że uprawnienia i obowiązki odnoszące się do związanego z tym trybu powinny zostać precyzyjnie określone. Postanowienia te odpowiadają pod względem zakresu rzeczowego § 5 rozdz.4 ustawy o spółkach akcyjnych.

§ 181. Subskrybowanie udziałów lokacyjnych będzie stanowiło czynność prawną dokonywaną w obligatoryjnej formie. W związku z subskrypcją należy sporządzić jedną lub więcej list subskrybcyjnych, w których winna zostać zawarta decyzja o emisji udziałów lokacyjnych lub o podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych oraz określone w tym paragrafie dokumenty dołączone do decyzji. Lista subskrybcyjna może się również składać z oddzielnych blankietów do subskrybowania.

§ 182. Paragraf ten dotyczy sumy, którą winno się zapłacić za udział lokacyjny i która w zasadzie nie może być niższa od wartości nominalnej udziału lokacyjnego. Suma, jaką winno się zapłacić spółdzielni za każdy z udziałów lokacyjnych oraz termin płatności powinny zostać określone w decyzji o emisji udziałów lokacyjnych lub o podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych. Zapłata winna być zawsze dokonywana gotówką, co oznacza, że jest możliwe wnoszenie sportu tytułem wpłaty. Uznano to za uzasadnione, gdyż zamiar emitowania udziałów lokacyjnych ma wyraźnie na celu pozyskanie dla spółdzielni nowego kapitału ryzyka. Dzięki zastosowaniu takiego trybu unika się ewentualnych problemów odnoszących się do waloryzowania własności sportowanej.

Akapit 2 tego paragrafu, który odpowiada akapitowi 2 § 12 rozdz.4 ustawy o spółkach akcyjnych, umożliwia podwyższanie kapitału udziałów lokacyjnych drogą tzw. emisji mieszanej. Jest to wyjątek od zakazu zgodnego z akapitem 1, dotyczącego kursów o zaniżonej wartości. Przy emisji mieszanej spółdzielnia otrzymuje od subskrybenta tylko część nominalnej wartości udziałów lokacyjnych w gotówce, a resztę podwyższenia pokrywa się poprzez wewnętrzny przelew kapitału w spółdzielni. Różnicę między łączną sumą za udziały lokacyjne a sumą uzyskaną od subskrybentów odprowadza się na kapitał udziałów lokacyjnych z wolnego kapitału własnego lub z funduszu rezerwowego, względnie z kapitału zasobowego. Do tego przelewu nie można wykorzystywać kapitału udziałowego.

Przy emisji funduszu każdy członek i każdy właściciel udziałów lokacyjnych ma absolutne prawo pierwszeństwa do otrzymania nowych udziałów lokacyjnych, proporcjonalnie do tego, co posiadał wcześniej. Jest to niezbędne aby ten, którego ta sprawa dotyczy, mógł utrzymać swój proporcjonalny udział w spółdzielni przy podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych. Ten proporcjonalny udział

może zmienić się tylko wtedy, gdy spółdzielnia wskutek powiększenia uzyskuje kapitał z zewnątrz, tzn. przy emisji odpłatnej, jeśli członek lub właściciel udziałów lokacyjnych niekoniecznie wykorzystuje swe prawo do subskrypcji, w związku z czym jego proporcjonalny udział stanu posiadania ulega zmniejszeniu. Ze względu na odprowadzenie funduszu występujące przy emisji mieszanej, tzn. "gratisową" część powiększenia, emisja mieszana bardzo przypomina emisję funduszu. Jednakże przy emisji mieszanej członek i właściciel udziału lokacyjnego musi zawsze ulokować własne środki w spółdzielni, aby uczestniczyć w darmowej części emisji mieszanej. By uniknąć sytuacji, w której ucierpiałaby równorzędność członków i właścicieli udziałów lokacyjnych w związku z podwyższeniem kapitału udziałów lokacyjnych drogą emisji mieszanej, w akapicie 2 proponuje się, ażeby w przypadku jeśli darmowa część, tzw. przelew z funduszu przy emisji mieszanej, przekracza jedną czwartą łącznej wartości nominalnej nowych udziałów lokacyjnych, wprowadzić wymóg, by decyzja na zgromadzeniu spółdzielni zapadała przy poparciu większości dziewięciu dziesiątych. Jeżeli różnica jest mniejsza od jednej czwartej, to decyzja winna zapadać w trybie ustalonym w akapicie 4 § 176, tzn. w taki sam sposób, jak przy decyzji o emisji funduszu. W odniesieniu do emisji mieszanych zgodnie z akapitem 2 § 177 nie powinno się w statucie dopuszczać odchodzenia od prawa pierwszeństwa członków do nowych udziałów lokacyjnych. Odejście od prawa pierwszeństwa nie powinno również, zgodnie z akapitem 3 § 177, być dozwolone przy podejmowaniu decyzji o podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych. Jeżeli suma wpłacona za udziały lokacyjne przekracza ich wartość nominalną, to zgodnie z akapitem 3 "suma przekraczająca", tzn. tzw. zysk z emisji, jest odprowadzana na fundusz rezerwowy.

§ 183. Paragraf ten dotyczy przypadku, w którym opłata za udział lokacyjny jest niewystarczająca. Przy subskrybowaniu udziału lokacyjnego spółdzielnia powinna otrzymać od subskrybenta opłatę za subskrypcję. Na sumę tę składa się zarówno wartość nominalna udziału lokacyjnego, jak i ewentualny kurs jej podwyższenia. Osoba dokonująca subskrypcji udziałów lokacyjnych powinna opłacić zgodnie z decyzją o emisji udziałów lokacyjnych lub o podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych.

W paragrafie tym postanawia się, odpowiednio do § 12 rozdz. 2 ustawy o spółkach akcyjnych. O trybie, jaki należy przyjąć przy wnoszeniu płatności lub jeśli stwierdzono zaginięcie udziału lokacyjnego lub też przy przekazaniu udziału łącznie ze zobowiązaniami płatniczymi innej osobie (tzw. postępowanie upadłościowe). Udział lokacyjny można również unieważnić, jeżeli nie zarejestrowano jeszcze kapitału udziałów lokacyjnych lub jego podwyższenia.

Spółdzielnia doznaje straty w przypadku nieopłacenia udziałów lokacyjnych. W akapicie 3 proponuje się w związku z tym postanowienie dotyczące odszkodowania, jakie subskrybent winien zapłacić spółdzielni. Aby uniknąć trudności w jego określaniu ustala się, że odszkodowanie, zgodnie ze wspomnianymi wyżej postanowieniami ustawy o spółkach akcyjnych, będzie stanowiło proporcjonalną część właściwej płatności.

§ 184. W paragrafie tym postanawia się o tym, kiedy decyzja o emisji kapitału udziałów lokacyjnych traci moc. Udziały lokacyjne mogą być subskrybowane tylko w okresie subskrypcji. Ponieważ kapitał udziałów lokacyjnych stanowi sumę ustaloną, powinno się subskrybować wszystkie udziały lokacyjne. Jeśli to się nie stanie, decyzja traci moc. To samo obowiązuje w odniesieniu do kapitału udziałów lokacyjnych o ustalonej wartości minimalnej i maksymalnej, co oznacza, że przynajmniej suma odpowiadająca określonej w decyzji minimalnej liczbie udziałów lokacyjnych winna być subskrybowana w okresie subskrypcji. Tym samym nie jest wymagane subskrybowanie maksymalnej liczby udziałów lokacyjnych.

Następstwem tego, że decyzja o utworzeniu lub podwyższeniu kapitału lokacyjnego traci moc staje się to, że traci również moc taka zmiana statutu, która została podjęta z zastrzeżeniem, iż zostanie dokonana subskrypcja kapitału lub jego podwyższenia. Suma wpłacona przez subskrybentów winna zostać im natychmiast zwrócona. Zgodnie z proponowanym akapitem 5 § 164 powinno się równocześnie zgłosić do rejestru handlowego zmianę statutu i rejestrację kapitału udziałów lokacyjnych.

Zgodnie z akapitem 2 kapitał udziałów lokacyjnych lub jego podwyższenie należy zgłosić do rejestracji w ciągu roku od podjęcia decyzji w tej sprawie. Warunkiem rejestracji jest to, że kapitał udziałów lokacyjnych musi być zgodny z tą decyzją i że co najmniej połowa tego kapitału została wpłacona. Zgodnie z akapitem 3 do zgłoszenia do rejestru handlowego należy dołączyć poświadczenie zarządu i stanowisko kontrolerów w tej sprawie.

W akapicie 4 proponuje się, iż suma, którą należy wnieść za udziały lokacyjne, winna zostać wpłacona w ciągu roku od zarejestrowania zgodnie z akapitem 2. Spółdzielnia powinna w ciągu miesiąca od upływu tego terminu zgłosić do rejestru handlowego ile spośród udziałów lokacyjnych mieszczących się w zarejestrowanej kwocie zostało opłaconych w pełni. Paragraf ten ma na celu to, aby informacje w rejestrze handlowym dotyczące kapitału udziałów lokacyjnych były prawidłowe i wiarygodne.

§ 185. Akapit 1 tego paragrafu dotyczy zaniedbania obowiązku zgłoszenia do rejestru oraz odmowy zarejestrowania. Jeżeli zarejestrowanie nie zostanie dokonane w ciągu przewidzianego roku, to decyzja traci moc niezależnie od przyczyny zaniedbania. Również odrzucenie wniosku o rejestrację powoduje, że decyzja traci moc. Wówczas opłaty wniesione za udziały lokacyjne zwraca się subskrybentom.

W akapicie 2 postanawia się, kiedy płatność lub podwyższenie kapitału lokacyjnego nabiera mocy. Dzieje się to przy rejestracji i potem zaksięgować kapitał udziałów lokacyjnych jako kapitał udziałów lokacyjnych spółdzielni.

Akapit 3 tego paragrafu dotyczy uprawnień, jakie pociągają za sobą udziały lokacyjne i które nabierają mocy z chwilą zarejestrowania kapitału udziałów lokacyjnych, jeżeli w decyzji nie postanowiono inaczej. W decyzji takiej można postanowić, że całość lub część tych uprawnień nabiera mocy dopiero później. Jednakże uprawnienia te muszą nabrać mocy najpóźniej w rok po zarejestrowaniu. Uprawnienia te nie mogą nabrać mocy przed zarejestrowaniem.

§ 186. Zgodnie z proponowanym § 176 udziały lokacyjne mogą być emitowane odpłatnie przy emisji i nowej emisji, a poza tym nieodpłatnie przy emisji funduszu. Przy emisji funduszu spółdzielnia nie uzyskuje nowego kapitału od subskrybentów, a jedynie z innych pozycji kapitałowych spółdzielni odprowadza się środki na kapitał udziałów lokacyjnych. Emisji funduszu można dokonać bądź przez wydanie nowych udziałów lokacyjnych, bądź też przez podwyższenie wartości nominalnej starych udziałów lokacyjnych.

Emisja funduszu nie jest sprzeczna z zakresem zawartym w § 38 ustawy o spółdzielniach. Przy emisji funduszu spółdzielnia odprowadza jedynie środki z jednej pozycji na drugą, bez dokonywania żadnych płatności. Spółdzielnia nie spłaca też na ogół udziałów lokacyjnych. Tryb postępowania przy emisji funduszu odpowiada analogicznemu postępowaniu określonymu w ustawie o spółkach akcyjnych.

Zgodnie z akapitem 1 tego paragrafu emisja funduszu może być dokonana przy użyciu wolnego kapitału własnego, który można dzielić, lub przy użyciu kapitału zasobowego i funduszu rezerwowego własnych kapitałów związanych. Nie wolno natomiast używać do tego celu kapitału

udziałowego. Spółdzielnia może sama postanowić, która z wymienionych wyżej pozycji kapitałowych zostanie wykorzystana przy emisji funduszu oraz w jakiej kolejności będzie się to odbywało. Środki wykorzystane na emisję funduszu powinny zgadzać się co do wysokości z utworzonym w ten sposób kapitałem udziałów lokacyjnych lub z podwyższeniem tego kapitału. Rejestracji emisji funduszu należy dokonywać w taki sam sposób, jak przy podwyższaniu kapitału udziałów lokacyjnych za odpłatnością.

Udziały właściwe w spółdzielni należy wносить w gotówce, a przy podwyższaniu udziałów nie można wykorzystywać środków spółdzielni od ich opłacenia. W ciągu roku zmniejsza się wartość udziałów wpłaconych przez członków. W przypadku konieczności podwyższenia wartości nominalnej udziałów, nawet starzy członkowie są zobowiązani do wpłacenia w gotówce różnicy między starym i nowym udziałem. Zgodnie z propozycją spółdzielnia poprzez emisję udziałów lokacyjnych, może wynagrodzić starym członkom faktyczną stratę wynikłą z inflacji, tworząc w spółdzielni kapitał udziałów lokacyjnych oraz, drogą emisji funduszu, dając członkom udziały lokacyjne. Wymaga to oczywiście, aby spółdzielnia uznała takie postępowanie za celowe i aby spółdzielnia miała kapitał własny, który można wykorzystać do emisji funduszu. W przypadku konieczności płacenia na takie udziały lokacyjne normalnych odsetek z zysku, koszty mogą stać się za wysokie dla spółdzielni. Należy również podkreślić, że emisja funduszu nie przynosi spółdzielni nowego kapitału.

§ 187. Paragraf ten dotyczy utraty udziałów lokacyjnych otrzymanych przy emisji funduszu. Proponowane postanowienia odpowiadają § 14 rozdz. 4 ustawy o spółkach akcyjnych. Również przy emisji funduszu określa się termin subskrypcji udziałów lokacyjnych. Jednakże właściciel udziału lokacyjnego nie utraci swego prawa do nowego udziału lokacyjnego jeżeli przekroczy ten termin. W zasadzie prawo to nigdy nie ulega przedawnieniu. Jednakże aby umożliwić w praktyce doprowadzenie emisji funduszu do końca, niezbędne jest postanowienie w ustawie o utracie prawa do uzyskania udziału lokacyjnego przy emisji funduszu, jeżeli właściciel nie skorzysta ze swego prawa w odpowiednim terminie.

Spółdzielnia ma prawo uznać czy powinna podjąć kroki związane z monitowaniem i przekazywaniem. Jeżeli takie kroki nie zostaną podjęte, to właściciel udziału lokacyjnego ma prawo na czas nieograniczony do udziałów lokacyjnych pochodzących z emisji funduszu.

Monitowania i przekazywania nie można stosować wówczas, gdy emisji funduszu dokonano w formie nieodpłatnego podwyższenia wartości nominalnej starych udziałów lokacyjnych.

§ 188. Paragraf ten dotyczy obniżenia kapitału udziałów lokacyjnych z powodu działalności przynoszącej straty. Oznacza to, że wkład osoby, która dokonała lokaty, przepada całkowicie lub częściowo. Postanowienie to ma na celu zabezpieczenie uprawnień z jednej strony wierzycieli, a z drugiej strony właścicieli udziałów lokacyjnych.

Zgodnie z akapitem 1 decyzję o obniżeniu kapitału udziałów lokacyjnych podejmuje zgromadzenie spółdzielni. W odniesieniu do tej decyzji należy odpowiednio stosować § 179. Obniżenia można dokonać jedynie na pokrycie takich strat wykazanych w zatwierdzonym bilansie, na pokrycie których nie wystarcza wolny kapitał własny spółdzielni, kapitał udziałowy, ewentualny kapitał udziałów dodatkowych i fundusz rezerwowy.

Zgodnie z akapitem 2 obniżenia kapitału udziałów lokacyjnych dokonuje się przez obniżenie wartości nominalnej wszystkich udziałów lokacyjnych lub też, jeżeli dla pokrycia strat potrzebny jest cały kapitał udziałów lokacyjnych, poprzez zniszczenie udziałów lokacyjnych. Obniżenia wymaga również zmiana statusu. W przypadku konieczności uiszczenia udziałów lokacyjnych, właściciele udziałów lokacyjnych tracą również uprawnienia nadzorcze i wszystkie inne

przywiązane do udziałów lokacyjnych uprawnienia w spółdzielni. taka sytuacja powinna w praktyce prowadzić do ustania spółdzielni poprzez likwidację lub bankructwo, jeżeli nastąpiło utracenie całego kapitału własnego.

Zgodnie z akapitem 3 obniżenie należy zgłosić do rejestracji w ciągu czterech miesięcy od decyzji o obniżeniu. Dla zabezpieczenia interesu wierzycieli proponuje się zgodnie z akapitem 3 § 37, że odsetki nie będą płacone na udziały lokacyjne przez trzy lata od momentu rejestracji, chyba że kapitał udziałów lokacyjnych wzrósł co najmniej o trzykrotność obniżonej kwoty.

§ 189. Pomimo, że z punktu widzenia spółdzielni kapitał udziałów lokacyjnych jest stałym kapitałem własnym, również i on może być obniżany poprzez spłacanie udziałów lokacyjnych lub obniżanie ich wartości nominalnej. Oznacza to, że suma wpłacona za udział lokacyjny powinna zostać zwrócona osobie, która dokonała lokaty. Paragraf ten ma na celu stworzenie spółdzielni warunków umożliwiających również odejście od systemu udziałów lokacyjnych. Powinno jednak znaleźć się postanowienie na ten temat w statucie spółdzielni. Z uwagi na sytuację właścicieli udziałów lokacyjnych niezbędne jest umieszczenie postanowienia o możliwości obniżenia w statucie spółdzielni. Ustalenia te odpowiadają, z pewnymi wyjątkami, §§ 1 i 3 rozdz. 6 ustawy o spółkach akcyjnych, stanowiącym o obniżeniu kapitału akcyjnego w połączeniu z wypłaceniem właścicielom akcji kwot, które wpłacili za akcje.

Zgodnie z § 167 postanowienie o spłaceniu, które włącza się do statutu, powinno dotyczyć wyłącznie nowych akcji, które będą subskrybowane po ten decyzji. Takie postępowanie stanowi zabezpieczenie dla właściciela udziału lokacyjnego, że spółdzielnia nie spłaci na zasadzie działania wstecz udziałów lokacyjnych emitowanych jeszcze wcześniej.

Spłata udziałów lokacyjnych lub obniżenie ich wartości nominalnej może być dokonywane tylko po normalnej cenie. Jest to niezbędne dla zabezpieczenia właścicieli udziałów lokacyjnych z uwagi na to, że cena subskrypcji udziałów lokacyjnych w międzyczasie mogła znacznie przekroczyć ich wartość nominalną i że członkowie spółdzielni mogą postanowić o spłacie bez zgody osób, które dokonały lokaty. Jeżeli normalna cena przekracza wartość nominalną, to z zysku spółdzielni należy wydzielić kwotę większą niż wartość obniżenia.

Zgodnie z akapitem 1 decyzję o obniżaniu kapitału udziałów lokacyjnych winno się podjąć w trybie określonym w akapicie 2 § 164, to znaczy w taki sam sposób, jak w przypadku decyzji o wprowadzeniu w spółdzielni systemu udziałów lokacyjnych.

Zgodnie z akapitem 2 w decyzji o obniżeniu należy podać sumę, o którą kapitał udziałów lokacyjnych ma zostać obniżony. Jeżeli kapitał udziałów lokacyjnych zostaje obniżony tylko częściowo, to powinna zostać obniżona wartość nominalna udziałów lokacyjnych, przy czym obniżenie połączone ze spłatą według zasady równorzędności powinno oddziaływać tak samo na wszystkie udziały lokacyjne i w związku z tym wszystkie udziały lokacyjne powinny być równe pod względem wartości nominalnej. Jak stwierdzono wyżej, w związku z obniżeniem może zaistnieć konieczność spłacenia z zysku spółdzielni sumy, która może nawet być wy/sza od wartości obniżenia i którą należy również wymienić w decyzji o obniżeniu. Dzieje się tak wówczas, gdy normalna cena udziałów lokacyjnych jest wyższa od wartości nominalnej. Jeżeli obniżenie jest tylko częściowe, to z sumy, która przekracza nominalną wartość, spłaca się na ogół proporcjonalnie równie dużą część jak ta, o którą obniżono wartość nominalną. Ażeby spłacić tę część, która przekracza wartość obniżenia, spółdzielnia powinna mieć do dyspozycji wolny kapitał własny. Nie wolno w tym celu wykorzystywać kapitału związanego.

Uprawnienia wierzycieli spółdzielni zabezpiecza się w związku z obniżeniem kapitału udziałów lokacyjnych w sposób dwojaki. Zgodnie z akapitem 2 obniżenie kapitału udziałów lokacyjnych wymaga po pierwsze tego, aby po obniżeniu spółdzielnia miała pełne pokrycie na obniżony kapitał udziałów lokacyjnych i inny związany kapitał własny wykazany w zatwierdzonym bilansie za ostatni okres obrachunkowy. Jeżeli kapitał udziałów lokacyjnych zostaje obniżony w całości, to z innego związanego kapitału własnego należy zarezerwować pokrycie, o którym stanowi ten akapit. Innym czynnikiem zabezpieczającym wierzycieli jest to, że obniżenia nie wolno dokonywać bez zgody wierzycieli i bez zabezpieczenia ich roszczeń. Zgodnie z akapitem 3-6 dokonuje się tego drogą postępowania sądowego, odpowiednio do ustaleń § 3 rozdz. 6 ustawy o spółkach akcyjnych. Uprawomocnienie decyzji o obniżeniu wymaga zezwolenia sądu. Tryb postępowania związany z zezwoleniem wymaga, aby sąd wysłał wezwania do wierzycieli spółdzielni, zaś wierzyciel, który sprzeciwia się obniżeniu, powinien w oznaczony czasie zgłosić do sądu, że sprzeciwia się obniżeniu. Następnie spółdzielnia ma miesiąc czasu na wpłacenie długu tego wierzyciela lub zabezpieczenia w sposób, który sąd uzna. Następnie spółdzielnia winna zgłosić do rejestru o obniżeniu. Obniżenie kapitału udziałów lokacyjnych wymaga też zawsze zmiany statutu, którą również należy zgłosić do rejestracji.

§§ 190-194. Mając na celu poprawę możliwości samofinansowania spółdzielni i ujednoczenie sposobu samofinansowania spółdzielni ze stosowanym w spółce akcyjnej, proponuje się w tych paragrafach, aby również spółdzielnia dać możliwość stosowania weksli konwersyjnych i pożyczek opcyjnych. Przy formułowaniu tych postanowień wzorowano się na analogicznych postanowieniach ustawy o spółkach akcyjnych. Jednakże zarządu spółki nie można upelnomocnić do zaciągnięcia pożyczki ani do podjęcia decyzji o podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych. Mając na względzie z jednej strony członków spółdzielni i właścicieli udziałów lokacyjnych, a z drugiej strony posiadaczy weksli i certyfikatów opcyjnych, potrzebne jest precyzyjne formułowanie tych postanowień w odniesieniu do analogicznych ustaleń ustawy o spółkach akcyjnych. Jednakże w zasadzie zarówno te postanowienia, jak i ich uzasadnienie, są podobne do paragrafów o wekslach konwersyjnych i pożyczkach opcyjnych, zawartych w rozdziale 5 ustawy o spółkach akcyjnych. Decyzja na zgromadzeniu spółdzielni o zaciągnięciu takiej pożyczki na weksel, o jakiej mowa w § 190, wymaga zwykłej większości, o ile statut nie stanowi inaczej. Jeżeli w decyzji uchyla się prawo pierwszeństwa członków lub właścicieli udziałów lokacyjnych, to należy stosować tryb podejmowania decyzji ustalony w akapicie 2 § 191.

§ 195. Paragraf ten zawiera postanowienia o statucie właścicieli udziałów lokacyjnych w przypadku, gdy spółdzielnia łączy się z inną spółdzielnią. Dla członków spółdzielni połączenie to nie jest tzw. fuzją przymusową. Zgodnie z § 158 członkowie spółdzielni przekazującej, którzy nie zaakceptowali decyzji o połączeniu, mają prawo do wystąpienia ze spółdzielni w ciągu 30 dni od ostatecznej decyzji zgromadzenia, w trybie określonym w § 64. Zgodnie z akapitem 2 tegoż paragrafu członek ma prawo natychmiast po dokonaniu fuzji do otrzymania z powrotem od spółdzielni przejmującej całej sumy, którą wpłacił jego udział.

W analogiczny sposób proponuje się, aby właściciele udziałów lokacyjnych w spółdzielni przekazującej uzyskali prawo do spłaty swoich udziałów lokacyjnych. Ponieważ zgromadzenie spółdzielni, które postanawia o fuzji, powinno wiedzieć, w jakim zakresie spółdzielnia przekazująca będzie ewentualnie musiała spłacić udziały lokacyjne, zatem ten, kto żąda spłaty, powinien powiadomić spółdzielnię o sumy żądaniu najpóźniej na zebraniu spółdzielni, na którym omawiane jest połączenie. Żądanie można przesłać do spółdzielni jeszcze przed zgromadzeniem, np. w liście do

zarządu. Żądanie można także przedstawić ustnie na zgromadzeniu lub przekazać pisemnie zgromadzeniu.

Cena spłaty jest normalną ceną udziału lokacyjnego, która może być także m.in. niższa od wartości nominalnej udziału.

W akapitach 2 i 3 zawarto wskazówki dotyczące trybu dokonywania spłaty. Spory dotyczące prawa do spłaty i wysokości spłaty, zgodnie z akapitem 4 winny być rozstrzygane przez arbitrów, w trybie określonym w § 196.

Rozdział 19

Postanowienia szczegółowe

Postanowienia tego nowego rozdziału, z wyjątkiem § 196, odpowiadają postanowieniom rozdz. 18 obowiązującej ustawy. Tak więc zmiana dotyczy jedynie zmiany numeru rozdziału, co jest niezbędne z powodu włączenia do ustawy nowych postanowień o kapitale udziałów lokacyjnych. § 196. W paragrafie tym postanawia się o trybie postępowania arbitrażowego, które należy stosować przy sporach dotyczących spłaty, wysokości spłaty oraz sumy, którą powinno się odzyskać, a które mogą powstać w sytuacjach wymienionych w §§ 156b. 189 i 195. Proponowane postanowienia odpowiadają analogicznym postanowieniom § 5 rozdz. 16 ustawy o spółkach akcyjnych. Proponowany system uwzględnia możliwość zaskarżenia do sądu orzeczenia arbitrów. §§ 197-205. Proponowane paragrafy odpowiadają §§ 164-172 obowiązującej ustawy. W paragrafach tych dokonano pewnych poprawek techniczno-prawnych.

2. Wejście w życie

Proponowane postanowienia dają spółdzielni nowe możliwości pozyskiwania kapitału i rozwijania struktury organizacyjnej. Spółdzielnia nie będzie miała podanych nowych zobowiązań z wyjątkiem obowiązków zgodnych z § 33, który dotyczy podwyższania funduszu rezerwowego. Paragraf ten zawiera żądanie minimalnej wysokości, wynoszącej 15.000 marek. Może to oznaczać zaostrzenie regulacji w odniesieniu do niektórych małych spółdzielni. Postanowienia te winny wejść w życie zaraz po ich przyjęciu i uchwaleniu.

TEKSTY USTAW

W oparciu o to, co przedstawiono wyżej, przekłada się Parlamentowi następujący projekt ustawy:

U S T A W A

W SPRAWIE ZMIANY USTAWY O SPÓŁDZIELNIACH

Zgodnie z decyzją Parlamentu:

z m i e n i a s i ę w ustawie z dnia 28 maja 1954 o spółdzielniach (247/54) § 33, § 37 akap. 1, § 69 akap. 2, § 79b akap. 1, § 85 akap. 1, § 88 akap. 3, § 153, tytuł rozdz. 18 oraz §§ 164-172

w tym § 33 w brzmieniu częściowo zmienionym ustawą z dnia 29 maja 1981 (371/81), § 37 akap. 1, § 79b akap. 1, § 88 akap. 3, §§ 169-172 w brzmieniu wymienionej ustawy z dnia 29 maja 1981, § 153 w brzmieniu częściowo zmienionym ustawą z dnia 9 lipca 1982 (546/82), § 164 w brzmieniu ustawy z dnia 10 czerwca 1988 (502/88) i §§ 166-168 w brzmieniu ustawy z dnia 19 grudnia 1980 (861/80) oraz

d o d a j e s i ę w § 35 nowy akap. 3, w § 79a, w brzmieniu wymienionej ustawy z dnia 29 maja 1981, nowy akap. 4, a także nowe §§ 152a, 156b i 156c, nowy rozdz. 16a, nowe §§ 173-195 i nowy rozdz. 19 w następującym brzmieniu:

§ 33

W spółdzielni powinien istnieć fundusz rezerwowy, który powinien powiększać się aż osiągnie wartość jednej setnej obrotów wykazanych w bilansie, jednak nie mniej niż 15 000 marek.

W statucie można postanowić, że fundusz rezerwowy powinien osiągnąć wartość wyższą od określonej w akapicie 1.

§ 35

Suma dzielona jako zysk nie może przewyższać łącznej sumy zysku według zatwierdzonego bilansu za ostatni okres obrachunkowy oraz pozostałego wolnego kapitału własnego spółdzielni, po odjęciu strat wykazanych w bilansie i sumy, którą należy zgodnie z ustawą lub statutem spółdzielni odprowadzić na fundusz rezerwowy lub w inny sposób pozostawić nie podzieloną.

§ 37

Jeżeli zysk z okresu obrachunkowego i pozostały wolny kapitał własny spółdzielni nie wystarczają do pokrycia strat spółdzielni, to powinno się użyć do tego celu udziałów i funduszu rezerwowego.

§ 69

Ministerstwo Przemysłu i Handlu może, z pominięciem przeszkód zawartych w akapicie 1, w poszczególnych przypadkach udzielać zezwolenia na to, by zarząd mógł składać się w określonej części, która nie przekracza jednej trzeciej liczby członków zarządu, z cudzoziemców lub obywateli fińskich zamieszkałych za granicą.

§ 79a

Kapitał własny spółdzielni powinien dzielić się w rachunku bilansowym na związany kapitał własny i wolny kapitał własny. Związany kapitał własny składa się z kapitału udziałowego, kapitału udziałów dodatkowych, kapitału udziałów lokacyjnych, funduszu rezerwowego i funduszu zasobowego. Pozostałe fundusze stanowią wolny kapitał własny. Zysk z okresu obrachunkowego wykazywany jest zwłaszcza jako dodatek do wolnego kapitału własnego, a straty z okresu obrachunkowego i straty z poprzednich okresów obrachunkowych jako potrącenie od niego.

§ 79b

Jeżeli w okresie obrachunkowym zaksięgowano wartość środków założycielskich, to suma odpowiadająca temu zapisowi księgowemu powinna zostać wniesiona na fundusz założycielski, do pasywów. Funduszem tym można dysponować tylko do przenoszenia środków na fundusz rezerwowy oraz, jeżeli spółdzielnia ma kapitał udziałów lokacyjnych, wykorzystywać do emisji funduszu oraz do takiego odprowadzania na fundusz udziałów lokacyjnych, o jakim mowa w akapicie 2 § 182.

§ 85

W statucie można postanowić, że należy utworzyć radę nadzorczą. Rada nadzorcza winna zostać wybrana na zgromadzeniu spółdzielni i składać się z co najmniej trzech członków. W statucie można również postanowić, że od jednego do trzech członków, jednak mniej niż połowę, będzie się wyznaczać w jakiś inny sposób.

§ 88

Jeżeli własny kapitał związany spółdzielni przekracza jeden milion marek lub średnio ponad dwieście osób było zatrudnionych w spółdzielni w ciągu dwóch bezpośrednio poprzedzających okresów obrachunkowych lub jeżeli spółdzielnia ma kapitał udziałów lokacyjnych, to przynajmniej jeden kontroler powinien być kontrolerem uznanym przez Centralną Izbę Handlową lub przez izbę handlową lub w taki sposób, jaki przewidziano w akap. 4 lub 5.

§ 152a

To, co powiedziano w §§ 151 i 152, należy odpowiednio stosować również i przy takiej fuzji, w której spółdzielnie łączą się i tworzą nową spółdzielnię w taki sposób, że członkowie spółdzielni rozwiązywanych stają się członkami spółdzielni przejmującej na warunkach ustalonych w umowie o połączeniu i w taki sposób, że spółdzielnia, która ulega rozwiązaniu, ustaje bez postępowania likwidacyjnego, przy czym jej dochody przechodzą do spółdzielni przejmującej, która staje się odpowiedzialna za jej straty.

Kiedy tworzy się spółdzielnię przejmującą, akt założycielski zastępuje się umową o połączeniu. Umowa powinna zawierać projekt statutu spółdzielni przejmującej. W umowie należy również określić, w jaki sposób winno się dokonać wyboru kierownictwa i kontrolerów spółdzielni przejmującej. Wybór ten winien zostać przeprowadzony po zatwierdzeniu umowy o połączeniu.

§ 153

W ciągu czterech miesięcy od decyzji o połączeniu podjętej na zgromadzeniu spółdzielni przekazującej lub, jeśli wniesiono sprzeciw, od momentu odrzucenia tego sprzeciwu prawomocnym orzeczeniem sądu, zarząd spółdzielni powinien wystąpić o zezwolenie na połączenie do sądu właściwego dla siedziby spółdzielni przekazującej lub też, w przypadku przewidzianym w § 152a, do sądu właściwego dla ustalonej w statucie siedziby spółdzielni przejmującej. Do podania należy dołączyć dwa egzemplarze protokołu sporządzonego na zgromadzeniu spółdzielni przekazującej, na którym przyjęto propozycję połączenia, przy czym protokół ten winien zawierać pełny projekt umowy o połączeniu. Do podania należy również dołączyć rejestr znanych spółdzielni dłużników z ich adresami, podpisany przez zarząd spółdzielni przekazującej.

§ 156b

Jeżeli spółdzielnia posiada ponad dziewięć dziesiątych akcji spółki akcyjnej, a liczba głosów przysługujących z tytułu tych akcji przekracza dziewięć dziesiątych łącznej liczby głosów przysługujących z tytułu akcji w tej spółce, to spółdzielnia ma prawo odkupić pozostałe akcje po normalnej cenie od pozostałych właścicieli akcji. Ten, którego akcje mogą zostać odkupione, ma prawo zażądać, by spółdzielnia spłaciła jego akcje.

Spory dotyczące prawa do wykupu i wysokości spłaty winny być rozstrzygane przez arbitrów w trybie określonym w § 196.

Jeżeli nie można zawrzeć porozumienia o wykupie, spółdzielnia winna powiadomić o tym pisemnie zarząd spółdzielni, który powinien wnieść do sądu o wyznaczenie kuratora dla ochrony prawa nieznanym właścicielom akcji spółki akcyjnej w sprawie sporu.

§ 156c

Właściciel akcji, która ma zostać wykupiona, winien za odbiorem spłaty przekazać spółdzielni tytuł własności akcji w ciągu miesiąca od zawarcia porozumienia o wysokości spłaty lub od momentu, w którym decyzja o wysokości spłaty nabrała mocy prawnej. W przypadku zaniebdania tego, spółdzielnia powinna, zgodnie z ustawą o oddawaniu do depozytu pieniędzy, papierów wartościowych lub tytułów jako płatności lub celem uwolnienia się od innych zobowiązań poprzez ich dopełnienie (281/31), niezwłocznie przekazać sumę spłaty do głównego egzekutora, bez określania warunków odzyskania tej sumy. Jeżeli prawo do spłaty nie jest sporne lub decyzja w tej sprawie nabrała mocy prawnej bez równoczesnego zawarcia porozumienia o wysokości spłaty lub ustalenia wysokości spłaty, to spółdzielnia ma prawo do otrzymania tytułu akcji w oparciu o złożenie uznanego przez arbitrów zabezpieczenia spłaty należności za wykup. Właściciel akcji ma wówczas prawo do odpowiednich odsetek od momentu złożenia zabezpieczenia do momentu ostatecznego ustalenia należnej mu sumy spłaty.

Spółdzielnia zostaje uznana za właściciela akcji po złożeniu wspomnianego wyżej depozytu lub po złożeniu zabezpieczenia. Posiadacz tytułu akcji ma prawo do otrzymania należnej sumy spłaty wraz z odsetkami jedynie w zamian za przekazanie tytułu akcji, na którym dokonuje się odpowiedniej adnotacji o przekazaniu.

W razie nie przekazania tytułu akcji w ciągu roku od momentu, w którym spółdzielnia zgodnie z akapitem 2 stała się właścicielem akcji, można wystawić nowy tytuł akcji na spółdzielnię. Tytuł

akcji należy wówczas zaopatrzyć w adnotację, że został on wystawiony w miejsce poprzedniego tytułu akcji. W przypadku późniejszego przekazania spółdzielni poprzednio wystawionego tytułu akcji, należy go zniszczyć.

Rozdział 16a

Przekształcenie spółdzielni w spółkę akcyjną

§ 158a

Spółdzielnię można przekształcić w spółkę akcyjną. Decyzja w tej sprawie winna zapaść w trybie określonym w § 63.

W związku z tą decyzją powinno się przyjąć statut przedsiębiorstwa sporządzony zgodnie z ustawą o spółkach akcyjnych (734/78) oraz uznać liczbę akcji przypadających poszczególnym członkom i właścicielom udziałów dodatkowych i udziałów lokacyjnych. Na zgromadzeniu spółdzielni, na którym podjęto decyzję o przekształceniu w spółkę akcyjną, powinno się następnie, stosując przyjęty już statut przedsiębiorstwa, przeprowadzić wybory, których zgodnie ze statutem przedsiębiorstwa winno dokonać zgromadzenie przedsiębiorstwa.

Protokół sporządzony na temat tej decyzji odpowiada aktowi założycielskiemu spółki akcyjnej. Do protokołu należy dołączyć statut przedsiębiorstwa. Ponadto w protokole należy podać nazwisko, zawód, narodowość i adres każdego z członków, a także liczbę przypadających na niego akcji.

§ 158b

Członek, który nie akceptuje decyzji o przekształceniu, ma prawo natychmiast wystąpić ze spółdzielni i otrzymać z powrotem sumę odpowiadającą całemu jego udziałowi. Zgłoszenie o wystąpieniu należy przedłożyć zarządowi spółdzielni w ciągu trzydziestu dni od podjęcia decyzji o przekształceniu. Przed tym terminem nie wolno wpisywać przekształcenia w spółkę akcyjną do rejestru handlowego, jeżeli nie zaakceptowali go wszyscy członkowie. Spółka akcyjna odpowiada za spłacenie udziałów.

§ 158c

Zarząd spółki akcyjnej powinien zgłosić do rejestru handlowego o tym, że spółdzielnia przekształciła się w spółkę akcyjną, przy czym należy tu odpowiednio stosować postanowienia o zgłoszeniu do rejestru handlowego przy tworzeniu spółki. Do zgłoszenia należy dołączyć poświadczenie przez kontrolera uznanego przez Centralną Izbę Handlową lub izbę handlową, że dochody spółki akcyjnej wystarczają na pokrycie strat i kapitału akcyjnego.

§ 158d

Jeżeli na członkach spółdzielni spoczywa dodatkowy obowiązek wobec wierzycieli, to w związku z przekształceniem w spółkę akcyjną nie zostają oni zwolnieni z odpowiedzialności, jeżeli nie zgodzili się na to wierzyciele.

Jeżeli wierzyciel, który w sposób potwierdzony otrzymał powiadomienie o tym, że spółdzielnia zostaje przekształcona w spółkę akcyjną i jeżeli, korzystając z prawa wierzyciela do sprzeciwiania się temu, by zwolnić członków z odpowiedzialności za długi, nie poinformuje on spółdzielni o tym, że sprzeciwia się zwolnieniu, w ciągu trzech miesięcy od momentu, w którym otrzymał powiadomienie, to uznaje się, że wyraził na to zgodę.

§ 158e

Spółdzielnia zostaje przekształcona w spółkę akcyjną z chwilą wpisania zmiany do rejestru handlowego.

Rozdział 18

Kapitał udziałów lokacyjnych

§ 164

W statucie spółdzielni można postanowić, że spółdzielnia ma kapitał udziałów lokacyjnych. Decyzja o włączeniu do statutu lub o zmianie postanowień przewidzianych w tym rozdziale zapada na zgromadzeniu spółdzielni. Decyzja jest ważna tylko wtedy, gdy uzyska poparcie co najmniej dwóch trzecich oddanych głosów, jeśli niżej nie postanowiono inaczej. Ponadto gdy wprowadza się do statutu postanowienia o kapitale udziałów lokacyjnych, członkowie winni zostać poinformowani, w trybie przewidzianym w akap. 1 § 56, o projekcie statutu.

Kapitał udziałów lokacyjnych składa się z udziałów lokacyjnych. Wartość nominalna kapitału udziałów lokacyjnych powinna być wymieniona w statucie. Udziały lokacyjne powinny być jednakowej wielkości. Wszystkie udziały lokacyjne pociągają za sobą jednakowe prawa w spółdzielni.

W statucie należy wymienić wysokość kapitału udziałów lokacyjnych lub też, jeżeli można go obniżać lub zwiększać bez zmiany statutu, kapitał minimalny i kapitał maksymalny, przy czym kapitał minimalny musi stanowić co najmniej jedną czwartą kapitału maksymalnego.

Takie postanowienie statutowe lub jego zmiana, które wymagają zarejestrowania kapitału udziałów lokacyjnych lub podwyższenia względnie obniżenia kapitału udziałów lokacyjnych, winno zostać ogłoszone do rejestracji i zarejestrowane dopiero równocześnie z rejestrowaniem, podwyższeniem lub obniżeniem kapitału udziałów lokacyjnych.

§ 165

Odsetki na udziały lokacyjne są płacone z zysku spółdzielni w sposób ustalony w statucie. W statucie można postanowić, że udziały lokacyjne dają korzystniejsze prawo do zysku niż udziały właściwe i udziały dodatkowe.

Przy rozwiązaniu spółdzielni udziały lokacyjne wypłacane są właścicielowi przed udziałami właściwymi i udziałami dodatkowymi, jeśli statut nie stanowi inaczej. Jeżeli dochody spółdzielni nie wystarczają na wypłacenie udziałów lokacyjnych w pełnej wysokości, to udziały te są spłacane proporcjonalnie do ich liczby.

Przy rozwiązaniu spółdzielni udziały lokacyjne dają prawo do określonego w akapicie 1 § 120 zatrzymania własności, zgodnie z proporcją między kapitałem udziałów lokacyjnych a kapitałem udziałowym. Właścicielom udziałów lokacyjnych przysługuje prawo do owego zatrzymania proporcjonalnie do liczby posiadanych przez nich udziałów lokacyjnych.

Decyzja o wprowadzeniu do statutu takiego postanowienia o korzystniejszym prawie z tytułu udziałów lokacyjnych, przewidzianym w akapicie 1, jest ważna jedynie jeśli uzyska poparcie co najmniej dwóch trzecich głosów oddanych na zgromadzeniu spółdzielni. Ponadto członkowie powinni zostać poinformowani, w trybie, który określono w akapicie 1 § 56, o projekcie zmiany statutu.

Udziały lokacyjne nie mogą skutkować zobowiązania do płacenia dodatkowych należności ani ekstra obciążeń.

§ 166

Decyzja o wykorzystaniu zysku do płacenia odsetek na udziały lokacyjne zapada na zgromadzeniu spółdzielni. Zgromadzenie nie może postanowić o płaceniu wyższej kwoty, niż proponowana lub zaakceptowana przez zarząd, jeżeli nie wynika inaczej z akapitu 2 lub ze statutu.

Jeżeli właściciele udziałów lokacyjnych posiadający co najmniej jedną dziesiątą lub ustaloną w statucie mniejszą część udziałów lokacyjnych wyrażą takie żądanie na zwykłym zgromadzeniu spółdzielni, zanim została podjęta decyzja o wykorzystaniu zysku, to wówczas zgromadzenie spółdzielni winno postanowić, że wypłaci się w odsetkach co najmniej połowę zysku pozostałego po odliczeniu wykazanych w bilansie strat z wcześniejszych okresów obrachunkowych, w takim stopniu, w jakim przewyższa on wolne fundusze i fundusz rezerwowy łącznie z sumą, którą zgodnie z ustawą lub statutem winno się odprowadzić na fundusz rezerwowy lub w inny sposób zatrzymać. Właściciele udziałów lokacyjnych nie mogą jednak żądać, by rozdzielono w ten sposób z zysku więcej, niż wynosi suma odpowiadająca dziesięciu procentom kapitału udziałów lokacyjnych. Przy wykorzystywaniu zysku do płacenia odsetek na udziały lokacyjne członków nie stosuje się § 36, ani akapitów 2 i 3 § 37.

§ 167

Decyzja o zmianie statutu w sposób ograniczający zgodnie z § 170 możliwość przekazywania już wydanych udziałów lokacyjnych lub w sposób dający spółdzielni możliwość obniżenia kapitału udziałów lokacyjnych w odniesieniu do już wydanych udziałów lokacyjnych zgodnie z § 189 wymaga, poza decyzją określoną w akapicie 2 § 164, zgody wszystkich właścicieli udziałów lokacyjnych.

Decyzja o zmianie statutu w sposób ograniczający prawo do zysku lub majątku w odniesieniu do już wydanych udziałów lokacyjnych wymaga, poza decyzją określoną w akapicie 2 § 164, zgody tych właścicieli udziałów lokacyjnych, którzy mają co najmniej połowę wszystkich udziałów lokacyjnych i ponad dziewięć dziesiątych udziałów lokacyjnych przedstawionych na zgromadzeniu.

§ 168

Udziały lokacyjne nie pociągają za sobą prawa do głosowania. Właściciel udziału lokacyjnego nie będący członkiem spółdzielni ma prawo uczestniczenia w zgromadzeniu spółdzielni osobiście lub

przez zastępcę lub w asyście oraz ma prawo wypowiedzenia się. Zastępca powinien przedstawić pełnomocnictwo z odpowiednią datą. Upoważnienie jest ważne tylko na jedno zgromadzenie, chyba że z pełnomocnictwa wynika inaczej. Pełnomocnictwo może być jednak ważne najwyżej przez trzy lata od daty wystawienia. Postanowienia § 52 i akapitu 2 § 55 dotyczą również właścicieli udziałów lokacyjnych.

To, o czym mowa w §§ 66 i 81 dotyczy również decyzji podejmowanych kosztem właścicieli udziałów lokacyjnych.

Właściciel udziału lokacyjnego ma takie samo prawo jak członkowie do zabierania głosu zgodnie z § 92. Należy tu odpowiednio stosować § 93 w odniesieniu zarówno do członków spółdzielni, jak i do właścicieli udziałów lokacyjnych.

Właściciel udziału lokacyjnego, który nie jest członkiem spółdzielni, ma prawo do zabrania głosu zgodnie z § 123.

§ 169

Właściciel udziału lokacyjnego, który został wpisany do rejestru udziałów lokacyjnych, powinien otrzymać certyfikat o udziale lokacyjnym, który wystawia się na określoną osobę. Certyfikat o udziale lokacyjnym może dotyczyć wielu udziałów lokacyjnych. Certyfikatu o udziale lokacyjnym nie wolno wydawać przed zarejestrowaniem kapitału udziałów lokacyjnych lub jego podwyższenia ani przed opłacaniem całej należności za udział lokacyjny.

W certyfikacie o udziale lokacyjnym należy wpisać nazwę spółdzielni, kolejny numer certyfikatu o udziale lokacyjnym oraz wartość nominalną udziału lokacyjnego, jak również liczbę udziałów lokacyjnych objętych tym certyfikatem. Certyfikat o udziale lokacyjnym powinien mieć datę i podpis zarządu lub osoby upoważnionej przez zarząd. Certyfikat o udziale lokacyjnym może być podpisany faksymile lub w jakiś inny podobny sposób.

Na życzenie właściciela udziału lokacyjnego zarząd winien, za odpowiednią opłatą, wydać certyfikat o udziale lokacyjnym lub połączyć różne certyfikaty i udziałach lokacyjnych.

Przed sporządzeniem certyfikatu o udziale lokacyjnym spółdzielnia może wydać zaświadczenie tymczasowe, wystawione na określoną osobę, stwierdzające prawo do jednego lub wielu udziałów lokacyjnych i zawierające warunek, że certyfikat o udziale lokacyjnym zostanie przekazany wyłącznie za zwrotem zaświadczenia tymczasowego. Na życzenie można w zaświadczeniu tymczasowym dokonać wpisu o dokonanych płatnościach za udział lokacyjny.

§ 170

Udział lokacyjny można przekazywać i nabywać bez ograniczenia, jeśli w statucie nie postawiono inaczej. Ograniczenie zawarte w statucie należy odnotować w certyfikacie o udziale lokacyjnym lub w zaświadczeniu tymczasowym. Przekazanie lub nabycie, które nastąpiło w sposób sprzeczny z tymi postanowieniami, nie skutkuje wobec spółdzielni. Nie dotyczy to jednak udziałów lokacyjnych uzyskanych poprzez dziedziczenie, prawo małżeńskie lub testament.

Po podjęciu decyzji o emisji udziałów lokacyjnych prawo do subskrybowania nowych udziałów lokacyjnych może być przekazywane oddzielnie.

Spółdzielnia nie wolno przyjmować tytułem odszkodowania ani tytułem gwarancji własnych udziałów lokacyjnych.

§ 171

Przy przekazywaniu lub zastawianiu certyfikatu o udziale lokacyjnym lub zaświadczenia tymczasowego winno się odpowiednio stosować udzielenie w sprawie weksli bieżących zawarte w §§ 13, 14 i 22 ustawy o wekslach /622/47/. Przy zastosowaniu tych postanowień osoba posiadająca certyfikat o udziale lokacyjnym lub zaświadczenie tymczasowe i które zgodnie z umieszczoną przez spółdzielnię adnotacją na tym dokumencie została wpisana jako właściciel w rejestrze udziałów lokacyjnych, winna być stawiana na równi z osobą, co do której zgodnie z akapitem 2 § 13 ustawy o wekslach zakłada się, że ma prawo do potwierdzenia weksla.

To, co postanowiono w §§ 13, 14 i 22 ustawy o wekslach w sprawie weksli wystawionych na okaziciela należy odpowiednio stosować do certyfikatów opcyjnych oraz poświadczeń przewidzianych w § 178.

§ 172

Zarząd spółdzielni powinien prowadzić rejestr wszystkich udziałów lokacyjnych spółdzielni /zwany rejestrem udziałów lokacyjnych/. Do rejestru wpisuje się certyfikat o udziale lokacyjnym według kolejnego numeru, datę wystawienia oraz nazwisko właściciela, jego zawód, narodowość i adres, a także liczbę udziałów lokacyjnych objętych danym certyfikatem o udziale lokacyjnym.

Powinno się prowadzić alfabetyczny rejestr osób posiadających udziały lokacyjne /zwany rejestrem właścicieli udziałów lokacyjnych/, który powinien zawierać dane personalne wymienione w akapicie 1 oraz informację o liczbie udziałów lokacyjnych będących w posiadaniu każdego z właścicieli.

Rejestr udziałów lokacyjnych i rejestr właścicieli udziałów lokacyjnych można prowadzić w formie systemu fiszek lub kartoteki, które można sporządzać przy pomocy elektronicznego opracowywania danych lub w inny podobny sposób.

Rejestr udziałów lokacyjnych i rejestr właścicieli udziałów lokacyjnych powinny być dostępne dla każdego w siedzibie spółki. Każdy ma prawo, za opłaceniem kosztów spółdzielni, do otrzymania kopii rejestru lub jego części.

§ 173

Nabycie udziałów lokacyjnych, które zostało zgłoszone przez nabywcę i o których dostarczono wiarygodnej informacji łącznie z potwierdzeniem o wniesieniu przepisanej opłaty skarbowej, jak również inne zgłoszone do spółdzielni zmiany, które powinno się wprowadzać do rejestru, powinny być niezwłocznie wpisywane do rejestru. Wpis winien być datowany.

Jeżeli ostatnie przekazanie udziału lokacyjnego zostało odnotowane in blanco na certyfikacie o udziale lokacyjnym lub na zaświadczeniu tymczasowym, to przed dokonaniem zapisu w rejestrach należy umieścić nazwisko właściciela na certyfikacie o udziale lokacyjnym względnie na zaświadczeniu tymczasowym. Przedłożony spółdzielni certyfikat o udziale lokacyjnym należy zaopatrzyć w adnotację o wpisaniu do rejestrów oraz umieścić datę dokonania tej czynności.

§ 174

Ten, kto nabył udział lokacyjny nie ma prawa realizować uprawnień, które w spółdzielni przysługują właścicielom udziałów lokacyjnych, zanim nie zostanie wpisany do rejestru udziałów lokacyjnych lub nie zgłosi spółdzielni swojego nabytku wraz z przekazaniem informacji w tej sprawie.

Na życzenie spółdzielnia powinna wpisywać do rejestru udziałów lokacyjnych każdego, kto w oparciu o pisemny dokument dowiedzie, iż w oparciu o zastaw, powierzenie lub z jakiejś innej przyczyny ma prawo do środków wypłacanych przez spółdzielnię lub do nowych udziałów lokacyjnych przy podwyższaniu kapitału udziałów lokacyjnych. Wpis winien zostać wykreślony z chwilą ustalenia, że uprawnienie ustało.

Prawo do otrzymania wypłacanych przez spółdzielnię środków z tytułu udziałów lokacyjnych ma jedynie ten, kto uzyskał prawo własności udziału lokacyjnego lub w sposób zgodny z postanowieniami akapitu 2 został wpisany do rejestru udziałów lokacyjnych zanim decyzja o wypłaceniu została podjęta.

Prawo do subskrybowania nowych udziałów lokacyjnych ma jedynie ten, kto uzyskał prawo własności udziału lokacyjnego lub został przyjęty na członka lub w sposób ustalony w akapicie 2 został wpisany do rejestru udziałów lokacyjnych zanim podjęto decyzję o podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych. Prawo do subskrybowania ma również ten, któremu to prawo zostało przekazane przez jednego spośród wymienionych wyżej właścicieli udziałów lokacyjnych, członków lub uprawnionych.

Wypłaty środków dokonane przez spółdzielnię oraz wystawianie certyfikatów o udziałach lokacyjnych lub poświadczeń wspomnianych w § 178 są prawomocne wówczas, gdy wypłata lub wystawienie kierowane są do tego, kto w momencie podjęcia wymienionej w akapitach 2 i 3 decyzji był wpisany w rejestrze udziałów lokacyjnych jako właściciel lub osoba uprawniona lub kto wówczas był przyjęty na członka, z wyjątkiem przypadku, w którym spółdzielnia wiedziała lub powinna była wiedzieć, że świadczenie skierowano do niewłaściwej osoby.

Jeżeli dany udział lokacyjny jest własnością wielu osób, to tylko poprzez wspólnego reprezentanta mogą one realizować uprawnienia w spółdzielni, które przysługują właścicielowi.

§ 175

Jeżeli spółdzielnia dokonuje płatności na rzecz właściciela udziału lokacyjnego, w związku z wykupem udziału lokacyjnego lub przy rozwiązaniu spółdzielni, należy to niezwłocznie odnotować na certyfikacie o udziale lokacyjnym. Podobnie należy dokonać na certyfikacie o udziale lokacyjnym adnotacji w przypadku, gdy został on unieważniony lub gdy nastąpiło obniżenie jego wartości nominalnej bez dokonania spłaty.

Jeżeli w związku z ustaniem certyfikatu o udziale lokacyjnym wystawiono na jego miejsce nowy, należy to odnotować na nim.

Jeżeli certyfikat o udziale lokacyjnym winien zgodnie z niniejszą ustawą zostać zaopatrzony w adnotację lub w związku z decyzją zgromadzenia spółdzielni o podziale udziałów lokacyjnych podlega wymianie na dwa lub więcej certyfikatów o udziałach lokacyjnych, to spółdzielnia może wstrzymać płatność odsetek przypadających na certyfikat o udziale lokacyjnym do czasu przedłożenia tego certyfikatu celem adnotacji lub wymiany.

§ 176

Jeżeli na zgromadzeniu spółdzielni zapadła decyzja o wprowadzeniu do statutu postanowień określonych w § 164 oraz decyzja o emisji udziałów lokacyjnych, to kapitał udziałów lokacyjnych może wnieść poprzez odpłatne subskrybowanie udziałów lokacyjnych /emisja/ lub poprzez nieodpłatne wydawanie udziałów lokacyjnych /emisja funduszu/.

Kapitał udziałów lokacyjnych może być zwiększony poprzez subskrypcję udziałów lokacyjnych lub odpłatne podwyższenie ich wartości nominalnej /nowa emisja/ lub poprzez wydanie udziałów lokacyjnych względnie podwyższenie wartości nominalnej udziałów lokacyjnych bez odpłatności /emisja funduszu/.

Decyzję o podwyższeniu podejmuje zgromadzenie spółdzielni w trybie określonym w § 61, jeśli podwyższenie odbywa się w granicach kapitału minimalnego i kapitału maksymalnego, zgodnie ze statutem i jeśli wartość nominalna udziałów lokacyjnych nie ulega zmianie. W pozostałych przypadkach decyzję o podwyższeniu podejmuje się w trybie określonym w § 164.

Decyzja o emisji funduszu jest ważna jedynie wtedy, gdy uzyskała poparcia co najmniej dwóch trzecich oddanych głosów.

§ 177

Kiedy podejmuje się decyzję o emisji udziałów lokacyjnych, członkowie spółdzielni mają prawo pierwszeństwa do udziałów lokacyjnych, proporcjonalnie do swych udziałów.

Przy podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych członkowie spółdzielni i właściciele udziałów lokacyjnych mają prawo pierwszeństwa do nowych udziałów lokacyjnych zgodnie z proporcją między kapitałem udziałowym a kapitałem udziałów lokacyjnych. Przysługujące członkom prawo określa się proporcjonalnie do ich udziałów, a prawo przysługujące właścicielom udziałów lokacyjnych określa się proporcjonalnie do posiadanych przez nich udziałów lokacyjnych. W statucie można postanowić, że tylko właściciele udziałów lokacyjnych mają prawo pierwszeństwa do nowych udziałów lokacyjnych przy nowej emisji, poza przypadkiem określonym w akapicie 2 § 182. Z wyjątkiem przypadku przewidzianego w akapicie 2 § 182 zgromadzenie spółdzielni przy emisji lub nowej emisji uchylić prawo pierwszeństwa zgodnie z akapitami 1 i 2. Decyzja w tej sprawie jest ważna tylko wtedy, gdy z uwagi na interes spółdzielni istnieje uzasadniony powód do uchylecia prawa pierwszeństwa lub jeśli uchylenie dokonuje się na korzyść członków spółdzielni i jeżeli decyzja uzyskała poparcie co najmniej trzech czwartych oddanych głosów.

§ 178

Członkowie spółdzielni, właściciele udziałów lokacyjnych i osoby uprawnione, o których mowa w akapicie 2 § 174, mają prawo do otrzymania poświadczenia na każde prawo subskrypcji, przy czym poświadczenie to podpisuje się zgodnie z akapitem 2 § 169. Z poświadczenia powinno wynikać, ile takich poświadczeń należy przekazać przy subskrybowaniu nowych udziałów lokacyjnych lub przy wydawaniu certyfikatów o udziałach lokacyjnych w związku z emisją funduszu.

Przy wydawaniu poświadczenia wymienionego w akapicie 1 lub przy subskrybowaniu udziałów lokacyjnych lub przy wydawaniu certyfikatu o udziale lokacyjnym w związku z emisją funduszu i bez posługiwania się takim poświadczeniem, należy wpisać na certyfikacie o udziale lokacyjnym oraz w rejestrze członków, że zastosowano prawo pierwszeństwa.

§ 179

Propozycja zarządu spółdzielni w sprawie emisji udziałów lokacyjnych lub podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych powinna być dostępna w siedzibie spółdzielni dla członków i właścicieli udziałów lokacyjnych co najmniej w ciągu tygodnia przed zwołaniem spółdzielni i powinna zostać niezwłocznie przesłana członkom lub właścicielom udziałów lokacyjnych, którzy tego żądają oraz należy ją przedstawić na zwołaniu spółdzielni. Jeżeli bilans nie jest omawiany na tym zwołaniu, to propozycji należy dołączyć następujące dokumenty:

1/ egzemplarze dokumentów dotyczących bilansu z uwzględnieniem ostatniego salda, zaopatrzonych w adnotację o decyzji zwołania spółdzielni w sprawie zysku i ewentualnych strat,
2/ sprawozdanie zarządu o takich wydarzeniach posiadających istotne znaczenie dla sytuacji spółdzielni, które zaistniały po sporządzeniu ostatniego bilansu oraz
3/ wypowiedź kontrolerów oraz, jeśli spółdzielnia ma radę nadzorczą, jej wypowiedź na temat sprawozdania.

W zaproszeniu na zwołanie powinno się zaznaczyć, jakie prawo pierwszeństwa do udziałów lokacyjnych proponuje się przyznać członkom spółdzielni lub właścicielom udziałów lokacyjnych lub innym osobom i jak powinien postępować ten, kto chce skorzystać ze swego prawa pierwszeństwa. Jeżeli proponuje się uchylenie prawa pierwszeństwa członków lub właścicieli udziałów lokacyjnych zgodnie z akapitami 1 i 2 § 177, to w projekcie decyzji należy podać przyczynę uchylenia.

§ 180

W decyzji o emisji lub nowej należy podać:

- 1) wysokość kapitału udziałów lokacyjnych lub sumę, o jaką kapitał udziałów lokacyjnych winien wzrosnąć lub odpowiednie wielkości minimalne i maksymalne,
 - 2) prawo pierwszeństwa do subskrybowania udziałów lokacyjnych, które przysługuje członkom udziałów lokacyjnych lub właścicielom udziałów lokacyjnych lub osobom w inny sposób uprawnionym do subskrybowania udziałów lokacyjnych,
 - 3) czas subskrypcji oraz krótszy termin, który nie może przekroczyć jednego miesiąca od rozpoczęcia czasu subskrypcji, w ciągu którego członkowie i właściciele udziałów lokacyjnych mogą skorzystać ze swego prawa pierwszeństwa,
 - 4) wartość nominalną udziału lokacyjnego oraz wysokość sumy, którą należy wpłacić za udział lokacyjny,
 - 5) czas, w ciągu którego udziały lokacyjne winny zostać opłacone
oraz
 - 6) podstawę obliczenia, w oparciu o które te z udziałów lokacyjnych, w stosunku do których nie zostanie wykorzystane w przepisany czas prawo pierwszeństwa, zostaną oferowane do subskrypcji oraz podstawy obliczenia, według którego winny zostać podzielone te udziały lokacyjne, w odniesieniu do których przy subskrypcji przekraczającej wyznaczony limit nie korzystano z prawa pierwszeństwa, jeżeli nie upoważniono zarządu do podjęcia decyzji w tej sprawie.
- Jeżeli decyzja o emisji udziałów lokacyjnych lub o podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych odbiega w swej treści od tego, co podano w zaproszeniu na zebraniu, to każdy z członków lub właścicieli udziałów lokacyjnych, który zgodnie z decyzją ma prawo pierwszeństwa do subskrypcji udziałów lokacyjnych, powinien niezwłocznie zostać powiadomiony o tej decyzji w taki sposób, jaki zgodnie ze statutem przysługuje członkom spółdzielni w związku z innymi powiadomieniami.

Powinno się zarazem poinformować, w jaki sposób ma postępować członek lub właściciel udziału lokacyjnego, który chce skorzystać ze swego prawa pierwszeństwa. Termin subskrypcji nie zaczyna biec przed przekazaniem takiej informacji.

§ 181

Subskrybowanie udziałów lokacyjnych winno być dokonywane na liście subskrybcyjnej, która zawiera decyzję o emisji udziałów lokacyjnych lub o podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych. Egzemplarz statutu spółdzielni oraz dokumenty przedłożone zgodnie z akapitem 1 § 179 należy dołączyć do listy subskrybcyjnej lub udostępnić subskrybentom w miejscu podanym na liście.

§ 182

Suma wpłacana za udział lokacyjny nie może być niższa od wartości nominalnej udziału lokacyjnego. Płatności należy dokonywać w gotówce.

Przy emisji udziałów lokacyjnych lub podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych można jednak subskrybować na sumę niższą od wartości nominalnej, jeżeli odprowadza się na kapitał udziałów lokacyjnych z wolnego kapitału własnego, funduszu rezerwowego lub funduszu zasobowego różnicę między łączną wartością nominalną nowych udziałów lokacyjnych a sumą, która winna zostać wpłacona za udziały lokacyjne. Jeżeli różnica ta jest większa od jednej czwartej łącznej wartości nominalnej nowych udziałów lokacyjnych, to decyzja w tej sprawie jest ważna jedynie wtedy, gdy uzyskała poparcie co najmniej dziewięciu dziesiątych oddanych głosów. Jeżeli różnica jest mniejsza od jednej czwartej, to powinno się stosować akapit 4 § 176.

Z sumy otrzymanej za udziały lokacyjne powinno się odprowadzić na fundusz rezerwowy tę część, która przewyższa wartość nominalną.

§ 183

W razie nie wniesienia sumy należnej za udział lokacyjny w wyznaczonym terminie i najpóźniej w ciągu miesiąca od wystosowania przez zarząd monitu wzywającego do zapłaty, zarząd może orzec przepadek tego udziału lokacyjnego. Monit wzywający do zapłaty, wynikający ze stwierdzonego opóźnienia, winien zostać wysłany do zalegającego z płatnością, jeżeli jego adres jest znany spółdzielni. W przeciwnym wypadku monit winien zostać opublikowany w gazecie rozpowszechnianej w miejscowości, w której znajduje się siedziba spółdzielni.

Zarząd może zezwolić innej osobie na przejęcie udziału lokacyjnego co do którego orzeczono przepadek i zobowiązać tę osobę do wniesienia należnej płatności lub też, jeżeli nie zarejestrowano kapitału udziałów lokacyjnych lub jego podwyższenia, unieważnić taki udział lokacyjny.

Jeżeli orzeczono przepadek udziału lokacyjnego i również od nowego subskrybenta nie uzyskano pełnej płatności, to osoba, która pierwsza subskrybowała przepadły udział lokacyjny winna tytułem odszkodowania wpłacić do spółdzielni jedną dziesiątą pełnej płatności za udział lokacyjny.

§ 184

Jeżeli w okresie subskrypcji nie dokonano subskrypcji udziałów lokacyjnych na sumę odpowiadającą minimalnej wysokości podanej w decyzji o emitowaniu udziałów lokacyjnych, to decyzja ta traci moc. Podobnie traci moc taka decyzja o zmianie statutu, którą podjęto w oparciu o

warunek, że kapitał udziałów lokacyjnych zostanie wpłacony lub podwyższony. Tym samym suma wpłacona za subskrypcję udziałów lokacyjnych podlega natychmiastowemu zwrotowi.

Kapitał udziałów lokacyjnych lub jego podwyższenie winno się zgłosić do rejestracji w ciągu roku od podjęcia decyzji w tej sprawie. Warunkiem zarejestrowania jest to, że kapitał udziałów lokacyjnych jest zgodny z decyzją i że co najmniej połowa kapitału udziałów lokacyjnych lub jego podwyższenia została wpłacona. Jednakże podwyższenia nie wolno zarejestrować dopóki nie zostanie zarejestrowane, że za wcześniej emitowane udziały lokacyjne wniesiono pełną płatność. Do wniosku o rejestrację należy dołączyć poświadczenie przez wszystkich członków zarządu, że suma wniesiona na kapitał udziałów lokacyjnych lub podwyższenie kapitału udziałów lokacyjnych, którego rejestracji należy dokonać, znajduje się w posiadaniu spółdzielni. Do zgłoszenia należy również dołączyć atest kontrolerów spółdzielni, że zawarte w akapicie 2 postanowienia dotyczące płatności zostały wykonane.

Suma, którą winno się wpłacić za subskrypcję udziału lokacyjnego, powinna zostać w pełni zapłacona w ciągu roku od zarejestrowania, o którym mowa w akapicie 2. Spółdzielnia powinna w ciągu miesiąca od upływu tego terminu zgłosić do rejestracji ile udziałów lokacyjnych, wchodzących w skład zarejestrowania sumy, zostało zapłaconych do końca. Do zgłoszenia o rejestrację należy dołączyć poświadczenie przez wszystkich członków zarządu spółdzielni oraz atest kontrolerów spółdzielni stwierdzający, że suma wpłacona za udziały lokacyjne, to organ rejestrowy, po wysłuchaniu spółdzielni, powinien zarejestrować, że kapitał udziałów lokacyjnych oraz w razie potrzeby zarejestrować odpowiednią zmianę statutu. Wspomniane udziały lokacyjne stają się nieważne po zarejestrowaniu obniżenia kapitału lokacyjnego.

§ 185

Jeżeli zgłoszenia o wpłaceniu lub podwyższeniu kapitału udziałów lokacyjnych nie dokonano w ciągu roku od podjęcia decyzji w tej sprawie lub jeśli nastąpiła odnowa rejestracji, to mają zastosowanie postanowienia akapitu 1 § 184.

Kapitał udziałów lokacyjnych uznaje się za wpłacony lub podwyższony po dokonaniu rejestracji. Udziały lokacyjne dają prawo do zysku i inne prawa w spółdzielni od dnia, w którym nastąpiło zarejestrowanie kapitału udziałów lokacyjnych lub jego podwyższenia, jeżeli nie postanowiono inaczej w decyzji o emitowaniu udziałów lokacyjnych lub podwyższaniu kapitału udziałów lokacyjnych. Prawo to nabywa się jednak nie później niż w rok od zarejestrowania.

§ 186

Emisji funduszu można dokonać wykorzystując wolny kapitał własny spółdzielni, który można dzielić lub funduszu zasobowy, względnie fundusz rezerwowy.

W decyzji o emisji funduszu powinno się podać wysokość sumy, która zgodnie z akapitem 1 zostaje odprowadzona na kapitał udziałów lokacyjnych, a także liczbę nowych udziałów lokacyjnych ulega podwyższeniu, nową wartość nominalną udziałów lokacyjnych.

Decyzję o emisji funduszu należy niezwłocznie zgłosić do zarejestrowania. W sprawie zgłoszenia należy stosować postanowienie § 184.

§ 187

Jeżeli ten, kto z powodu emisji funduszu ma prawo otrzymać certyfikat o udziale lokacyjnym, w ciągu pięciu lat od zarejestrowania decyzji nie zwróci się o certyfikat o udziale lokacyjnym, to spółdzielnia może go wezwać do odebrania certyfikatu o udziale lokacyjnym, pod rygorem jego utraty. Należy do niego wysłać monit, jeżeli jego nazwisko i adres są znane spółdzielni, a także opublikować monit w gazecie rozpowszechnianej w miejscowości, w której znajduje się siedziba spółdzielni. W przypadku, gdy osoba ta nie zgłosi się w ciągu roku od wystosowania monitu, to można w jej imieniu sprzedać nowy certyfikat o udziale lokacyjnym na publicznej aukcji lub na giełdzie papierów wartościowych. Po dokonaniu sprzedaży osoba ta ma już jedynie prawo do sumy uzyskanej ze sprzedaży, pod odjęciem kosztów monitów i sprzedaży. Środki, które nie zostały odebrane w ciągu czterech lat od sprzedaży na dobro spółdzielni.

§ 188

Zgromadzenie spółdzielni może podjąć decyzję o obniżeniu kapitału udziałów lokacyjnych celem pokrycia strat wykazanych w zatwierdzonym bilansie, jeżeli wolny kapitał własny, kapitał udziałowy i fundusz rezerwowy nie wystarczają na ich pokrycie. W sprawie decyzji o obniżeniu należy odpowiednio stosować postanowienia akapitu 1 § 179. W decyzji należy podać sumę, o jaką kapitał udziałów lokacyjnych zostanie obniżony (tzw. suma obniżenia).

Obniżenia kapitału udziałów lokacyjnych dokonuje się poprzez obniżenie wartości nominalnej udziałów lokacyjnych lub poprzez unieważnienie i zniszczenie udziałów lokacyjnych. Wymaga to dokonania odpowiednich zmian w statucie.

Obniżenie kapitału udziałów lokacyjnych należy w ciągu czterech miesięcy zgłosić do rejestracji. Kapitał udziałów lokacyjnych uznaje się za obniżony po dokonaniu rejestracji. W ciągu trzech lat od zarejestrowania można tylko wówczas podjąć decyzję o płaceniu odsetek na udziały lokacyjne, jeżeli kapitał udziałów lokacyjnych powiększył się co najmniej o trzykrotność sumy obniżenia.

Jeżeli w przepisany czas nie dokonano zgłoszenia do rejestracji lub jeśli nastąpiła odmowa rejestracji, do decyzja traci moc. Podobnie traci moc taka decyzja o zmianie statutu, którą podjęto w oparciu o warunek, że kapitał udziałów lokacyjnych ulegnie obniżeniu.

§ 189

W statucie można postanowić, że kapitał udziałów lokacyjnych może być obniżony celem zwrócenia właścicielom sumy otrzymanej za udziały lokacyjne. Decyzję o obniżeniu należy podjąć na zgromadzeniu spółdzielni w trybie określonym w akapicie 2 § 164 i stosując odpowiednio postanowienia akapitu 1 § 179. Członkowie winni ponadto zostać poinformowani o propozycji obniżenia, w trybie określonym w akapicie 1 § 56. Obniżenie winno nastąpić poprzez obniżenie wartości nominalnej udziałów lokacyjnych lub poprzez spłacenie udziałów lokacyjnych po normalnej cenie. Spory w sprawie wysokości sumy, która powinna podlegać zwrotowi, winny być rozstrzygane przez arbitrów, w trybie określonym w § 196.

W decyzji należy podać sumę obniżenia. Jeżeli w związku z obniżeniem zostaje wydzielona ze środków spółdzielni suma większa od sumy obniżenia, to również i tę większą sumę należy podać w decyzji. Decyzję o obniżeniu można podjąć jedynie zgodnie z propozycją zarządu lub przy jego akceptacji, przy czym nie wolno wyznaczyć sumy wyższej niż taka, że po obniżeniu znajdą się jeszcze środki na pełne pokrycie za obniżony kapitał udziałów lokacyjnych oraz inny związany

kapitał własny, zgodnie z obliczeniem wykazanym w zatwierdzonym bilansie za ostatni pełny okres obrachunkowy.

Decyzja o obniżeniu nie może nabrać mocy bez zezwolenia sądu. O zezwolenie sądu należy wystąpić w ciągu dwóch miesięcy od podjęcia decyzji, pod rygorem, że w przeciwnym razie decyzja utraci ważność. Do podania należy dołączyć wykaz znanych spółdzielni wierzycieli wraz z ich adresami. Sąd winien wystosować wezwanie do znanych i nieznanych spółdzielni wierzycieli oraz zobowiązać tych, którzy pragną sprzeciwić się podaniu wniesionemu przez spółdzielnię, by pisemnie powiadomili o tym sąd w terminie nie późniejszym niż na miesiąc przed datą rozprawy, pod rygorem, iż w przeciwnym razie zostanie uznane, iż dany wierzyciel zgodził się z wnioskiem spółdzielni. Wezwanie winno zostać wywieszane na tablicy ogłoszeń sądu na cztery miesiące przed datą rozprawy oraz dwukrotnie opublikowane staraniem sądu w Dzienniku Rządowym, po raz pierwszy nie później niż na dwa miesiące przed datą rozprawy. Sąd winien w szczególności poinformować o podaniu zarząd regionu oraz wszystkich znanych wierzycieli.

Wniosek winien zostać uwzględniony o ile żaden z wierzycieli nie wyraził wobec niego sprzeciwu lub jeżeli na rozprawie zostanie dowiedzione, iż wierzyciele, którzy są przeciwni wnioskowi, otrzymali pełną spłatę swych roszczeń lub że roszczenia te zabezpieczono w sposób, który są uzna. Zgodę sądu spółdzielnia winna zgłosić do zarejestrowania w ciągu dwóch miesięcy od daty, w której orzeczenie w tej sprawie uzyskało prawomocność, Kapitał udziałów lokacyjnych uznaje się za obniżony po dokonaniu rejestracji.

W razie nie zgłoszenia w przepisowym terminie do rejestracji przewidzianej w akapicie 5 lub w razie odrzucenia przez sąd wniosku o wyrażenie zgody, decyzja o obniżeniu traci ważność. W takim przypadku traci również ważności taka decyzja o zmianie statutu, którą podjęto w oparciu o warunek, że kapitał udziałów lokacyjnych zostanie obniżony.

§ 190

Zgromadzenie spółdzielni może postanowić o zasięgnięciu pożyczki na weksel pod warunkiem, że pożyczkobiorca będzie miał prawo wymienić w całości lub w części swój weksel na udziały lokacyjne w spółdzielni (weksel konwersyjny) lub subskrybować odpłatnie nowe udziały lokacyjne (pożyczka opcyjna). W tym ostatnim przypadku można postanowić, że pożyczkodawcy będą otrzymywali specjalne poświadczenia, podpisane w sposób określony w akapicie 2 § 169, zawierające warunki subskrypcji oraz postanowienie o tym, że poświadczenie winno zostać zwrócone spółdzielni przy subskrybowaniu udziałów lokacyjnych (poświadczenie opcji). Jeżeli pożyczka jest emitowana w formie masowych obligacji, które określono w ustawie o pożyczkach obligacyjnych i pożyczkach wekslowych oraz innych pożyczkach opartych na masowo emitowanych papierach wartościowych (533/69), to oprócz postanowień niniejszej ustawy należy stosować przepisy zawarte w wymienionej ustawie.

§ 191

W decyzji o zaciągnięciu pożyczki należy określić wysokość pożyczki lub jej maksymalną wysokość, termin i warunki zamiany weksli lub subskrypcji udziałów oraz prawo, które będzie przysługiwało właścicielowi weksla lub posiadaczowi poświadczenia opcji w przypadku, gdy przed zamianą weksla na subskrypcję udziałów lokacyjnych nastąpi podwyższenie względnie obniżenie kapitału udziałów lokacyjnych lub nowa pożyczka na weksle konwersyjne lub zostanie emitowana

nowa pożyczka opcyjna lub też nastąpi rozwiązanie spółdzielni względnie jej ustanie w wyniku fuzji. Również inne warunki pożyczki należy wymienić w decyzji, jeżeli zarząd nie otrzymuje zadania ich określenia.

Postanowienia zawarte w §§ 177-180 należy odpowiednio stosować w odniesieniu do przysługującego członkom lub właścicielom udziałów lokacyjnych prawa pierwszeństwa przy podpisywaniu pożyczki, przedkładaniu propozycji zaciągnięcia pożyczki, decyzji spółdzielni oraz powiadamiania członków lub właścicieli udziałów lokacyjnych.

O warunkach zamiany weksli nie wolno postanowić w taki sposób, by wysokość sumy, która ma być zapłacona za weksel, przekracza łączną wartość nominalną udziałów lokacyjnych, na które może zostać zamieniony weksel, chyba że różnica zostanie pokryta drogą wpłaty związanej z zamianą.

§ 192

Subskrybowanie nowych udziałów lokacyjnych zgodnie z warunkami pożyczki opcyjnej powinno być odnotowywane na liście subskrybcyjnej, zawierającej decyzję spółdzielni o zaciągnięciu pożyczki. Egzemplarze tych postanowień oraz dokumenty dotyczące bilansu za ostatni okres bilansowy, zawierające adnotację o decyzji zgromadzenia spółdzielni w sprawie zysku lub strat, należy dołączyć do listy subskrybcyjnej lub zapewnić, by były dostępne dla subskrybentów w miejscu podanym na tej liście.

Postanowienia zawarte w §§ 182 i 183 należy w analogiczny sposób stosować w związku z opłacaniem udziałów lokacyjnych.

§ 193

Po upływie terminu subskrypcji spółdzielnia powinna niezwłocznie zgłosić do zarejestrowania wysokość pożyczki uzyskanej drogą subskrypcji oraz wysokość, o którą kapitał udziałów lokacyjnych może zostać podwyższony poprzez zamianę weksli lub poprzez nową emisję, jak również termin, w którym winna dokonać się zamiana weksli lub subskrypcja udziałów lokacyjnych. Po upływie terminu zamiany lub subskrypcji udziałów lokacyjnych należy niezwłocznie zgłosić do rejestracji ile wydano udziałów lokacyjnych w zamian za weksle lub ile udziałów lokacyjnych subskrybowano na warunkach pożyczki opcyjnej. Jeżeli okres wymiany lub subskrypcji przekracza jeden rok, to zgłoszenia należy dokonać niezwłocznie po upływie każdego z okresów obrachunkowych, w których dokonywana jest zamiana weksli lub subskrypcja udziałów lokacyjnych.

W związku z wymianą weksli warunkiem zarejestrowania jest to, iż spółdzielnia uzyskała co najmniej sumę odpowiadającą łącznej wartości nominalnej zgłoszonych udziałów lokacyjnych, a w związku z nową emisją - to, że nowe udziały lokacyjne zostały w pełni opracowane. Do wniosku o rejestrację należy dołączyć poświadczenie przez wszystkich członków zarządu spółdzielni, że suma wpłacona na podwyższenie, które winno zostać zarejestrowane, znajduje się w posiadaniu spółdzielni. Do wniosku należy również dołączyć atest kontrolerów spółdzielni, że stosowano powyższe postanowienia dotyczące płatności.

Kapitał udziałów lokacyjnych uznaje się wówczas za podwyższony o łączną wartość nominalną zgłoszonych udziałów lokacyjnych, gdy nastąpiła rejestracja.

§ 194

Certyfikatu o udziale lokacyjnym nie wolno wydać przed dokonaniem rejestracji zgodnej z akapitem 4 § 193.

Nowe udziały lokacyjne pociągają za sobą prawo do uczestniczenia w zysku oraz inne prawa w spółdzielni poczynając od dnia, w którym dokonano rejestracji zgodnej z akapitem 4 § 193, jeżeli w warunkach pożyczki nie postanowiono inaczej. Jednakże prawo to uzyskuje się nie później niż w rok po dokonaniu zamiany lub pełnym opłaceniu udziałów lokacyjnych.

§ 195

Przy fuzji spółdzielni właściciele udziałów lokacyjnych w spółdzielni przekazującej mają prawo żądać, aby wykupiono ich udziały lokacyjne po normalnej cenie.

Właściciel udziału lokacyjnego, który pragnie zrealizować swoje prawo zgodnie z akapitem 1, winien przedstawić swe żądanie najpóźniej na zgromadzeniu spółdzielni, na którym omawiana jest sprawa połączenia, lub poinformować pisemnie zarząd spółdzielni o swym żądaniu przed tym zgromadzeniem.

Zarząd spółdzielni powinien co najmniej na dwa tygodnie przed zgromadzeniem spółdzielni, na którym będzie omawiana sprawa połączenia, wysłać pisemne zaproszenie do każdego z właścicieli udziałów lokacyjnych, którego adres jest znany spółdzielni.

Spory dotyczące prawa do spłaty oraz wysokość spłaty winny być rozstrzygane przez arbitrów w trybie ustalonym w § 196.

Rozdz. 19

Postanowienia szczególne

W razie wniesienia pozwu w sprawie objętej zakresem któregoś z przypadków przewidzianych w §§ 156b, 189 i 195, Centralna Izba Handlowa wyznacza odpowiednią liczbę arbitrów, którzy powinni posiadać wymagane kompetencje. Centralna Izba Handlowa wyznacza również przewodniczącego arbitrów.

Przy ustalaniu przez arbitrów wysokości spłaty lub wysokości sumy, którą należy zwrócić, należy brać pod uwagę wszystkie okoliczności, które w każdym z rozpatrywanych przypadków mają wpływ na sprawę.

Spółdzielnia odpowiada za koszty postępowania arbitrażowego. Jednakże w przypadku szczególnych przyczyn arbitraż może zobowiązać właściciela udziału lokacyjnego lub właściciela akcji do całkowitego lub częściowego zwrócenia spółdzielni opłaconych przez nią kosztów.

Arbitraż powinien dostarczyć stronom zawiadomienie o terminie i miejscu rozprawy arbitrażowej.

W przypadku niestawiennictwa strony, arbitraż winien niezwłocznie powiadomić ją pismem poleconym. Strona, która jest niezadowolona z wyroku, może zaskarżyć sprawę do rozpoznania przez sąd. Skarga winna zostać dostarczona stronie przeciwnej w ciągu dwóch miesięcy od ogłoszenia wyroku arbitrażu. Jeżeli nie występuje się o zmianę wyroku arbitrażu, to w sprawie jego egzekucji stosuje się postanowienia § 16 rozdz. 3 ustawy o dochodzeniu roszczeń. Do postępowania arbitrażowego mają ponadto zastosowanie postanowienia ustawy o postępowaniu arbitrażowym (46/28).

§ 197

W przypadku niedopełnienia obowiązku zgłoszenia zgodnie z § 79c do organu rejestrowego lub na żądanie dostarczenia dokumentów, organ rejestrowy może pod rygorem grzywny zobowiązać członka zarządu lub określoną w § 80 osobę, która kieruje bieżącą działalnością spółdzielni, do ich przesłania w oznaczonym terminie.

W decyzji organu rejestrowego postanawiającej o grzywnie nie wolno wprowadzać zmian wynikających z zaskarżenia.

§ 198

Ten, kto łamie postanowienia niniejszej ustawy dotyczące sporządzania bilansu lub protokołu kontroli powinien, jeśli przestępstwo nie jest drobne lub jeśli nie ustalono surowszej kary w jakiejś innej pozycji ustawy, zostać skazany, z a p r z e s t ę p s t w o w o b e c s p ó ł d z i e l n i, na karę grzywny lub pozbawienia wolności na okres nie przekraczający jednego roku.

§ 199

Ten, kto:

1) w charakterze członka lub zastępcy członka rady nadzorczej lub zarządu spółdzielni wykonującej działalność handlową lub głównego domu handlowego spółdzielni lub w charakterze kontrolera lub urzędnika w takiej spółdzielni lub w takim głównym domu handlowym dostarczy w sposób zamierzony nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd informacji o kasie oszczędnościowej lub depozytariuszu lub

2) w charakterze inspektora kasy oszczędnościowej, wyznaczonego przez główny dom handlowy spółdzielni, dostarczy w sposób zamierzony nieprawdziwych informacji lub zaniedba dokonania wpisu o niedoborze lub innym nadużyciu, które zauważył, powinien, o ile przestępstwo nie jest drobne lub jeśli nie ustalono surowszej kary w jakiejś innej pozycji ustawy, zostać skazany z a p r z e s t ę p - s t w o w o b e c k a s y o s z c z ę d n o ś c i o w e j na karę grzywny lub pozbawienia wolności na okres nie przekraczający sześciu miesięcy.

§ 200

Ten, kto:

1) złamie postanowienia zawarte w § 16a lub w § 17 lub

2) w charakterze członka lub zastępcy członka rady nadzorczej lub zarządu spółdzielni, która prowadzi działalność handlową, lub w charakterze kontrolera lub urzędnika w takiej spółdzielni lub w charakterze inspektora, wyznaczonego przez główny dom handlowy spółdzielni lub przez Ministerstwo Finansów, bezprawnie ujawni to, czego się dowiedział o depozycie właściciela rachunku w kasie oszczędnościowej, powinien, jeśli przestępstwo nie jest drobne lub jeśli nie ustalono surowszej kary w jakiejś innej pozycji ustawy, zostać skazany z a n i e d o z w o l o - n y c z y n d o t y c z ą c y k a s y o s z c z ę d n o ś c i o w e j na karę grzywny. Na taką samą karę winien zostać skazany ten, kto łamie postanowienia zawarte w § 18a.

Jeżeli wskutek przestępstwa określonego w akapicie 1 punktu 2 zostało naruszone prawo tylko osoby fizycznej, to oskarżyciel publiczny może wnieść oskarżenie tylko wówczas, gdy powód zgłosił o przestępstwie do prokuratury.

W innych przypadkach oskarżyciel publiczny może wnieść oskarżenie w sprawie przestępstwa podlegającego karze zgodnie z akapitem 1 jedynie wówczas, gdy Ministerstwo Finansów zgłosiło je do prokuratury.

§ 201

Jeżeli członek lub zastępca członka rady nadzorczej lub zarządu spółdzielni, która prowadzi działalność handlową, kontroler lub urzędnik takiej spółdzielni lub inspektor kasy oszczędnościowej nie przestrzega w swej działalności postanowień zawartych w rozdziale 3 lub w statucie kasy oszczędnościowej lub odpowiednich przepisów wydanych przez Ministerstwo Finansów, to wówczas zarząd okręgu, na wniosek Ministerstwa Finansów lub głównego domu handlowego, który wyznaczył inspektora kasy oszczędnościowej, może pod rygorem grzywny zobowiązać go do wypełnienia swego obowiązku.

§ 202

Jeżeli członkowie mają dodatkowy obowiązek, to wniosek o wystąpienie ze spółdzielni winien wpłynąć w dwóch egzemplarzach, z których jeden należy zwrócić. Należy umieścić na nim adnotację o dacie wpłynięcia tego wniosku do zarządu lub do osoby, którą zarząd wyznaczył do przyjmowania takich wniosków do rąk własnych.

§ 203

W sprawie zgłaszania i przekazywania informacji o spółdzielni do rejestru handlowego obowiązują, obok niniejszej ustawy, szczególne przepisy na ten temat.

§ 204

Jeżeli statut spółdzielni zawiera zastrzeżenie o tym, że spory pomiędzy z jednej strony spółdzielnią a z drugiej strony członkiem zarządu lub jakimś innym przewidzianym w § 75 przedstawicielem spółdzielni, likwidatorem lub członkiem spółdzielni winny być rozstrzygane przez arbitrów, to takie zastrzeżenie ma taką samą moc, jak porozumienie dotyczące trybu rozstrzygania sporu.

§ 205

Komisja księgowości może, w trybie ustalonym w ustawie o księgowości, udzielać wskazówek i wyjaśnień w sprawie stosowania §§ 79a i 79b.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie z dniem 19..... .

Załączniki

1.

U S T A W A

w sprawie zmiany ustawy o spółdzielniach

Zgodnie z decyzją Parlamentu:

z m i e n i a s i ę w ustawie z dnia 28 maja 1954 r. o spółdzielniach (247/54) § 33, § 33, § 37 akap. 1, § 69 akap. 2, § 79b akap. 1, § 85 akap. 1, § 88 akap. 3, § 153, tytuł rozdz. 18 oraz §§ 164-172 w tym § 33 w brzmieniu częściowo zmienionym ustawą z dnia 29 maja 1981 (371/81), § 37 akap. 1, § 79b akap. 1, § 88 akap. 3, §§ 169-172 w brzmieniu wymienionej ustawy z dnia 29 maja 1981, § 153 w brzmieniu częściowo zmienionym ustawą z dnia 9 lipca 1982 (546/82), § 164 w brzmieniu ustawy z dnia 10 czerwca 1988 (502/88) i §§ 166-168 w brzmieniu ustawy z dnia 19 grudnia 1980 (861/80) oraz

d o d a j e s i ę w § 35 nowy akap. 3, § 79a, w brzmieniu wymienionej ustawy z dnia 29 maja 1981, nowy akap. 4, a także nowe §§ 152a, 156b i 156c, nowy rozdz. 16a, nowe §§ 173-195 i nowy rozdz. 19 w następującym brzmieniu:

Brzmienie obecnie obowiązujące	Brzmienie proponowane
§ 33	§ 33
Spółdzielnia powinna mieć fun- istnieć dusz rezerwowy, który winien być powinien powiększany tak długo, aż stanie wartość się równy trzykrotności kapitału wykazanych udziałowego.	W spółdzielni powinien fundusz rezerwowy, który powiększać się aż osiągnie jednej setnej obrotów w bilansie, jednak nie mniej niż 15.000 marek. W statucie można postanowić, że fundusz rezerwowy powinien osiągnąć wartość wyższą od okreś- lonej w akapicie 1.

§ 35

Suma dzielona jako zysk nie
może przewyższać łącznej sumy zysku
według zatwierdzonego bilansu za
ostatni okres obrotowy oraz po-

zostałego wolnego kapitału własnego spółdzielni, po odjęciu strat wykazanych w bilansie i sumy, którą należy zgodnie z ustawą lub statutem spółdzielni odprowadzić na fundusz rezerwowy lub w inny sposób pozostawić nie podzieloną.

§ 37

Jeżeli nie rozdysponowany zysk i wolne fundusze nie wystarczają na pokrycie strat spółdzielni, powinno się w tym

się

celu wykorzystać udział i fundusz rezerwowy.

§ 37

Jeżeli zysk z okresu obrachunkowego i pozostały wolny kapitał własny spółdzielni nie wystarczają do pokrycia strat spółdzielni, to powinno

użyć do tego celu udziałów i funduszu rezerwowego.

§ 69

Rada Ministrów może, z pominięciem przeszkód określonych w akapicie 1 w odniesieniu do poszczególnych szczególnych przypadków zezwona to, lic, by zarząd mógł składać się w określonej części, nie przekraczająca jednej trzeciej łącznej liczby członków zarządu, z cudzoziemców lub obywateli fińskich zamieszkałych za granicą.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu może, z pominięciem przeszkód tych w akapicie 1, w przypadkach udzielać zezwolenia by zarząd mógł składać się w określonej części, która nie jednej trzeciej liczby członków zarządu, z cudzoziemców lub fińskich zamieszkałych za

§ 79a

Kapitał własny spółdzielni powinien dzielić się w rachunku bilansowym na związany kapitał własny i wolny kapitał własny. Związany kapitał własny składa się u kapitału udziałowego, kapitału

udziałów dodatkowych, kapitału udziałów lokacyjnych, funduszu rezerwowego i funduszu zasobowego. Pozostałe fundusze stanowią wolny kapitał własny. Zysk z okresu obrachunkowego wykazany jest zwłaszcza jako dodatek do wolnego kapitału własnego, a straty z okresu obrachunkowego i straty z poprzednich okresów obrachunkowych jako potrącenie od niego.

§ 79b

Jeżeli w ciągu okresu obrachunkowego zaksięgowano wartość środków założycielskich, to suma odpowiadająca temu zapisowi księgowemu winna zostać wniesiona na fundusz założycielski, do pasywów. Funduszem tym można dysponować tylko do przenoszenia środków na fundusz rezerwowo.

§ 79b

Jeżeli w okresie obrachunkowym zaksięgowano wartość środków założycielskich, to suma odpowiadająca temu zapisowi księgowemu powinna być wniesiona na fundusz do pasywów. Funduszem tym można ponować tylko do przenoszenia środków na fundusz rezerwowo oraz, jeżeli spółdzielnia ma kapitał udziałów lokacyjnych, wykorzystywać do emisji funduszu oraz do takiego odprowadzania na fundusz udziałów lokacyjnych, o jakim mowa w akapicie 2 § 182.

§ 85

Statut może nakazywać utworzenie rady nadzorczej. Rada nadzorcza winna zostać wybrana przez zgromadzenie spółdzielni i składać się

§ 85

W statucie można założyć, że należy utworzyć radę nadzorczą. Rada nadzorcza winna zostać wybrana na zgromadzeniu spółdzielni i

dać się co najmniej z trzech członków.

co najmniej z trzech członków. W statucie można również postanowić, że od jednego do trzech członków, jednak mniej niż połowę, będzie się wyznaczać w jakiś inny sposób.

§ 88

Jeżeli unieruchomiony kapitał własny spółdzielni przekracza jeden milion marek średnio ponad dwieście osób było zatrudnionych w spółdzielni w ciągu dwóch bezpośrednio poprzedzających okresów obrachunkowych, to co najmniej jeden kontroler powinien być kontrolerem uznanym przez Centralną Izbę Handlową lub przez izbę handlową albo zgodnie z akapitem 4 lub 5.

Jeżeli własny kapitał związany spółdzielni przekracza jeden milion marek lub średnio ponad dwieście osób było zatrudnionych w spółdzielni w ciągu dwóch bezpośrednio poprzedzających okresów obrachunkowych lub jeżeli spółdzielnia ma kapitał udziałów lokacyjnych, to przynajmniej jeden kontroler powinien być kontrolerem uznanym przez Centralną Izbę Handlową lub przez izbę handlową lub w taki sposób, jaki przewidziano w akap.

4 lub 5.

§ 152a

To, co powiedziano w §§ 151 i 152, należy odpowiednio stosować również i przy takiej fuzji, w której spółdzielnie łączą się i tworzą nową spółdzielnię w taki sposób, że członkowie spółdzielni rozwiązywanych stają się członkami spółdzielni przejmującej na warunkach ustalonych w umowie o połączeniu i w taki sposób, że spółdzielnia, która ulega rozwiązaniu, ustaje bez postępowania likwidacyjnego, przy czym jej dochody przechodzą do spółdzielni przejmującej, która staje się odpowiedzialna za jej straty.

Kiedy tworzy się spółdzielnię przejmującą, akt założycielski zastępuje się umową o połączeniu. Umowa powinna zawie-

rać projekt statutu spółdzielni przejmującej.

W umowie należy również określić, w jaki sposób winno się dokonać wyboru kierownictwa i kontrolerów spółdzielni przejmującej. Wybór ten winien zostać przeprowadzony po zatwierdzeniu umowy o połączeniu.

§ 153

W ciągu czterech miesięcy od decyzji o połączeniu podjętej przez zgromadzenie spółdzielni przekazującej lub, jeżeli wniesiono sprzeciw wobec odrzucenia tej decyzji, od daty, w której sprzeciw ten uznano prawomocnym orzeczeniem sądu za nieważny, na zarządy łączonych spółdzielni dla winny wystąpić do sądu właściwego dla miejscowości stanowiącej siedzibę spółdzielni przekazującej, o zezwolenie na połączenie. Do podania należy przejmującej. dołączyć dwa egzemplarze protokołu sporządzonego na zgromadzeniu spółdzielni przekazującej, na którym przyjęto propozycję połączenia, przy czym protokół ten winien zawierać pełny projekt umowy o połączeniu oraz podpisaną przez zarząd spółdzielni przekazującej listę znanych

§ 153

W ciągu czterech miesięcy od decyzji o połączeniu podjętej na zgromadzeniu spółdzielni przekazującej lub, jeśli wniesiono sprzeciw, od momentu tego sprzeciwu prawomocnym orzeczeniem sądu, zarząd spółdzielni powinien wystąpić o zezwolenie na połączenie do sądu właściwego siedziby spółdzielni przekazującej lub też, w przypadku przewidzianym w § 152a, do sądu właściwego dla ustalonej w statucie siedziby spółdzielni. Do podania należy dołączyć dwa egzemplarze protokołu na zgromadzeniu spółdzielni przekazującej, na którym przyjęto propozycję połączenia, przy czym protokół ten winien zawierać pełny projekt umowy o połączeniu. Do należy również dołączyć rejestr znanych spółdzielni wierzycieli z ich

spółdzielni wierzycieli,
z podaniem ich adresów.

adresami, podpisany przez zarząd
spółdzielni przekazującej.

§§ 156b i 156c są nowe.

Rozdz. 16a oraz zawarte w tym
rozdziale §§ 158a-158e są nowe.

Rozdz. 18 oraz wchodzące do
tego rozdziału § 164-195, jak
również § 196 zawarty w tym rozdziale,
są nowe pod względem treści. §§ 197-205
projektu odpowiadają, przy pewnych
konkretach techniczno-prawnych, para-
grafom 164-172 ustawy obecnie obowiązującej.

*Ze szwedzkiego tłumaczyła
Maria Chelmińska*

STATUT

DUŃSKIEJ RADY DS. ROLNICTWA

Uchwalony 26 lutego 1919 r.

Poprawiony 20 grudnia 1933 r., 27 stycznia 1949 r.,
4 maja 1961 r., 10 czerwca 1964 r.,
22 czerwca 1966 r., 16 grudnia 1970 r.,
6 grudnia 1972 r., 20 czerwca 1973 r.,
22 czerwca 1976 r., 9 czerwca 1977 r.,
13 czerwca 1978 r., 14 grudnia 1982 r.,
12 czerwca 1984 r., 11 czerwca 1985 r.,
6 czerwca 1989 r. oraz 28 maja 1991 r.

Przyjęty przez organizacje reprezentowane w Radzie.

Cele

§ 1

Cele działania Rady do spraw Rolnictwa obejmują:

1. wspieranie współpracy między organizacjami technicznymi, gospodarczymi i marketingowymi a duńskimi przedsiębiorstwami rolniczymi oraz prowadzenie spraw leżących we wspólnym interesie jej organizacji członkowskich. Rada czyni to w sposób nie ograniczający swobody poszczególnych organizacji i przedsiębiorstw w wykonywaniu zadań należących do ich kompetencji w ramach specyfiki prowadzonej przez nie działalności;
2. pełnienie funkcji rzecznika wspólnych interesów, w kontaktach z rządem i Folketingiem, administracją centralną oraz innymi gałęziami handlu i przemysłu, jak również z państwami obcymi;
3. inicjowanie działań marketingowych; koordynowanie i określanie stanowiska rolników wobec problemów Wspólnego Rynku, koordynowanie poglądów teorii ekonomii na temat rolnictwa, prowadzenie spraw związanych z legislacją weterynaryjną i żywnościową, organizowanie działalności informacyjno-szkoleniowej oraz nawiązywanie kontaktów z innymi sektorami życia społecznego, jak również podejmowanie każdej innej działalności określonej przez Radę;
4. nabywanie nieruchomości do wykorzystania w charakterze pomieszczeń biurowych itp. na użytek Rady do spraw Rolnictwa oraz innych organizacji rolniczych.

Członkowie Rady do spraw Rolnictwa

§ 2

Członkami Rady do spraw Rolnictwa są:

Członkowie grupy A

Federacja Spółdzielni Duńskich

Federacja Związków Rolników Duńskich

Związek Duńskich Rodzin Rolniczych

Rada może, większością dwóch trzecich głosów, podjąć decyzję o przyjęciu w skład grupy A firm eksportowych lub krajowych organizacji sektora indywidualnego w rolnictwie.

Wykaz członków grupy A podano w Załączniku 1.

Członkowie grupy B

Rada może, większością dwóch trzecich głosów, podjąć decyzję o przyjęciu w charakterze członków wspierających (członków grupy B) innych organizacji lub przedsiębiorstw, które są własnością producenta [producer-owned] albo są ściśle związane z rolnictwem.

Wykaz członków grupy B podano w Załączniku 2.

Rada

§ 3

Najwyższym organem Rady do spraw Rolnictwa jest Zarząd, który tworzy:

9 członków oddelegowanych przez Federację Spółdzielni Duńskich,

9 członków oddelegowanych przez Federację Związków Rolników Duńskich,

5 członków oddelegowanych przez Związek Duńskich Rodzin Rolniczych.

Każdy inny członek deleguje 1 członka Zarządu.

Federacja Spółdzielni Duńskich, Federacja Związków Rolników Duńskich, Związek Duńskich Rodzin Rolniczych, Stowarzyszenie Duńskich Producentów Ogrodniczych mogą dodatkowo delegować po jednym obserwatorem do Zarządu.

Zwykle członkowie są powoływani na okres trzech lat kalendarzowych. W pozostałych przypadkach powoływani są na okres brakujący do zakończenia bieżącej trzyletniej kadencji. Spośród członków delegowanych przez Federację Spółdzielni Duńskich, Federację Związków Rolników Duńskich i Związek Duńskich Rodzin Rolniczych Zarząd wybiera przewodniczącego i dwóch wiceprzewodniczących, w ten sposób, że każda z wymienionych organizacji obsadza jeden z tych urzędów.

Zarząd ustala jednocześnie, który z dwóch wiceprzewodniczących będzie zastępować przewodniczącego.

§ 4

Każdego roku odbywają się cztery zwyczajne zebrania Zarządu, po jednym na kwartał, jak również w każdym innym terminie wyznaczonym przez Prezydium.

Rozliczenia za ubiegły rok finansowy powinny być złożone przed kwietniowym zebraniem kwartalnym. Projekt budżetu na nadchodzący rok finansowy powinien być przedłożony przed październikowym zebraniem kwartalnym.

Zebrania powinny być zwoływane w najbliższym możliwym terminie, o czym członkowie muszą być powiadomieni pisemnie z trzytygodniowym wyprzedzeniem.

Powiadomienie powinno zawierać wstępny porządek zebrania. Ostateczny porządek dzienny zebrania powinien być przesłany co najmniej z pięciodniowym wyprzedzeniem. Wszelkie

propozycje do dyskusji powinny być dostarczone Radzie do spraw Rolnictwa na osiem dni przed zebraniem.

Zebrania prowadzi przewodniczący, a pod jego nieobecność - zastępca, natomiast zebranie jest uprawnione do rozpatrywania spraw w wypadku obecności co najmniej połowy członków z przewodniczącym lub jego zastępcą włącznie.

Każdemu z członków przysługuje jeden głos.

Decyzje podejmowane są większością głosów, z wyjątkiem określonym w par. 2 i par. 18. Każdy z członków może zgłosić wniosek o zarządzanie tajnego głosowania. Wynik głosowania wraz z liczbą uzyskanych głosów powinien być zamieszczony w protokóle posiedzenia, który musi zawierać także punkt widzenia mniejszości.

Treść dyskusji oraz podjętych uchwał musi być zapisana w protokóle. Powinien być on przesłany członkom Zarządu oraz do Sekretariatów członków grupy A Rady ds. Rolnictwa. O ile w ciągu ośmiu dni nie zostanie zgłoszony sprzeciw, protokół uważa się za przyjęty.

Obserwatorzy, o których mowa w par. 3, Komitet Wykonawczy i sekretarze generalni członków grupy A Rady do spraw Rolnictwa uczestniczą w posiedzeniach Zarządu (bez prawa głosu). Komitet Wykonawczy może także wyrazić zgodę na uczestnictwo innych.

§ 5

Zebranie roczne Rady ds. Rolnictwa odbywa się każdego roku w maju lub w czerwcu. Do udziału w nim zapraszani są, m.in., członkowie zarządów organizacji członkowskich oraz przedstawiciele rządu, Folketingu, innych krajowych organizacji przemysłowych itp.

Rada do spraw Rolnictwa co rok ogłasza sprawozdania roczne.

Komisje

§ 6

Zarząd wybiera Prezydium ("Praesidiet"), które kontroluje pracę Rady do spraw Rolnictwa. W skład Prezydium wchodzi przewodniczący i dwóch wiceprzewodniczących. Na ich wniosek Zarząd poleca uzupełnienie składu Prezydium o przewodniczących niżej wymienionych komisji. Zarząd powołał do życia następujące komisje stałe mające określone specjalne kompetencje:

1. Komisja Rozwoju Eksportu Rolnego
2. Komisja ds. Rolnictwa EWG
3. Rolnicza Komisja Weterynaryjna
4. Komisja ds. Informacji i Konferencji Rolniczych
5. Komisja Polityki Rolnej
6. Komisja Badań Rady ds. Rolnictwa
7. Komisja Transportu Rolniczego.

Zarząd wydaje regulaminy określające skład, kompetencje i inne sprawy dotyczące komisji.

Kadencja członków komisji wynosi zazwyczaj trzy lata. W innych przypadkach równa jest okresowi brakującemu do upływu kadencji trzyletniej.

Komitet Wykonawczy

§ 7

Komitet Wykonawczy powołuje dyrektora lub dyrektorów, z których jeden jest dyrektorem generalnym, powierzając im bieżące zarządzanie i wykonywanie decyzji Zarządu.

Pozostałych pracowników zatrudnia i zwalniania z pracy dyrektor generalny. Jednakże mianowanie pracowników wyższego szczebla powinno odbywać się po konsultacji z Prezydium.

Decyzje wiążące Zarządu

§ 8

Do składania oświadczeń woli w imieniu Rady ds. Rolnictwa uprawnione są dwie dowolne osoby spośród niżej wymienionych: przewodniczącego, wiceprzewodniczących i dyrektora generalnego. Udzielenie pełnomocnictwa, uprawnień do zakupu, sprzedaży i zastawu nieruchomości oraz zaciągania jakichkolwiek innych zobowiązań kredytowych wymaga podpisu wszelkich osób do tego uprawnionych.

Odpowiedzialność

§ 9

Odpowiedzialność Rady ds. Rolnictwa jako osoby trzeciej ogranicza się wyłącznie do jej kapitału.

Kontrola finansowa

§ 10

Jednocześnie z wyborem przewodniczącego i wiceprzewodniczących Zarząd dokonuje wyboru upoważnionego przez państwo kontrolera finansowego, który sprawuje kontrolę nad księgowością Rady ds. Rolnictwa.

§ 11

Rok finansowy odpowiada rokowi kalendarzowemu.

Budżet

§ 12

Zarząd, na wniosek Prezydium, ustala budżet Rady ds. Rolnictwa.

Fundusze na pokrycie kosztów działalności Rady ds. Rolnictwa zgodnej z zatwierdzonym budżetem pochodzą:

1. z wpłat członków grupy A, w wysokości określonej przez Zarząd,
2. z wpłat członków grupy B w stałej wysokości ustalonej przez Zarząd,
3. ze środków uzyskiwanych z innych źródeł.

Koszty podróży i diety podróżne

§ 13

Zwrot kosztów podróży oraz wypłata diet podróżnych związanych z podróżami i obsługą spotkań Rady ds. Rolnictwa, w kraju i zagranicą, odbywa się zgodnie z wytycznymi ustalonymi przez Prezydium. Wydatki na cele reprezentacyjne są refundowane na podstawie przedstawionych rachunków.

§ 14

Zarząd nie pokrywa kosztów uczestnictwa w jego posiedzeniach.

§ 15

Zarząd ustala wytyczne w sprawie wysokości wynagrodzenia rocznego przewodniczącego i wiceprzewodniczących, jak również z tytułu specjalnych usług. Prezydium decyduje o pułapie wysokości wypłat z tytułu specjalnych usług.

Rezygnacja

§ 16

Rezygnacja członka Rady ds. Rolnictwa może być złożona dnia 1 stycznia z rocznym wyprzedzeniem.

Poprawki do statutu

§ 17

Wniesienie poprawek do statutu wymaga obecności oraz zgody co najmniej dwóch trzecich liczby członków Zarządu.

Rozwiązanie

§ 18

Rozwiązanie Rady ds. Rolnictwa następuje z rocznym wyprzedzeniem po dniu 1 stycznia, w wypadku, gdy większość członków Zarządu dwukrotnie wyrazi na to zgodę oraz po nadzwyczajnych wyborach członków Zarządu.

W wypadku rozwiązania Rady ds. Rolnictwa, jej kapitał powinien być przeznaczony zgodnie z decyzją Zarządu, na ogólny rozwój rolnictwa duńskiego.

Załącznik 1

Członkowie Rady ds. Rolnictwa - grupa A

De danske Landboforeninger - Federacja Związków Rolników Duńskich

Danske Husmandsforeninger - Związek Duńskich Rodzin Rolniczych

Danske Andelsselskaber - Federacja Spółdzielni Duńskich

Danske Mejerieres Faellesorganisation - Federacja Duńskich Organizacji Mleczarskich

Křdbranchens Faellesrad - Izba Mięsno-Hodowlana

Det Danske Fjerkraerad - Duńska Rada Drobiarska

Brancheudvalget for Frř - Duńska Rada Nasiennictwa

Dansk Pelsdyravlforening - Stowarzyszenie Duńskich Hodowców Zwierząt Futerkowych
De samvirkende danske Sukkerroedyrkerforeninger - Federacja Duńskich Stowarzyszeń
Producentów Buraka Cukrowego
Dansk Erhvervsgartnerforening - Federacja Duńskich Producentów Ogrodniczych.

Załącznik 2

Członkowie Rady ds. Rolnictwa - grupa B

Dansk Landbrugs Grovvareselskab A.m.b.a.
Fyens Andels-Foderstofforretning A.m.b.a.
Landsforeningen af Andels-Grovvareforeninger
Olieselskabet Danmark A.m.b.a.
DLF/Trifoleum A/S
DAT-SCHAUB A.m.b.a.-
DANA A.m.b.a.
Andelsselskabet Hude-Centralen
OXEXPORT Holding
DANAPAK A.m.b.A.
DANAEG
Danpo A/S
Kartoffelmelcentralen A.m.b.a., KMC
Ki-SAM
SFK Slagteriernes Faellesindkøbsforening A.m.b.a.
SN Holding A/S
Danmarks Biavlforening
Tryg Forsikring G/S
Alm. Brand af 1792
Danagro Advisor A/S
AKV-Langholt A.m.b.A.
Hesteavl forbundet Dansk Varmblod
Unibank
Cimbria Unigrain
Duńskie Mleczarnie "Pod klucz"

Regulamin

Komisji Rozwoju Eksportu Rolnego

**Zatwierdzony przez Radę ds. Rolnictwa w dniu 14 grudnia 1988 r.,
z ostatnimi poprawkami z dnia 6 czerwca 1989 r.**

Komisja powołana do życia zgodnie z § 6 Statutu Rady ds. Rolnictwa

Cel

§ 1

Do kompetencji Komisji, podporządkowanej Zarządowi, należy:

1. koordynowanie i określanie stanowiska rolnictwa duńskiego w kwestiach polityki eksportowej itd., zwłaszcza w kontaktach z władzami publicznymi;
2. koordynowanie i określanie zasad wspólnej promocji duńskich produktów rolnych, z uwzględnieniem analogicznej działalności promocyjnej innych jednostek;
3. tworzenie i prowadzenie, w porozumieniu z organizacjami przemysłowymi oraz przedsiębiorstwami eksportującymi duńskie produkty rolne, biur zagranicznych ;
4. utrzymywanie, promocyjno-wystawienniczej organizacji usługowej LAU, świadczącej - na zasadach komercyjnych - usługi promocyjno-wystawiennicze i in. na rzecz Komisji i innych jednostek;
5. podejmowanie innych wspólnych prac oraz działań, które Komisja uzna za właściwe.

Skład

§ 2

W skład Komisji wchodzi:

- przewodniczący, wybrany przez Zarząd spośród jego członków,
- zastępca przewodniczącego, wybrany przez Zarząd spośród jego członków,
- po jednym przedstawicielu organizacyjnym i zarządzającym reprezentującym główne organizacje towarowe rolnictwa, wybranym przez Zarząd na wniosek zainteresowanych organizacji towarowych,
- szefowie sekretariatów Federacji Związków Rolników Duńskich, Związku Duńskich Rodzin Rolniczych, Federacji Spółdzielni Duńskich i Rady ds. Rolnictwa.

Posiedzenia

§ 3

Posiedzenia Komisji zwoływane są wówczas, gdy jej przewodniczący uzna to za niezbędne, albo na wniosek członka.

Obsługa sekretarska

§ 4

Sekretariat Rady do spraw Rolnictwa działa jako sekretariat Komisji.

Budżet i księgowość

§ 5

Na podstawie planu działania, w terminie do dnia 1 września każdego roku, Komisja powinna przedłożyć Zarządowi budżet działań proeksportowych, jest ona także odpowiedzialna za wykonanie zatwierdzonego budżetu.

Jednocześnie Komisja powinna przedłożyć Zarządowi budżet oraz wyniki ekonomiczne działalności organizacji promocyjno-wystawienniczej LAU. Komisja powinna przedstawić roczne rozliczenie tej organizacji do zatwierdzenia przez Zarząd.

Regulamin

Komisji ds. Rolnictwa EWG

**Zatwierdzony przez Radę ds. Rolnictwa w dniu 9 czerwca 1977 r.,
z ostatnimi poprawkami z dnia 6 czerwca 1989 r.**

Komisja powołana do życia zgodnie z § 6 Statutu Rady ds. Rolnictwa

Cel

§ 1

Do kompetencji Komisji, podporządkowanej Zarządowi, należy:

1. koordynowanie i określanie stanowiska rolnictwa duńskiego w kwestiach polityki handlowej i rynkowej, włączając w to kwestie dotyczące EWG, a zwłaszcza kontakty z Komitetem ds. Wspólnej Polityki Rolnej EWG Ministerstwa Rolnictwa (zwanym dalej Komitetem), Komitetem Zawodowych Organizacji Rolniczych Wspólnoty Europejskiej, Ogólnym Komitetem Współpracy Rolniczej Krajów Wspólnoty Europejskiej i innymi instytucjami Wspólnego Rynku, m. in. Komitetami Ekonomicznym i Społecznym, jak również prezentowanie ogólnego stanowiska rolnictwa duńskiego na forum tych instytucji;
2. rejestrowanie zmian w strukturze wymiany oraz polityce rynkowej wewnątrz EWG oraz poza nią, a także - w miarę możliwości - oddziaływanie na tę politykę w interesie rolnictwa;
3. określanie celów i ram gospodarczych europejskiej działalności organizacji rolniczych, tj. duńskiego biura rolnego w Brukseli, współpracy z Komitetem Zawodowych Organizacji Rolniczych Wspólnoty Europejskiej, Ogólnym Komitetem Współpracy Rolniczej Krajów Wspólnoty

Europejskiej, międzynarodowej działalności organizacji rolniczych w ramach IFAP, CEA i NBC, oraz innej działalności organizacji rolniczych na polu międzynarodowej polityki handlowej.

Skład

§ 2.

W skład Komisji wchodzi aktualni członkowie Komitetu. Komisja może włączyć do swego składu przedstawicieli organizacji członkowskich Rady ds. Rolnictwa.

Na posiedzenia, na których rozpatrywane są sprawy ściśle związane z działalnością towarowych organizacji rolniczych, Komisja może zaprosić przedstawicieli tych organizacji.

Przewodnictwo

§ 3

Zarząd powołuje ze swego składu przewodniczącego Komisji.

Posiedzenia

§ 4

Posiedzenia Komisji zwoływane są wówczas, gdy jej przewodniczący uzna to za niezbędne, albo na wniosek członka.

Obsługa sekretarska

§ 5

Sekretariat Rady do spraw Rolnictwa działa jako sekretariat Komisji.

Budżet i księgowość

§ 6

Na podstawie planu działania, w terminie do dnia 1 września każdego roku, Komisja powinna przedłożyć Zarządowi budżet; jest ona także odpowiedzialna za wykorzystanie środków zatwierzonego budżetu.

Regulamin

Rolniczej Komisji Weterynaryjnej

**Zatwierdzony przez Radę ds. Rolnictwa w dniu 9 czerwca 1977 r.,
z ostatnimi poprawkami z dnia 28 maja 1991 r.**

Komisja powołana do życia zgodnie z § 6 Statutu Rady ds. Rolnictwa

Cel

§ 1

Komisji zleca się prowadzenie wszelkich spraw związanych z problematyką weterynaryjną: usilne dążenie do koordynacji działań, zasad i wytycznych w imieniu i na rzecz członków Rady ds. Rolnictwa.

Komisja zajmuje się także sprawami powierzonymi jej przez Zarząd.

Skład

§ 2.

Zarząd powołuje członków Komisji spośród osób proponowanych przez każdą z niżej wymienionych organizacji:

Rada do spraw Rolnictwa, Federacja Związków Rolników Duńskich, Związek Duńskich Rodzin Rolniczych, Federacja Mleczarni Duńskich, Stowarzyszenie Rzeźni Duńskich, Izba Mięsno-Hodowlana, Duńska Rada Drobiarska oraz Stowarzyszenie Duńskich Hodowców Zwierząt Futerkowych.

Przewodnictwo

§ 3

Zarząd powołuje ze swego składu przewodniczącego Komisji.

Posiedzenia

§ 4

Posiedzenia Komisji zwoływane są wówczas, gdy jej przewodniczący uzna to za niezbędne, albo na wniosek członka.

Obsługa sekretarska

§ 5

Sekretariat Rady ds. Rolnictwa działa jako sekretariat Komisji.

Regulamin

Komisji ds. Informacji i Konferencji Rolniczych

(Instytut Informacji i Konferencji Rolniczych)

**Zatwierdzony przez Radę ds. Rolnictwa w dniu 9 czerwca 1977 r.,
z ostatnimi poprawkami z dnia 28 maja 1991 r.**

Komisja powołana do życia zgodnie z § 6 Statutu Rady ds. Rolnictwa

Cel

§ 1

Komisji powierza się zadanie upowszechniania wiedzy rolniczej oraz wiedzy o organizacjach rolniczych zarówno wewnątrz sektora, jak i poza nim, poprzez dostarczanie informacji, organizowanie kursów, konferencji i seminariów, a także zadanie inicjowania publicznej dyskusji na ich temat, jak również na tematy polityki gospodarczej. Instytut organizuje też szkolenie i dokształcanie wybranych przedstawicieli i pracowników stowarzyszeń, organizacji i przedsiębiorstw rolnych. Prowadzi ponadto korzystną dla całej ludności wiejskiej działalność o charakterze społeczno-kulturalnym.

Skład

§ 2.

W skład Komisji wchodzi: przewodniczący, powołany przez Zarząd, oraz pochodzący z wyboru przedstawiciele centralnych organizacji produkcyjnych i eksportowych rolnictwa, jak również szefowie sekretariatów Federacji Związków Rolników Duńskich, Związku Duńskich Rodzin Rolniczych, Federacji Spółdzielni Duńskich i Rady do spraw Rolnictwa.

Posiedzenia

§ 3

Posiedzenia Komisji zwoływane są wówczas, gdy jej przewodniczący uzna to za niezbędne, albo na wniosek członka.

Obsługa sekretarska

§ 4

Sekretariat Rady ds. Rolnictwa działa jako sekretariat Komisji.

Podkomisje doradcze

§ 5

Za zgodą Zarządu Komisja może ustanawiać podkomisje doradcze złożone z osób wykazujących wiedzę i zainteresowania daną specyfiką. Członkowie Komisji mogą uczestniczyć w posiedzeniach podkomisji doradczych. Utworzono następujące podkomisje:

- podkomisję ds. wybranych przedstawicieli i kształcenia powszechnego,
- podkomisję ds. szkolenia kadry.

Na wniosek Komisji, przewodniczącego podkomisji doradczej powołuje Zarząd. Komisja powołuje innych członków podkomisji doradczych i sekretarzy.

Budżet i księgowość

§ 6

Przed rozpoczęciem kolejnego roku finansowego, biorąc za podstawę plany robocze i budżety komisji doradczych, Komisja powinna - z odpowiednim wyprzedzeniem - przedłożyć Zarządowi budżet, jest ona także odpowiedzialna za wykonanie zatwierdzonego budżetu.

Regulamin

Komisji Transportu Rolniczego

Zatwierdzony przez Radę ds. Rolnictwa w dniu 18 maja 1991 roku

Komisja powołana do życia zgodnie z § 6 Statutu Rady ds. Rolnictwa

Cel

§ 1

Kompetencje Komisji obejmują koordynowanie i realizację interesów rolnictwa jako konsumenta usług transportowych i komunikacyjnych. Komisja zajmuje się także sprawami powierzonymi jej przez Zarząd. Komisja pełni funkcje doradcze wobec Zarządu.

Skład

§ 2

Członkowie Komisji są wybierani przez Zarząd spośród jego członków - przedstawicieli krajowych grupy A i B.

Przewodnictwo

§ 3

Zarząd powołuje ze swego składu przewodniczącego Komisji.

Posiedzenia

§ 4

Posiedzenia Komisji zwoływane są wówczas, gdy jej przewodniczący uzna to za niezbędne, albo na wniosek członka.

W ciągu roku powinny być zwołane cztery posiedzenia Komisji.

Obsługa sekretarska

§ 5

Sekretariat Rady ds. Rolnictwa działa jako sekretariat Komisji.

Regulamin

Komisji Badań Rady ds. Rolnictwa

Zatwierdzony przez Radę ds. Rolnictwa w dniu 18 maja 1991 roku

Komisja powołana do życia zgodnie z § 6 Statutu Rady ds. Rolnictwa

Cel

§ 1

Do kompetencji Komisji należy koordynowanie, planowanie i przedstawianie poglądów sektora rolniczego w zakresie badań, rozwoju technologii, z poszanowaniem niezależności organizacji indywidualnych.

Zarząd może powierzyć Komisji prowadzenie innych spraw, Komisja jest ciałem doradczym Komisji Ekonomicznej i Rady ds. Rolnictwa.

Skład

§ 2

Członkowie Komisji są wybierani przez Zarząd spośród jego członków - przedstawicieli krajowych grupy A i B.

Przewodnictwo

§ 3

Zarząd powołuje ze swego składu przewodniczącego Komisji.

Posiedzenia

§ 4

Posiedzenia Komisji zwoływane są wówczas, gdy jej przewodniczący uzna to za niezbędne, albo na prośbę członka.

W ciągu roku powinny być zwołane cztery posiedzenia Komisji.

Obsługa sekretarska

§ 5

Sekretariat Rady ds. Rolnictwa działa jako sekretariat Komisji.

Tłumaczenie z j. angielskiego: Albert Pol (BSE)